

TMMOB  
Şehir Plancıları Odası

# Haber Bülteni

199 ISSN 1300-7300

Ağustos-Eylül 2009

www.spo.org.tr

e-posta: spo@spo.org.tr

**KAMULAŞTIRMA BİLİRKİŞİLİĞİ BÖYÜTME İÇİN BAŞVURULAR BAŞLADI** ..... 2

**ODAMIZ MÜHÜRÜNDE ÇALIŞMAZA BAŞLAYAN PERSONELİMİZİN YÖNELİK ODA İŞLERİNE, ODA BİLGİ SİSTEMİ, HİMO TERCİHİ VE MESLEKİ DENETİM VE ELEKTRİK KONULARINDA İZLENİMLERİ İÇİN BÖYÜTME SEMİNERİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ** ..... 3

**17 AĞUSTOS 1999'DAN 17 AĞUSTOS 2009'A TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI AFET KOMİSYONU RAPORU** ..... 3

**YÖNETİM KURULU'NDA GÖRÜŞ DEĞİŞİKLİĞİ** ..... 11

**30.04.2009 TARİHİ VE 2215 SAYILI RESMİ GAZETESİNDE YAYINLANANAK YÖRÜMLÜĞÜ GÖREN "AĞAÇLANDIRMA YÖNETİMİ İÇİNDEKİ DEĞİŞİKLİK YAKIN ZAMANDA DAHA YÖNETİMİ MİLLİ İZİN İZİNİ VE YÖRÜMLÜĞÜNÜN DÜRDÜRÜLMESİNE KARAR VERİLMESİ İSTENİMLER DAVA AÇTIK" (14.08.2009)** ..... 11

**ODAMIZ 25. DÖNEM DENETLEME KURULU 3. TOPLANTISI 29 EYLÜL 2009 TARİHİNDE GERÇEKLEŞTİRİLDİ** ..... 16

**TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI 1. ÖĞRENCİ ÜYE KURULTAYI** ..... 17

**İZMİR ŞEHİR İLE ORTAK YÖNETİM KURULU TOPLANTISI YAPILDI** ..... 18

**SANILIRSA İL TERCİHİ İÇİN SÖZLEŞME YENİLENDİ** ..... 18

**TOKAT MESLEKİ DENETİM GÖRÜŞLÜ DEĞİŞİKLİĞİ** ..... 18

**TMMOB ENERJİ ÇALIŞMA GRUBU TOPLANTISI** ..... 18

**ŞUBELERİNİN HARBİ HİZMETLERİ**

**Antalya Şube**  
**TMMOB ÖZGÜRLÜK VE İGİDE MÜHÜRÜNDE, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI BÖLÜMLERİ KANAL B'DE TARTIŞILDI** ..... 21

**Antalya Şube**  
**İL KOORDİNASYON KURULU TOPLANTISINA KATILDIK** ..... 53

**İstanbul Şube**  
**ATKARAY SAHİLİNİN SATIRMA KARGI PLANTİFİKASYON TOPLANTILARINA KATILDIK** ..... 64

**Samsun Şube**  
**İNCELİMİZ TÜRKİYE MİMARLAR ODASI ÇALIŞMA GRUBU DOZEM PLANINI YAKINLA TAŞIDIK** ..... 85

**Konya Şube**  
**SOLÇUKLU KENT KONSEYİ TOPLANTISINA KATILDIK** ..... 95

**Samsun Şube**  
**KÜLTÜR VE TARIH VARLIKLARINI KORUMA DÖLGE KURULU TOPLANTISINA KATILDIK** ..... 95



## KAMULAŞTIRMA BİLİRKİŞİLİĞİ EĞİTİMİ İÇİN BAŞVURULAR BAŞLADI

SAYFA 2

## 17 AĞUSTOS 1999'DAN 17 AĞUSTOS 2009'A TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI AFET KOMİSYONU RAPORU

SAYFA 3

## ODAMIZ 25. DÖNEM DENETLEME KURULU 3. TOPLANTISI 29 EYLÜL 2009 TARİHİNDE GERÇEKLEŞTİRİLDİ

SAYFA 16



TMMOB Şehir Plancıları Odası  
**1. ÖĞRENCİ ÜYE KURULTAYI**  
5 KASIM 2009 ANTALYA

## TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI 1. ÖĞRENCİ ÜYE KURULTAYI

SAYFA 17

## KAMULAŞTIRMA BİLİRKİŞİLİĞİ EĞİTİMİ İÇİN BAŞVURULAR BAŞLADI

01.01.2008 tarihinden itibaren kamulaştırma bilirkişiliği, ancak meslek odaları tarafından verilen eğitimlere katılarak "Kamulaştırma Bilirkişiliği Yetki Belgesi" alanlar tarafından yapılabilmektedir.

Bu kapsamda, 2010 yılı Kamulaştırma Bilirkişiliği listelerinde yer almak isteyen üyelerimizin, Odamızın Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi (MİSEM) bünyesinde yürüteceği Kamulaştırma Bilirkişiliği Eğitim Programı'na katılması gerekmekte olduğu duyurusunu yaptık.

Gelen talepler üzerine eğitimimiz Ankara ve İstanbul olmak üzere iki ilimizde yapılacaktır. 24-25 Ekim tarihleri arasında İstanbul'da Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde; 31 Ekim-1 Kasım tarihleri arasında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde gerçekleştirilecektir.

### Eğitime katılma koşulları:

Kamulaştırma davalarında bilirkişi olmak için kamulaştırma mevzuatı ve temel eğitim konularında eğitime katılmak isteyen ve "Kamulaştırma Davalarında Bilirkişi Olarak Görev Yapacakların Nitelikleri ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelik"\*in 5. Maddesinde belirtilen koşullara uyan üyelerimizin, başvurularını bağlı buldukları şubelerimize yapmaları gerekmektedir.

"Kamulaştırma Davalarında Bilirkişi Olarak Görev Yapacakların Nitelikleri ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelik" in 5. Mad-



desinde belirtilen koşullardan "c) Bilirkişilik yapacağı alanda en az üç yıldır fiilen mesleki faaliyetini icra ediyor olması," şartına uymayan üyelerimizden 2007 yılı mezunları, belgelerini alabilecekler ancak isimleri, bir sonraki yıla ait bilirkişi listelerinde yer alabilecektir. 2008 ve 2009 yılları mezunlarının ise eğitime katılma olanakları bulunmamaktadır.

Kamulaştırma bilirkişiliği eğitimi, TMMOB ve Odamız tüzesi kapsamında yapılacak bir eğitim olduğundan, 17 Temmuz 2002 tarih ve 24818 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış ve 15 Ocak 2005 tarih ve 21701 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile değiştirilmiş olan "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Şehir

\* Kamulaştırma Davalarında Bilirkişi Olarak Görev Yapacakların Nitelikleri ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelik Madde 5 -

(1) Bilirkişilerin;

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması,
- Medeni haklarını kullanma chiyetine sahip olması,
- Bilirkişilik yapacağı alanda en az üç yıldır fiilen mesleki faaliyetini icra ediyor olması,
- Kamu haklarından mahrum bulunmaması ve meslekten geçici veya sürekli olarak men cezası almamış olması,
- 26/9/2004 tarihli 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına veya affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, Devlet sirlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflâs, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olunmaması,
- Türk Ceza Kanununun 276 ncı maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki suçtan dolayı hükümlü veya bu suçtan dolayı hakkında takibat yapıyolar olmaması,
- 10/7/2002 tarihli ve 24811 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Disiplin Yönetmeliği gereğince bağlı olduğu ihtisas odasından disiplin cezası almamış olması,
- İlgili ihtisas odasınca düzenlenen bilirkişi meslek içi eğitim kursunu başarı ile tamamlayarak bilirkişi yetki belgesi almış olması veya denkliği kabul edilen belgeye sahip olması gerekir.

(2) Bilirkişiler, bu özellikleri taşıyan mühendis, mimar ve şehir plancıları arasından seçilir.

(3) İdare kurulları listelerinde yer alacak bilirkişiler dışındakilerin Birliğe bağlı ilgili ihtisas odalarına üye olmaları zorunludur."



Plancılar Odası Ana Yönetmeliği'nin 71. maddesinde yer alan "Odaya ödenen borcu, o yılın üyelik ödenti miktarının 1/3'ünü aşan üyelerin, borçlarının tamamını ödemedikçe büro tescil belgesi, vize, üyelik belgesi ve Oda ile olan benzeri bürokratik işlemleri yerine getirilmez" hükmü uyarınca kesin kayıt sırasında bu hükmün yerine getirilmesi gerektiğine, aksi durumlarda üyelerimizin eğitimden yararlanmaması ve "Kamulaştırma Birlikçi Belgesi" alması mümkün olmamaktadır. Bu nedenle eğitime katılabilmek için üye adatlarının ve eğitim ücreti olan 225 TL'nin ödenmesi gerekmektedir.

### Eğitim Saati ve Ücreti:

- Eğitim Süresi: 16 saat (Cumartesi-Pazar)
- Eğitim Ücreti: 225,00 TL

## ODAMIZ BÜNYESİNDE ÇALIŞMAYA BAŞLAYAN PERSONELİMİZE YÖNELİK ODA İŞLEYİŞİ, ODA BİLGİ SİSTEMİ, BÜRO TESCİL VE MESLEKİ DENETİM İŞLEMLERİ KONUSUNDA HİZMET İÇİ EĞİTİM SEMİNERİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

31 Ağustos-01 Eylül 2009 tarihlerinde Odamız Genel Merkezinde Odamız Bünyesinde Çalışmaya başlayan personelimize yönelik hizmet içi eğitim semineri gerçekleştirildi. Eğitim seminerine Şubelerimizde yeni işe başlayan mesleki denetim görevilerimizin katılımı yönünde görevlendirme kararları alındı.

Oda Bilgi sisteminin sorunsuz ve verimli kullanımını sağlamak amacıyla 31 Ağustos 2009 günü Odamız birimlerince bir yıldır kullanılmakta olan SPOBİS yazılımına ilişkin verilen eğitim yanı sıra mali işleyiş, davalar ve diğer işlemlere ilişkin bilgilendirme yapıldı. 1 Eylül 2009 günü ise mesleki denetim uygulaması, büro tescil işlemleri konularında bilgilendirme yapıldı.



31 Ağustos-01 Eylül 2009 tarihlerinde Odamız Genel Merkezi'nde gerçekleştirilen Hizmet İçi Eğitim Seminerine Odamız Genel Sekreteri Derya Kesik, Odamız Genel Sekreter Yardımcısı Tuğba Kurt, Odamız Muhasebe görevlileri Veysel Erdem ve Derya Küçüktoprak, Ankara Şube Sekreter Yardımcısı Ece Ete, Ankara Şube Mesleki Denetim Görevlisi Sevil Utku Ölçer, İstanbul Şube Mesleki Denetim Görevlisi Yılma Karatuna, İstanbul Şube Sekreter Yardımcısı Akif Burak Atlar, İzmir Şube Sekreter Yardımcısı Nuray Çolak, İzmir Şube Mesleki Denetim Görevlisi Ayla Doğanç, Çukurova Şube Sekreteri ve Mesleki Denetim görevlisi Ulaş Bahri Çetinkaya katıldı.

## 17 AĞUSTOS 1999'DAN 17 AĞUSTOS 2009'A TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI AFET KOMİSYONU RAPORU

17 Ağustos 1999

*Marmara Depremi üzerinden on yıl geçmesine karşın "Çoklu Afet Risklerinin" yanı sıra "Kentsel Risklerin" de merkezinde olan Türkiye'de "Kös" dinlenmeye devam ediyor. Zetepoller dahil farklı büyüklükteki kent merkezlerinde periyodik olarak yaşanan sel felaketleri, heyelan,ve hatta günlük yaşamı felç eden kar... Kentin göbeğinde patlayan LPG istasyonları, yanar parlayıcı madde imalathaneleri ve depolar... Kendi ağırlığım bile taşıdıktan, ayakta durmaktan aciz "statik harikası" yapılar... Görüntüü film gibi izleyen bir yönetim ve izletilen toplum...*

17 Ağustos 1999 tarihinden sonra toplumsal ve siyasal hataların hızla düzeltileceği sanılmıştı. Her 17 Ağustos'ta; bu beklentilerle; hatırlama, bilinçlenme, ders çıkarma ve eksikleri görme ekskenli açıklamalar ve etkinlikler yapıldı. Ancak; üzümlere görüyoruz ki; karar verme erkini elinde tutanların her zaman olduğundan daha hızlı bir biçimde bilim alanından koşturmuş, bilimsel ve

teknik doğruları göz ardı ettiği; hatta, uluslararası geçerli yeni yaklaşımların doğrudan kullanımına bile yanaşmadığı gerçeği yeterli dersin alınmadığını göstermektedir.

Geçtiğimiz 10 yılda afetlere hazırlık anlamında yapılan, yasal, yönetsel ve finansal çalışmaların bazı katkılarında bahsedilebilir. Ancak; bilimsel ve mesleki anlamda Şura'larda, raporlarda, etkinliklerde tespit edilenlerin birçoğunun hayata geçişinde büyük güçlükler, açmazlar yaşanmakta; ezber uygulamadan vazgeçilmemekte; ısrarla sistematik yanlışlıklar sürdürülmektedir.

Şehir Plancıları Odası 1999'dan bugüne kadar; her 17 Ağustos'ta; her afetin felakete döndüğü gün ve haftalarda; her risk sektörünün kentsel riskleri açığa çıkardığı güncel durumlarda basın açıklamaları yapmış; ayrıca, güncel gelişmelerden bağımsız kongre, konferans, seminer vb. etkinliklerini toplum ve kente ilişkin bilimsel doğruları her platformda dile getirmiştir.

Buna rağmen toplumun yararına hizmet eden, bölgesel gelişmelerin dengeli gerçekleşmesini sağlayan, yaşam kalitesini arttıran, korunması gerekli alanları güvence altına alıcı kararlar getiren, afet öncesi risk azaltma ve risk sektörlerini esas alan, uzun vadeli kalıcı çözümler getiren fiziksel planlamaya gerekli önem verilmemiş, planlama reddedilmiştir.

Af yasaları ve seçilen rant odaklı kentleşme politikaları ile bilinçli olarak yaratılan rant beklentisi, canı parnasına afete maruz bölgede oturmakta ısrar eden bir vatandaş profili oluşturuldu. Yasadışı yapılaşmanın "af" ile teşvik edilerek, yeni kaçak yapıların ve afete maruz yerleşim alanlarının "kamu eylem" yaratıldığı anlaşıldı. Ayrıca, hazine arazilerinin işgalcilerine satılması ile kamuya kaynak yaratılmayacağı gibi okul, yol, sağlık, yeşil alan vb sosyal donatıların yapılabilmesi için işgalcilerden satın alınması yoluyla kamuya ek yük getirileceği de yaşanan örneklerde ortaya çıktı. Bu anlamda, Toprak Koruma Kanunu ile, tüm kaçak sınai tesisler, afete maruz nitelikleri göz ardı edilerek 'bedeli' karşılığı affedildi. Yani, afet riski taşıyan yerleşim alanlarının kamu eylem oluşturulması gerçeğinin yeni perdeleri sahnelendi.

Ödemiş yıllardır ülke mekanını biçimlendiren bu sorun ve yanlışlıkları ortaya koyarken, hep bu yaklaşım altında yatan bakış açısını deşifre etmeye çalıştı. Kent topraklarına rant gözüyle bakan bir yaklaşımın, kamu yararının gerektirdiği, bilimin ortaya koydu bazı radikal önlemleri hayata geçirmekte başarılı olmasının olanaklı olmadığını altını çizdi. Sorunun çözümü için öncelikle doğru teşhis gerektiğini vurguladı. Bu teşhisin odağında da; afetleri ve özellikle depremi sadece yapı bazında güçlendirme ve zemin özellikleri açısından uygun yerleri seçme olarak algılanmanın yetersizlikleri ile, sadece yasal düzenlemeler gerçekleştirip bunun hayata geçişindeki sorunları izlememenin yaratığı eksiklikleri koydu.

Afetlerin, yalnızca yer seçimi ve sağlıklı yapı yapma boyutlarına indirgenemeyecek kadar çok boyutlu ve kapsamlı olduğu görmezden gelinerek, kentlerimize yönelik risk ve açmazların çözümü kavuşturulması olanaklı değil. Bu anlamda afet riski yüksek

alanlarda yürütülecek çalışmaların da, bazı yenilik ve gereklilikler üzerine biçimlendirilmesi gerekli. Kentle yönelik bütüncül bir risk analizi-mikrobölgeleme ve tüm bunların üzerinden hazırlanması gereken "Sakınım Planları" sonucunda elde edilecek "Stratejik Planlar" ile yapılaşma süreçlerinin kurgulanması, bu gerekliliklerin temel ifadesi olarak ortaya koyulabilir. Böylesi bir yaklaşım yerine, yalnızca zemin özellikleri açısından uygun yer seçimleri yapılması ya da dayanım gücü yüksek yapılar inşa edilmesinin tek başına deprem-afet sorununu çözümüylemeyeceği görülmelidir.

Ülkemizdeki planlama ve yapılaşma süreçlerinde köklü ve yaşamsal bir yenilik tanımlanacak böylesi bir yaklaşımda; yerbilimsel veriler, geçmiş hasar bilgileri ve kentsel risk analizleri sakınım planının girdilerini, sektörel kararlar, stratejik planlar, eylem planları ve özel önlemler gerektiren bölgelemeler ise sakınım planının çıktılarını oluşturmalı. Böylece, kent parçalarının "tasfiye-yenileme-sağlıklılaştırma ve dönüşüm"üne yönelik kararlar da, kent bütünü içerisinde "bölgenerek" verilebilecek ve sadece sorunlu-riskli kentsel yerleşik alanlara ilişkin değil, yeni yapılacak alanlar için de çözüm açılımları geliştirilebilecektir.

Afet zararlarını azaltan ve kentsel riskleri denetim altına alan çözümlerin oluşturulabilmesi; yeni bir planlama sisteminde ve yaklaşımın tarif eden "yasal düzenlemeleri", bu düzenlemeleri çok başlı bir yapıdan uzak, şeffaflık ve hesap verebilirlik sorumluluğu içerisinde, esgüdüm-denetim-katılım mekanizmalarıyla uygulayabilecek bir "kurumsallaşmayı" ve tüm bu karar ve uygulamaları hayata geçirebilecek "finansal dayanakları" kaçınılmaz kılacaktır. Finansal kaynaklar öncelikle, etkin şekilde afet zararlarını azaltma hedefine yönelik plan, proje, program hazırlığı ve uygulamalarına aktarılmalı. "Kamulaştırma", "Takas", "İmar Haklarının Aktarımı", "Toplulaştırma, Arsa-Arazi Düzenlemesi" vb uygulama araçlarının kullanılması yönünde yasal düzenlemeler de gecikmesiz yapılmalıdır.

Geçen 10 yılda yapılan bazı değerli çalışmalara, katkılara rağmen sürdürülen ve kent topraklarına rant gözüyle bakan bir anlayışın yansımaları yorumlanabilecek ısrarlı yanlışlar olduğu ortada. Sorunu doğru teşhis edemediğimiz ya da bazı sorunları görmezden geldiğimiz durumlar yanında, bu "rant odaklı anlayış" a feda ettiğimiz, hayata geçemeyen gerçek çözüm önerileri de ortada duruyor. Depremi ve afetleri böylesi bir "planlama" sorunu olarak ele alamadığımız ve teşhisleri doğru koyamadığımız süre, bu çözüm önerilerinin hayata geçmesi de olanaklı görünmüyor.

Yukarıda vurgulanan açılım, yenilik ve değişimler yapılaşmanın gerçekleştirilecek düzenleme ve çözüm arayışlarının, parçacı bir yapı içerisinde kalıcı çözümler üretmek bir yana yeni sorun ve açmazlar tanımladığı artık anlaşılmalıdır. Felaketler sonrası hasar ve kayıpları en aza indireyecek afet öncesi çalışmaların yaşamsal bir önemi olduğu ve bu yaşamsal önlemlerin alınması anlamında gecikilen her günün telafisinin olanaksızlığı görülmelidir. Bu süreçleri biçimlendirecek temel açılımın sosyal, ekonomik, kültürel, yasal ve kurumsal boyutları bir arada çözümlenebilecek bir "planlama" yaklaşımından geçtiği bilinmelidir.



Bu kapsamda, kent ve kamu yönetimine ilişkin süreçlerin de, bu tür açılım ve uygulamalara olanak verecek esneklik, denetim, katılım mekanizmalarını tanımlayabilecek derinlik ve içerikte kurgulanması vazgeçilmez bir önem taşımaktadır. Kentlerimizde kümelenen afet risk ve sorunlarının çözümünde temel gereklilikler olarak ortaya çıkan bu tür yenilik ve araçlarla atıfta bulunulmayan ve açmazları her fırsatta vurgulanıyan mevcut kent yönetimi ve plansızlık süreci üzerinden kentleri ve özellikle afete yönelik sorunların en vahim boyutlarıyla yaşandığı büyükşehirleri biçimlendirecek parçacı düzenlemeler olarak yasalaşan veya yürürlüğe giren Büyükşehir, Belediye, İl Özel İdaresi ve adrese özel Kentsel Dönüşüm Yasaları ile, ne yerel yönetim ne de imar mevzuatı reformu oluşturulamayacağı da açıkça görülmelidir.

Diğer yandan; yasal yetkileri olmasına rağmen Bakanlıkların, DPİ'nin yapamadığı uyarıları ve alınması gereken önlemleri ve öncelikli eylemleri yaptığı çalışmalarla tanımlayan Ulusal Deprem Konseyi 2007'de kapatılmıştır. Bağımsız bir ulusal kurum olan Ulusal Deprem Konseyi'nin kapatılması büyük talihsizliktir. Ulusal Deprem Konseyi hazırlanmış olduğu "Deprem Zararlarının Azaltma Ulusal Stratejisi" raporunda; deprem için altyapısının nasıl oluşturulacağı, yerleşim yerlerinin ve yapıların deprem güvenliğinin analizine yönelik yöntemler, eğitim ve örgütlenmenin biçimi ve önemi vurgulanmış, parasal kaynakların nasıl temin edileceği ve nasıl kullanılacağı, gerekli yasal düzenlemeler ve bilimsel araştırmalar tarif edilmiştir. Farklı mesleki disiplinler oluşan ve tamamen bilimsel temellere dayanarak çalışan bu bağımsız ses susturulmuştur. Afet ve şehircilik konularından sorumlu kurum ve kuruluşlar ise görevlerini afetler olduktan sonra kurtarma ve yardım işleriyle sınırlamakta, önceden alınması gereken tedbirleri göz ardı etmektedirler.

Deprem-afet beklentileri ile en çok gündeme gelen İstanbul ve Marmara Bölgesi için 1999 Depremi'nin ardından birçok önemli araştırma gerçekleştirilmiştir. Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı Raporundan, Ulusal Deprem Konseyi Raporuna, İzmir İktisat Kongresi Afet Yönetimi Çalışma Grubu Raporundan, İstanbul Deprem Master Planına kadar birçok önemli ve değerli çalışmalar yapılmışsa karşın, risk analizi, sakınım planı olarak nitelenebilecek bu çalışmalar, bir üst ölçek strateji planı kapsamında İstanbul kent bütünü için oluşturulması gereken plan-uygulama kararlarının geliştirilmesine yönlendirilememiş, plan kararları üzerinden kente geliştirilecek tahliye, iyileştirme ve "Kentsel Dönüşüm Projeleri-Eylem Alanları"na yönelik bütüncül, sistematik ve kararlı bir uygulamaya geçilememiştir. Diğer yandan yapılmış olumlu ve değerli çalışmalar yanı sıra, yapılamamış bir çok düzenleme olduğu gerçeği görülmeli, öncelikle, afet risklerinin azaltılmasını sağlayacak her tür bilginin üretilmesi, güncellenmesi, tek elde toplanması, sistemli arşivlenmesi, herkesin yararlanmasına ve katkısına açık olması gerekmektedir.

Şehir Plancıları; sıralanan tüm bu gerekler bağlamında kent yönetimlerini, tüm karar potansiyelini harekete geçirecek, çok yönlü, çok aktörlü, çok aşamalı bu çalışmalarını, aldıkları eğitimin

sağladığı donanım ve deneyim-birikim çerçevesinde, farklı disiplinleri yönlendirip-eğitdim sağlayarak hazırlayabilecek ve uygulayabilecek meslek grubunu oluşturmaktadır. Odamız, bu meslek grubunun örgütü olarak kendisine kurumsal görevler tanımlamakta ve uygulamaktadır.

Günümüzde makro ölçekli iki gelişme, kent plancılarının afetler konusunda özellikle etkin rol ve sorumluluklar üstlenmelerini gerektirmektedir:

- Küresel bir eğilim olarak doğal ve diğer tehlikeler karşısında kentsel kayıplar giderek artmaktadır. Günümüzde afetlerin aslı sahnesi kentlerdir.
- Ulusal ve uluslararası düzeylerde 1990'lara kadar sürdürülen afet politikası ve etkinlik alanı, afet sonrası kayıpların karşılanması/ 'yaraların sarılması' çabaları olmuştur. Ancak 10-15 yıldır bu politikanın kalkınma hedeflerine hizmet etmediği gibi aşırı kaynak kayıplarına yol açtığı görülmüş ve başta BM olmak üzere uluslararası kuruluşlar (Türkiye'nin de katıldığı) yeni bir yaklaşımla, afet öncesi risk azaltma çabalarına öncelik vermeyi kararlaştırmışlardır. Yokohama (1994) ve Kobe (2005) bildirelileri risk azaltma çalışmalarının özellikle 'kentsel alanlar', 'dar gelirli toplum kesimleri', 'katılım süreçleri' konularını gözetmesi gerektiğini belirlemişlerdir. Pek çok ülke, mevcut afet kurum ve yasalarını 'risk azaltma' politikasına uyarlamışlardır. Türkiye'deki ilgili kamu yönetimleri ise, bu gelişmeleri izlemekte yetinmiş, ancak yeni hedefler doğrultusunda bir politika değişikliği yapmamışlardır.

Türkiye kentleri, deprem, su baskınları ve teknolojik kaza, terörizm gibi tehlikelerle karşı karşıya olan derin 'risk havuzları'dır. Doğa koşulları ve genel korunumsızlık ortamı dışında Türkiye kentlerinin yüksek riskler göstermesinin başlıca nedenleri şunlardır:

- Yerleşim alanları, konuları değiştirilmesi zor, olumsuz bir tarihsel mirastır
- Son 50-60 yıllık hızlı şehirleşme süreci, denetimden uzak biçimlerde ve güvensiz alanlarda gerçekleşmiştir
- Yapılaşma süreçlerinde basyurlan betonarme teknolojinin aldatıcı kolaylığı, ehliyetsiz üretimi körüklemiştir. Kayıt dışı işlemlerle oluşan kaçak yapı stokunun genişliği, bunların aflara konu edilmesi, kentlerimizde riskleri özellikle yükseltmiş, ülkenin her köşesinde kendiliğinden çökerek büyük kayıplara neden olan yapı örnekleri çoğalmıştır
- Kentsel yönetimler ve toplum, farklı tehlikelere karşı önlem alma bilgi, kültür ve uygulama alışkanlıklarından yoksundur
- Hızlı kentleşme ve kentsel büyümeye odaklanmış imar düzenlemeleri, düşük riskli planlama yaklaşımı ve pratiğinden uzak kalmıştır.

Türkiye'de yerleşmelerin deprem ve su taşkını gibi tehlikeler gösteren bölgelerde hızlı ve plansız büyümesi ve yatırımların bu alanlarda yoğunluk kazanmasıyla yüksek risk yığınlarının oluşmasına yol açmış bulunmaktadır. Bu nitelikleriyle kentleri-

mizin doğa güçleri karşısında sınılanması yeni başlamıştır. Bugün kentlerimizin hangi olasılık ve şiddette tehlikelerle karşı karşıya olduğuna ilişkin bilgilerimiz yetersizdir. Kentlerin risk yüklerine göre bir sınıflama ve sıralamadan yoksun bulunmaktayız. Kentlerin, hangi tür ve mertebede riskler içerdiği, bunların hangi etkenlerden ötürü yükseldiği, hangi etkinliklerin risk azaltmada başarılı yöntemler olabileceği konuları araştırma ve çalışmalar beklemektedir.

Afetlere ilişkin katılımlı karar alma ve yönetim biçimleri geliştirme konusu, günümüz demokratik sistemlerinde oy kullanarak yetkilendirme sürecinin can ve mal güvenliğini kapsamadığı tartışmasında kaynaklanmaktadır. Bu nedenle uluslararası yaklaşım, ulusal/ kentsel/ yerel düzeylerde afet platformlarının oluşturulmasını ve bunlarda her kesimin temsil edilmesini özellikle önermektedir. Türkiye'de bu platformların ivedilikle kurulması gerekir.

Bugün dünyada en büyük risklere sahip İstanbul'da çeşitli projeler yürütülmekte ise de, on yıldır kentsel risklerin akılcı yöntemlerle azaltılması ve yönetimi için kapsamlı bir 'sakınım planı' uygulamaya sokulamamıştır. Yönetimler etkili yaklaşımlar gösterememiş, farklı disiplinlerin yaptığı durum saptama ve tartışmalar dışında çözüm önerileri geliştirilememiş, kapsamlı uygulamaya yönelik adımlar atılamamıştır. Planlı yaklaşım, tehlikelerin belirlenmesi sonrasında risklerin tanımlanmasını, farklı sektörlerde risk azaltma yöntemlerinin ilgili kesimlerin katılmalarıyla kararlaştırılmasını gerektirmektedir. Bu çalışma alanı, kestirimler yapılması, geleceğin senaryolaştırılması, sorumlu aktörlerin rollerinin belirlenmesi, uygulama için gereken kaynakların hareket geçirilmesi, sosyal ve mekansal sistemlerde risk azaltma düzenlemeleri yapılması ve sürekli denetim işlerinin eşgüdüm içinde yürütülmesini kapsar.

Yerleşme alanlarında karşılaştığımız riskler, yalnızca yapıların yıkılma riskinden ibaret değildir. Bu açıdan, kentsel risklere ilişkin araştırma ve uygulamalarda mesleki yetki sınırlarının çiğnendiği izlenmektedir. Kentsel risk sektörlerinin belirlenmesi, katılımlı süreçlerle risk azaltma plan ve programlarının yürürlüğe sokulması, ancak şehir planları yönetiminde, çok disiplinli ekipler tarafından yürütülebilecek çalışmalardır. Riskler gözetilerek kullanılmaları coğrafi konumlandırma işlemleri, açık alanların düzenlenmesi, özel tehlikelere maruz alanlarda farklı imar kısıtlamalarının uygulanması, tehlikeli kullanımlara ilişkin tasarruflar, sanayi tesislerinin çok yönlü risklerinin azaltılması, konut bölgelerinde yapı yoğunlukları ve yapılaşma dokularının konumlarına göre farklılaştırılması, 'Acil Durum Görevlisi' tesislerin yer seçimleri, kullanılmaları ve komşuluklarının risk azaltma üzere düzenlenmesi, mahalle yönetimlerinin oluşturulması, katılımlı kentsel dönüşüm süreçlerinin geliştirilmesi, risk azaltma çalışmalarında insan kaynaklarının kullanımı, ulaşım ve altyapı sistemlerinde güzergah ve şebke düzenlemeleri, vb çalışmalar doğrudan plandıma uzmanlık yetkileri altında tutulması zorunluluktur.

Türkiye'de afet mevzuatı ve kurumları, mekansal planlama mevzuatı ve kurumlarından kopuktur. Afet mevzuatı ve kurumlaşmasının, riskleri ön plana çıkarmak üzere yeniden ele alınması gerekmektedir. Ancak bu etkinlik farklı bir bakış açısı, farklı bilgi alanları ve disiplinleri gerektirir. Oysa günümüzde egemen kurumsal anlayışlar ve personel yalnızca afet sonrası ile ilgili, deneyim ve bilgileri acil durum yönetimi ile sınırlı olan kesimlerden oluşmaktadır. Bu nedenle de kullandığımız dil, terminoloji ve kavramlarda bile uzlaşma sağlanamamaktadır.

Güncel yasal düzenlemeler, afetlerin kentlerde odaklandığı gerçeği ile risk azaltma önceliğini gözmetmekten uzaktır. Yerel yönetim yasalarına eklenmiş olan sorumluluk hükümleri içerik belirsizliği ve kavram yanlışları taşımakta, sivil savunma/ TAY/ Afetler Gn. Md. birimlerini birleştirmeyi hedefleyen yasa tasarısı bu öncelikleri tanınamaktadır. Afetler yasası (7269) mekansal planlama sistemi ve yeni politika hedeflerine göre değiştirmeyi beklemektedir. Yasada geçen 'plan' kavramının, mülki yönetimlerce yerleşmelerde afet öncesi 'risk azaltma' ve afet sonrası 'kayıpların giderilmesi' olmak üzere iki yönde geliştirilmesi ve söz konusu plan çalışmalarının şehir planları marifetiyle elde edilebileceğine açıklik kazandırılması gerekmektedir. Bunun gibi, İmar, Sigorta, Yapı Denetimi, vb yasalarda risk kavramına ve risk azaltma hedefine yönelik düzenlemelere geçilmesi zorunlu görülmektedir.

Yerleşme alanlarında tehlikeler yalnızca sismik, ya da yalnızca doğa kaynaklı değildir; Teknolojik ve insan davranışları kaynaklı tehlikeleri belirleme ve riskleri azaltma çalışmaları planlama kapsamında ele alınabilecektir. Kentlerde geleceğe ilişkin karmaşık nedenselliklere sahip risklerin kestirilmesi, önlemlerin ve uygulama yollarının tanımlanması işleri ancak şehir planlama meslek dalının üstesinden gelebileceği bir etkinliktir. Bu yalnızca arazi planlaması kapsamında değil, sosyal, ekonomik ve mekansal bir kapsama sahip bir çalışma alanı olarak ele alınmalıdır.

1990'lı yıllardan bu tarafa BM ve bağlı organları uluslararası afetler politikasında yeni yaklaşımlar geliştirilmesine öncülük etmiştir. Yeni politika, afet sonrası yardımlar ve etkinlik biçimleriyle yetinmek yerine, afet öncesinde 'risk azaltma' stratejisini ön plana getirmiş ve bu yönde somut adımlar atmıştır. Yokohama ve Kobe Konferansları, Hyogo Eylem Çerçevesi programı önerileri ve BM/ISDR organının yönlendirmeleri ile çok sayıda ülke, afetlere ilişkin kurumsal ve yasal yapılarını yeni politikaya uyarlamışlardır. Söz konusu konferansların ikinci önemli vurgusu, günümüzde kentlerin ve özellikle büyük kentlerin yoğun ve çeşitli riskleri altında olduğu, dolayısıyla kapsamlı çalışmalara konu edilmeleri savındadır. Bu tarihi politika dönüşü, afet sonrası etkinliklere yönelik yaklaşık 30-40 yıllık deneyim, bilgi birikimi, örgütlenmeleri ve uzmanlıklar yanında yeni açılımlar zorunlu kılması, yeni yapılanmalar, yeni bilgi alanları ve mesleki roller ve uygulama biçimlerine gereksinimler doğmuştur.

Risklerin yönetimi, geleceğe ilişkin önlemler geliştirmeyi bugünden gerekli kılmakta, kentleşme süreçlerinin ve kentlerin



karmaşık nedensellik ilişkileri göstermesi nedeniyle ise, bu yöndeki uygulamalarda şehir planlama meslek grubuna ağırlıklı sorumluluklar getirmektedir. Bu yalın bilimsel gerçek, şehir planlarının özellikle kentsel risklerin yönetiminde doğrudan müdahil olmalarını zorunlu kılmaktadır.

Bu yeni çalışma biçimi, şehir planlama meslek çevrelerinde ve öğretiminde giderek yeni araştırmalara ve uygulama yöntem ve tekniklerinin geliştirilmesine yol açmış, konunun bilimsel ve uygulama derinliği kavranmaya başlanmıştır. Uluslararası yeni politikanın da vurguladığı gibi konunun, geleceğin projeksiyonu ve senaryolaştırılması, kentsel risklerin ve önceliklerinin belirlenmesi, her risk türünün azaltılması için kaynak ve yöntemlerin geliştirilmesi, ilgili kesimlerin belirlenerek iletişim ağlarının kurulması, katılımlı karar ve ortaklıklar yoluyla etkili uygulama yöntemlerinin benimsenmesi gibi boyutları bulunmaktadır; bu karmaşık yapı içinde çevre niteliklerinin ve dar gelirli birimlerin gözetilmesi, saydamlık, katılımcılık ve sürdürülebilirlik gibi ilke ve değer yargılarına bağlı kalınması beklenmektedir.

Bütün bu kapsam, şehir planlarının eğitimleri boyunca edindikleri genel bilgi ve kültürleri üzerinde kendiliğinden yer bulmaktadır. Kentsel risk yönetimini bir araştırma, planlama ve uygulama alanı olarak hayata geçirecek bilimsel bilgi ve mesleki beceriler, şehir planlarının toplumsal iş bölümünde yetkilendirilmiş oldukları uzmanlık alanının öz nitelikleridir. Kentsel alanların risk analizi ve risk azaltma çalışmalarının çok disiplinli bir kadro ile yürütülmesi gerekse bile, teknik sorumluluğun şehir planları tarafından üstlenilmesi doğaldır.

Türkiye şehirlerinin özellikle yüksek 'risk havuzları' oluşturduğu, bunların nedenleri, türleri, birbirleri ile bağımlılıkları, kayıplara uğramada etkilik düzeyleri ve etkiyi artıran faktörler, risklerin mekânsal dağılımları, konuşluk etkileri, riskleri azaltma ve giderme yöntemleri, bunların fizibilitesi ve uygulanması için kaynaklar ve yaptırım yöntemleri geliştirme, izleme ve değerlendirme için örgütlenmeler, toplumsal katılım ve uyaklığın sürdürülebilmesi, vb konular şehir planlarının mesleki yetkinlikleri kapsamında yer alır. Kentlerdeki risklerin yalnızca yapıların yıkılması olmayıp çok sayıda risk sektörü bulunduğu, İstanbul Deprem Master Planı kapsamında örneklenmiş ve konunun sığ bir arazi düzenleme konusundan farklılığı ortaya konulmuş bulunmaktadır.

Türkiye kentlerinin çok sayıda ve büyük ölçeklerde riskler içermekte oluşu, pek çok ülkenin on yılı aşkın bir süredir kurumsal ve yasal sistemlerinde başvurdukları yönde, ülke/ bölge/ kent/ yerel vb farklı düzeylerde risk azaltma önlemlerinin, kapsamlı yeni düzenlemelerle geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

TBMM'ne sevk edilmiş bulunan bir kanun tasarısı ile Afet İşleri, Sivil Savunma, Türkiye Acil Durum Müdürlüğü birleştirilmek istenmektedir. Afetler acil durum ve kriz dönemlerine yönelik çalışmalarda uzmanlaşmış bir birimlerin tek çatı altında yeniden düzenlenmesi ve Başbakanlığa bağlanması (tasarıda eksik

ve yanlışlar bulunmasına karşın) doğru yönde bir adım olacaktır. Bu taslak, uluslararası yeni politikanın gösterdiği yaklaşımdan bağımsız bir girişimdir. Günümüzde yeni politikanın ön plana taşınmış olduğu 'risk azaltma' işlevlerinin kurumsal düzenlemelerinin ayrıca tasarlanması gereği vardır. Bu kurumlaşmanın doğru adresi çok sayıda nedenle Bayındırlık ve İskân Bakanlığı (BİB) olacaktır.

BİB, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun yürütücüsüdür. Bu yasa 9. maddesinde yerleşmelerde afet tehlikelerine ilişkin önlemler alma görevini BİB uhdesine vermiştir. İkinci olarak, BİB Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü, afetlere ilişkin eğitim, araştırma, planlama ve uygulamalar yürüten bir birimdir. Bu birimin güçlendirilmesi ile tüm afet öncesi risk belirleme, risk azaltma ve 'sakinim planlaması' çalışmalarının teknik sahibi olmaya en yakın bir deneyim göstermektedir. İmar Kanunu 9. maddesinin açılımı ile ülke/ bölge/ kent/ yerel düzeylerde risk belirleme ve azaltma yetki ve sorumluluklarının bu birimde toplanması doğru olacaktır. Hangi yerleşim birimlerinde ayrıntılı tehlike tespitlerinin yapılacağı, hangi önceliklerle bu yerleşim birimlerinde risk analizleri ve sakınım planlarının yapılması gerektiği kararları BİB tarafından verilererek, söz konusu yerleşim birimlerinde sakınım planlarının hazırlanması/hazırlanması, bu verilerin imar planlarına giridi sağlanması yollarının geliştirilmesi BİB TAU tarafından yürütülebilecek sorumluluklardır. Öte yandan BİB TAU, Türkiye'de doğal ve teknolojik tehlikelere karşı geniş ölçekli bir koruyucu toplumsal örgütlenmenin öncülüğünü de yapabilecek deneyim ve kapasiteye sahip bir birimdir. BİB TAU, aynı zamanda uluslararası yeni politikanın ve BM/ISDR kuruluşunun afetlere karşı sivil dirençliliğin örgütlü olarak geliştirilmesi amacıyla öngördüğü 'platformların' her düzeyde kurulması ve işletilmesi konusunda girişimci rolü üstlenebilecek bir birimdir. Başlı başına bir sektör oluşturan bu çalışmaların fiziksel ve mekânsal planlama ile eşgüdümünün sağlanması, bu yolla yerel yönetimler üzerinde haklı ve yumuşak bir denetim yönteminin geliştirilmesi BİB TAU tarafından gerçekleştirilebilecektir.

Yapılması gereken çalışmaların kapsamını özetlemek gerekirse aşağıda sıralananlar göz önünde tutulmalıdır:

Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nün yeni yapılanma kapsamındaki yeri ve işlevleri gözetilerek, tehlike tespit, tescil ve ilan görevleri sunları kapsayabilecekler:

- Farklı kesim ve alanlara ilişkin tehlike türlerinin, kapsamlarının ve gerçekleşme olasılıklarının ilgili kurumlar ve araştırma birimleri ile işbirliği içinde ortaya çıkarılmasını sağlamak ve bunlara ilişkin belgelerin hazırlanmasını ve hazırlanması esaslarını belirlemek,
- Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Çevre ve Orman Bakanlığı ve Sanayi ve Enerji Bakanlığı ile işbirliği içinde teknolojik tehlike bilgi ve belgelerinin onaylamak,
- Yerleşme alanlarına ait tehlike bilgi ve belgelerinin merkezi bir veri bankasında düzenli bir sistem içinde saklanması sağlamak,

- d) Tehlike bilgi ve belgelerinin değişen koşullara uyumlu yenilenmesi gereğini ilgili kuruluşlara tebliğ etmek, edinilen yeni bilgileri veri bankasında işlemek, tebliğ ve ilan etmek,
- e) Tehlike gösteren kesim ve alanlara ilişkin afet senaryolarının geliştirilmesi, bunların hazırlanması ve hazırlanmış esaslarını belirlemek, ilgili bilgi ve belgelerin kayıt altına alınmasını sağlamak,
- f) Tehlike bilgilerini gereği için ilgili yerel yönetimlere ve yerel topluluklar ile ilgili kuruluşların bilgisine aktarmak, bu işlemlere ilişkin usullerin belirleneceği bir yönetmeliği uygulamak

Risk azaltma strateji, plan ve projeler geliştirme görevleri şunlardır:

- a) Ülke, bölge, kent, kurum ve yerel ölçeklerde risk türleri ve düzeylerinin tespiti yöntemlerini ve uygulama esaslarını belirlemek,
- b) Risk öncelikli sektör ve alanlar ile yerleşim birimlerini belirlemek,
- c) Yerleşim alanlarında makroform, altyapı, yapılaşma, kentsel doku, açık alanlar, kullanım türleri ve tehlikeli kullanımlar, acil durum hizmet tesisleri, tarihi ve kültürel varlıklar ile özel tehlike alanlarına ilişkin riskleri tespit etme ve azaltma yöntemlerine ve bunların eşgüdümünü sağlayacak sakinim planlamasına ilişkin esasları belirlemek,
- d) Risk öncelikli sektör ve alanlar ile yerleşim birimlerinde sakinim plan ve risk azaltma projelerinin yapılması ve yaptırılması esaslarını belirlemek,
- e) Risk öncelikli kentler için hazırlanan veya hazırlanacak sakinim planlarını onaylamak,
- f) Sakinim planları ve risk azaltma projeleri uygulamalarını izlemek, başarılı uygulamaların tanıtımını sağlamak ve ulusal ve uluslararası düzeylerde ödüllendirilmesi için girişimlerde bulunmak,
- g) Yerel yönetimlerin risk yönetim esaslarının belirlenmesi, risk azaltmada etkin modellerin özendirilmesi, sakinim planlarından imar planlarına aktarılması gereken kararların belirlenmesi, kurum ve kuruluşlarda, yerel topluluklarda risk azaltma yöntemlerinin geliştirilmesi ve uygulamalarını teşvik etmek, mevcut imar planlarını hazırlanan sakinim planlarını dikkate alarak revize etmek, yeni imar planlarını sakinim planlarıyla bütünlük olarak hazırlamak/ hazırlatmak,
- h) Bu işlemlere ilişkin usullerin belirleneceği bir yönetmelik, teknik şartname ve ikincil düzenlemelerin hazırlamak ve uygulamak

Eğitim, bilimsel gelişmeler, mevzuat ve uluslararası ilişkiler çalışmalarını şunlardır:

- a) Yerel yönetimler, yerel topluluklar, temel eğitim kurumları, üniversiteler, ilk ve orta öğretim kurumları ile diğer kurum ve kuruluşlar yönetim ve afet uzmanlarının sürekli eğitimi için ilgililerle programların işbirliği ile geliştirilmesi ve yürütülmesi esaslarını belirlemek,
- b) Afetler ve afet yönetimine ilişkin eğitim veren kuruluşları akredite etmek,

- c) Risk ve kriz yönetimi alanında uzmanlaşan üniversite araştırma birimleri, TÜBİTAK ve yurt dışı kuruluşlar ile araştırma, geliştirme, uygulama konularında işbirliği programları geliştirmek,
- d) Afetlerle ilgili mevzuatta risk ve kriz yönetimini güçlendirmek, risk azaltma hedeflerini gerçekleştirmek üzere yapılması gereken değişiklikleri izlemek, zorunlu sigorta, vergileme, yapı denetimi mevzuatı ve finansman ile ilgili risk azaltma amaçlı geliştirme ve revizyon çalışmalarında bulunmak,
- e) Özel ve kamu kuruluşlarının risk yönetim kapasitelerinin geliştirilmesi amacıyla programlar geliştirmek,
- f) Sivil toplum kuruluşları ve yerel toplulukların risk azaltma ve dayanışma girişimlerini teşvik etmek,
- g) Ulusal ve yerel platformların kurulmasına ve çalışmalarına destekler vermek

### Mevzuat Önerileri:

#### 7269 Sayılı Yasa:

Bu yasanın güncel gereksinimlere göre yeniden düzenlenmesi gereği vardır.

#### 3194 sayılı İmar Kanunu:

Sakinim planlarının içeriği ve hazırlanması, imar planlarına girdi oluşturması yöntemlerine ilişkin esasların, risk azaltma amaçlı yapılaşma ve kullanım önlemlerinin, güçlü uygulamalar için yeni yaptırım araçlarının, katılım süreçlerinin tanınması gereği vardır. Yakın geçmişte bu hedefleri gözeterek hazırlanan taslakların ve kimi araştırmaların bu hazırlıkta katkıları alınmalıdır.

#### Zorunlu Deprem Sigortası:

Bu uygulamanın bir yasaya kavuşturulması, yeni düzenlemede risk azaltma hedefine ağırlık veren bir açılım yapılması sağlanmalıdır.

#### Yapı Denetimi:

Bu işlemin daha güvenilir ve yetkinlik gerektiren bir süreç niteliği kazanması sağlanmalıdır.

#### Yerel Yönetimler:

İl Özel İdare, Belediye ve Büyükşehir yasalarında bu yönetimlerin sorumlulukları yalnızca risk yönetimi konuları ile sınırlı tutulmalı, acil durum/kriz konuları mülki yönetim yetkisinde bırakılmalıdır. Söz konusu sorumlulukların uygulama yöntem ve biçimleri 3194 sayılı yasa ve ilgili yönetmeliklerinde tanımlanmalıdır.

#### Dönüşüm Tasarısı:

Belediyelere sağlanmak istenen "kentsel yenileme ve dönüşüm olanağı"nın İmar Kanunu kapsamında düzenlenmesi sağlanmalıdır. Yüksek risk gösteren alanlarda bu uygulamaya ayrıcalıklı yöntemler kazandırılmalı, yerel toplulukların katılımı ve ortaklıklar kurulması yoluyla dönüşüm süreçlerinin örgütlenmesi sağlanmalıdır.

#### Öğretim, Araştırma ve Pilot Uygulamalar:

Üniversiteler: şehir planlama bölümlerinde kentsel risk yönetimi ve sakinim planlaması konularında teorik ve uygulamalı öğretim





yaşunlaştırılmasının özendirilmesi sağlanmalıdır. Üniversiteler, bulundukları bölgelerde risk araştırmaları için orta vadeli programlar geliştirmelidir.

#### YÖK:

Üniversiteler arası kurullar yoluyla üniversitelerde çok disiplinli afetler öğretim programları geliştirmelidir.

#### TÜBİTAK:

Kentsel risk araştırmalarının özendirilmesi için kaynak ayrılmalıdır.

#### İstanbul'un Özel Durumu:

Deprem Master Planı önerilerinin projelendirme ve uygulama çalışmaları zaman geçirilmeden başlatılmalıdır; Büyükşehir ölçeğinde ve yüksek risk gösteren alanlarda risk azaltma uygulamalarına ve öncelikli risk sektörlerinde (sanayi, özel tehlike alanları, açık alanlar, altyapı sistemleri, tehlikeli kullanımlar, ADG tesisleri, vb.) topluluk katımlı yöntemler geliştirilerek uygulamaların öncelikli olarak hayata geçirilmesi sağlanmalıdır; İstanbul'da ağırlık verilmesi gereken yaklaşım, tekil yapı güçlendirme yani sıra, katımlı ortaklıklar kurma yoluyla toplu yenileme süreçlerinin cazip kılınması olacaktır.

Sonuç olarak; bundan sonraki 17 ağustoslar, afetlerin öncesi, sırası ve sonrasında yaptığımız yanlışlar ve afeti felakete dönüştürdüğü açıkça ortada olduğu halde vazgeçemediğimiz rant odaklı politikaların zararlarını görülmeye ve bu hataların telafi edilmesi halinde anlam kazanabilecektir. Depremi öncesi, sırası ve sonrasında yapılacakları bir planlama sorunu olarak algılamadığımız, kentlerimiz ve insanımızı ısrarla sürdürdüğümüz rant odaklı politikalara feda ettiğimiz, kafalarımızı kumdan çıkarmadığımız sürece, afetlerin yıkıcı etkisi her seferinde yüreğimizi kavuracaktır. Odamız, sağlıklı kentsel yaşam hedefleri ile bütünleştirilerek, altyapısı, doğası, tarihsel-kültürel mirası ve insanı ile çağdaş kentler yaratılmasında; yapılanların denetlenmesi, sorgulanması ve yapılması gerekenlerin izlenmesi için sahip olduğu bilimsel-teknik birikimini toplumun hizmetine sunmaya devam edecektir.

Odamız bugüne kadar deprem ve afet sorunları konusunda, kamuoyunu bilgilendirmekte ve sorumlu kurullara uyarılar yapmaktadır. Afet ve şehircilik sorunları ciddi boyutlara gelmiştir. Yerleşmelerimizde riskler artmıştır. Doğal afet tehlikelerinin ve yerleşmelerimizin yapısal özelliklerinden kaynaklanan risklerin bertaraf edilmesi için ülkemizde çağdaş bir "risk yönetim" sisteminin oluşturulmasını ve yerleşmelerimizin risklerden arındırılması için bölgesel ve kentsel ölçekte acil olarak "sakinim planları" nın hazırlanmasının zorunlu olduğunu bir kez daha ısrarla vurgulamak isteriz.

**Çözüm Şehir Plancılarının Söz Sahibi Olduğu Risk Yönetim Sisteminin Oluşturulmasında ve Planlamada Aranmalıdır.**

(Not: Hazırlanan metinde 1999-2009 arası ŞPO basın açıklamaları, 2009 Kentleşme Şurası sırasında yapılan çalışmalarından faydalanılmıştır.)

## 17 AĞUSTOS BASIN AÇIKLAMASI

# 17 AĞUSTOS DEPREMİ'NDEN ON YIL SONRA DURUM TESPİTİ; DEPREM VE BENZER AFETLERE KARŞI ÖNLEM ALMASI GEREKEN İKTİDARIN KENDİSİ BİR AFETE DÖNÜŞMÜŞ DURUMDAR!

Ülkemizin yaşadığı en büyük afetlerden biri olan 17 Ağustos 1999 Depremi'nin üzerinden on yıl geçmiştir bulunuyor. Bu süre içinde, başta meslek odaları ve üniversiteler olmak üzere, toplumsal sorumluluk taşıyan birçok kesimin yapmış olduğu uyarılar, hazırlanmış olduğu bilimsel çalışma ve raporlar, afet yönetimi ve sakinim planlarına ilişkin yasal, kurumsal ve mali düzenleme önerileri ülkeyi yönetenlerce dikkate alınmamış bulunuyor.

Üzülerek görüyoruz ki, doğru çözümlere yönelmek bir yana, karar verme erkini elinde tutanlar her gün biraz daha bilim alanından kopmakta, bilimsel ve teknik doğrular göz ardı etmekte ve üniversitelere ve meslek odalarına tavır almaktadır. Ulusal Deprem Konseyi'nin 2007 Yılında kapatılması bu akıl dışılığın en çarpıcı örneğidir.

Mesleki yeterlilikleri olmadığı halde ulaşım çözümleri yapan, alışveriş merkezlerine imar haklarını sohbet ortamında dağıtan ve meslek odalarına "kümes peyzajı" çizdirilmesini söyleyen, Ulusal Deprem Konseyi'ni kapatan bu anlayış çözümün değil, ne yazık ki sorunun parçası haline gelmiştir.

Bu tür bir kentleşme zihniyetinin bedelini bu süreçlerde hiçbir sorumluluğu olmayan binlerce ve her yaşta insanın ödediği ve gelecek dönemde de ödemesinin kaçınılmaz olduğu düşünüldüğünde, görev ihmalinde olan bu anlayış, bütün vurdum duymazlığına karşın, aşağıdaki hatırlatmayı yapmak kentlerin planlı ve sağlıklı gelişiminden sorumlu biz meslek insanlarının görevidir;

"Afetler için kaynak yok diyorsanız, kafanızı kaldırıp, etrafınızdaki israfa bakın; 3. Köprüye, katlı kavşaklara, lüks ve gereksiz konut alanlarının altyapısına, duble yollara, finans sermayesini mutlu etmeye yönelik gereksiz yatırımlara kaynak ayırmaktan vazgeçin.

Buralardan tasarruf edilen kaynakları hızla risk altındaki bölgeler için sakinim planlarının hazırlanmasına ve bu planlar çerçevesinde yapılması gereken tespit, güçlendirme ve benzeri proje ve uygulamalara yönlendirin. İstanbul ve benzer risk taşıyan bölgelerde bir seferberlik başlatın.

Planlamada ve uygulamada çok başlıklılık vazgeçin. Bayındırlık Bakanlığı içinde, risk ve sakinim planlamasından sorumlu, uluslararası ortak çalışmaları yürütecek bir birim oluşturun. Kentlerin risk etkenlerini ve giderme yöntemlerini belirleyin. Benzer yapılan bölge, il ve belediyeler ölçeğinde kurulmasını ve eşgüdümü çalışmasını sağlayın.

Kısaca ranta değil, insana öncelik verin. Aksi durumda, yitirilen her yaşamın sorumluluğu görev ihmalci yapan siz yöneticilerin olacaktır."

**TMMOB Şehir Plancıları Odası Yönetim Kurulu**

## BASIN AÇIKLAMASI

# KARADENİZ BÖLGESİNİ SELE TESLİM EDEN, BİLİMİN VE UZMANLARIN SESİNİ DİNLEMEK YERİNE RANTIN SESİNE KULAK VEREN YÖNETİM ZİHNIYETİDİR

Karadeniz Bölgesi, yoğun yağışları ve bol eğimli araziyle geçmişten beri sel ve heyelanla iç içe yaşayan bir coğrafya olagelmıştır. Ancak planla yönlendirilmemiş yoğun kentleşme ve aynı ölçüde planlarla yönlendirilmemiş gelişigüzel altyapı yatırımları, doğa olaylarını insan eliyle inşa edilmiş afetlere dönüştürmüş bulunmaktadır.

Batman, Bartın, Şavşat ve birçok bölgeden sonra, Doğu Karadeniz Bölgesi de sele teslim oldu. Karadeniz Bölgesi, yoğun yağışları ve bol eğimli araziyle geçmişten beri sel ve heyelanla iç içe yaşayan bir coğrafya olagelmıştır. Ancak planla yönlendirilmemiş yoğun kentleşme ve aynı ölçüde planlarla yönlendirilmemiş gelişigüzel altyapı yatırımları, doğa olaylarını insan eliyle inşa edilmiş afetlere dönüştürmüş bulunmaktadır.

Kentsel yerleşmeleri de içine alan sel felaketleri önemli bir gerçeğin altını çizmektedir. Bu tür bir sonucun gerisinde basitçe alt-gelir gruplarının yerleşmeye uygun olmayan alanları işgal etmesi sorunu yoktur. Birçok bölgede belediyeler, taşkın alanlarını, vadileri ve dere yataklarını planlı ya da plansız biçimde geliştirmeye açmakta ya da yapılaşma baskılarına boyun eğmektedir. Ancak daha da vahim olanı, birçok büyük yatırımı da içeren biçimde kamu kaynaklarının, sel ve benzeri risklere maruz bölgelere kaygısızca yatırılmasıdır. Diğer bir anlatımla, yağmuru felakete dönüştüren sürecin bir ucunda rant baskılarına boyun eğen, parçası haline gelen yerel yönetimler, diğer ucunda plansızca gerçekleştirilen kamu yatırımları vardır.

Şavşat'ta yıkılan bentlere ilişkin DSİ tarafından yapılan açıklamada, projede öngörülen azami debiden daha yüksek bir debi nedeniyle bentlerin yıkıldığı şeklindeki savunma da bunu doğrular niteliktedir. Bölgenin şartları

ve istisnai özellikleri göz önüne alınmadan yapılan altyapı yatırımları nedeniyle, bölgede geçmişten beri yaşanan sel ve heyelan felaketlerinde de en büyük zarar kamu yatırımlarında görülmektedir.

Bu akıl dışılığın en somut ve en acı örneği Karadeniz Sahil Yoludur. Kentler ve Karadeniz insanı ile denizin arasına çekilen bir set haline gelen bu yol aynı zamanda doğanın parçaları olan dağları, vadileri ve denizi de birbirinden ayırmış; dolgularla bir set haline gelen yol, yağmur sularının denize deşarj edilmesini engelleyerek, Giresun kentinin sular altında kalmasına neden olmuştur. Ayrıca kentin drenaj kanalları denize dik yapılmışken, bu yolun drenaj kanallarının, bu şebekenin önünü kesecek biçimde T şeklinde yapılmış olması nedeniyle kentin altyapı şebekesi de büyük hasar görmüştür. Yolun kendisinde meydana gelen büyük hasar da bu akıl dışılığın bir sonucudur. Ancak ne yazık ki, bu olayın yükü ve ağırlığı bütün bu akıl dışı durumda en az sorumluluğu bulunan bölge halkına yüklenmiş durumdadır.

Başbakan Tayyip Erdoğan, sel felaketinin hemen ardından, 30 Temmuz 2009 tarihinde yaptığı "ulusa sesleniş" konuşmasında, en önemli hizmetlerinden birinin "Karadeniz Sahil Yolu" olduğunu belirtmiştir. Başbakanın, Giresun başta olmak üzere, bölgeyi ziyaret eden bakanlarından, bölge halkının bu hizmet konusunda ne düşündüğünü sormadığı anlaşılmaktadır.

Halka ve doğaya rağmen Karadeniz sahiline hançer saplayanlar, afete ve kentsel risklere duyarlı planlamayı göz ardı edenler, hangi kriterlere dayandığı belli olmayan altyapı yatırımlarını gerçekleştirenler; bilimin, aklın ve halkın seline kapılıp gideceklerdir.

**TRAKYA Şehir Plancıları Odası Yönetim Kurulu**



## YÖNETİM KURULU'NDA GÖREV DEĞİŞİKLİĞİ

Odamız Yönetim Kurulunun 05.08.2009 tarihli toplantısında alınan kararla, Yönetim Kurulumuzda görev değişikliği gerçekleştirildi. Odamız 25. Dönem Yönetim Kurulu II. Başkan'ı Serdar Malkoç Alpaslan NİZAMOĞLU'nun Yönetim Kurulu üyeliğinden istifa etmesi nedeniyle, sıradaki Yedek Yönetim Kurulu Üyemiz Ceren Gamze YAŞAR, Yönetim Kurulu üyesi olarak göreve başladı.

08.08.2009 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında ise yeniden yürütme kurulu seçildi ve Odamız II. Başkanlık görevini Yönetim Kurulu Üyemiz Gökhan BİLGİHAN üstlendi.

## 30.04.2009 TARİH VE 27215 SAYILI RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANARAK YÜRÜRLÜĞE GİREN "AĞAÇLANDIRMA YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK"İN İPTALİ VE YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA KARAR VERİLMESİ İSTEMİYLE DAVA AÇTIK; (14.08.2009)

### Yürütmenin Durdurulması İstemlidir

#### DANIŞTAY 8. DAİRESİ BAŞKANLIĞI'NA

DAVACI:TMMOB Şehir Plancıları Odası

VEKİLİ:Av. Koray CENGİZ

DAVALI:Çevre ve Orman Bakanlığı

DAVA KONUSU:30.04.2009 tarih ve 27215 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"ın;

1. maddesinin tamamının,
4. maddesinde "rehabilitasyon" tanımı yapılan paragrafın;
4. maddesinde "ağaçlandırma" tanımı yapılan paragrafın
- 6, 10, 14 ve 21. maddelerinin tamamının

öncelikle yürütmelerinin durdurulmalarına ve takiben iptallerine karar verilmesi istemidir.

**BİLDİRİM TARİHİ:** Tarafımızdan ilk olarak Danıştay 8. Dairesi Başkanlığı'nın 2009/5866 E., 2009/4610 K. sayılı dosyası üzerinden dava konusu idari işleme karşı dava açılması ancak dilekçemiz reddedilmiştir. Buna ilişkin karar 29.07.2009 tarihinde tarafımıza tebliğ edilmiş olup yasal süresi içerisinde devamız yenilenmektedir.

Dava konusu idari işlem 30.04.2009 tarih ve 27215 sayılı Resmî Gazetede ilan edilmiştir.

### AÇIKLAMALAR:

#### DAVA AÇMA EHLİYETİMİZ YÖNÜNDEN AÇIKLAMALARIMIZ

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Şehir Plancıları Odası, 6235 ve 3458 sayılı yasalara göre kurulan TMMOB'ye bağlı, kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olup, alanına ilişkin tek meslek odasıdır.

Kanun, oda tüzüğü ve ilgili yönetmeliklerde belirtildiği gibi Şehir Plancıları Odası, mesleğin ve meslektaşların hak ve çıkarlarını korumak, şehir planları ve uygulamalarının, planlama esaslarına, şehircilik ilkelerine ve kamu yararına uygun yapılmasını denetlemek, bu konudaki eksiklikleri, yanlışlıkları ortadan kaldırmak için gerekli çalışmaları yapmakla yükümlüdür.

TMMOB Şehir Plancıları Odası ilgili bakanlık, kamu kurumları, belediyeler ve diğer kuruluş ve makamlarla ilişki içerisinde ülkenin sağlıklı ve düzenli kentleşmesi, kent planlarının şehircilik esaslarına ve meslek ilkelerine uygun yapılması için; yazışma, görüşme girişimleriyle düzeltilmesini başaramadığı hatalı plan, karar ve uygulamaları yargıya götürmekte, yargı yoluyla çözümlerini sürdürmektedir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, kurulduğu günden bu yana, kanunlara, şehircilik bilimine ve kamu yararına aykırı olan plan ve uygulamalara karşı mücadelesi çerçevesinde gerektiğinde yasal süreçleri de izleyerek görevini yerine getirmekle yükümlüdür ve somut davaya da bu nedenle açmaktadır.

#### ESAS YÖNÜNDEN AÇIKLAMALARIMIZ

30.04.2009 tarih ve 27215 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in başta Anayasa, 6831 sayılı Orman Kanununa, ilgili diğer mevzuata, hukuka ve kamu yararına aykırı olması nedeniyle Sayın Dairenizde bu davanın açılması zorunlu olmuştur.

İptalini istediğimiz Yönetmelik, 09.10.2003 tarih ve 25254 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Ağaçlandırma Yönetmeliği" nde değişiklik ve yeni hüküm ekleme yoluyla ağaçlandırma ve orman alanlarını imara açan düzenlemeler içermekte olup, bu düzenleme aşağıda açıkladığımız nedenlerle mevzuata, kamu yararına ve hukuka aykırıdır.

#### GEREKÇELERİMİZ:

**1 – Dava konusu Yönetmeliğin 1. maddesinin ve 4. maddesinde "rehabilitasyon" tanımı yapılan paragrafın iptali gerekmektedir.**

*Dava konusu Yönetmelik Anayasa'nın 169 uncu maddesi ile Orman Kanununa açıkça aykırıdır.*

Anayasamızın 169 uncu maddesinde;

“Devlet, ormanların korunması ve sahalarının geliştirilmesini için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrölünamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanlaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; çıkarılmaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınmaz” denmektedir.

Söz konusu Anayasa maddesi hükümünün ağaçlandırma faaliyetleri açısından somutlaştırılması ise 6831 sayılı Orman Kanununun 57-63. maddelerindeki hükümlerle belirlenmiş, orman sahasını artırmak amacıyla yapılacak ağaçlandırmaya faaliyetleri hakkındaki hükümlerin uygulama usul ve esasları ise “Ağaçlandırma Yönetmeliği” ile tanımlanmıştır. Ağaçlandırma Yönetmeliği çeşitli değişikliklere uğramış ve son olarak dava konusu düzenleme ile Anayasaya ve Orman Kanununa aykırı hükümler getirilmiştir. Şöyle ki;

09.10.2003 tarih ve 25254 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Ağaçlandırma Yönetmeliği”nin amacı, linci maddede “yapılacak ağaçlandırma, erozyon kontrolü, mera ıslahı, ağaç ıslahı, tohum üretimi, fidanlık, enerji orman tesisi ve imar ihya çalışmalarına ilişkin esasları düzenlemek” şeklinde belirlenmiş iken dava konusu Yönetmeliğin linci maddesiyle “Ağaçlandırma Yönetmeliği”nin amacının tanımlandığı söz konusu madde değiştirilerek “orman tesisi” amacı kaldırılmış, “rehabilitasyon” ifadesi amaca dahil edilmiştir. Söz konusu rehabilitasyon ifadesi ile dava konusu yönetmelik devlet malı niteliğindeki orman alanları üzerinde olumsuz etkide bulunarak, orman alanlarının tarım alanlarına dönüşmesinin, yapılaşmaya açılmasının ve uygulamada orman alanlarının daralmasını önünü açmaktadır.

Rehabilitasyon ifadesinin dava konusu Yönetmeliğin 4. maddesi ile tanımlanmıştır. Dava konusu Yönetmeliğin 4. maddesi ile Ağaçlandırma Yönetmeliğinin “Tanımlar” başlıklı 4. maddesine “Rehabilitasyon” tanımı eklenmiş, tanımda mevcut türlerin “aşılması” ve “aşılma fidanların dikimi” ifadeleri kullanılmıştır. Buna göre:

“Rehabilitasyon: Bozuk veya verimsiz orman alanlarında mevcut türlerden gerekenlerin korunması, aşılması, canlandırma kesimi, boşluk alanlarda ormanlarda doğal olarak yetişen türlerin ekimi ve bu türlerin aşılı veya aşısız fidanların dikimini,”

Dava konusu Yönetmeliğin hukuki dayanağı olan 6831 sayılı yasanın gerek 57, 63 gerekse diğer maddelerinde rehabilitasyon kavramı yer almamaktadır. Kaldı ki bu tanım içerisinde yer alan “aşılma” ve “aşılma fidanların dikimi” gibi ifadeler orman rejimine tabi alanlardaki ağaçlara aşılma yapılmasına yol açılmaması hususunu içermektedir. Bu hususta daha önce aynı Yönetmelikte yapılan düzenlemeler, ORMAN ALANLARI ÜZERİNDE OLUMSUZ ETKİSİ OLACAĞI, SÖZÜ GEÇEN TANIMLAMANIN UYGULAMADA ORMAN SAHASININ TARIM TOPRAĞINA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ SONUCUNA YOL AÇACAĞI GEREKÇELERİYLE DANIŞTAY 8. DAİRESİNİN 2004/4460 VE 2003/1949 NO’LU KARARLARI İPTAL EDİLMİŞTİR.

Bu verilerle rağmen, amlan yönetmelikte ‘rehabilitasyon’ gibi ormanlık tekniği ve ilgili üst hukuk normlarında yer olmayan bir kavramın kullanılması; orman alanları üzerinde olumsuz etkide bulunarak, orman alanlarının tarım alanlarına dönüşmesine ve uygulamada orman alanlarının daralmasına neden olacaktır. Bu nedenle rehabilitasyon ifadesine yer verilen ve tanımlanmış Yönetmeliğin 1. maddesinin ve 4. maddesinde tanımlanan paragrafın iptali gerekmektedir.

## 2 - Dava konusu Yönetmeliğin 4. maddesinde “ağaçlandırma” tanımı yapılan paragrafın iptali gerekmektedir.

Söz konusu Yönetmelik değişikliği ile “Ağaçlandırma” tanımı tamamen değiştirilmiştir. Bu değişiklik orman rejimine tabi alanlarda ağaçlandırma çalışmaları adı altında, ancak orman kurma amacı dışında faaliyetlerin öni açılarak, orman alanlarının olumsuz etkilenmesi yoluyla bu alanların tarım, yerleşim v.b. alanlara dönüşmesiyle uygulamada orman sınırlarının daralmasına neden olacaktır.

Ağaçlandırma Yönetmeliği’nin işbu dava konusu değişiklikten önceki “Ağaçlandırma” tanımına göre;

“Yetiştirme muhtiri verileri dikkate alınarak, toprağı en iyi ve en ekonomik şekilde değerlendirmek, ekonomiyi girdi sağlamak amacıyla; Bakanlık birimlerince onaylanan projesine dayalı ağaç, ağaççık ve alt tabakasında otsu bitkilerin yer aldığı yeni tesis ile bu türlerle biyolojik bağımsızlıklarına kavuşuncaya kadar yapılan bakım işlerini içine alan orman kurma çalışmaları”

Dava konusu değişiklikten sonra ise;

“Saha etüdünden başlayarak proje, tohum temini, fidan üretimi, arazi hazırlığı, dikim ve bakım faaliyetlerinin tümünü” ifade eden çalışmaları olarak nitelendirilmiştir.

Değişen tanımdan da görüleceği üzere, ağaçlandırma faaliyetlerinin amacı olan ve tanımın ruhunu oluşturan “orman kurma” ifadesi tanımdan çıkarılmıştır. Böylece orman rejimine tabi alanlarda ağaçlandırma çalışmaları adı altında, ancak orman kurma amacı dışında faaliyetlerin öni açılarak, orman alanlarının olumsuz etkilenmesi yoluyla bu alan-



ryn tarım, yerleşim v.b. alanlara dönüşmesiyle uygulamada orman sınırlarının daralmasına neden olacaktır.

Bunun yanı sıra, ağaçlandırılan alanın bakımının ne zamana kadar yapılacağı konusu da belirsiz hale getirilmiştir. Nitekim Yönetmelikte türlerin biyolojik bağımsızlıklarını kazanıncaya kadar geçen sürede yapılması öngörülen bakım işlemleri ağaçlandırma faaliyeti içinde yer alırken, değişiklik ile belirlenen yeni tanımda bu süre ortadan kaldırılmıştır.

### 3 - Davası konusu Yönetmeliğin 6ncı maddesinin tamamının iptali gerekmektedir.

Ağaçlandırma Yönetmeliğinin, "Devlet Ormanlarında Tespit ve İzin" başlığı altındaki 8. maddesi, yapılan değişiklikte hangi alanlarda özel ağaçlandırma, özel erozyon kontrolü ve özel imar ihya yapılabileceğini açıklamakta bunlara ilişkin usul ve esasları ortaya koymaktadır. Davası konusu Yönetmeliğin 6. maddesi ile Ağaçlandırma Yönetmeliğinin 8. maddesi değiştirilmiş ve Yönetmeliğin ruhunu oluşturan Orman Kanununa İhtisase aykırı düşecek düzenlemeler öngörülmüştür.

Söz konusu maddenin a, b ve c bentlerinde bu tür çalışmalara konu edilebilecek alanlar; d ve e bentlerinde ise edilemeyecek olan alanlar sayılmıştır. Davası konusu Yönetmeliğin 6. maddesi ile bahsi geçen söz konusu 8. maddenin alanı fazlasıyla genişletilmiştir.

Yönetmeliğin eski haline göre;

- Turizm alanı olarak ilan edilen yerler
- Tarihi arkeolojik ve birinci derece doğal sit alanları
- Deniz kıyı kenar çizgisi içerisinde ve bitişğinde kalan alanlar
- Bakanlar Kurulu kararıyla muhafazaya ayrılan ve ilan edilen yerler
- Toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler
- 2873 sayılı Millî Parklar Kanununda ilan edilen yerler

• Amenajman planlarında; bozuk orman, orman toprağı, orman içi açıklık olarak görünmesine rağmen verimli orman niteliğini kazanmış alanlar

• Verimli orman bütünlüğü içinde kalan 10 hektardan küçük orman içi açıklıklar ve bozuk orman alanlarının bu faaliyetlere konu edilemeyeceği öngörülmüştür.

Davasası konusu düzenleme ile getirilen değişiklik ise ağaçlandırma faaliyetinde bulunabilecek alanlar tanımını hem Orman Kanununa hem de ilgili diğer mevzuatlara aykırı bir şekilde genişletmektedir.

Yapılan değişikliklerle;

- Turizm Alan ve Merkezleri ile Kültür Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri kapsamındaki alanlar
- Bakanlar Kurulu kararıyla muhafazaya ayrılan ve ilan edilen yerler
- Toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler
- 2873 sayılı Millî Parklar Kanununda ilan edilen yerler

• 2872 sayılı Çevre Kanunu'na göre "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilen yerlerin söz konusu faaliyetlere konu edilebileceği düzenlenmiştir. Bu önemli değişiklikleri bir arada görmek açısından aşağıdaki tablo kolaylaştırıcı olacaktır;

2003 Yönetmeliği Alanlar	İzme Konusu Olmaları	Dava konusu 2009 Yönetmelik Değişikliğinde Alanlar	İzme Konusu Olmaları
Turizm alanı olarak ilan edilen yerler	Konu Edilemez	Turizm alanı olarak ilan edilen yerler	Konu Edilebilir.
Bakanlar Kurulu kararıyla muhafazaya ayrılan ve ilan edilen yerler	Konu Edilemez	Bakanlar Kurulu kararıyla muhafazaya ayrılan ve ilan edilen yerler	Konu Edilebilir
Toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler	Konu Edilemez	Toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler	Konu Edilebilir
2873 sayılı Millî Parklar Kanununda ilan edilen yerler	Konu Edilemez	2873 sayılı Millî Parklar Kanununda ilan edilen yerler	Konu Edilebilir
Tarihi arkeolojik ve birinci derece doğal sit alanları	Konu Edilemez	HÜKÜM YOK	-----
Deniz kıyı kenar çizgisi içerisinde ve bitişğinde kalan alanlar	Konu Edilemez	Deniz kıyı kenar çizgisi içerisinde (bitişimde ifadesi kaldırıldı) kalan alanlar	Konu Edilemez
Amenajman planlarında; bozuk orman, orman toprağı, orman içi açıklık olarak görünmesine rağmen verimli orman niteliğini kazanmış alanlar	Konu Edilemez	Amenajman planlarında; bozuk orman, orman toprağı, orman içi açıklık olarak görünmesine rağmen verimli orman niteliğini kazanmış alanlar	Konu Edilemez
Verimli orman bütünlüğü içinde kalan 10 hektardan küçük orman içi açıklıklar ve bozuk orman alanlarının	Konu Edilemez	HÜKÜM YOK	-----
		2872 sayılı Çevre Kanunu'na göre "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilen yerler	Konu Edilebilir.
		Maden arama ruhsatı kapsamında bulunan ancak Bakanlıkça muafakat veya izne konu edilmemiş alanlar	Konu Edilebilir

Girişte de belirtildiği üzere, normlar hiyerarşisine göre, Yönetmeliğin yasal dayanağı 6831 sayılı Orman Kanunu ve 1982 Anayasasıdır. Anılan Kanununun 57. maddesi, ağaçlandırma faaliyetlerinin amacını, "orman tahribatını önlemek" olarak açıklamış ve ağaçlandırma yapılabilecek alanları belirlemiştir. Buna göre;

- Orman sınırları içinde yangın ve çeşitli sebeplerle meydana gelen açıklıklarda
- Verimsiz, vassıfları bozulmuş ve amenajman planlarında toprak muhafaza karakteri taşımadığı halde muhafazaya ayrılmış orman alanlarında
- Devlete ait olup orman yetişme muhiti şartları bakımından elverişli olan yerlerde ağaçlandırma yapılabilecektir.

Ancak davalı konusu Yönetmeliğin 6. maddesinin getirdiği değişiklik ile 8. maddenin b ve c fıkralarında sayılan ve turizm

alan ve merkezlerini, korunan alanları, özel çevre koruma bölgelerini, toprak muhafaza karakteri taşıyan yerleri ve hatta Millî Parklar Kanunu'na tabi alanları potansiyel özel ağaçlandırmaya, erozyon kontrolü ve imar ihya uygulamalarına konu edilebilir hale getiren düzenleme açıkça Anayasa ve Orman Kanununun ruhuna ve amacına aykırıdır.

**4 – Dava konusu Yönetmeliğin 6. maddesi ile Ağaçlandırma Yönetmeliğinin 8. maddesi değiştirilmiş olduğu ve bunun iptali gerektiği yukarıda ifade edilmiştir. Öte yandan bu 6. maddenin Yönetmelikte 8/b maddesi olarak düzenlenmiş olduğu kısımla ilgili ayrıca açıklama yapmak gerekmektedir. Buna göre;**

Söz konusu düzenleme orman alanlarında ve hatta ilgili diğer mevzuatlarla koruma altına alınmış alanlarda orman kurma gibi ormancılık dışındaki faaliyetlerin önünü açmaktadır.

6831 Sayılı Orman Kanunu'nun Muhafaza ormanlarını tanımlayan 3. maddesi Muhafaza ormanları için; "sahip oldukları, özellikler... bakımından muhafaza gereken" ifadesini kullanmaktadır. Millî Parkları, tanımlayan 25. maddesi ".... Tabiatı muhafaza etmek... maksadıyla" ifadesini kullanmaktadır. İlgili diğer mevzuat açısından bakılacak olursa:

Yönetmelikte atfta bulunulan 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu; amaç başlığı altındaki 1. madde, kanunun amacının, kanun kapsamındaki alanların "özellik ve karakterleri bakımından korunmasına, ....ilişkin esasları düzenlemektedir." şeklinde ifade etmektedir.

Tanımlar başlığı altındaki 2. maddenin "a" fıkrası Millî Parkları tanımlarken "ender bulunan koruma, ... alanlarına sahip tabiat parçalarını," "c" fıkrası Tabiat Anıtlarını tanımlarken "korunan tabiat parçalarını," "d" fıkrası Tabiat Koruma alanını tanımlarken "mutlak Korunması gerekli... tabiat parçalarını" ifade etmektedir. Yasaklanan faaliyetler başlığı altındaki 14. maddenin "c" fıkrası bu kanun kapsamına giren yerlerde "bu sahalardan özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan ve olabilecek her türlü müdahaleler.. iş ve işlemler yapılamaz" "d" fıkrası ise "tabii dengeyi bozacak her türlü orman ürünleri üretimi... yapılamaz" denilmektedir.

Dava konusu Yönetmelik ile öngörülen düzenlemeden önce söz konusu 8/b maddesi:

b) Turizm alam olarak ilan edilen yerler, tarihi arkeolojik ve birinci derece doğal sit alanları, deniz kıyı kenar çizgisi içerisinde ve bitişliğinde kalan alanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla muhafazaya ayrılan ve ilan edilen yerler, toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler, 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu kapsamında ilan edilen yerler ile amenajman planlarında; bozuk orman, orman toprağı, orman içi açıklık olarak görünmesine rağmen verimli orman niteliğini kazanmış alanlar ve verimli orman bütünlüğü içinde kalan 10 hektardan küçük

orman içi açıklıklar ve bozuk orman alanları özel ağaçlandırma, erozyon kontrolü, özel imar-ihya ve özel enerji orman çalışmalarına konu edilemez.

şeklinde düzenlenmiştir.

Dava konusu Yönetmeliğin 6. maddesi ile 8. madde metninden "tarihi, arkeolojik ve I. Derece doğal sit alanları" çıkarılmıştır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun "izinsiz müdahale ve kullanım yasağı" başlıklı 9. maddesinde "Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları çerçevesinde koruma bölge kurullarınca alınan kararlara aykırı olarak, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve koruma alanları ile sit alanlarında inşai ve fiziki müdahalede bulunulamaz, bunlar yeniden kullanıma açılmaz veya kullanımları değiştirilemez" hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun maddesine atfta bulunan Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararlarından "Doğal (Tabii) Sitler, Koruma Ve Kullanma Koşulları"na ilişkin 728 sayılı ilke kararda, "I. Derece Doğal (Tabii) Sit: Bilimsel muhafaza açısından evrensel değeri olan, ilginç özellik ve güzelliklere sahip olması ve ender bulunması nedeniyle kamu yararı açısından mutlaka korunması gerekli olan, korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak alanlar" olarak tanımlanmış, "bu alanlarda, bitki örtüsü, topografya, silüet etkisini bozabilecek, tahribata yönelik hiçbir eylemde bulunulmayacağı" karar altına alınmıştır.

Bilindiği gibi her türlü insan faaliyeti gibi ağaçlandırma çalışmalarında doğal alanların özellik ve karakteri bakımından bozulmadan korunmasına neden olmadığı gibi tam tersine doğal güzellik ve karakterinin değişmesine, bazı özelliklerin kaybolmasına neden olmaktadır. Bununla beraber yukarıda değinilen diğer maddeleriyle ilgili açıklamalardan da anlaşılacağı gibi söz konusu Yönetmelik değişikliği, korunan alanlarda orman kurma amacı dışındaki faaliyetlerin de yolunu açmaktadır. Bu nedenle, dava konusu Yönetmeliğin 6. maddesi ile Ağaçlandırma Yönetmeliğinin 8. maddesinin "b" fıkrasında yapılan düzenleme bilime, teknoloji ve hukuka aykırıdır.

**5 – Dava konusu Yönetmeliğin 10. maddesinin iptali gerekmektedir.**

Dava konusu Yönetmeliğin 10. maddesi Ağaçlandırma Yönetmeliği'nin 13. maddesini değiştirmiştir. Yapılan değişiklik sonucunda; gerçek ve tüzel kişilerin kapsamında özel ağaçlandırma, özel imar-ihya ve özel erozyon kontrolü tesisi yapımaları için orman alanlarında 3 hektar olan altı snur dava konusu yönetmelikle 0.5 hektara düşürülmüştür.

Bir diğer ve önemli değişiklik ise Orman alanlarında ve Hazine arazilerinde gerçek ve tüzel kişilere bir defada en fazla 300 hektar saha için özel ağaçlandırma izni verilebil-



mesi yolundaki maddenin, orman alanları için düzenlediği 300 hektarlık sınırmı kalkması ve üst sınırla belirleme yetkisinin Bakanlığa bırakılmasıdır.

Bu yönde bir düzenlemeye ormanlık ve ağaçlandırma faaliyetlerini teşvik yönünde neden ihtiyaç duyulduğu anlaşılamamaktadır. Dava konusu Yönetmeliğin diğer maddeleri de göz önünde bulundurulacak olursa amaçlarının ağaçlandırma faaliyeti olmadığı açıktır.

## 6 – Dava konusu Yönetmeliğin 14. maddesinin iptali gerekmektedir.

Dava konusu Yönetmeliğin 14. maddesi Ağaçlandırma Yönetmeliği'nin 17. maddesini değiştirmiştir. "Özel Ağaçlandırma, Özel Erozyon Kontrolü, Özel İmar-İhya ve Özel Fidanlık Sahalarında İnşaa Edilebilecek Tesisler" başlıklı 17. maddede çeşitli değişikliklere gidilmiştir.

Bu maddede orman alanlarında, hazine arazilerinde ve sahipli arazilerdeki yapılaşma izni ele alınmıştır. Göze çarpan ilk ve en önemli değişiklik, "devlet ormanlarında yapılaşmaya izin verilemez" ifadesinin kaldırılmış olmasıdır. Yönetmelikte, 6831 sayılı Orman Kanunu 17. maddeye de paralel olarak, yapılaşma yasaklanmış, ancak bu yasağın istisnaları altında sayılmıştır.

Bu iki madde karşılaştırıldığında, bu alanlarda yapılacak olan tesislere ekleme yapıldığı ve bazıların kapsamlarının genişletildiği görülmektedir.

Yönetmelikte öngörülen tesisler	Değişiklikle öngörülen tesisler
B tipi ulaşım yolu	B tipi tali orman yolu
koruma ve üretim amaçlı taşınabilir konteyner,karavan	Koruma, üretim ve bakım amaçlı konteyner/karavan
taşınabilir su deposu	Su deposu
toprak sulama havuzu	Sulama havuzu
su isale hattı	Su ihale hattı
su kuyusu	Su kuyusu
elektrik tesisleri	Elektrik tesisleri
	Yangın havuzu
	Hangar depo

Bu değişiklikler içinde özellikle yapılacak tesisin adı aynı kalsa bile başında yer alan "taşınabilir" ifadelerinin kaldırılmış olması dikkat çekicidir. Taşınabilir konteyner, karavan ve taşınabilir su deposunun başındaki taşınabilir ifade kaldırılınca bu tesislerin daimi olarak yapılabilmesinin öni açılmıştır. Burada, devlet ormanları içine yerleşme ve bina tesis yapma yasağına aykırı bir durum ortaya çıkmaktadır. Nitekim geçici yapıların arazinin bütünleyici parçaları olmamaları nedeniyle yapılaşma esasları değişmekte, bu yapıların daimi olarak inşası ile söz konusu yapılar orman alanının bütünleyici parçası haline gelmekte ve orman mülkiyetinin maddesel kapsamına dâhil olmaktadır.

Nitekim yeni eklenen ve tam olarak işlevi anlaşılmayan hangar depo tanımına bakıldığında, geçici yapı olarak tanımlanan bu yapıyı, toprak veya beton zemin üzerine yapılabileceği öngörülmektedir. Beton zemin kavramı burada tartışmaya açılabilir niteklindedir. Yapının tesis amacı, ağaçlandırma sahalarında elde edilen ürünlerin muhafaza edilmesi, her türlü hava hallerinde çalışanların sığınabilmesi ve malzemelerin saklanması olarak gösterilmiştir. Çalışanları tüm hava hallerinden koruma amacıyla yönelik yapılan bir deponun; sağlam, dayanıklı ve her türlü teçhizata sahip olması gerektiği açıktır. Bu geniş amaçlarla yapılacak olan bu tesisin 6831 sayılı kanunun 17. maddesi çerçevesinde dikkate alınmalıdır.

Bunun yanı sıra, ağaçlandırılan alanın bakımının ne zamana kadar yapılacağı konusu da belirsiz hale getirilmiş ve yapılaşmaların da 'bakım' amacı ile yapılacağı belirtilerek, türlerin biyolojik bağımsızlıklarını kazanıncaya kadar geçen süreçte yapılması öngörülen bakım işlemleri ağaçlandırma faaliyeti içinde yer alırken, değişiklikler ile bu süre ortadan kaldırılarak, yapılaşma süreklilik kazandırılmıştır.

17. maddenin 'c' fıkrası ise önceki halinde, devlet ormanlarında yapılaşmaya izin verilemez ve konteyner, karavan ile sulama amaçlı taşınabilir su deposuna ve toprak sulama havuzuna izin verilmekte idi. Yönetmeliğin son düzenlemesi ile ağaçlandırma alanlarında bunlara ek olarak; 'hangar-depo, yangın havuzu' gibi yapı ve tesislerin yapılmasına izin verilmektedir. Bu şekilde uygulamada devlet ormanlarındaki açıklıklarda 0,5 hektar (5 dönüm) büyüklüğünde bir alanda ağaçlandırma faaliyeti adı altında depo-hangar adında tanımsız bir yapı ve havuz yapılabilir hale gelmiştir. Bu yapılaşma izni 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 17. maddesine aykırıdır.

## 7 – Dava konusu Yönetmeliğin 21. maddesinin iptali gerekmektedir.

Dava konusu Yönetmeliğin 21. maddesi ile Ağaçlandırma Yönetmeliği'ne geçici 2. madde eklenmiştir. Söz konusu madde ile Yönetmelikteki değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten önce özel ağaçlandırmaya konu olan devlet ormanlarında yapılaşmaya izin verilmektedir. Yukarıda belirtilen gerekçelerimizle bahsi geçen maddelerin ya da ibarelerin iptali halinde söz konusu geçici maddenin yürürlükte kalması bir çelişki yaratacak ve hukuka aykırılığın devamını sağlayacaktır. Bu nedenle söz konusu maddenin de iptali gerekmektedir.

**SONUÇ VE TALEP:** Yukarıda açıklanan ve Sayın Dairenizce resen saptanacak nedenlerle; 30.04.2009 tarih ve 27215 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in;

1. maddesinin tamamının,

4. maddesinde "rehabilitasyon" tanımı yapılan paragrafın;
4. maddesinde "ağaçlandırma" tanımı yapılan paragrafın
- 6, 10, 14 ve 21. maddelerinin tamamının

öncelikle yürütmelerinin durdurulmalarına ve takiben iptallerine karar verilmesi istemidir.

*TMMOB Şehir Plancıları Odası vekili Av. Koray CENGİZ  
Eylül 2009*

## ODAMIZ 25. DÖNEM DENETLEME KURULU 3. TOPLANTISI 29 EYLÜL 2009 TARİHİNDE GERÇEKLEŞTİRİLDİ

### ODAMIZ 25. DÖNEM 3. DENETLEME KURULU RAPORU

TMMOB Şehir Plancıları Odasının, 01.01.2009 – 30.06.2009 tarihleri arasında dair hesaplarının ve faaliyetlerinin denetlenmesi amacıyla, 29.09.2009 tarihinde Oda Genel Merkezinde Denetleme Kurulu Asil Üyeleri A. Yasemin KORKMAZ, H. Çağatay KESKİNOK, Ş. Tuna ÖZAYDINLIK, Genel Sekreter Derya KESİK, Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Pınar ÖZCAN, Genel Sekreter Yardımcıları Samet ZEYDAN, Tuğba KURT ve Oda Muhasebe Görevlileri Veyssel ERDEM ve Derya KÜÇÜKTOPÇI'nin katılımı ile gerçekleştirilen TMMOB Şehir Plancıları Odası 3. Denetleme Kurulu toplantısının sonuçları aşağıda verilmiştir.

Denetlemeye aşağıdaki belgeler incelenmiştir.

- Karar Defteri
- Kasa Defteri
- Tahsilat Makbuzları
- Gider Makbuzları
- Banka Dekont ve Hareketleri
- Demirbaş Defter ve Kayıtları
- Evrak Kayıt Defterleri

Yapılan incelemede;

30/06/2009 tarihi itibarıyla

- Kasa Hesabı: 119.57.- TL. olduğu,
- Bankalar Hesabı: 99.696.87.- TL  
Fon Hesabı: 15.310,77.- TL  
Mevduat Hesapları: 84.386.10.- TL. olduğu,
- Posta Çeki Hesabı: 8.020.59.- TL.
- Gelirler Hesabı: 714.176.17.- TL.
- Giderler Hesabı: 646.810.11.- TL.
- Gelir - Gider Farkı: +67.366.06.- TL.
- Demirbaşlar ve Gayrimenkul Hesabı

7.1. Demirbaşlar Hesabı: 211.788.20.- TL.

7.2. Gayrimenkul: 304.808,00.- YTL olduğu saptanmıştır.

### DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:

- Oda Muhasebe defter ve Kayıtlarının düzenli tutulduğu görülmüştür. Oda Sayman Üyesi Pınar ÖZCAN ve Muhasebe görevlisi Veyssel ERDEM ile Derya KÜÇÜKTOPÇI'ye titiz çalışmalar nedeniyle teşekkür edilmesine karar verilmiştir.
- 01.01.2009 – 30.06.2009 tarihleri arası Gelir – Gider Bütçesine ilişkin olarak genelde iyi bir performans sergilendiği, bütçenin +67.366,06.- YTL. artı verdiği görülmüştür. SSK ve vergi borçlarının olmadığı tespit edilmiştir.
- Şube ve Temsilciliklerin gelir ve giderlerinin düzenli ve en kısa sürede Oda merkezine iletilmesi konusunda daha önceki dönemlere göre önemli bir gelişme kaydedilmiş olduğu görülmüştür. Ancak şube ve temsilciliklerin gelir ve giderlerine ait düzenli belge tanzimi ve genel merkeze gönderilmesi konusunda, tüm şube ve temsilciliklerin bütçeye ait gelir ve giderlerle ilgili belgeleri zamanında genel merkeze göndermediği tespit edilmiştir. Bu konuda şube ve temsilciliklere gerekli uyarıların tekrar yapılması kararlaştırılmıştır.
- Olumsuz genel iktisadi koşullara karşın, Oda harcamalarında akılcı çözümlerin uygulamaya konmasıyla, geçmiş Yönetim döneminden gelen bütçe açığını kapatılarak, önemli bir kaynak tasarrufu sağlanmış olması nedeniyle, Yönetim Kurulunun çabalarının övgüye değer olduğuna karar verilmiştir.

### ODAMIZ 25. DÖNEM 2. DENETLEME KURULU RAPORU

TMMOB Şehir Plancıları Odasının, 01.01.2008–31.12.2008 tarihleri arasında dair hesaplarının ve faaliyetlerinin denetlenmesi amacıyla, 31.03.2009 tarihinde Oda Genel Merkezinde Denetleme Kurulu Asil Üyeleri Ali Ulvi ULUBAŞ, A. Yasemin KORKMAZ, H. Çağatay KESKİNOK, Ş. Tuna ÖZAYDINLIK, H. Başkan Derya KESİK, Genel Sekreter Serdar M. A. NİZAMOĞLU, Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Pınar ÖZCAN, Genel Sekreter Yardımcıları Samet ZEYDAN, Hatice KURŞUNCU ve Oda Muhasebe Görevlileri Veyssel ERDEM ve Derya KÜÇÜKTOPÇI'nin katılımı ile gerçekleştirilen TMMOB Şehir Plancıları Odası 2. Denetleme Kurulu toplantısının sonuçları aşağıda verilmiştir.

Denetlemeye aşağıdaki belgeler incelenmiştir.

- Karar Defteri
- Kasa Defteri
- Tahsilat Makbuzları
- Gider Makbuzları
- Banka Dekont ve Hareketleri
- Demirbaş Defter ve Kayıtları
- Evrak Kayıt Defterleri

Yapılan incelemede;





- Tüm planlama öğrencileri TMMOB Şehir Plancıları Odasına ön-üye olarak meslek alanının gündemini güncel biçimde takip edebilir, Şehir Plancıları Odasının yayınlarından ve sunduğu olanaklardan yararlanabilirler.
- Öğrenci Üye Kurultayına katılacak öğrencilerin 6-8 Kasım 2009 tarihleri arasında, yine Antalya'da gerçekleştirilecek Dünya Şehircilik Günü 33. Kolokiyumu'na katılmaları beklenmektedir.

## İZMİR ŞUBE İLE ORTAK YÖNETİM KURULU TOPLANTISI YAPILDI

Genel Merkez ve İzmir Şube Yönetim Kurulu üyelerinin katılımıyla, İzmir'de Şubemiz mekanında gerçekleştirilen ortak Yönetim Kurulu toplantısı, 2 Eylül 2009 tarihinde yapıldı.

Toplantıda, Kütahya-Manisa-İzmir Çevre Düzeni Planında yapılan değişiklikler, İnciraltı Turizm Merkezi davası ve İZTO Kruzaviyer Liman Projesi hakkında İzmir Şubemiz tarafından bilgi aktarıldı. Genel Merkez tarafından yapılması planlanan ve ilki Haziran 2008 tarihinde yapılan Üst Ölçek Plan Çalıştayının ikincisi için İzmir Şubemiz tarafından bir sunuş hazırlanabileceği, bazı kentlerde yaşanan Üst Ölçek Plan deneyimlerine dair bir değerlendirme toplantısı yapılabileceği ifade edildi.

Dönem sekreterliğini İzmir Şubemizin yaptığı Türkiye Planlama Okulları Birliği'nin (TUPOB) çalışmaları hakkında bilgi aktarıldı. Odamız web sayfası içerisinde yer alan TUPOB internet sayfasının daha kolay kullanılabilir hale getirilmesi ve güncellenmesi konusunda fikir birliği varıldı.

MİSEM eğitimlerinin daha etkin hale getirilmesi için neler yapılabileceği görüşüldü. Ayrıca eğitmen konusunda yaşanan sıkıntılar dile getirildi.



Toplantının son gündeminde, devam eden davalarımız, örgüt içi ilişkiler ve Odamızın mali durumu hakkında bilgi verildi.

## ŞANLIURFA İL TEMSİLCİLİĞİ SEÇİMLERİ YENİLENDİ

14 Üyemizin bulunduğu Şanlıurfa İlinde, 8 üye ve 1 ön üyemizin bildirdikleri temsilcilik seçimlerinin yenilenmesi talebi üzerine, 22 Ağustos 2009 tarihinde Şanlıurfa'da yerleşik üyelerimizin katılımıyla gerçekleşen Seçimli İl Temsilciliği toplantısında belirlenen eğilim doğrultusunda, Odamız Yönetim Kurulunun kararıyla Şanlıurfa İl Temsilciliği görevine Ali Servet ÖZBEK'in atanmasına karar verilmiştir.

İl Temsilci Yardımcılığına Zemzem Gülcen BEYZAĞAÇ ve Ömer ÇELİK, Mesleki Denetim Görevliliğine ise Merve GÜLGÖNÜL'ün aynı Yönetim Kurulu Kararı ile atanmış bulunmaktadır.

## TOKAT MESLEKİ DENETİM GÖREVLİSİ DEĞİŞİKLİĞİ

Tokat İl Temsilcimiz Mehlika Gürdere Dicle tarafından yürütülmekte olan Tokat İli Mesleki Denetim Görevliliğine, 22.07.2009 tarihi itibarı ile Tokat Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nde çalışmaya başlayan ve daha önce Odamızda "Mesleki Denetim Uygulamasına Yönelik Hizmet İçi Eğitim Semineri"ne katılmış olan Sümeyya Demirci atanmıştır.

## TMMOB ENERJİ ÇALIŞMA GRUBU TOPLANTISI

29 Eylül 2009 tarihinde gerçekleştirilen enerji çalışma grubu toplantısında Çalışma Grubu Başkanlık seçimi gerçekleştirilmiş, Komisyona Odamızı Temsilen katılan Yönetim Kurulu Üyemiz Ceren Gamze Yaşar, Komisyon Başkanı seçilmiştir. Komisyon, 2006 yılında yine TMMOB tarafından hazırlanan Türkiye Enerji Raporunu güncelleme kararı almış ve bu doğrultuda çalışmalara başlamıştır. Azalan kaynaklar ile enerji konusunun her geçen gün daha fazla önem kazandığı, kentlerin yaygın biçimde büyüyerek enerji tüketim miktarlarının arttığı, bir üretim sorunu olmaktan çıkıp (adaletsiz dağıtılan) bir tüketim nesnesi sorunu haline gelen ve dolayısıyla planlama meslek alanı ile doğrudan ilişkili bu konu üzerine, TMMOB Enerji Raporunun güncellenmesi çalışmaları devam etmektedir.



## BASIN AÇIKLAMASI

# BUGÜN KENTLERİMİZİN İÇİNDE BULUNDUĞU KARANLIK ÇIKMAZ SOKAĞA 12 EYLÜL 1980'DE GİRİLMİŞTİR

Toplumcu güçlerin bastırılmasını hedefleyen 12 Eylül Askeri Darbesi'nin 29. yılındayız. Bu hedefe yönelik olarak, sendikaları, dernekleri, siyasal partileri kapatan, seçilmiş toplumcu belediye başkanlarının ve üniversitelerdeki toplumcu öğretim üyelerinin görevlerine son veren, TMMOB ve diğer demokratik kitle örgütlerine baskı ve sindirme politikası uygulayan otoriter rejim, siyasal ve toplumsal yaşamda büyük boşluklar yaratmıştır. Bugün bu boşlukların kimler tarafından ve nasıl doldurulduğunu ve maliyetinin ne derece büyük olduğunu biliyoruz.

Bu toplumsal geri gidiş ve çöküntünün faturasını başta kentlerimiz ödemektedir. Üniversiteleri ve meslek örgütlerini baskı altına alan, toplumcu belediyeçilik anlayışlarını tasfiye eden bu bilinçli müdahale, kentlerin şekillendirilmesini tümüyle "rant güçlerine" bırakmıştır. Bilimin ve aklın yol göstericiliği ve denetiminden arındırılan kentler "kasaba yönetimi" anlayışına teslim edilmiş, 12 Eylül öncesinin birikimli uzmanlardan oluşan Nazım Plan Bürolarının yerini, "tek yetkili" siyasetçileri taşıyan "helikopter bürolar" almıştır. TMMOB Şehir Plancıları Odası'na "kümes peyzajı çizdirmeyeceğini" söyleyen ve katlı kavşakları kendisi tasarlayan ve kamu kaynaklarıyla inşa eden belediye başkanları, TMMOB'ye bağlı meslek odalarının kentleri savunmasını "siyasi-ideolojik" bulup, karalayan iktidarın en yetkili ağızları, arsa pazarlıklarına aracılık eden milletvekilleri, 12 Eylül karanlığının içinden, baskı rejiminin olanak ve yönetim tekniklerinden yararlanarak, bugün buldukları konumlara gelmiştir.

Bu durumun bir sonucu olarak, bugün kentlerimizin içine düştüğü durum ortadadır. Okyanuslara taşımayı vaadettikleri "Kültür Başkenti ve Dünya Kenti İstanbul" bir dereye boğulmuştur. Park isteyen vatandaşları azarlayan belediye başkanları, bir asker mantığı içinde, seçimle geldiklerini ve Anayasal özerkliklerini unutup, başbakan'dan "talimat" beklemektedir. Alışveriş merkezlerinden, duvarlı lüks konut alanlarına kentlerin önemli bir bölümünde korku ve baskı toplumunun temsilcisi güvenlik görevlileri vardır. Eşitsizliklerin pençesinde, kentlerin cadde ve sokakları güvensizlikli mekanları haline gelmiştir. Yoksullar için konut üretmesi gereken TOKİ, emniyet güçlerinin eşliğinde, lüks konutlara yer açmak için, yoksul kesimlerin konutlarını başına yıkmaktadır. Hiç kuşku yok ki, bu otoriter kentleşme biçiminin ve yönetim anlayışının kökenlerinde 12 Eylül 1980 darbesi vardır.

Bütün bu olumsuzluklara ve karşı karşıya kaldığı engelleme ve otoriter baskılara karşın, kentleri savunan sınırlı bir kesim içinde, TMMOB örgütlülüğünün ve Odamızın dimdik ayakta duruyor olması onur vericidir. Tam da bu nedenle, 12 Eylül'ün devamı niteliğindeki mevcut iktidarın, 11 Eylül günü en yetkili ağızından, TMMOB'ye bir kez daha tehditkar eleştirilerde bulunması anlamlıdır.

Bu tespitler göstermektedir ki, 12 Eylül düzeni bütün temsilcileri ve kalımları ile tasfiye edilmeden, toplumsal adalet, eşitlik ve gerçek demokrasiye dayanan bir (kentsel) yaşamın kurulması mümkün değildir. TMMOB Şehir Plancıları Odası bu mesleki sorumluluğun bilincindedir.

Kamuoyunun bilgisine sunarız. Saygılarımızla,

**TMMOB Şehir Plancıları Odası Yönetim Kurulu**

## BASIN AÇIKLAMASI (Ankara, 9 Eylül 2009)

# RANTA EVET DİYENLER SELE HAYIR DİYEMEDİLER!

Türkiye bir süredir giderek sıklaşan sel felaketlerine sahne oluyor. Batman, Bartın, Hatay, Giresun ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nden sonra, bugün itibarıyla Trakya ve İstanbul da sele teslim olmuş bulunuyor. Maddi kayıpların yanında, kaybedilen insan yaşamları sorunun büyüklüğünü gözler önüne seriyor.

### Sorun Tespiti

Sorunun tespiti için sel baskınına uğrayan bölgelere dikkatli bakmak yeterlidir. Bu bölgeler dere yatakları, su havzaları, düz ova ve tarımsal alanlar ile kıyı bölgeleridir. Bu alanlar planlama ilkeleri açısından kentsel gelişmeye açılmaması gereken yerlerdir. Bu bölgelerin dikkate değer bir bölümü için geçtiğimiz dönemlerde belediyelere uyarılar yapılmış, bir bölümü için davalar açılmıştır. Ne yazık ki bu bölgelerde ranta evet diyenler sel felaketine hayır diyememişlerdir.

### Sorumlu Kim

Ortaya çıkan afet ve sonuçlarının sorumluluğu geniş bir kesimin omuzlanmalıdır;

- Bütün bu uyarılara, davalara karşın, söz konusu bölgeleri gelişmeye açanlar,
- Tarımsal nitelikteki topraklarda kentsel gelişmeye izin veren, dere yataklarının üzerine imar planı hazırlayan belediyeler, bunlara göz yumanlar,
- Şehircilik ilkeleri de ne oluyor diyerek, uzun sürelerin birikimini hafife alan, Şehir Plancıları Odası'na kümes peyzajı çizdirmem diyen belediye başkanları ve belediye başkanları,
- Uzman olmadıkları halde, belediye başkanını yanına alıp, köprü ve benzeri büyük yatırımların güzergahını kişisel olarak belirleyen, meslek odalarını projelerimizi engelliyor diyerek hedef gösteren ve planlama düşmanlığı yapan başbakan,
- Bütün bu hukuksuzluklara izin verip felaket ortaya çıktığında İstanbulluların suçlayan Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş,
- Tüm uyarılara rağmen, planları onaylayan belediye meclis üyeleri,
- Meslek etiğine aykırı davranarak, şehircilik ilkelerine aykırı planların altına imza atan uzmanlar bu ve benzeri felaketlerin birinci dereceden sorumlusudur.

### Yapılması Gereken

Aşağıdaki önlemlerin hızla alınması, bu ihmallerde birincil rolleri olanların kaçamayacakları bir görev haline gelmiştir.

- Türkiye'nin yüksek derecede risk ülkesi olduğu ve sel, deprem ve benzeri afetlerin giderek artan sıklıkta yaşanacağı gerçeğinin kabullenilmesi ve afet sonrası deşil, öncesini hedefleyen bir ulusal stratejinin geliştirilmesi gerekmektedir.
- Başta risk bölgeleri olmak üzere yerleşmelerin, risk haritalarının ve planlarının üniversite ve uzmanların katılımı ile hazırlanması yönünde düzenlemeler yapılmalı ve gerekli kaynaklar ayrılmalıdır. Bu konuda Belediyeler Yasası'nda öngörülen belirsiz düzenlemeler, açık ve yaptırım olan hale getirilmelidir.
- Bu risk haritalarında tespit edilen birinci derece yerleşmeye uygun olmayan bölgelerin yapılaşmadan arındırılması, önemli gelişme öngörülen bölgelerde önlemlerin alınması sağlanmalıdır.
- Bütçe kaynaklarının kullanımında afet konusu öncelikli hale getirilmeli, 3. Köprü ve benzeri türden büyük kaynak gerektiren yatırımlardan vazgeçilerek söz konusu kaynaklar afet alanlarına ayrılmalıdır.
- Su havzaları, dere yatakları, tarım alanları ve risk haritalarında tespiti yapılan kıyı bölgelerinde kentsel gelişmeye izin verilmemelidir.
- Sel felaketlerinin önlenmesi konusunda önemli ilkokul kitaplarından öğrendiğimiz ormanların talanı durdurulmalı, 2B alanlarına yönelik rant merkezli anlayışlardan vazgeçilerek, bu alanlara orman vasfının kazandırılması için çalışmalar başlatılmalıdır.
- Merkezi ve yerel yönetimlerin afet birimleri güçlendirilmeli, topluma yönelik eğitim çalışmalarını sistematiğe hale getirilmelidir.

Kısaca ranta deşil, insana öncelik veren bir kentleşme ve kentsel gelişme anlayışına ihtiyaç vardır. Aksi durumda, yitirilen her yaşamın sorumluluğu, bunca uyarılara karşın görev ihmaline devam eden yöneticilerin olacaktır.

**THMOB Şehir Plancıları Odası Yönetim Kurulu adına**  
**Doç. Dr. H. Tarık ŞENGÜL - Genel Başkan**



## ŞUBELERDEN HABERLER

### Ankara Şube

## TMMOB ÜCRETLİ ve İŞSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI SORUNLARI KANAL B'DE TARTIŞILDI

22-23 Eylül 2007 tarihleri arasında yapılan TMMOB Mühendislik, İstihdam ve Ücretlendirme Sempozyumu'nda oluşan ücretli çalışan ve işsiz mühendislerin sorunlarının daha kapsamlı olarak ele alınabilmesi amacıyla 14-15 Kasım 2009 tarihlerinde düzenlenecek olan "TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurultayı" Kanal B'de 01 Ağustos 2009 Cumartesi günü yayımlanan "Genç Düşünce" programında canlı olarak tartışıldı. Ankara Bölge Kurultayı, atölyeler ve İstanbul'da düzenlenecek kurultay ile ilgili konular hakkında bilgi verilen programda Şubemiz adına İl Başkanımız Gökçen Kunter konuk oldu. Programın diğer konukları Ramazan Pektaş (TMMOB Ankara İKK Sekreteri), Taylan Ulaş Evcimen (İMO Ankara Şubesi YK Yazman Üyesi), Yusuf Şahin (MMO Ankara Şube Üyesi), Serap Kurt (JMO Genel Sekreter Yardımcısı), Ömürhan Soysal (EMO Ankara Şubesi YK Yazman Üyesi) oldu.

Ramazan Pektaş İKK ÜMMŞP Kurultayı'nın düzenleme amaçları ile işsizlik boyutlarından bahsetti. Ömürhan Soysal Ankara Bölge Kurultayı hazırlık çalışmalarından, illerde yürütülen çalışmalar söz etti. Gökçen Kunter çalışma yaşamımızı etkileyen yasalar ve sorunlarından bahsetti: 'Çalışma yaşamındaki yasalar, haklarımızın ve sorumluluklarımızın genel çerçevesini oluşturur. Çalışma yaşamını kirillendiren yasalar, çalışma alanında kuralları dizini oluşturmuştur. Bu kurallar, toplumsal

mücadeledeki güçler dengesine göre oluşur ve ağırlık kimden yana ise daha çok onun ihtiyaçlarına yanıt verir. Çalışma yaşamını veya işgücü piyasasını doğrudan düzenleyen yasalar, bütüncül ve tek bir yasadan ibaret değildir. 4857 Sayılı İş Kanunu, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, Basın İş Kanunu ve Deniz İş Kanunu, çalışma yaşamımızı belirleyen yasalarlardır. Ücretli mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları, bu dört iş yasasına göre çeşitli statü ve istihdam biçimlerinde çalışmaktadır. Tek bir yasa da düzenlenemez miydi? Çalışma yaşamını etkileyen başka yasalar da vardır. Emeklilik ve sosyal güvenlik hakkında düzenleme ve sınırlamalar getiren 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Yasası üç ayrı uygulamayı içinde taşımaktadır (506 Sayılı SSK Yasası, 5434 Sayılı Emekli Sandığı Yasası, 1479 sayılı Bağ- Kur Yasası), iki ayrı sendikalar yasası (2821 Sayılı Sendikalar Yasası, 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Yasası), 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi Yasası ile Özelleştirme ve Bütçe Kanunu gibi kimi yasa ve yönetmelikler, idari düzenlemeler çalışma yaşamını çeşitli biçimlerde etkilemektedir.

Çalışma yaşamını, dolaylı ve dolaysız olarak belirleyen yasalar, çalışma süreçlerinin uzamasını, işin yoğunlaşmasını ve ağırlaşmasını, güvencesiz çalışmanın yaygınlaşmasını ve kalıcılığını, farklı istihdam biçimlerinin ortaya çıkmasını, emeklilikte farklı ve yetersiz maaş ve farklı sosyal güvence, sağlarken, ücretin satın alma gücünü düşürüp, emek maliyetini en aza indirmektedir. Güvencesizleşen ve ağır çalışma koşullarında çalışan mühendis, mimar ve şehir plancıları üzerinde kurulan baskın topluma maliyeti de ağırdır. Üretilen hizmetin kendisi ve etkinliği tüm toplumu etkilemektedir. TMMOB Eski başkanı Teoman Öztürk'ünde söylediği gibi 'Yüreğimizdeki insan sevgisini ve yurtseverliği, baskı ve zulüm yöntemlerinin

söküp atamayacağının bilinci içinde, bilimi ve tekniği emperyalizmin ve sömürgelemlerin değil, emeği halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek sürdürme yolunda inançlı ve kararlıyız' anlayışı ile topluma hizmet etme amacıyla olan mühendis, mimar ve şehir plancıları üzerindeki baskıları giderek artmaktadır. Küresel krizinde etkileri GATS ve DTÖ süreçlerinin iç piyasada yarattığı etkiler bu baskıları daha da güçlendirmektedir.'

### Ankara Şube

## 'İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE KENTLERİMİZ' KANAL B'DE GÖKKUŞAĞI PROGRAMINA KONUK OLDU

17 Ağustos 2009 tarihinde Şubemiz Yazman Üyesi Murat Çevik'in konuk olduğu Gökkuşuğu programında değişen iklim koşulları ve kentlerimize etkisi konuşuldu. Kentlerin iklim değişikliğine etkisinin büyük olduğunu vurgulayan Çevik, kentlerde sürdürülebilir politikalarla bu etkinin azaltılabileceğini, bunun da dünya da pek çok örneğinin olduğunu belirtti. Planlama pratiklerinde de artık sürdürülebilirlik ilkesinin hayati bir önem taşıdığını söyledi.

### Ankara Şube

## BASIN AÇIKLAMASI; "AFETLERE YİNE PLANSIZ YAKALANACAĞIZ"

17 Ağustos 2009 tarihinde "Afetlere Yine Plansız Yakalanacağız" başlıklı bir basın açıklaması ile Ankara Şubesi olarak 17 Ağustos depreminden

bu yana yaşanan problemlere ilişkin çözüm önerilerimizi sunduk. Türkiye'deki şehir planlarına kendi illeri hakkındaki sorularımızı yönelttiğimiz analiz çalışmamız sonucunu da aynı basın açıklamasında kamuoyu ile paylaştık.

17 Ağustos 1999 Depremi'nden bu yana 10 yıl geçti. Bilim insanlarımız yaklaşımda olan tehlikeler ve riskler konusunda toplumumuza uyarıyorlar. Afetlere ve risklere karşı alınan önlemler tehlikelerin ve risklerin büyüklüğü ile kıyaslandığında son derece yetersiz kalıyor. 17 Ağustos Depremi'nin toplumda yarattığı kısmi bilinçlenme yerini kadereci ve vurdumduymaz bir zihniyete bıraktı.

Kuzey Anadolu ve Doğu Anadolu fay hatlarının oluşturduğu birinci derece deprem tehlikesi altında bulunan yerleşmelerimizdeki riskler giderek artıyor. Arazi spekülasyonu, araziler üzerindeki haksız rant elde etme ve plansızlaştırma süreçleri yerbilimi açısından yerleşime uygun olmayan alanların da yapılaşmasına neden oluyor. Sel tehlikesi altındaki araziler ya imara açılıyor ya da kaçak yapılaşmaya göz yumuluyor. Denetleme mekanizmaları işletilmiyor ve yüksek riskli yerleşme alanları oluşturuluyor. Kentlerimizde afetlere karşı güvensiz ve dayanıksız yapılar oluşuyor, yaşam çevrelerimiz içinde patlayıcı, yamcı ve zehirleyici tehlikeli kullanımlar-ışyerleri denetimsiz biçimde yayılıyor, ulaşım ve açık alan riskleri artıyor.

Kentlerimiz estetik ve yaşanabilir mekânlar olmaktan uzaklaşıyor, kültürel ve doğal varlıklarını yitiriyor, kimliksizleşiyor. Toplumun bireyleri olarak yüksek riskli yerleşimlerde pasif kadereci zihniyet sarmalında yaşama zorunluluğunda bırakılıyor.

Afet tehlikeleri ve kentsel risklere karşı edilgenleştirilmekten ve kadereci zihniyetlerin sarmalında kurtulmak durumundayız.

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi deprem, sel, heyelan

gibi doğal afetlerin yarattığı risklerin azaltılmasının mümkün olduğunu savunmaktadır

17 Ağustos 1999 Depremi'nden bu yana geçen 10 yıl, afet riskleriyle mücadelede kayıp yıllardır. Önümüzdeki on yılın da kaybedilmemesi için bilimsel bir anlayışla afet risklerinin azaltılması konusuna yeni bir yaklaşım gerekmektedir.

Bilindiği gibi "Deprem Zararlarını Azaltma Ulusal Stratejisi" belgesini hazırlayan Ulusal Deprem Konseyi 6 Ocak 2007 tarihinde kapatılmıştır. 2 yıl 4 ay sonra afette ilgili mevcut kurumların birleştirilmesiyle politik olarak oluşturulan bu boşluk Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurularak giderilmeye çalışılmaktadır

1 Ekim 2004 tarihinde toplanmış olan Deprem Şurası'nda alınan kararların önemli bir bölümü 5 sene geçmesine rağmen hayata geçmemiştir. 4-7 Mayıs 2009 da toplanan Kentleşme Şurası'nda geniş bir katılımla alınan kararlar umarız bu kez Deprem Şurası'nda alınan kararlar gibi zaman içinde unutulmaz.

## Mevcut Durumda Plancılar Kendi Kentleri İçin Ne Diyor?

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi olarak il temsilcilerimiz ve kentlerde bulunan planlar ile yaptığımız analiz çalışmasında; planlar kentlerimizin risklerini DEPREM ve SEL olarak belirledi.

Aynı çalışmamızda, tüm bu risklere rağmen, kentlerimizde yapılmış gerekli olan afet-risk analizinin yapılmadığı belirlenmiştir.

Afet durumlarına hazırlıkların başında gelen Afet Planının bir çok kent için hazırlanmadığı belirlenmiştir.

Şehir Plancıları, büyük çoğunlukla kentlerimizin olağandışı durumlara hazır olmadığını söylemiştir.

Planlar da kendilerini olağandışı durumlara hazır hissetmemektedirler.

## Ne yapmalı?

TMMOB ye bağlı meslek Odaları, Üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve uzmanların katılımıyla Şura'larda alınan kararlarda irdelenerek 'Ulusal Risk Sakınım Stratejisi' belgesinin hazırlanması önümüzdeki 10 yılın en öncelikli eylemi olmalıdır.

Doğal ve teknolojik afetler ve risk yönetimi konularında uzmanlaşmış bilimsel kuruluşlar, bilim insanları, TMMOB nin ilgili meslek Odaları, ilgili uzmanların katılımıyla hazırlanacak "Doğal ve Teknolojik Afetlerin Oluşturduğu Risklerin Azaltılması ve Yönetimi Ulusal Stratejisi" nin 2010 yılında yürürlüğe girmesi sağlanmalıdır.

Ulusal düzeyde saptanacak amaç, hedef ve stratejilerle uyumlu olarak kentsel ve kırsal alanlardaki yerleşmeler için Risk Sakınım Strateji Planlarını hazırlanması ise zaman kaybetmeden gerçek katılım süreçleriyle hazırlanmalıdır.

Belediyeler ve İl Özel İdareleri yasalara gereği Afet ve Acil Durum Planlarını hazırlamak durumundadır. İl Temsilcilerimizle ve illerimizde bulunan şehir planları ile yaptığımız araştırmaya göre çok az kente katılımla mekanizmaları işletilmeden tepeden inmececi bir yaklaşımla bu planlar hazırlanmıştır.

Özellikle tecrübeli teknik eleman yetersizliği içinde bulunan Belediyelerin ve İl Özel İdarelerinin bu tür planları hazırlayamayacağı açıktır. Bu konuda merkezi düzeyde bir teknik desteğe gereksinim vardır. Bu planlar hazırlanırken bilimsel kuruluşlar ve TMMOB bağlı meslek odalarının uzmanlık bilgilerinden yararlanılması ve gerçek bir katılımla sürecinin işletilmesi gerekmektedir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi ve Şubemize bağlı tüm İl temsilcileri yerleşme düzeyinde hazırlanması gereken afet ve acil durum planlarına Sakınım Strateji Planlaması konusundaki uzmanlık bilgileriyle destek verecektir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu



## Ankara Şube

### ŞANLIURFA TEMSİLCİLİK SEÇİMLERİ YAPILDI

22 Ağustos 2009 tarihinde, ŞPO Ankara Şubemiz Yazman Üyesi Murat Çevik, Sekreter yardımcısı Sevil Utku Ölçer ve Üyelerimiz; Şefik Gündoğdu, Ömer Çelik, Cemile Fıruzan Helaloğlu, Mehmet Turan, Hasan Çavdar, Nuriye Demirkol, Ali Servet Özbek, Zemzem Gülcan Beyazağaç, Cemalettin Erol-, Veysel Akbıyık, Halil İbrahim Taşçı'nın katılımı ile Şanlıurfa temsilciliğimizde toplandı. Kayıtlı 14 üyemizden 9'unun ve üye olmayan 2 şehir plancısının katılımıyla Şanlıurfa İl Temsilciliği seçimleri gerçekleştirildi. İl Temsilciliği için aday olan Ali Servet Özbek 9 oy, Temsilci Yardımcısı Heyeti adayları Zemzem Gülcan Beyazağaç ve Ömer Çelik 9'ar oy almış. Mesleki Denetim Görevliliğini ise Merve Gülgönül'ün yürütmesi yönünde bir eğilim ortaya çıktı.

Oda çalışmalarının değerlendirildiği toplantının oturum başkanlığı şube sekreterimiz Murat Çevik tarafından yapıldı. Toplantıda Mesleki Denetim Uygulaması uygulamalarına ilişkin karşılaşılan sorunlar ve ildeki işleyişte karşılaşılan sorunlar, ŞPO Merkez ve Şube Yönetimleri ile İl Temsilciliği sorumlularından üyelerin beklenti ve talepleri de konuşuldu, tartışıldı.

Toplantı sonunda üye ve katılımcıların dilek ve önerileri de konuşuldu. Katılımcılar İl temsilcileri ve ildeki üyelerle Şubelerin daha sık birlikte olması ve iletişimin yoğunlaştırılmasını, Mesleki uygulamalarda meslek ahlakı dışında ve usul dışı davranan üyelerin tespit ve takibinin Oda tarafından sağlanmasını, yakın zamanda Şanlıurfa'da üyeler ve yerel karar vericilere yönelik bir bölgesel toplantının düzenlenmesini ve İlde mesleki denetim görevlisinin bulunması yoluyla MDU işlemlerinin hızlandırılması talep ettiler.

## Ankara Şube

### BİLEŞENİ OLDUĞUMUZ ANKARAM PLATFORMU TARAFINDAN 28 AĞUSTOS'TA "GÖKÇEK'E UYARI: BAŞKENTTE YÖNETİCİ OLMAK SULU ŞAKA DEĞİLDİR!" BAŞLIKLIL BASIN AÇIKLAMASI YAPILDI

Melih Gökçek yönetimi tarafından ulaşım ücretlerinde yapılan "zoraki" kuruluşuk indirime dair, Ankaram Platformu olarak açıklama yaptık.

#### GÖKÇEK'E UYARI: BAŞKENTTE YÖNETİCİ OLMAK SULU ŞAKA DEĞİLDİR!

Melih Gökçek'in Ankara kentine ve Ankarahlara karşı akıl almaz uygulamaları yeni dönemde de tüm ağırlığıyla kendini gösteriyor. Gökçek'in ciddiyetten uzak yönetim anlayışı ve kentlilere olan tavır Ankara'yı yine bir krizle karşı karşıya bırakmış bulunuyor.

#### Ulaşım zamları

Gökçek yönetimi boyunca, ulaşım giderek pahalı bir hal almış, bir insan hakkı olmaktan çıkarak kent içi ticari bir metaya ve çözümü zor bir krize dönüştürmeye başlamıştır. Rakamlar, kentteki durumun korkunçluğunu göstermektedir:

Son 15 yılda Ankara'da ulaşım ücretleri tam biletle 350 kat, öğrenci biletinde ise 400 kat artmıştır.

Seçim öncesi en başta 45 dakika olan aktarmalı bilet süresini arttırma, daha geniş ve ucuz ulaşım ağı gibi vaatler ise her Melih Gökçek dönemi gibi yine vaat olarak kalmıştır.

Son dönemde yaşananlar da Gökçek'in tüccar mantığında bir değişim olmadığını ispatlamaktadır:

2008 yılı başında, Büyükşehir Belediyesi'nce ulaşım ücretlerine yapılan yüzde 20'lik zammın ardından, Ekim 2008'de Belediye ehlyle ulaşım ücretlerine bir kez daha zam yapılmış ve böylece Ankara'da ulaşma bir yıl içerisinde toplam yüzde 41,6 oranında zam uygulanmıştır.

Bu gerçek göz önüne alındığında, Ankaralıların maruz kaldığı durum çok daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Bu nedenle Ekim 2008'de Belediye'nin uyguladığı zamma karşı açılan davada, mahkeme zamlı ücretlerin yürürlüğünün durdurulmasına hükmetmiştir.

Büyükşehir Belediyesi ise, hatasını kabullenip halkından özür dilemek, zammı geri almak ve mağdur olanların sorunlarını çözmek yerine, yine bir Gökçek örneği sergilemiş, her zamanki gibi Ankara halkıyla alay eden bir "çözüm" icat etmiştir.

Buna göre, Gökçek yönetimi mahkeme kararına "uyumsuz olmak" için ulaşım ücretlerinde 1 Kuruluşluk indirime gitmiştir!

Bir yıl boyunca yapılan yüzde 40'lık zamma karşılık, Gökçek yönetimi 1 kuruluşluk indirimi marifet saymakta ve Ankaralıların reva görmekteydi.

Bu açıkça halkın karşısında olma, Ankaralıya zulüm etmedir!

Fakat bilinmelidir ki, ne Ankaralıların yolunacak kaz, ne de mahkemeler dalga geçecek kurumlardır!

Ankaralıların bugüne kadar maruz kaldığı hakkaniyetsiz soygun yeterince büyüktür ve daha fazlasına izin verilmemelidir.

Mahkeme kararıyla dalga geçercesine işlemler yapma cesaretini göstermek ve kentlilere adeta savaş açmak Ankara'da artık alışılmış bir Gökçek tarzıdır.

Gelinen noktada utanmak ya da ayıplamak bile kafi değildir! Her mahkemelerin hem Ankaralıların hem de önemli devlet kurumlarının gözü önünde yapılan bu aymazlığa artık yetkililerin el koymasına Gökçek'e bir başkent belediye başkanı olduğunun hatırlatılması lazımdır!

Başkent yöneticisi olmak, kenti bir usulsizlikler cennetine çevirmek ve dört buçuk milyon Ankaralının gözünün içine baka baka onlarla dalga geçmek demek değildir, olmamalıdır! Belediye başkanı, yaptığı bu ciddiye-tisi uygulamayı hemen düzeltmeli ve mahkeme sonucunu dikkate alarak, yapılan son zammı komple geri almaldır.

Ankaram Platformu olarak bu tarz yağmacı tavırların her zaman karşısında olacağımızı bir kez daha belirtir, Gökçek'in halk karşıtı uygulamalarının takipçisi olacağımızı tekrar vurgularız.

Ankaram Platformu



## DESTEK OLDUĞUMUZ TÜKETİCİ DERNEKLERİ FEDERASYONU TARAFINDAN 30 AĞUSTOS'TA "ZAMLARA KARŞI PEDAL" BAŞLIKLİ BASIN AÇIKLAMASI YAPILDI

Bilindiği gibi dünyanın en pahalı akaryakıtını bizler kullanmaktayız. Bu tespit mutlak rakamlarla yapılan bir karşılaştırma sonucu olup, ilkelere milli gelirleri ile akaryakıt fiyatları arasındaki ilişki dikkate alındığında diğer ülkelerle aramızdaki fark 7-8 kata kadar çıkmaktadır. Akaryakıtta bir vurguna dönüşen pahalılığın iki sebebinden birisi sabit ÖTV ve KDV'dir. Diğeri ise EPDK'nın 2008 yılı Akaryakıt sektör raporunda belirttiği gibi akaryakıt şirketlerinin oluşturduğu "kartel fiyatı"dır. Ancak aynı EPDK görevi yapmamakta kartel fiyatı devam etmektedir. Bu günlerde 3,28 TL'ye satılan bir litre 95 oktan benzinindeki sabit vergi (ÖTV+KDV) 2 lira 15 kuruştur. Zamlar sadece akaryakıtla da ilgili

değildir, krize rağmen her tür ürüne zam gelmeye başlamıştır ve bu zam kervanı devam edecektir.

TÜDEF olarak direkt bir soyuna dönüşen zamlara karşı hukuk mücadelemiz sürerken tüketicilerinde artık yaldırmaktan öte bir şeyler yapmaları için 4-6 EYLÜLDE İstanbul-Bursa-Eskişehir-Ankara güzergâhında "ZAMLARA KARŞI PEDAL" çevirime kampanyası düzenlemiştir.

Bu kampanyaya destek vermeleri için bütün muhalefet partileri Genel Başkanlardan bir ay önce randevu isteyip sesimizi ve çabamızı onlara da duyurmak istedik. Ancak üzümlere gördük ki vatandaşın iş derdi, aş derdi Muhalefet Partisi Genel Başkanlarını ilgilendirmiyor.

Sayın Baykal'dan randevu istedik. Sayın Genel Başkan "içeriği boş" dediği açılımla dolu dolu uğraşmakta ve kendi sesinden başka ses duymamaktadır.

Sayın Bahçeliden randevu istedik. Devlet bey öylesine vatan meseleleri ile uğraşıyor ki; vatan denen şeyin mutlu ve refah içinde yaşanan yurttaşlardan anlamız bir toprak parçasından veya bir toplama kampından başka bir şey olmadığını ayırmında değil.

Sayın Ahmet TÜRK ise, Doğu ve Güney Doğu Anadolu işsizliğin ve yoksulluğun en yoğun bölge olduğunu, Kürtlerin aş ve iş derdinin diğer bölgelerden çok daha fazla olduğunu hiç mi hiç önemsemektedir.

Sayın Cindoruk, Türkiye'nin demokratik gelişiminin önünde çok uzun yıllar "ulusal bir tıkaç" görevi yapan patronunun çekiliğinden muhalefet partisi genel başkanlığına henüz zaman bulamamakta.

Sayın Masum Türker'den ise randevu istemedik. Çünkü henüz bir meslek örgütünün başkanı mı, bir siyasi partinin genel başkanını olduğuna bir türlü karar verememektedir. Çünkü iki tarafta da ayda 25 işçi maaşından fazla çiplak maaşın cazibesi onu yerinden kırdıramamaktadır.

Değerli Tüketiciler  
İşte bu ahval ve şeriat içerisinde TÜDEF olarak, zamlara karşı

mücadele ve tüketicilerin ekonomik çıkarlarının korunması sadece bizlerin omzuna kalmış gözükmemektedir. Ancak bu ülkede hak ve özgürlükler öyle bedava savunulmuyor. Orhan Feli'nin dediği gibi bu ülkede "kelle fiyatına özgürlük bedava" Bizde kelle fiyatına bedavadan hak mücadelesi yapıyoruz. Evimiz, arabamız takip ve tespit edilmedi. Şimdi AKP hükümetinin memurları Derneklerimiz bastı. Afişlerimiz, kampanya malzemelerimize el koyuyor. Derneklerimiz ve bize gözdaki dave davaya bizi yasal ve vuruş dışı yollarla susturmaya çalışıyorlar.

Federasyonumuza bağlı BUDUR TÜKODER (dün) Cumartesi sabahı başladı. Dernek binası ve yöneticimizin özel işyeri basıldı. Benin dün akşam demekle yaptığım telefon görüşmesini dinlemin polis gece Savcılığa baskın izni ile gitti. Sabah ise savcının emri ile derneğimiz ve yöneticimiz işyeri basıldı. Ne aradılar dersiniz? Silah mı? Darbe Planı mı? Yasa dışı örgüt bağlantısı mı? Kara para mı? HAYIR! ZAMLARA HAYIR afişi aradılar. UCUZLUK NE ZAMAN diye sorduğumuz çıkartmaları aradılar. Buldular da. Onlarca polis ellerinde yüz civarında çıkartma ile ve VATANI KURTARMIS olarak, Türkiye'nin basındaki bir belayı daha "inleyici vuruşla" yok ederek mutlulukla tutanak tuttular!

Yurttaşlar,  
Bunlar muhalefetin olmadığı ve boş gündemlerle oyalandığı 2009 Türkiye'sinde oluyor, Nazi Almanya'sında değil. Demokratik ve sosyal bir hukuk devleti olması gereken Türkiye Cumhuriyeti, hızla yeni bir karanlığa yuvarlanıyor, hızla polis devletine dönüşüyor. Her gelen kendi diktatörlüğünü kuruyor. Bu günlerde "demokratik açılım" yürüten AKP'nin demokratik açılımdan ne anlamdığı açık ve net olarak ortaya çıkıyor. Demokratik açılım tüketici derneğine bile tahammül edememek mi? Demokratik





açılım ekonomik hakkı için demokratik protesto hakkını kullanan örgütleri teröriste etmek mi? Demokratik açılım AKP-decletli terörü mü? Derneğimize yapılan baskını şiddetle kınıyoruz. Bunun hesabını yine yargıda soracağız. AKP'nin demokrasiden ne anladığını Dünya ve Avrupa tüketici örgütlerine anlatacağız. Örgütlenme ve ifade özgürlüğünü devlet terörü ile bastırılardan TC hukukunun bittiği yerde AHİM hukuku ile hesap soracağız.

Kamuoyuna,

Bizler tümayle gönüllü çalışan, tüketicilerin mutluluğu için zamanım ve paralarımı feda eden bir Demokratik Kitle Örgütüyüz. Yönetici ve üyelerimiz içinde, Komünistinden, CHP'lisine, MHP'lisinden DTP'lisine, AKP'lisinden DP'lisine kadar herkes var ve herkese açığız. Biz terör örgütü değil tüketici örgütüyüz. Biz bu ülkenin, bu toplumun vicdanıyız.

Tüketicilere sesleniyoruz. Vicdanımızın, TÜDEF'in sesine kulak verin. 4-6 Eylül zamları protesto kampanyasına daha yürekten, daha külesel katılın. Sesinizi sesimize, gücünüzü gücümüze katın. Yoksa öbür dünyaya bilemeyiz, ama bu dünyada zam ateşinde cayır cayır yanmaktasınız ve yanacaksınız.

Ali ÇETİN - Genel Başkan

TÜKETİCİ BOTKOTUNA KATILAN ÖRGÜTLER:

TÜDEF, TÜKÖDER, THD, Bursa Tüketiciler Derneği, Eskişehir Tüketiciler Derneği, Adana Tüketiciler Derneği, Burdur Tüketiciler Derneği, TÜRK SAV-DEK,

DESTEK VEREN ÖRGÜTLER:

DİSK, KESK, TTB, İMÖ, KMO, ŞPO Ankara Şube, Mimarlar Odası, ASMMMO, Halkevleri, Gezgindir, TOBAV, Toplumsal Güçbirliği, Ankara Tabii Odası, ÇMOANK, ŞB, 16Tiler Dayanışma Der., Bursa Türk-İş 8. Bölge Temsilciliği, Bursa Petrol-İş Şb, EMO Bursa Şb, ZMO Bursa Şb, Bursa DOĞADER, Bursa Tabii O. Bursa Eczacılar O. Nüfeler YG 21, Bursa EMEKLİSEN, SOLAÇEK, Karş Dernekleri Fedarasyonu, Tokat Dernekler Fedarasyonu, Anadolu Ulusal Ve Dayanışma Platformu, Petrol-İş Sendikası Genel Merkezi; Ankara Motorcular Derneği, Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu, Barışa Pedal Grubu, Delta Bisiklet Grubu, Bisiklet Gönüllüleri Grubu, Ankara Perşembe Akşamı Bisikletçileri

Ankara Şube

## ÇANKAYA TOPLUMSAL DAYANIŞMA MERKEZLERİ DANIŞMA TOPLANTISINA KATILDIK

Çankaya Belediyesi Toplumsal Dayanışma Merkezleri Danışma Toplantısına 28 Ağustos 2009 tarihinde Şube II. Başkanımız Gökçen Kunter katıldı. Meslek Odalarının, Sivil Toplum Kuruluşlarının, Üniversitelerin, Halk eğitim Müdürlüğü'nün, siyasi partilerin gençlik kollarının katıldığı danışma toplantısında Çankaya İlçesinde bulunan TODAM'lar hakkında bir sunuş yapıldı. Gelecek yıllardaki vizyonunun belirlenmesi için oluşturulan Danışma Kurulu toplantısı Çankaya ilçesinde toplum değişik sosyal kesimlerinin bulunduğu bir ortak nokta olarak tanımlanarak tüm paydaşlardan görüşleri istendi.

Ankara Şube

## 29 AĞUSTOS'TA ÇANKAYA BELEDİYESİ STRATEJİK PLAN TOPLANTISINA KATILDIK

29 Ağustos 2009 tarihinde Çankaya Belediyesi'nin düzenlediği "Stratejik Plan Paydaş Toplantısı" ile Çankaya'nın sorunlarına ortaklaşa çözümler arandı. Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık, Başkan Yardımcıları Eser Atak, Haydar Ali Ulusoy ve Hayati Soylu'nun yanı sıra birçok müdüründe katıldığı toplantıda 50'ye yakın sivil toplum örgütünün temsilcisi ile 150 gönüllü katıldı. Birçok önerinin ortaya konduğu "Stratejik Plan Paydaş Toplantısı"na Şubemiz II. Başkanımız Gökçen Kunter ve Şubemiz Yazman Üyesi Murat Çevik katıldı.

Ankara Şube

## PROF. DR. RACİ BADEMLİ'Yİ ANMA ETKİNLİĞİ: 'YENİ PLANLAMA PRADİGMALARI VE ANKARA' 1 EYLÜL 2009 TARİHİNDE ÇŞM'DE GERÇEKLEŞTİ

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu olarak her sene yinelenmesi ve konu odaklı düzenlenmesi için karar aldığımız "Prof. Dr. Raci Bademli'yi Anma Etkinlikleri" nin ilki 1 Eylül 2009 tarihinde 'Yeni Planlama Pradigmaları ve Ankara' konulu panel/forum olarak düzenlendi. Dinleyiciler arasında Prof. Dr. Raci Bademli'nin ailesi, dostları ve meslektaşlarımız yer aldı. Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık'nın kısa bir konuşma yaptığı panel de; panelistler Mustafa i. Kızıltas, Ertan Göral ve Funda Erkal'dı. Ankara ve planlama paradigmasının tartışıldığı panelde; panelin moderatörlüğünü Şube Başkanımız Erdal Kurttaş yaptı.

Açılış konuşmasını yapan Şubemiz II. Başkanı Gökçen Kunter Raci Bademli'nin kısa bir özgeçmişini dinleyicilerle paylaştı. Kunter ilk olarak, yalnızca Türkiye'de değil dünyanın çeşitli ülkelerinde de dersler veren ve mesleğinde başarılı planlılar yetiştiren Raci Bademli'nin akademik yaşantısını anlattı: "Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Raci Bademli, 1967 yılında ODTÜ'den mezun oldu. 1970 yılında hazırladığı Ankara'ya ilişkin tezi ile yüksek lisans derecesini, 1977 yılında Massachusetts Institute of Technology'de doktora derecesini aldı. 1986'da doçent, 1993'te profesör oldu. ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümünde 1969'dan 1 Eylül 2003'e kadar çeşitli dönemlerde planlama ve tasarıma ilişkin birçok ders vermiştir. 1981, 1982 ve

1983 yıllarında MIT'te, Kentsel Araştırmalar ve Planlama Bölümünden aldığı davet üzerine, misafir profesör olarak "Kalkınmakta Olan Ülkelerde Kentsel Planlama Ve Ekonomik Sorunlar", "Kalkınmakta Olan Ülkelerde Kentsel İnfomal Sektörler" derslerini verdi."

Şube II. Başkanımız Gökçen Kunter, birçok yarışmada, araştırmada, projede, komisyonda ve kurumda danışmanlık, komisyon üyeliği, proje başkanlığı ve jüri üyeliği gibi birçok görev alan Raci Bademli'nin diğer çalışmalarına da şöyle özetledi:

- Ağa Han kuruluşunun, Afganistan'ın Kâbil kentinin savaş sonrası stratejik gelişme planının hazırlanması için daveti üzerine danışmanlık yaptı, değerlendirmeler ve önerilerde bulundu.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Deprem Mastr Planı çalışmasında, ODTÜ bünyesinde kurulan ektipe görev aldı. Deprem Mastr Planının kent planlamayla ilgili strateji ve

uygulama politikaları konusunda katkılarda bulundu.

- 1986'da ekip başı olarak yer aldığı Ankara Ulus Koruma, Rehabilitasyon ve Geliştirme Projesi Yarışmasında birincilik aldı
- Uluslararası Mimarlar Birliği temsilcisi olarak, 1997'de İtalya'nın Roma Belediyesinin düzenlediği Saint Louis Parkı Uluslararası Proje Yarışmasında, 1999'da Fransa'da Lorient kentinde düzenlenen Keroman Deniz Altı ve Üstü Uluslararası Proje Yarışmasında, 2001'de Türkiye'de İzmir Limanı ve Çevresi Uluslararası Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında, 2002'de Boliya'da La Payes Belediyesinin düzenlediği Merkez Kentsel Park Uluslararası Proje Yarışmasında, 2003'te Güney Afrika'da düzenlenen Özgürlük Parkı Uluslararası Proje Yarışmasında jüri üyeliği yaptı.

Gökçen Kunter konuşmasını Bademli'nin "Genç Kentsel Plancılara Önemli Hatırlatma" isimli yazısından kendi sözleri ile

tamamladı: "Kentsel planlama sürecinde sorulara yanıt değil, sorunlara çözüm aranır. Bu nedenle, kentsel planlamanın metodu, bilimin metodu değildir; planlamanın metodu farklı olmak gerekir der dururum. Planlama metodu bağlamında ise durum tespitlerinden sorun ve olanakları saptama ile sorun ve olanak analizlerinden planlama tutum ve tavrlarına, yani siyasalar ve stratejilere, siyasalar ve stratejilerinden de program alanlarına ve proje paketlerine ya da projelere geçme ve tabii ki kavram projelerini oluşturma işlerini öğrenmenin gerekli, ama yeterli olmayacağını; kentsel planlamada izlenen metodun her aşamasında renk, lezzet veren kişisel vizyonun ya da du kuno, bakışın, felsefenin, heyecanın önemini hatırlatırım.

Bağımsız yaratıcı mesleki kimliğinizi arayınız. Soru sormaktan, sorgulamaktan, seçenekler aramaktan bıkmayınız, zıtların birliğini irdelemekten yılmayınız ve farklı yaklaşımlardan, zıt fikirlerden, paradokslardan ürkmeyiniz derim. Gözünüz özü görün, sözünüz özü söyleyin, eliniz özü çizsin derim. Bilekten ya da omurluktan refleks planlamanın değil; beyinden, doğurgan, yaratıcı planlamanın peşinde olunuz derim. Derim; çünkü bağımsız yaratıcı mesleki kimliklerinizi ancak böyle yakalayacağımız inanmışsımdır."

Ardından Panel-Forumumuzu yönetmek üzere Şube Başkanımız Erdal Kurttaş, Raci Bademli'nin öğrencisi ve meslektaşları olarak ondan öğrendiklerinden duyduğu gururu dile getirirken şunları söyledi "Hocamla bilahare Ankara Büyükşehir Belediyesinde İmar Daire Başkanı olduğunda da birlikte çalıştık. O esnada ben, paralel olarak, Çankaya Belediyesinde İmar Müdür Yardımcısı ve bilahare İmar Müdürlüğü görevlerini sürdürüyordum. O yüzden, öğrencisi olarak, hâlâ öğrenci-hoca ilişkimizi kaybetmemiş olarak, bürokraside de yan yana durmayı becerebildik, başarabildik. O esnada da ondan öğrenmeye, ondan bilgi almaya; ondan ufukumu aydınlatacak, duruşumu ve davranışlarımı belirleyecek yeni şeyler öğrenmeye devam ettim. Keşke yaşasaydı da hâlâ ondan öğreniyor olsay-

## Raci Bademli Anma Etkinliği



**'YENİ PLANLAMA PARADİGMALARI  
VE ANKARA'**

**PANEL / FORUM  
MODERATÖRÜ**

**ERDAL KURTTAŞ**

**PANELİSTLERİ:**

**MUSTAFA İ. KUZİTAŞ  
'RACI BADEMLİ İLE  
PLANLAMA EĞİTİMİ VE  
BİR MEZUNUN  
DENEYİMLERİ'**

**ERTAN GÖRAL  
'AĞ'DE KATILIM  
SORUNSALI'**

**FUNDA ERKAL  
'ULUS DENEYİMİ'**

**TARİH**  
**SAAT**  
**ADRES**

**1 EYLÜL 2009  
19.00 - 19.00**

**GAĞDAŞ SANAYİLER MERKEZİ  
KENNEDY CADDESİ NO:4**

**TRAKİYE  
Şehir Plancıları Odası  
ANKARA ŞUBESİ  
http://ankara.spo.org.tr**



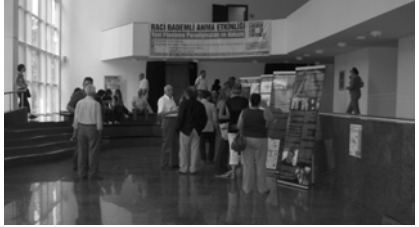
dım.” ve ardından panelistleri tanıtarak sözü konuşmacılara bıraktı.

Panelistlerden Mustafa i. Kızıldaş “Raci Bademli ile Planlama Eğitimi ve Bir Mezunun Deneyimleri” başlıklı konuşmasında öğrenciliği boyunca Raci Bademli’den aldığı derslerden yola çıkarak Raci Bademli’nin planlama yaklaşımına ve planlama öğrencilerine nasıl bir bakış açısı kazandırmak istediğine değindi. Bunların yanında meslek hayatında karşılaştığı planlama problemlerine Raci Hoca’nın gözünden bakıp deneyimlerini dinleyicilerle paylaştı.

Bademli’nin ders notlarından her biri ayrı bir anlam taşıyan sözlerine yoğunlukla yer veren Kızıldaş, Hocanın planlama anlayışını bu sözlerle özetlemeye çalıştı. Mustafa Kızıldaş’ın Bademli’den alıntı yaptığı sözlerden bazıları şöyledir.

- “Planlamada önemli olan sonuç değil, süreçtir. Biz, neticeyle değil, Hatice’yle uğraşırız”
- “Önemli olan son resmi planlamak değil, süreci planlamaktır”
- “İyi plan, değişkenlere göre yeniden düzenlenebilir plandır”
- “Plancı, planları yapan değil; sorunları çözen kişidir”
- “Kent plancısı, kamu yararını gözetmen kişidir. Plancı, külfeti de, faydayı da herkese dağıtan kişidir”
- “Soru sormak, sorgulamak, araştırmalar yapmak ve çözüm aramak bir plancının en temel görevi olmalı, en temel yaklaşımı olmalı ve süreçte uygulaması gereken yöntem olmalı”

Bademli’nin planlama yöntemini de yine hocanın kendi sözleriyle şöyle özetledi: “Planlamada 5 P vardır, bir de 5 S vardır; ilk önce politika gelir, daha sonra planlama, program, proje; ama bunların hepsini yapabilmek için paraya ihtiyacımız vardır. O yüzden, planlamada 5 P çok önemlidir. Bir de bir plancının 5 S’si olması gerekir. 5 S’si olmayan plancı, plancı değildir. Bunu da; sevgi, sahiplilik, sorumluluk, sabır ve saygıdır.” Kızıldaş burada Hoca’nın mes-



leğini ne kadar sahiplendiğini ve planlama yaparken hümanist adımlar attığını da vurguladı.

Kızıldaş, Raci Bademli’nin Türkiye’de uygulanan planlama politikalarındaki yanlışları ve aksaklıkları da ne kadar doğru tesbit ettiğini örneklerle anlattı. Bademli’nin, Türkiye’deki planlama yaklaşımında analiz ve durum raporlarının okumadan baştan savma yapıldığı ve vizyon belirlenmediği ve bunların önemli eksiklikler olduğu tespiti, günümüzde uygulanan yöntemi vurgular nitelikteydi.

Konuşmacı, yerel yönetimlerin yapmaya çalıştığı gelişme yaklaşımını ise Bademli’nin şöyle eleştirdiğini belirtti: “Bizim imar planlama yaklaşımımızın gelişme odaklı bir yaklaşımı vardır, ‘Sürekli yeni binalar yapalım, gelişelim, yeni arazi kararları çıkaralım, gibi bir yaklaşımı vardır. Oysaki bu süreç bitti. Artık bizim daha iyi kenti, daha yaşanabilir kenti nasıl yaratıyor olmamız gerekir, bu iyileştirmeyi nasıl planlamamız gerekir, buna odaklanmamız gerekir. Ne yazık ki, şu andaki imar planlama yaklaşımı bunu çözecek nitelikte değil”.

Raci Bademli’nin korumayla ilgili yaklaşımına getirdiği eleştirilere yer vererek devam eden Mustafa Kızıldaş: “Korumayla ilgili olarak da, yine bu geliştirme yaklaşımın, korumanın zıddı bir ifade bulduğuna, zıddı şekilde kendini ifade ettiğini anlatırdı. Oysaki planlamanın, korumanın zıddı olmadığından bahsedirdi. Planlama,

o korunacak değerlerin gerçek değerlerini ortaya çıkarabilmek demektir ve sadece doğal değerler değil; tarihi değerlerin de korunması gerektiğinden, onların ön plana çıkarılması gerektiğinden, ancak o şekilde kentin kimliğini oluşturabileceğimize bahsedirdi. Yine bu anlamda, imar planlama sürecini yetersiz kaldığından, imar planlama süreci için denizin bittiğinden bahsedirdi.” dedi.

Mustafa Kızıldaş’tan sonra Ertan Göröl söz aldı. Ertan Göröl “AOÇ’de Katılım Sorunları” isimli sunuşunda Raci Bademli’nin girişimiyle Doğal ve Tarihi Sit Alanı statüsü kazanan Atatürk Orman Çiftliği’nin kurumsal deneyiminde katılım ve denetim boyutunu irdeleyen bir konuşma yaptı.

Göröl konuşmasının başında Atatürk Orman Çiftliği serüveninin tarihsel sürecini anlattı. Mustafa Kemal Atatürk’ün, yurdun çeşitli bölgelerinde Türkiye tarımını geliştirmek, çiftçilere önderlik etmek ve örnek olmak amacıyla 5 adet çiftlik kurduğunu, bunlardan en büyüğünün AOÇ olduğunu ve söz konusu çiftliklerde 13 yıl boyunca bitkisel üretim ve hayvancılık konularında çeşitli bilimsel ve uygulamalı çalışmalar yapılarak çevre köylerdeki üreticilerin hizmetlerine sunulmuştu söyledi. Ertan Göröl daha sonra konuşmasına şunları ekledi: “Atatürk Orman Çiftliği Mustafa Kemal Atatürk’ün azmini, kararlılığını ve Türkiye’nin kalkınması konusundaki felsefesini yansıtmaya bakımından özel bir önem taşımaktadır.”

Konuşmacı çiftliğin bugünkü statüsünü de şöyle özetledi: "Çiftlik, 24.03.1950 tarih ve 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu ile Tarım ve Köyşleri Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliğe sahip, bitkisel ve hayvansal üretim yapan, gıda sanayi konusunda iki fabrikadan üretim yapan, Hazine'den hiçbir yardım almadan, ürettikleri, ticari ve kira gelirleri ile giderlerini karşılamaya çalışan bir çiftlik konumundadır."

Ertan Göröl daha sonra da AOÇ'nin parçalanma ve küçülme sürecini de anlattı. Atatürk'ün 11.06.1937 tarihli vasiyet mektubu ile hazineye hediye edilen AOÇ'nin ilk kurulduğu yıllarda yaklaşık 5200 hektar olduğunu ve bugün yaklaşık 3.309 hektara gerilediğini de belirtti.

Ankara kentinin planlama süreçlerinde AOÇ'nin nasıl yer aldığı da Göröl'in konuşmasında anlatılmıyordu. 1932 Jansen İmar Planı ve 1957 Yücel Uybadın İmar Planlarından kısaca söz ederken 1/50.000 Ölçekli 1990 Ankara Nazım İmar Planı'nda çiftlik alanlarının "AOÇ Alanı" olarak statüsü korunarak genel bir gösterim ile ifade edildiğini ve plan hükümlerinde "Yeşil-Rekreasyon-Spor ve Diğer Açık Alanlar" başlığı

altında "Atatürk Orman Çiftliği Metropolitan kent ölçeğinde hizmet verecek büyük bir rekreasyon alanıdır. Rekreasyon amaçlı kullanımlara açılması ilgili kurumca hazırlanan ve Bakanlıkça onanan 1/25.000 ve 1/5000 ölçekli planlama ilkelerine göre olacaktır. 1/1000 ölçekli uygulama planları Bakanlıkça onanmadan kapalı tesislere ait inşaat uygulamasına geçilemez." hükmü getirilmiştir dedi. 1/25.000 Ölçekli 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı'nda AOÇ alanları 5659 sayılı AOÇ Müdürlüğü Kuruluş Kanunu ve 5524 sayılı Kanunla bu kanuna eklenen Ek1 maddesinde öngörülen koşullar doğrultusunda, açık ve yeşil alan potansiyelinin, Atatürk'ün bağışlığı doğrultusunda modern tarım tekniklerinin araştırıldığı ve uygulandığı modern tarım alanları ile halkın eğlenmesi ve dinlenmesi için rekreasyon işlevlerine yönelik olarak değerlendirilmesi amaçlanmış ve buna yönelik kullanımlar getirilmiştir.

Atatürk Orman Çiftliği'nin Sit Alanı ilan edilme sürecini ise şöyle özetledi.

• Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 02.06.1992 gün ve 2436 sayılı kararıyla doğal ve tarihi sit alanı olarak tescil edilmiştir. (1/25.000 ölçekli pafta)

• 20.07.1993 gün ve 3097 sayılı kararıyla sit sınırları belirlenmiştir. (1/10.000 ölçekli pul paftalar)

• 16.11.1993 gün ve 3280 sayılı kararıyla da AOÇ tarihi ve doğal sit alanları bütünü için yapılan her türlü öneri ve başvurunun AOÇ Planlama Süreci tamamlanmaya kadar değerlendirilemeyeceğine ve istenen planın Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığına hazırlanarak Kurula iletilmesi istenmiştir.

• 07.05.1998 gün ve 5742 sayılı kararında, AOÇ'nin derecesinin 1. derece doğal ve tarihi sit olarak belirlenmesine, bu alanda Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 19.04.1996 gün ve 417, 19/04/1996 gün ve 421 sayılı ilke kararlarındaki korumaya yönelik şartların geçerli olduğu belirtilmiştir.

Görel son olarak AOÇ düşünüldüğünde planlama ve katılım sorunu hakkındaki düşüncelerini de şöyle dile getirdi. "Son dönemde Atatürk Orman Çiftliğinin planlama süreci konusunda kurumsal deneyiminin yetersiz olduğu; planlama sürecinin çok etkin ve verimli bir şekilde sürdürülebilmesi için Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün yapısının yeniden ele alınması gerektiği düşüncesindeyim. Bunun için de, Müdürlüğün tipik tarla üretim bitkileri vesaire bölümlerinden ziyade, buranın kent içinde bir varlık olduğu; şehir planıcısından mimarına, peyzaj mimarına kadar bir örgütlenmeyle bu alanın kültür ve tabiat varlıklarını koruma mevzuatında öngörüldüğü biçimiyle, Atatürk Orman Çiftliği alanının bakım, onarım, restorasyon, restitüsyon, teşhir, tanzim ve çevre düzenlemesi ile birlikte alan yönetim amaçları doğrultusunda kullanım ve gelişim ilkelerinin ve sınırlarının belirlenmesi için Alan Yönetimi kurulmadır, diye düşünüyorum. Bunun için de kuruluş yasasında alan yönetimi niteliklerinin Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğüne verilmesi gerekir. Bu bakımdan AOÇ'nin dinamik





bir planlama-uygulama sürecini yürütecek bir örgütsel yapıya gereksinimi vardır. Bunun için de AOC Müdürlüğü Kuruluş Yasası bu yönde yeniden ele alınmalıdır.”

Son konuşmacı Funda Erkal ise “Ulus Deneyimi” başlıklı sunuşunda Ulus Tarihi Kent Merkezi’nin son serüvenini özetleyen bir konuşma yaptı. Erkal Ulus alanının bugünkü durumunu anlatırken “Başkent Ankara’nın korunması gerekli tarihi, kültürel varlıklarını, değerlerini barındıran, geleneksel kent merkezinde yaklaşık 110 hektarlık bir alan. Diğer yandan, bu alan, kentin merkezi iş bölgesini içeren, tarihi, kentsel ve arkeolojik SİT’ler üzerinde bulunan, kentin en karmaşık yapısına sahip parçası.” dedi.

Ulus Tarihi Kent Merkezi’yle ilgili planlama sürecinin Ankara Büyükşehir Belediyesi’nin açmış olduğu yarışmayı Raci Bademli’nin başkanlığında ekibin 1988 yılında kazanmasıyla başladığını ve pröjelerini 1989-1994 dönemlerinde uygulamasının yapıldığını ifade eden Erkal süreci şöyle anlattı:

- Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 1990 tarihli meclis kararıyla onaylanarak yürürlüğe giren bu plan, 2005’ten itibaren bir dizi saldırıya maruz kalmıştır. Meclis, 2005’te yeni bir proje alanı oluşturmuştur ve geçerli 1/5000, 1/1000 ölçekli planları bu proje alanı sınır tespitiyle ortadan kaldırdığını iddia etmiştir. Bu karara karşı Şehir Plancıları Odası tarafından açılan dava sonucunda, 9. İdare Mahkemesince bu kararın iptaline karar verilmiştir. İlk adım böyle başladı.
- Yine 2005 yılında Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi, bu kez, Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıklarını Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkındaki Kanun uyarınca, bu alanı Ankara Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı olarak ilan etmiştir. Bu sınırlı kanun uyarınca Bakanlar Kurulunun kararıyla kabul edilip, Resmi Gazete’de yayın-



lanmıştır. Buna açılan muhtelif davalar 2009’da sonuçlanmış ve yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir. Diğer yandan, Bakanlar Kurulunun 2007 tarihli kararı da Belediyeye acele kamulaştırma yetkisi vermiştir. Bu karara karşı açılan muhtelif davalar sonucunda bunun da yine yürütmesi durdurulmuştur.

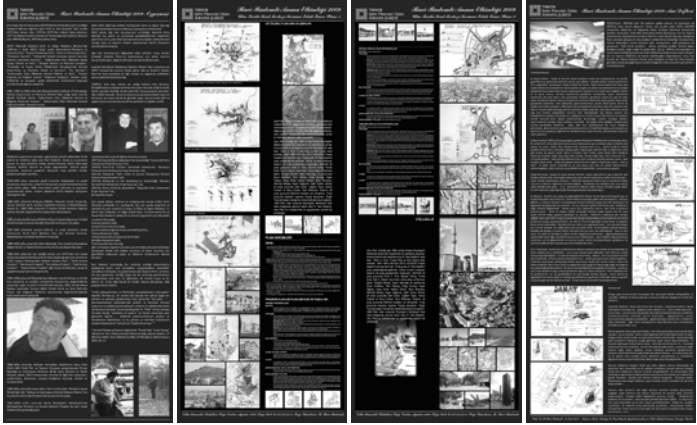
- 2005 tarih ve 3175 sayılı Kararla yenileme alanı olarak ilan edilen bölgede bu kez plan yapımı işi Hassa Mimarlık Mühendislik İnşaat Sanayi ve Ticaret Limitet Şirketine verilmiştir ve şirket ile Belediye arasında 2006 tarihli bir sözleşme imzalanmış, teknik şartname düzenlenmiştir. Odamızca yine bu karara karşı açılan dava idari işlemin iptaliyle sonuçlanmıştır, dosya şu anda temyiz incelemesindedir.

- Sözleşmenin ardından plan yapımı işine başlayan yüklenici, işi tamamlamış, 1/5000 ölçekli ve 1/1000 ölçekli “yenileme alanı koruma amaçlı planı” gibi bir isimle Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü’nün kararıyla onaylanması biçiminde bir süreç tamamlamıştır. Bu kural onay kararına karşı yine Odamızca dava açılmış ve mahkeme tarafından idari işlemin iptaline karar verilmiştir. Davalı taraf temyize gitmiş; ancak, karar onanmıştır. Yakın zamanda da düzeltilmeye başvurulmuştur.

- Daha sonra yine Büyükşehir Belediye Meclisince bu planlar onaylanmıştır. Bu kez, 2007 tarihinde planlar onaylanmıştır. Bunlara karşı yapmış olduğumuz itirazlar reddedilmiştir. Bu durumda mecbur kalarak açılan dava sonucunda planların iptaline karar verilmiştir, dosya temyiz incelemesindedir.

Ortak mirasımız Ulus’un bir tehdit altında olduğunu ve haksız uygulamalara karşı mücadelenin devam edeceğini söyleyen Funda Erkal “Plana karşı plansızlığın, değere karşı değersizliğin, akla karşı hukuksuzluğun bu saldırılara sürececek. Çatışmalar öğrenmeyi sağlayacak. Öğrenen, dolayısıyla değişen ve dönüşen yaşama şansını bulacak diye düşünüyorum. Doğumla dış dünyaya atılmak ve onu izleyen kısa süre içinde yutarak bütünleşemediğimiz aneyle yaşadığımız öfke deneyiminin bize ilk olarak bir bütünün parçası değil, ayrı bir varlık olduğumuzu öğretmesi gibi.” sözleriyle konuşmasını tamamladı.

Panelistler konuşmalarını tamamladıktan sonra Şubemizin hazırladığı teşekkür belgeleri katılımlarından dolayı konuşmacılara ve katkılarından dolayı Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık’a Şube Başkanımız Erdal Kurttaş tarafından takdim edildi. Panel sonrasında ise düzenlenen kokteyle tüm konuklar katıldı ve Raci Bademli bir kez de konukların sohbetleri sırasında burada anıldı.



**Ankara Şube**

## PROF. DR. RACİ BADEMLİ'Yİ ANMA ETKİNLİĞİ 2009 SERGİSİ'Nİ AÇTIK

1 Eylül 2009 tarihinden 'Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde yapılan 'Prof. Dr. Raci Bademli'yi Anma Etkinliği' panel forumu Şubemiz tarafından hazırlanan 'Prof. Dr. Raci Bademli'yi Anıyoruz 2009' isimli sergimiz açıldı. Prof. Dr. Raci Bademli'nin Odamız yayını olan kitabından, meslektaşlarımızın özel arşivlerinden, Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Amaçlı İmar Islak Planı arşivlerinden alınan bilgi, belge, fotoğraflar, eskiz çalışmaları Şube sekreter yardımcımız Ece EteI tarafından derlendi.

Prof. Dr. Raci Bademli'nin özgeçmişini, çalışmalarını, Ulus, Kızılay, AOC, Yenimahalle alanları için yaptığı eskizleri ve fikirlerini sergilenmesinin yanında; Ulus Tarihi Kent Merkezi İmar Islah Planı amaç

ve hedefleri, plan notları ve stratejileri de sergilendi.

Çağdaş Sanatlar Merkezi sergi alanında sergilenmeye başlanan 'Prof. Dr. Raci Bademli'yi Anıyoruz 2009' sergisi, daha sonra da Şubemizde sergilenmeye devam etti ve meslektaşlarımızın yoğun ilgisi ile karşılaştı.

**Ankara Şube**

## KORUMA KOMİSYONU TOPLANDI

Şubemiz bünyesinde oluşturulan Koruma Komisyonu toplantısı 2 Eylül 2009 tarihinde gerçekleştirildi. Toplantıya Komisyon üyeleri Ömer Kural, Perihan Kiper, Şirin Gülcen Eren, Çiğdem Ünal, S. Gökçen Kunter, Sevil Ölçer ve Ece EteI katıldı.

Toplantıda öncelikle Odamızın Koruma konusuna ilgili olarak yaptığı çalışmalar

ve ulaştığı dökümanlar aktarıldı. Şubenin komisyon gündemi olarak belirlediği; Gazi Üniversitesi Maltepe Kampüsü'nde çıkan arkeolojik kalıntılar, Ulus Tarihi Kent Merkezi davası onanma kararı, Safranbolu Yürükköy Koruma Amaçlı İmar Planı ve Mardin-Kızıltepe Revizyon İmar Planı konuları değerlendirildi.

Türkiye'de yaşanan koruma sürecinin, Ankara kentinin özellikle tarihi değere sahip kesimlerinin belirlenmesi değerlendirildi. Toplantıda koruma konusundaki tartışmaları meslek alanımıza yayarak bilgilendirme sağlamak ve konuyu farklı yönlerden değerlendirebilmek için farklı disiplinlerle (coğrafyacı, arkeolog, şehir plancısı, mimar vs.) bir araya gelerek oluşturulacak bir kurul ile yapılacak ortak çalışmasının bir çözüm yolu olabileceği ifade edildi. Yeterli veriler ve işbirlikleri sağlandıktan sonra Ankara genelinde bir arkeoloji master planının yapılması gerekliliği görüşüne varıldı.



**Ankara Şube**

## KENTSEL DÖNÜŞÜM VE BARINMA HAKKI ÇALIŞMA GRUBU OLARAK "BARINMA HAKKI FORUMU" İÇİN ÇALIŞMALARLA BAŞLADIK

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Şehir Plancıları Odası Ankara Şubeleri ile Mamak ve Dikmen Barınma Hakkı Bürolarının ortak girişimi 'Kentsel Dönüşüm ve Barınma Hakkı Çalışma Grubu' nun Türkiye'deki tüm barınma sorunlarının tartışılması için forum düzenleme kararı aldı.

Bunun için bir yürütme kurulu oluşturulan Grup, 'Barınma Hakkı Forumu' için çalışmalarına başladı. Meslek insanlarını, akademisyenleri ve barınma mücadelesini mahallerde veren halkı bir araya getirip ortaklaşmalarını sağlamayı amaçlayan forum da Şubemiz birçok konuda etkin katkı koydu. Forumun etkin duyurusununun yapılması için bir web sitesi çalışması yapıldı. Eylül ayı itibarı ile yayına başlayan siteye [www.barinma.org](http://www.barinma.org) adresinden ulaşılıp, Çalışma Grubu, Forum ve kentsel dönüşüm projeleri ve yürütülen mücadele hakkında bilgi alınabilir.

Kentsel Dönüşüm ve Barınma Hakkı Çalışma Grubu'na hazırlanan Barınma Hakkı Forumu Çağrı Metni aşağıdadır:

*'Yaşanan neoliberal dönüşümün ve beraberindeki piyasalaştırma, metalaştırma ve güvencesizleştirme politikalarının kentsel mekân ve yaşamalarda ortaya çıkardığı değişim, tahribat ve yol açtığı dramatik sonuçlar, öncelikle doğrudan yoksul emekçi halkın "barınma hakkı"nı ihlal etmektedir. Bu sürecin en fazla bilinen adı ve aracı olan "Kentsel Dönüşüm Projeleri" ile halkın barınma hakkı yanında sosyal adalet, kamu yararı anlayışı ve kentin*

*planlama bütünselliği de hiçe sayılarak; halkın başlıca yaşam ve barınma alanları, kentsel rantın yeniden üretimi, paylaşımı ve pazarlanması sürecinin bir parçası olarak benzeri görülmemiş bir yağmaya ve yeni bir yapılaşmaya açılmaktadır.*

*Bugüne değin halkın barınma hakkının savunusuna ve güvenceye alınmasına ilişkin yürütülen çalışmalar; hemen her yerleşim yerinde yakıcı biçimde yaşanan yıkım tehdidinden "en az zararlı kurtulma" çabasından, bu süreci gerçek bir toplumsal mücadeleye, bir "barınma hakkı" mücadelesine*

*evrilme çabalarına kadar geniş bir aralıkta sürmüştür ve halen de sürmektedir.*

*Siyasi iktidarın gündeminde öncelikli ve önemli bir yer tutan; kentsel dönüşüm uygulamalarında devletin ve rant çetelerinin elini daha da güçlendirecek yeni yasa tasarıları açıkça göstermektedir ki, halkın barınma hakkına yönelik neoliberal saldırı, çok daha zorlu ve çetin geçecek yeni bir mücadele dönemini haber vermektedir.*

*İçinde bulunduğumuz süreç, halkın barınma hakkı mücadelesini; parasız eğitim ve sağlık, ulaşım, su, enerji,*

**3 EKİM 2009 CUMARTESİ 10:00**  
ANKARA EKİN SANAT MERKEZİ  
MENEKEE 1 SOKAK B/1A KIZILAY

**4 EKİM 2009 PAZAR 13:00**  
MAMAK BARINMA HAKKI BÜROSU  
DOSTLAR AÇIK HAVA SINEMASI

TMMOB  
Çevre Mühendisleri Odası  
ANKARA ŞUBESİ

TMMOB  
İnşaat Mühendisleri Odası  
ANKARA ŞUBESİ

TMMOB  
Şehir Plancıları Odası  
ANKARA ŞUBESİ

DİKMEN YAGCI  
BARINMA  
HAKKI BÜROSU

MAMAK  
BARINMA  
HAKKI BÜROSU

sağlıklı bir çevre vb. hakkından yararlanarak kadın haklarına ve öğrencilerin özel barınma hakkı talebine değin, diğer toplumsal ve kentsel mücadele süreçleri ile ilişkilendirilmesini zorunluluğunu ve görevini önümüzde koymaktadır. Hangi kentte ve kentin hangi bölgesinde olursa olsun, halkın barınma hakkı mücadelesinin verilmediği bütün bölgelere; aynı konumdaki başka bölgeleri ve ilgili süreçleri de yakından takip etme, orada yaşanan olumlu-olumsuz tüm deneyimleri kendi mücadelesi için kullanma ve belki de en önemlisi, özünde bütün bir salkarı karşısında ortak bir tavır alma görevini de yüklemektedir.

Tek tek belediyelere, TOKİ'ye, yandaş müteahhit firmalara vb. karşı verilen mücadelelerden; iktidarın, barınma hakkını hiçe sayan yasal ve kurumsal girişimlerine karşı yükseltilecek bütünsel bir mücadele anlayışıyla ancak halkın kentsel alandaki bütün kullanımı ve hizmetler üzerinde söz sahibi olmasını ve bunlardan eşit bir şekilde faydalanmasına dönük bir süreç geçilebilir.

Barınma hakkı mücadelesinin; ümitsizlikler; demokratik kitle örgütleri ve meslek odaları tarafından desteklenmesi, diğer toplum kesimleri ile bütünleşmesi ve sorunun bilimsel ve mesleki alanda tartışılması şüphesiz önemli adımlardan biridir ve sürecin kalıcı kurumsal ayaklarının oluşturulmasını sağlamıştır.

Toplumsal hareketin sürekliliği ve gücü, kapsayıcılığından kaynaklanacak kitleselliğe, demokratik yöntemler üzerinden geliştirilecek temsiliyete, karşılıklı konuşup dinleme üzerinden bilgi biriktirme ve bilinçlenmeye, nihayet özgün bir politik dil oluşturmaya bağlıdır.

Çevre Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Şehir Plancıları Odası'nın Ankara Şubeleri ile Mamak ve Dikmen Vadisi Barınma Hakkı Bürolarının bir araya

gelmesi ile Ankara'da oluşturduğumuz "Kentsel Dönüşüm ve Barınma Hakkı Çalışma Grubu" da, bir yılı aşkın bir zamandır bu bilinç ve kavrayışla çalışmalarını sürdürüyor. Meslek adamları ile barınma mücadelesi veren halkı bir araya getirerek birlikte mücadele edilmesini sağlama hedefi ile hareket eden Çalışma grubumuz Ankara'da süren kentsel dönüşüm uygulamaları hakkında ortak bir çalışmanın yapılması, kentsel dönüşüm uygulamalarının sürdürüldüğü alanlarda hukuki ve mesleki çerçeveden takip edilmesini amaçlamaktadır.

Sizleri, Meslek-bilim insanları ile bir fil barınma hakkı mücadelesi veren halkı bir araya getirmeyi, fikri ve eylemsel düzlemde gelişkin ve kalıcı bir mücadele düzeyi yakalamayı amaçlayan çalışma grubu olarak; TMMOB'ye bağlı ilgili meslek odaları, akademisyenler ve Türkiye'nin birçok farklı yerinde barınma hakkı mücadelesi veren kentlilerle birlikte düzenlediğimiz "Barınma Hakkı Forumu"na davet ediyoruz.

Biliniz ki bu davet, yaşananları ve bir-birimizi anlayıp kavramanın yanında, onurlu bir kavrayışa yoldaş olmanın da davetidir. '

**Kentsel Dönüşüm ve Barınma Hakkı Çalışma Grubu**

 Ankara Şube

## **TMMOB ÜCRETLİ VE İŞSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI KURULTAYINA DOĞRU; ANKARA BÖLGE KURULTAYI HAZIRLIK ÇALIŞMALARI**

TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının çalışma yaşamında karşılaştığı sorunların tespiti,

tanımı ve çözüm yollarının tartışılması, krizin çalışanlara, mühendis, mimar ve şehir plancılara yansımaları, sektörel ve bölgesel etkilerinin incelenmesi, TMMOB örgütülüğünün yaygınlaştırılması, etkinleştirilmesi, kamu ve özel sektördeki ücretli mühendis, mimar ve şehir plancılarının sendikalaşması konusunda duyarlılık yaratılması amacıyla düzenlenen TMMOB Ücretli Ve İşsiz Mühendis, Mimar Ve Şehir Plancıları Kurultayı'na hazırlık çalışmalarını kapsamında İç Anadolu Bölge Kurultayı hazırlık çalışmalarına Şubemiz II. Başkanı Gökçen Kunter, Şube Yönetim Kurulu Üyemiz İlknur Urkun, Şube Sekreter Yardımcımız Ece Etel ve üyelerimiz Engin Bozkurt ve Serkan Soysal katılıyor.

TMMOB bileşenleri tarafından bir dizi atölye çalışmasını da içerecek şekilde organize edilmektedir. Kapsamı "ücretli ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma yaşamını belirleyen ve etkileyen konuların tartışılması ve kararların alınması" olarak tanımlanan Kurultay öncesi hazırlık çalışması olarak organize edilen atölye çalışmaları Ankara bölgesinde sekiz ana başlık altında ele alınmıştır.

Atölye 1. Ücretli mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma yaşamını belirleyen yasal, çalışma koşulları, asgari ücreti ve ücret, özlük hakları ve iş güvencesi

Atölye 2. Kapitalizmin dünyadaki ekonomik krizi ve etkileri

Atölye 3. İşsizliğin ve güvencesizliğin mühendis, mimar ve şehir plancıları üzerindeki etkileri

Atölye 4. Ücretli çalışan ve işsiz kadın mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma yaşamında karşılaştıkları sorunlar ve çözümleri

Atölye 5. Özelleştirilmenin mühendis, mimar ve şehir plancıları üzerindeki etkileri

Atölye 6. Anadolu'da ve Ankara'da mühendis, mimar ve şehir plancılarının istihdamı ve çalışma koşulları

Atölye 7. Çalışma yaşamında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri





Atölye 8. Ücretli çalışan ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının örgütlenmesi

Atölye çalışmalarının amacı; Kurultay hazırlıkları sürecinde, Kurultay'da ve sonrasında katılımcı bir süreci inşa etmek, ücretli çalışan ve işsizlerin Kurultay'ın aktif bileşenleri olmasını sağlamak, belirli temalar çerçevesinde Kurultay içeriğini

zenginleştirecek tartışmaları önceden başlatmak, Kurultay sonrasında ücretli ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma alanları, koşulları, sektör ve bölgesel sorunlarına dair çalışmalarını devam ettirmektir. Atölye çalışmalarının ana hedefi ise "TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurultay'na ücretli çalışanlar ile işsizlerin

sorunlarını sistematik bir biçimde önceden tanımlayarak sunmak, öneri kararları geliştirmek.

TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurultayı 14-15 Kasım 2009 tarihlerinde İTÜ Maçka Mustafa Kemal Amfisi, Ankara Bölge Kurultayı ise 24 Ekim 2009'da Ankara'da gerçekleştirilecektir.

### ATÖLYE ÇALIŞMALARI TAKVİMİ

TARİH	ATÖLYE	SAAT	YER	
12.08.2009	Ücretli çalışan ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının örgütlenmesi "Örgütlenme"	8. ATLY 1. TPL	18:30	Jeoloji Mühendisleri Odası Genel Merkezi(Bayındır Sokak 7/11)
17.08.2009	Ücretli çalışan ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının örgütlenmesi "Örgütlenme"	8. ATLY 2. TPL	19:00	Jeoloji Mühendisleri Odası Genel Merkezi(Bayındır Sokak 7/11)
25.08.2009	Özelleştirmenin Mühendis, Mimar Ve Şehir Plancıları Üzerindeki Etkileri "Enerji Özelleştirmeleri"	5. ATLY 2. TPL	19:00	Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi (Necatibey Cad. 102/3 Çankaya-Ankara)
26.08.2009	Çalışma Yaşamında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	7. ATLY 1. TPL	18:30	Peyzaj Mimarları Odası (Konur 2 Sokak No: 34/8 Kızılay-Ankara)
27.08.2009	Ücretli çalışan ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının örgütlenmesi "Mühendislerin Sendikalaşması"	8. ATLY 3. TPL	19:00	Jeoloji Mühendisleri Odası Genel Merkezi(Bayındır Sokak 7/11)
29.08.2009	Ücretli çalışan ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının istihdam ve çalışma koşulları "Panel- Forum"	6. ATLY 1. PNL	13:00	İnşaat Mühendisleri Odası Genel Merkezi (Necatibey cad. no:57)
02.09.2009	Ücretli çalışan ve işsiz kadın mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma yaşamında karşılaştığı sorunlar ve çözümleri	4. ATLY 1. TPL	19:00	Mimarlar Odası Genel Merkezi(Konur Sokak 4/5)
03.09.2009	Ücretli çalışan ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının örgütlenmesi "Mühendislerin Sendikalaşması"	8. ATLY 4. TPL	19:00	Jeoloji Mühendisleri Odası Genel Merkezi(Bayındır Sokak 7/11)
04.09.2009	"Çalışma Yaşamında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri"	7. ATLY 2. TPL	18:30	Peyzaj Mimarları Odası (Konur 2 Sokak No: 34/8 Kızılay-Ankara)
05.09.2009	"Kapitalizmin dünyadaki ekonomik krizi ve etkileri" "Panel-Forum"	2. ATLY 1. PNL	14:00	Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi (Necatibey Cad. 102/1)
05.09.2009	Ücretli çalışan ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının örgütlenmesi "Mühendisler ve Sendikalaşma"	8. ATLY 1. TPL	14:00	Elektrik Mühendisleri Odası (İHLAMUR SOKAK NO:16 KIZILAY-ANKARA)
09.09.2009	"Ücretli mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma yaşamını belirleyen yasal, çalışma koşulları, asgari ücreti ve ücret, özlük hakları ve iş güvenesi"	1. ATLY 1. TPL	18:30	Maden Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi(Selanik Cad. No.19 Kat:3 Kızılay / ANKARA)
12.09.2009	"İşsizliğin ve güvencesizliğin mühendis, mimar ve şehir plancıları üzerindeki etkileri"	3. ATLY 1. TPL	12:00	Ziraat Mühendisleri Odası (Karanfil Sk. No: 28/12 Kızılay/ Ankara)
14.09.2009	"Çalışma Yaşamında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri"	7. ATLY 3. TPL	18:30	Çevre Mühendisleri Odası Ankara Şubesi (Selanik Cad. 19/11 Kızılay/ Ankara)
15.09.2009	Özelleştirmenin Mühendis, Mimar Ve Şehir Plancıları Üzerindeki Etkileri "Telekom Özelleştirmesi"	5. ATLY 3. TPL	19:00	Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi (Necatibey Cad. 102/1)
15.09.2009	"Ücretli mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma yaşamını belirleyen yasal, çalışma koşulları, asgari ücreti ve ücret, özlük hakları ve iş güvenesi"	1. ATLY 2. TPL	18:30	Maden Mühendisleri Odası 50. Yıl Eğitim Merkezi (Selanik Cad. No.19 Kat:6 Kızılay/ANKARA)
29.09.2009	Özelleştirmenin Mühendis, Mimar Ve Şehir Plancıları Üzerindeki Etkileri "Eğitim Sağlık ve Tarım Özelleştirmesi"	5. ATLY 4. TPL	19:00	Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi (Necatibey Cad. 102/1)

"1954 yılından bu yana en önemli teknik eleman örgütlenmesi olan Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği son yıllarda mimar, mühendis ve şehir plancılarının is yaşamında karşılaştıkları sorunlar ile birlikte bu sorunlara çözümlerin aranacağı, hak taleplerinin dillendirileceği platform olarak önemini artırmaktadır. Bugün geldiğimiz noktada dünyada arsızca ilerleyen neo-liberal dalga Türkiye gibi yeni sömürge düzeni içerisinde kalan ülkelerde önemli etkiler yaratmaktadır. Sermayenin üretim ekonomisi yerine finansal rant peşinde koştuğu, yeni sömürgecilik kavramlarının gündelik hayat düzenini şekillendiği bu dalga içerisinde Türkiye'deki teknik elemanlar da çalışma hayatına getirilen yeni düzenlemeler çerçevesinde ve krizden kurtulamayan piyasa düzeni içerisinde işsizlik artışı, ücretlerde düşüş, çalışma koşullarının ağırlaştırılması gibi sorunlarla yüz yüze gelmektedir.

Şüphesiz bu sorunlar yalnızca Türkiye'nin sorunları değildir. Bugün dünyanın pek çok bölgesinde, sözde "gelişmiş" ülke olarak anılan coğrafyalarda da zihinsel ve bedensel emeğini ortaya koyanlar aynı problemlerle yüzleşmektedirler. Kapitalizmin döngüsel krizlerinden biri olan 2000'li yılların ekonomik krizi tüm dünyada çalışanları etkilemektedir. Krizi önleme adı altına gerçekleştirilen bir dizi "yileşme paketi" yalnızca birim emeğin değerini düşürmekte, dünya ekonomisini elinde tutan dev sermayeyi finans etmektedir. Bu durum küreselleşme çağı ile açıklanarak Avrupa Birliği ve A.B.D düzeni olarak karşımıza çıkmakta, neo-liberalizmin krizini aşmak adına sonradan icat edilen "hizmetlerin serbest dolaşımı" ile mevcut ekonomik döngününün devam ettirilmesi için yeni sömürü alanları tariflenmektedir.

Türkiye gibi yeni sömürge ülkeleri bu süreçte derin ekonomik ve (dolayısıyla) sosyal yaralar olarak mevcut sistemi idame ettirmeye çalışmaktadır. Ülkede 1980 darbesi ile başlayan süreç bir yandan örgütlü yapıları engellemeye yönelik operasyonlar yürütenler bir yandan da serbest piyasa koşullarının yerleşmesini sağlayan özel-

leştirme politikaları ile ortaya çıkmaktadır. Adapte edilen bu süreç emeğin yoğunlaştırılması, ancak değerinin düşürülmesi yönündeki çalışma hayatı düzenlemelerini de içermektedir. 1980 sonrası başlatılan bu süreç AKP hükümeti ile birlikte çoğu zaman Avrupa Birliği süreçleri bahane edilerek nitelikli emek gücünün değerinin azaltılması, çalışanın sosyal haklarının kısıtlanması ile sonuçlanmaktadır.

Diğer yandan yine 1980 sonrası dayatılan özelleştirme süreci ile birlikte kamunun tasfiyesi mimar, mühendis ve şehir plancılarının da kamusal alandaki görevlerine sınırlandırmalar getirmiştir. Taşeronlaşmanın artması ülke genelinde nitelikli emeğin hak ettiği değeri alamamasında ve örgütlenememesinde önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bugün TMMOB'ye kayıtlı üyelerin %80'i özel sektör ve kamuda ücretli çalışanlardan oluşmaktadır. Değişen üretim biçimlerinin ve bu üretim biçimleri içerisinde değişen mimar, mühendis ve şehir plancılarının toplumsal ve ekonomik rollerini çeşitli kereler inceleyen TMMOB burada tartışılan sorunu 1974 yılında düzenlenen 1. Teknik Eleman Kurultayı'ndan bu yana ortaya koymaktadır. Bu dönemden itibaren özellikle ücretli çalışan mimar, mühendis ve şehir plancılara dair önemli çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmalar kapsamında 22-23 Eylül 2007 tarihlerinde gerçekleştirilen TMMOB Mühendislik, İstihdam ve Ücretlendirme Sempozyumu, 2009 yılında yayımlanan "Türkiye'deki mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma konularına göre profili" çalışması günümüzde ücretli çalışan ve işsizlerin sorunlarına dair önemli bilgiler içermektedir. Bu sorunların paylaşılıp, tartışılacağı, sorunlarının kaynağına inileceği ve sonucunda çözüm önerilerinin geliştirileceği Kurultay ücretli ve işsiz mimar, mühendis ve şehir plancıları açısından son derece önemlidir. Bu kapsamda düzenlenen sekiz ayrı atölye çalışması Ağustos ayı itibarıyla çalışmalarına başlayarak Kurultay'a dek tartışmaları sistematik bir biçimde yürütecektir."



## ÜCRETLİ VE İŞSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI ANKARA BÖLGE KURULTAYI HAZIRLIK ÇALIŞMASI KAPSAMINDA ANKET ÇALIŞMASI DÜZENLENİYOR

24-25 EKİM 2009 tarihinde yapılacak olan TMMOB ÜCRETLİ VE İŞSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI ANKARA BÖLGE KURULTAYI için TMMOB'a bağlı meslek odaları tarafın-

**ANKET ÇALIŞMASI**

**TMMOB ÜCRETLİ VE İŞSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI ANKARA BÖLGE KURULTAYI**

**B**u anket çalışması 24 Ekim 2009 tarihinde yapılacak olan TMMOB ÜCRETLİ VE İŞSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI ANKARA BÖLGE KURULTAYI için Türkiye'deki işsiz meslek odaları tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın amacı bu meslek grubundaki insanların mesleki şartlarına ve mesleğine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu görüşlerin elde edilen veriler ışığında kurultay çalışmalarına katkıları değerlendirilecektir.

Gönlü katılmak istemeyenler için bu formu doldurmanıza ihtiyacınız yoktur. İhtiyacınız varsa lütfen doldurun.

**Adınızı yazarak aşağıdaki adreslere ulaştırabilirsiniz.**

**A - KİŞİSEL BİLGİLER**

1. Anketin yapıldığı kent: \_\_\_\_\_

2. Cinsiyetiniz:  Erkek  Kadın

3. Yaşınız: \_\_\_\_\_

4. Eğitim Durumunuz:  1. Lisansüstü  2. Yüksek lisans bölümü  3. Doktora bölümü

5. Bu anket iş durumunuz:  Çalışmıyorum  İş bulduğuma devam ediyorum  Çalışmıyorum  C bölümüne geçtim



dan meslek grubundaki insanların mesleki şartlarını ve mesleklerine ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla bir anket çalışması yapılmaktadır. Ankette ücretli çalışanlar ve işsizler için ayrı bölümler bulunmakta, daha sonradan yapılacak anket değerlendirmesi için işsizliğin ve çalışma koşullarının son durum analizini yaparak kamuoyunu ve meslektaşlarımızı aydınlatmayı planlıyoruz. Şubemizden ve web sayfamızdan anketi doldurabilirsiniz.

#### Ankara Şube

## ÜCRETLİ VE İŞSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI ANKARA BÖLGE KURULTAYI SEYİR DEFTERİ ÇIKTI

ÜİMMSP Ankara Bölge Kurultayı hazırlık çalışmalarını meslektaşlarımıza duyurabilmek için 'Kurultay'ın Seyir Defteri' basıldı. İllerdeki hazırlık çalışmaları ve yapılan işyeri toplantılarını içeren broşürü Şubemizden bulabilirsiniz.

#### Ankara Şube

## ÜCRETLİ VE İŞSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI ANKARA BÖLGE KURULTAYI HAZIRLIK ÇALIŞMASI KAPSAMINDA KAPİTALİZMİN DÜNYADAKİ EKONOMİK KRİZİ VE ETKİLERİ KONULU PANELİ DÜZENLEDİK

TMMOB Ücretli Ve İşsiz Mühendis, Mimar Ve Şehir Plancıları Kurultayı'nın

**MİMAR / MÜHENDİS**  
AUTOCAD programına hakim Mimar ve Şehir Plancıları için

**TMMOB**  
**ÜCRETLİ VE İŞSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI KURULTAYI**  
**14-15 Kasım 2009**  
**İTÜ MAÇKA KAMPÜSÜ MUSTAFA KEMAL ANFİSİ / İSTANBUL**

**Amaç**  
Kurultayımız dünyada ve ülkemizde krizin olumsuz etkilerinin ağırlaşmış bir dönemde düzenlenmektedir. Bu ağır koşullarda ücretli ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma yapmadığı karşılıklı sorunların tespiti, tanımı ve çözüm yollarının tartışılması hedeflenmektedir.

**Kurultayda krizin çalışanlara, mühendis, mimar ve şehir plancılara yarınması (kamu ve özel sektör) ve bölgesel etkileri incelenecektir.**

Ayrıca TMMOB örgütülüğünün yaygınlaştırılması, etkinleştirilmesi, Mühendis, mimar ve şehir plancılarının sendikalaşması konusunda duyarlılık yaratılması amaçlanmaktadır.

**Kapsam**  
Ücretli ve işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma yapmasını belirleyen ve etkileyen konuların tartışılacağı, kurultay sürecinde kararlar üretilmeye çalışılacaktır.

Ankara ayağında yapılacak kurultay öncesi hazırlık çalışmaları kapsamındaki konulu atölye çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

TMMOB Şehir Plancıları Ankara Şubesi olarak "Kapitalizmin dünyadaki ekonomik krizi ve etkileri" başlıklı Atölye 2'nin sekreterasının üstlenmiş bulunmaktayız. Atölye 2 başlığı altında belirlenen konu üzerinden belirlemiş olduğumuz içerik aşağıda yer almaktadır.

"Tüm dünyayı etkisi altına alan ekonomik kriz ücretli çalışma koşullarını ağırlaştırırken, işsizliği de arttırmaktadır. Ancak giriş bölümünde de belirtildiği gibi Türkiye'nin durumu bu bağlamda

mevcut kapitalist döngü içerisinde ücretli çalışan ve işsizler açısından daha da ağır koşullar içermektedir. Şüphesiz bu gelişmelerin kaynağında kapitalist düzen ve bu düzenin kendini yeniden var etme biçimi yatmaktadır. Post-fordist üretim biçimleri içerisinde sermayenin kendini finans sistemi üzerinden var ettiği yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönemde de nitelikli emek gücü "hizmet sektörü" denilen alanın içine hapsedilerek proleterleşmiştir. Dolayısıyla mimar, mühendis ve şehir plancılarının işçileşmesi ile karşı karşıya kaldığımız bu dönemde teknik elemanlar sınıfsal mücadelelerinin içerisinde önemli bir grup olarak karsımız çıkmaktadır.

Dünyada ve Türkiye’de yaşanan ekonomik kriz, bu krizin çalışma koşullarına, eğitime, bireylerin haklarına olan etkileri bu atölye çalışmasında tartışılacaktır. Bu düzen içerisinde mimar, mühendis ve şehir plancılarının sosyal konularındaki ve ekonomik döngü içerisindeki rolleri de bu atölye çalışmasının konularındandır. Kapitalist sistemde istihdam sorunları, bu sorunların teknik elemanların çalışma alanlarına işsizlik ve ücretli çalışma koşullarına yansımaları da yine bu atölyede ele alınacaktır.”

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi olarak 5 Eylül 2009 tarihinde “Kapitalizmin dünyadaki ekonomik krizi

ve etkileri” başlıklı atölye çalışmasını gerçekleştirmek için “Kapitalizmin dünyadaki ekonomik krizi ve Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri” konulu panel düzenledik. Panelist olarak Prof. Dr. Aziz Konukman’ın katıldığı panelin moderatörlüğünü Şube II. Başkanımız Gökçen Kunter yaptı.

Açılış konuşmasını TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri Ramazan Pektaş yaparken, ardından Kunter Ücretli ve İşsiz Mühendis, mimar ve Şehir plancıları Kurultayına doğru giderken Ankara’da düzenlenecek olan Bölge Kurultayı için üyeleri sürece katmak amacı ile düzenlenen atölye çalışmalarını özetledi.

Ardından Panelist Aziz Konukman “Kapitalizmin dünyadaki ekonomik krizi ve Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri” başlıklı konuşmasında krizlerin kapitalizmin ayrılmaz parçaları olduğundan, kapitalist sistemin sermaye birikim ilişkisi, Keynesyen iktisat politikalarından bahsetti. Türkiye ekonomisi üzerindeki krizin nedenlerini; birinci olarak iç talep yetersizliği, ikinci olarak dış talep yetersizliğini, üçüncü sırada çeşitli sorunlar ve en son da işçinin sorunları; yani işçilerin yüksek ücret talep etmeleri olarak tanımladı. Hükümetin ancak birinci neden üzerinden girişimlerde bulunduğunu; örnek olarak ÖTV ve KDV indirimlerine gidilerek piyasayı iareketlendirmeye çalışıldığını bahsetti. Sonuç olarak “müthiş bir talep yetersizliği sorunu” oluştuğu tanısına varıldı.

Konukman Türkiye Ekonomisini değerlendirdi; eskiden, tarihsel bir fırsat vardı, krizi fırsata çevirebiliydük. 1929 krizini; 2. Sanayi Planı ile, Sovyet uzmanlarıyla ortak çalışan ekibin niteliği bu; KİT’leri kurduk. 2. Sanayi Planı, ara mallarında ithal ikameci sanayileşmeyi hedefliyordu. Bu Cumhuriyet sanayi projesinin başarısına katkı yaptı.

“80’li yıllardan itibaren Fordist sermaye birikim modelinden Post-fordist sermaye birikim modeline geçildi” yani kitlesel üretim ve kitlesel tüketim modelinden siparişe dayalı üretim ve tüketim modeline geçildi. Buda mühendisleri etkiliyor; taşeronluğun bir sistem haline geldi yeni dönem mühendislerin etkinliğini azaltmakta olduğu tanısına varıldı.

Konukman, Post-fordist sermaye birikim modelinin bize dayattığı süreç; merkezde işveren vekili pozisyonunda olan mühendisler ve çevresinde özgürsüz ve niteliksiz işçilerden oluşan bir kesim. Dolayısıyla yeni istihdam biçimlerinde yeni mücadele biçimleri ortaya koymalıyız. Bu nedenle yapılan bu kurultay çok önemli.

Panelist Aziz Konukman konuşmasını tamamladıktan sonra panelin forum kısmına geçildi. Katılımcılar soruları ile kapitalizmin’in Dünyadaki etkileri üzerine

## TMMOB ÜCRETLİ VE İSSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI KURULTAYI ANKARA BÖLGE KURULTAYINA HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

### ATÖLYE 2 KAPİTALİZMİN DÜNYADAKİ EKONOMİK KRİZİ VE TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

PANELİST  
PROF. DR. AZİZ KONUKMAN



YER  
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI ANKARA ŞUBESİ  
ÇİHAN KAYIKET TOPLANTI SALONU

NECATİBEY CADDESİ 102/1 KEZELAY

TARİHİ

05.09.2009 CUMARTESİ

SAAT

14.00

TMMOB  
Şehir Plancıları Odası  
ANKARA ŞUBESİ



ABD, Hükümet politikaları, TOKİ, Türkiye ekonomisi ve kriz konuları üzerine konuşuldu.

Panelin sonunda Şubemizin hazırladığı teşekkür belgesi katılımlarından ve katkılarından dolayı Prof. Dr. Aziz Konukman'a Şube II. Gökçen Kunter tarafından takdim edildi.

Bu tartışmalar çerçevesinde çalışmalar ve ardından yapılacak kurultay'da TMMOB'dan talep edilecekler belirlenmeye çalışıldı ve cevap aranacak soruların ana hatlarıyla aşağıdaki gibi olması kararlaştırıldı.

"Geçmişten bugüne bütün iktisadi sosyal düzenler değişen üretim tarzlarına bağlı olarak kriz süreçlerinden geçmişlerdir. Bu toplumsal sistemler, yaşanan krizlerin niteliğine ve toplumsal muhalefetin gücüne bağlı olarak, ya 1929 ve 1973'lerde başlayan buhranlarda görüldüğü gibi sistemini işleyiş mekanizmalarını değiştirmeksizin ve kendisini yeni koşullara uyarlayarak yeniden yapılanmış, ya da 1917 Sovyetler Birliği örneğinde olduğu gibi uzun süre tarihsel sosyal krizler neticesinde başka üretim tarzlarına geçerek farklı sınıfsal-sosyal nitelik kazanmışlardır.

Bu değişimler yaşanırken diğer toplumsal kesimler gibi şehir plancıları, mimar ve mühendislerin üretim süreçlerindeki farklılaşmalara bağlı olarak değişen sınıf pozisyonlarını analiz etmek; gerek geçmiş mücadele deneyimlerinden faydalanarak yeni mücadele stratejileri de geliştirmek, gerekse mesleki sorunlar dışında toplumsal duyarlılığı olan demokratik kitle örgütü niteliğindeki TMMOB aracılığıyla meslektaşlarımızın demokratik haklarına sahip çıkmaları ve örgütlenme mekanizmalarını geliştirmek açısından önem arz etmektedir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ekonomik kriz ücretli çalışma koşullarını ağırlaştırırken, işsizliği de arttırmaktadır. Ancak yukarıda da belirtildiği gibi Türkiye'nin durumu bu bağlamda mevcut kapitalist döngü içerisinde ücretli çalışan ve işsizler

açısından daha da ağır koşullar içermektedir. Şüphesiz bu gelişmelerin kaynağında kapitalist düzen ve bu düzenin kendini yeniden var etme biçimi yatmaktadır. Post-fordist üretim biçimleri içerisinde sermayenin kendini finans sistemi üzerinden kurduğu yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönemde de nitelikli emek gücü "hizmet sektörü" denilen alanın içine hapsedilerek, nitelikli emek gücü bu alanda proleterleşmiştir. Dolayısıyla mimar, mühendis ve şehir plancıların işçileşmesi ile karşı karşıya kaldığımız bu dönemde teknik elemanlar sınıfsal mücadelelerin içerisinde önemli bir grup olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eminiz ki siyasal iktisat yazınında dünyada ve Türkiye'de yaşanan ekonomik kriz ve etkileri üzerine farklı bakış açılarından çalışmalar mevcuttur. fakat bu yaklaşımların sınıfsal pozisyon açısından farklılık arz eden mimar, mühendis ve şehir plancıları öngülündeki çalışmalarının yeterliliği tartışılır durumdadır. Dolayısıyla kapitalizmin dünyadaki krizi ve ülkemizdeki meslektaşlarımız üzerindeki etkileri yapacağımız atölye çalışmasında, gerek kuramsal ve teorik gerekse somut-pratik boyutta tartışılacaktır.

Dünyada ve Türkiye'de yaşanan ekonomik kriz, bu krizin çalışma koşullarına, eğitime, bireylerin haklarına olan etkileri bu atölye çalışmasında tartışılacaktır. Bu

düzen içerisinde mimar, mühendis ve şehir plancılarının sosyal konularındaki ve ekonomik döngü içerisindeki rolleri de bu atölye çalışmasının konularındandır. Kapitalist sistemde istihdam sorunları, bu sorunların teknik elemanların çalışma alanlarına işsizlik ve ücretli çalışma koşullarında yansımaları da yine bu atölyede ele alınacaktır. "

- Küresel Kriz ne demektir ve nasıl ortaya çıkmıştır?
- Kapitalizmin tarihsel-yapısal krizleri ne anlama gelmektedir?
- Her kriz yapısal bir değişimle mi sonuçlanır?
- Kriz gündelik hayatımızı nasıl etkilemiştir?
- Krizin Türkiye'de özel sektöre etkisi nedir?
- Krizin Türkiye'de kamu hizmetlerine etkisi nedir?
- Kriz ile mevcut iktidarın politikalarında ne gibi değişimler olmuştur?
- Krize birlikte mühendislik, mimarlık ve şehir planlama hizmetlerinde nasıl bir dönüşüm olmuştur?
- Mimar, mühendis ve şehir plancılarının sınıfsal pozisyonlarını tayin eden kriterler nelerdir?
- Türkiye'de mimar, mühendis ve şehir plancılarının işsizlik oranı nedir? Kriz işsizlik oranını nasıl etkilemiştir?



- Türkiye’de mimar, mühendis ve şehir plancılarının çalışma koşulları nasıl değişmiştir?
- Teknik elemanları işçileşmekte midir?
- Krizle birlikte mimar, mühendis ve şehir plancılarının ücretlendirilmesinde değişim olmuş mudur?
- Krize rağmen özel sektörde ve kamuda ücretli çalışan mimar mühendis ve şehir plancılarının çalışma koşulları nasıl iyileştirilebilir?



## ANKARA ARENA ALANINA İLİŞKİN PLANLARA DAVA AÇTIK

Atatürk Kültür Merkezi Alanı içerisinde yer alan Altındağ Kapalı Spor Salonu; bilinen adı ile Ankara Arena'nın Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ve Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından bu bölgede bir revizyon yapıldığı tespit edilmiş, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı değişiklikleri askı incelemelerinden geçirilmiştir.

Açıkça üst ölçek plana ve şehircilik ilkelere aykırı olan bu uygulamaların önüne geçebilmek amacıyla 7 Eylül 2009 tarihinde hukuki süreç başlatılmıştır.

### YÜRÜTMİYİ DURDURMA

#### TALEPLİDİR

#### DANIŞTAY 6. DAİRESİ

#### BAŞKANLIĞINA

**DAVACI:** TMMOB Şehir Plancıları Odası (Ankara Şubesi)

**VEKİLİ:** Av. Koray CENGİZ (Adres antettedir)

**DAVALI:** Bayındırlık ve İskan Bakanlığı - Ankara

**DAVA KONUSU:** Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından Ankara İli, Altındağ İlçesi 10020 ada, 1 nolu parselde ait 21.01.2009 tarih ve 060113245 plan numarası ile onaylanan Ankara Arena (Kapalı Spor Salonu) 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı deği-

şikliklerinin öncelikle yürütmesinin durdurulmasına takiben iptaline karar verilmesi talebidir.

**BİLDİRİM TARİHİ:** Dava konusu planları içeren davalı İdarenin 03 Temmuz 2009 tarih ve 5470 sayılı yazısı 09.07.2009 tarihinde Odamıza ulaşmıştır.

### AÇIKLAMALAR: DAVA AÇMA EHLİYETİ YÖNÜNDEN

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Şehir Plancıları Odası, 6235 ve 3458 sayılı yasalara göre kurulan TMMOB'ye bağlı, kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olup, alana ilişkin tek meslek odasıdır.

Kanun, oda tüzüğü ve ilgili yönetmeliklerde belirtildiği gibi Şehir Plancıları Odası, mesleğin ve meslektaşların hak ve çıkarlarını korumak, şehir planları ve uygulamalarının, planlama esaslarına, şehircilik ilkelerine ve kamu yararına uygun yapılmasını denetlemek, bu konudaki eksiklikleri, yanlışlıkları ortadan kaldırmak için gerekli çalışmalar yapmakla yükümlüdür.

TMMOB Şehir Plancıları Odası ilgili bakanlık, kamu kurumları, belediyeler ve diğer kuruluş ve makamlarla ilişkin içerisinde ülkemizin sağlıklı ve düzenli kentleşmesi, kent planlarının şehircilik esaslarına ve meslek ilkelerine uygun yapılması için; yazışma, görüşme görüşmelerıyla düzeltilmesini başaramadığı hatalı plan, karar ve uygulamaları yargıya götürmekte, yargı yoluyla çabalarını sürdürmektedir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, kurulduğu günden bu yana, kanunlara, şehircilik bilimine ve kamu yararına aykırı olan plan ve uygulamalara karşı mücadelesi çerçevesinde gerektiğinde yasal süreçleri de izleyerek görevini yerine getirmekle yükümlüdür ve somut davayı da bu nedenle açmaktadır.

### USUL YÖNÜNDEN

#### AÇIKLAMALARIMIZ

Dairenizce de bildirildiği üzere ilgili taraflımızca imar durumlarının bildirilmesi "uygulayıcı idari işlem" niteliğindedir. 2577 sayılı İdari Yargılama

Usulü Kanunu'nun 7. maddesinin 4. fıkrası uyarınca: "İlami gereken düzenleyici işlemlerde dava süresi, ilan tarihini işleyen gündün itibaren başlar. Ancak bu işlemlerin uygulanması üzerine ilgililer, düzenleyici işlem veya uygulanan işlem yalut her ikisi aleyhine birden dava açabilirler." Gerek dava açma süresine ilişkin açıkladığımız bu nedenlerle ve gerekse aşağıda esasa ilişkin açıklayacağımız nedenlerle davalı İdarece tarafımızca bildirilen uygulamayı işlem niteliğindeki imar durumlarının ve bunların dayanağı olan düzenleyici işlem niteliğindeki nazım ve uygulama imar planlarının iptalini talep etmek gerekmektedir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından Altındağ İlçesi, 10020 ada, 1 nolu parselde ait Ankara Arena ( Kapalı Spor Salonu) 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliği ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliği her ne kadar 21.01.2009 tarih ve 060113245 plan numarası ile onaylanmışsa da planların içeriği hakkında Odamız davalı İdarenin 03 Temmuz 2009 tarih ve 5470 sayılı yazısı ile haberdar olmuştur. Söz konusu yazı Odamıza 09.07.2009 tarihinde ulaşmış olup bu tarihten itibaren 60 gün içerisinde işbu davamız açılmıştır.

Öte yandan dava konusu plan değişiklikleri 2302 s. Kanun uyarınca Milli Komite'nin 19. ve 20. toplantılarında alınan kararlar uyarınca hazırlanmıştır. Söz konusu kararların plan yapım süreci içerisinde hazırlık işlemi mahiyetinde kararlar olduğu kanunmızca Dairenizce ayrıca göz önüne alınmamıştır.

### DAVANIN ESASI HAKKINDAKİ

#### AÇIKLAMALARIMIZ

### 1 - DAVA KONUSU PLAN İLE ÖNGÖRÜLEN KAPALI SPOR SALONU TESİSİ AÇIKÇA 2302 S. KANUNA AYKIRIDIR.

2450 sayılı Kamunla değişik 23.09.1980 tarih ve 2302 sayılı "Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Kutlanması ve Atatürk Kültür Merkezi Kurulması Hakkında Kanun"da Atatürk Kültür Merkezi (AKM) alanının sınırları



belirlenmiştir. Davanın konusu plan açılış söz konusu sınırları kapsamaktadır.

Söz konusu sınırlar içerisinde yapılabilecek tesis ve alanların niteliği ise aynı şekilde 2302 s. Kanunun 3. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; Atatürk Kültür Merkezi alanı; Ankara İmar Planında bu amaca ayrılmış olan ve tasdikli ekli krokiye gösterilen yerlerdir.

Bu alan içerisinde; Milli Mücadele tarihini, Türk Halk Kültürünü ve sanatlarını tanıtan yerler ve çeşitli müzeler, çeşitli sahneler ve toplantı salonları, sergi alanları, arşiv ve kitaplıklar, atölyeler ve benzeri yerlerden meydana gelen Atatürk Kültür Merkezi ile Milli Komitece saptanacak tesis ve alanlar bulunur. Bunların dışında Atatürk Kültür Merkezi alanına hiçbir yapı yapılamaz.

Söz konusu madde incelendiğinde görüleceği üzere AKM alanında yapılabilecek yapılar arasında "spor salonu" hiçbir şekilde yer almamaktadır. Söz konusu maddenin yukarıda yer alan 2. paragrafın son cümlesinde yer alan "Bunların dışında Atatürk Kültür Merkezi alanına hiçbir yapı yapılamaz." ibaresi açıkça öngörülen düzenlemenin emredici hüküm mahiyetinde olduğunu göstermektedir.

Bu iddiamızı destekler mahiyette bir karar Sayın Dairence 14 Nisan 2000 tarihinde verilmiştir. Söz konusu kararın numarası tarafımızdan bilinmemekle birlikte 2000/1883 E. Sayılı dosya üzerinden ya da 2000/1883 K. Sayılı karar ile aynı doğrultuda bir karar tesis edilmiş olduğu tarafımızdan bilinmektedir. Bu nedenle Danıştay 6. Dairesi'nin 2000/1883 Esas sayılı dosyasından verilen kararın ya da 2000/1883 Karar numaralı kararın dosyaya celbi ile delilimiz olarak değerlendirilmesini talep ediyoruz. Söz konusu kararda açıkça;

"Atatürk Kültür Merkezi 2. Bölgesinde bulunan alanda Açık ve Kapalı Spor Tesisleri Yapılması, İşletilmesi Ve Yönetimi Devri" ne ilişkin 6.6.1997 Tarihli Protokolün 2302 Sayılı Yasa'nın yukarıda belirtilen amacına

aykırı hususlar içerdiği açık olduğu gibi ilgili yasalardan hiç birinde bu alanda protokolde belirtildiği şekilde spor tesislerinin kurulabileceğine izin veren bir düzenleme bulunmamaktadır." şeklinde sonuca ulaşılmıştır. Söz konusu karar açıkça iddialarımızı desteklemekte ve 2302 s. Kanun uyarınca AKM alanında kapalı spor salonu yapılamayacağı ifade etmektedir.

Sonuç olarak dava konusu idari işlem/plan değişiklikleri ile öngörülen kapalı spor salonu yapılması açıkça hukuka aykırıdır.

## 2 – DAVA KONUSU İDARİ İŞLEM DEĞİŞİKLİKLERİ İLE ÖNGÖRÜLEN KAPALI SPOR SALONU YAPILMASI AÇIĞA HUKUKA AYKIRIDIR.

Dava konusu alan AKM 2. Bölgesinde yer almaktadır. AKM alanının 1. bölgesi (eski Hipodrom alanının bulunduğu bölgesi) ise Anıtlar Yüksek Kurulu'nun A-1741 sayılı ve 14.07.1979 sayılı kararı ile kentsel sit alanı olarak ilan edilmiştir. Daha sonra 23.4.1981 tarih ve 2450 sayılı Kanun (Yukarıda bahsi geçen 2302 sayılı Kanunda değişiklik yapan Kanundur.) Anıtlar Yüksek Kurulu'nun kararına referans vererek sit alan kararını kanun maddesi haline getirmiştir. 2450 s. Kanun'un ek tablosu incelendiğinde görüleceği gibi şu hükme yer verilmiştir.

"Not: Hipodrom alanındaki uygulamalarda 14/2/1979 gün ve a.1741 sayılı gayrimenkul eski eserler ve anıtlar yüksek kurulu kararına uyulacaktır."

Her ne kadar Anıtlar Yüksek Kurulu, 26.4.1984 tarih ve 244 s. kararı ile 1979 tarihli sit alanı tescil kararını kaldırmışsa da 2450 s. Kanun bu sit kararını bir kanun maddesi (ek tablo altında not) olarak düzenlemiş olduğu için AKM 1. Bölgesi (yani eski Hipodromun olduğu bölge) halen sit alanı vasfındadır.

Öte yandan dava konusu imar planı AKM 2. Bölgede yer almaktadır. Ancak 1. Bölgeye yani tarihi gar alanına cephe verdiği için 2863 s. Kanun uyarınca Ankara Kültür ve Tabiat Varklıkları

Koruma Bölge Kurulu (KTV/KBK) kararı alınmaksızın inşaatla başlanamayacak bir bölgedir.

Davalı İdare tarafından onaylanan dava konusu plan değişiklikleri ile söz konusu inşaatla başlanmış ve açıkça 2863 s. Kanuna aykırı bir durum ortaya çıkmıştır.

Öte yandan edinmiş olduğumuz duyumlara göre davalı İdare ya da ilgililer tarafından hukuka aykırılık açıkça fark edilmiş olduğu için gerek imar planlarını onaylanması gerekse inşaatla başlanmasından çok sonra 02.09.2009 tarihinde yapılan talep üzerine Ankara KTV/KBK tarafından inşaatı yapılabileceğine ilişkin bir onay verilmiştir. Söz konusu onayın tarihi, numarası ve içeriğinin Dairenizce Ankara KTV/KBK'dan sorulmasını talep ediyoruz.

Sonuç olarak dava konusu idari işlem, Koruma Bölge Kurulu kararı olmaksızın ve 3194 sayılı Kanun uyarınca davalı İdare tarafından yapılmış bir onama işlemidir. Bir başka ifadeyle 2863 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olarak Tarihi Gar binasına komşu parselde yapılmazına gidilmektedir.

## 3 – DAVA KONUSU PLAN KAMU YARARINA, ŞEHİRCİLİK İLKE VE ESASLARINA AYKIRIDIR.

Yukarıda ifade ettiğimiz 2302 s. Kanuna aykırılık iddiamızın yanında dava konusu plan teknik yönden incelendiğinde kamu yararına, planlama ilkelerine, şehircilik ilke ve esaslarına aykırılıklar da içermektedir.

AKM alanı bütününde 5 bölgeyi kapsayacak bir Koruma Amaçlı İmar Planı yapılabileceği ilişkiler bağlamında kapsamlı çözümlenmeler yapılması olanaklı iken, parsel ölçeğinde hiç bir bilimsel, çevresel etid ve dayanıklı olmadığı halde yapılan onama işlemi, koruma mevzuatı ve şehircilikte kabul edilmiş bütün-parça ilişkisine dair genel yaklaşımlara aykırıdır. Özellikle dağınık yapıda öngörülen  $E=1.50$  ve  $H_{max}=30.00m$  açıkça aşığıda açıklanan sınırları içermektedir. Şöyle ki;

a) Yoğunluk Yönünden:

Çevrede böyle bir yoğunluk değeri yok

iken, ayrıcalıklı bir biçimde parsel ölçüğünde bu alana yüksek bir inşaat alanı hakkı verilmiştir. Bu alanda neçin yoğunluk artışı yapıldığına dair herhangi bir teknik gerekçenin ise olmadığı görülmektedir.

Nazım İmar Planı 3194 sayılı yasanın 5. maddesinde tanımlanmıştır. Söz konusu tamın incelendiğinde görüleceği üzere nazım imar planlarının parçacı bazda değil bir bütün olarak yapılması gerekmektedir. Ancak dava konusu nazım imar planı değişikliği parçacı bir biçimde ve kamu yararı değil kişisel yararlar gözetilerek değiştirilmiş, inşaat emsali ve yoğunluk artırılmış, üst ölçekli plan kararlarına dayanmaksızın parçacı bir yoğunluk artışı getirilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'na dayanarak çıkarılmış olan "Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliği"nin 3. maddesinde "Plan Değişikliği"nin ne olduğu tanımlanmıştır. Buna göre Plan Değişikliği, "Plan ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü, teknik ve sosyal donatı dengesini bozmaya- caktır nitelikte, bilimsel, nesnel ve teknik gerekçelere dayanan, kamu yararının zorunlu kılması halinde yapılan plan düzenlemeleridir" denmektedir.

Oysa plan değişikliği ve açıklama raporu incelendiğinde, plan değişikliğinin "Ankara'nın spor ihtiyacının karşılanması" gerekçesiyle yapılmış olması dışında hiçbir teknik bir gerekçenin bulunmadığı, neden böyle bir alanın seçildiği ve neden böyle bir yoğunluk artışı yapıldığı anlatan herhangi bir açıklamanın bulunmadığı görülmektedir.

Planlama alanında, Ankara'daki mevcut emsallerin üstüne çıkan bir yapı yoğunluğu kararı verilmiş, bu tür bir yapı yoğunluğunun olası etkileri ise göz ardı edilmiştir. Böylesine bir kitle, yoğun ve kesintisiz trafik akışının bulunduğu bir ana yolun kenarında konumlanmış olduğundan, yalnızca ulaşım ve yola katılımda sorunlara sebep olmakla kalmayacak, bulunduğu bölgeyi de olumsuz yönde etkileyecektir.

Dairenizce de bilindiği üzere söz konusu alanın önindeki ana ulaşım

hattında, tren istasyonun önüne gelecek kısımda, kısa bir süre önce Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından alt geçit yapılmış olması bahsetmiş olduğumuz yoğun ve kesintisiz trafik akışını da bir kez daha pekiştirmektedir.

Kent bütünü ölçüğünde, gerekli ve yeterli analizler yapılmaksızın gerçekleştirilen böylesi parçacı plan uygulamaları, benzer örneklerde olduğu gibi nüfus-ışgücü ve yoğunluk dengelerine zarar vererek kentsel ve bölgesel anlamda telafisi güç sonuçlar doğurmaktadır.

#### b) Ulaşım Yönünden:

Dava konusu alanda spor tesisi inşa edilmesine yönelik olarak verilmiş yer seçimi kararı bilimsel dayanaklardan yoksundur. Zira; AKM alanının bu bölümünde inşa edilecek bir spor salonu, sahip olduğu 10.000 kişilik seyirci ve bunlara ait araç dolaşım gereksinimleri analiz dahi edilmeden plan kararı haline getirilmiştir. Alanda yeni inşa edilmiş bir köprüli kavşak (bat-çık) bulunmaktadır. Bu kavşak inşaatıyla bölgedeki trafiğin transit biçimde gar alanı dışına yönlendirilmesi hedeflendiği görülmektedir. Oysa bölgede böylesi bir spor salonu inşa edilmesiyse ulaşım trafiğinin, bölge trafiğinin transit geçişine izin vermeyeceği, aksine bölgede yeni araç-yaya yoğunlaşmalarıyla bitirilmiş kavşağı da işlevsiz hale getireceği ortadadır. Odamızca söz konusu kavşak inşaatının çözüm üretmeyeceği ifade edilip bu doğrultuda yargı denetimine başvurulduğu halde bu kavşak da bitirilmiş olup, şu anda yapılan spor tesisi inşaatı, farklı kamu yatırımlarının birbirini işlevsiz hale getirmesine de yol açacağından kamu kaynaklarının israf edilmesine anlamına da gelecektir. Bu nedenle, spor tesisi çevresel ve kentsel ulaşım-dolaşım ilişkileri açısından da iyi tahlil edilmemiş ve sonuçları itibarıyla telafisi güç sonuçlar doğuracak yanlış bir yer seçimidir.

Plan değişikliği, alanının çevresi ile ilişkisi, işlevi, yapı yoğunluğu, ulaşım-dolaşım sistemine etkileri, kent bütününe etkisi, yerleşmelerin gelişme potansiyeli, sektörel hedefleri

ve alt yapıların dağılımı gibi etkenler göz önüne alınmaksızın gerçekleştirilmiştir.

#### c) Ankara Garı Yönünden:

Atatürk Kültür Merkezi Alanının, dava konusu plan değişikliği sonucunda Ankara Garı ile komşu bölümünde inşa edilecek olan spor tesisi, verilmiş yükseklik ve yapılaşma koşulları ile Ankara Garının tarihi ve kentsel kimliği üzerine de olumsuz etkiler oluşturabilecek bir nitelik taşımaktadır.

Dava konusu plan onamasına ait plan açıklama raporu içinde, önerilen yapı kütlelerinin kentsel dokuya ve Ankara Garı üzerine oluşturacağı etki ve baskı da tahlil edilmemiştir. Bu alanda 30m. yüksekliğindeki ağır bir yapı kütlelerinin inşa edilmesi, Cumhuriyetin Başkenti Ankara için çok büyük önem taşıyan Gar-Mecidiye-Ulus-Heykel-Ankara Kalesi güzergahındaki tarihi ve kültürel doku devamlılığına da zarar verecek bir uyumsuzluk tanımlayacaktır.

Ankara kenti ve ilke açısından çok büyük simgesel değer taşıyan bir alanda, bu değerlerle uyumsuz bir spor tesisi, hukuka ve şehircilik ilkelerinin tanımladığı genel yer seçim ilkelerine aykırı olarak inşa edilerek istenmektedir. Kentin başka bir noktasında ulaşım, tarihi çevre, kentsel kimlik...vb sorunlar olmadan inşa edilebilecek bir tesis ne yazık ki dava konusu alanda yapılmaya çalışılmaktadır.

#### d) Diğer hususlar yönünden:

Dava konusu alan, Ankara Garı ve bu alanda çalışmaları sürdürülen Hızlı Tren nedeniyle özel bir önem arz etmektedir. Dünyanın bir çok ülkesinde olduğu gibi kültürel, sanatsal ve açık yeşil alan kullanımları ile değerlendirilmesi olanaklı olabilecek bir alanken, yanlış bir yer seçimi ve etid edilmiş ulaşım-çevre ve kent ilişkileri ile yeni sorun alanı tanımlanmaktadır. Oysa Atatürk Kültür Merkezi alanına ilişkin 2302 s. Kanun, bu alanda kültürel nitelikli işlevleri sıralayarak, bir çok batı ülkesindeki hızlı tren aktarma noktalarına benzer nitelikler öngörmüştür. Kanunda belirtilen işlevler kenara itilerek, alanın spor tesisi kullanımı





ile değerlendirilmesi planlama ve şehircilik ilkeleri ve en önemlisi kamu yararına açıkça aykırıdır.

*Dava konusu idari işlem, Ankara Garı çevresinde GAR MEYDANI olarak değerlendirilebilecek bir alanın elden çıkarılması anlamında gelmektedir. Bölgede daha önce yapılmış katlı katçak ile yitirilen Gar-meydan ilişkisinin onarılabilmesi tek alternatif olan olan dava konusu bölgenin böylesi bir biçimde değerlendirilmesi, hemen tüm dünya ülkelerinde gar alan çıkışında tasarlanamıyordur da yok edeceğinden, telafisi olanaksız sakıncalar üretmektedir. Dava konusu plana ait açıklama raporunda buna benzer bir açıklama, raporlama, belgeleme ve dayanak da bulunmadığından, söz konusu plan onamasının bilimsel anlamda geçerliliği ve dayanağı da bulunmamaktadır.*

### YÜRÜTMEYİ DURDURMA İSTEMİ HAKKINDA

*İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesine göre: "Danıştay ve idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç ve imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler." denilmek suretiyle mahkemelere yürütme yurdurma kararı verilebilmesi için dava konusu işlemin açıkça hukuka aykırı olması ve idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması şartlarının birlikte gerçekleşmesini aramıştır.*

*Dava konusu plan değişikliklerinin hukuka, kamu yararına ve şehircilik ilke ve esaslarına aykırılığı yurarda ayrıntılı olarak ifade edilmiştir.*

*Öte yandan söz konusu plan değişikliği ile bahsi geçen parselde ŞU.ANDA İNŞAAT BAŞLAMISHTIR. Söz konusu yapılaşma sonucunda, aslında planlama ilkeleri ve kamu yararına aykırı bir işlem dayanak alınarak emrîcaki yaratılmış olacaktır. Bu emrîcakinin önlenilmesi ve kent ve kamu adına telafisi olanaksız zararlara mahal*

*verilmemesi için, kesin yargı kararı oluşturuluncaya kadar, uygulamamın yürütülmesinin durdurulması, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin bir gereği olarak ortaya çıkmaktadır.*

**HUKUKİ NEDENLER:** 3194 s. Kanun, bu kanunlara dayanılarak çıkarılmış yönetmelikler ve ilgili diğer tüm mevzuat,

**DELİLLER:** Davalı İdare tarafından verilen dava konusu kararlar, plan çizimleri, plan notları ve her türlü belgeyi ihtiva eden işlem dosyaları, Danıştay 6. Dairesi'nin 2000/1883 Esas sayılı dosyasından verilen karar, Danıştay 6. Dairesi'nin 2000/1883 Karar numaralı karar, Ankara KTVKKB'dan istenecek dosya ve yazılı keşif ve bilirkişi incelemesi ve her türlü delil.

**SONUÇ VE İSTEM:** Açıklanan ve Mahkemenizce resen saptanacak nedenlerle;

*Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından Ankara İli, Altındağ İlçesi 10020 ada, 1 nolu parselde ait 21.01.2009 tarih ve 060113245 plan numarası ile onaylanan Ankara.Arena (Kapalı Spor Salonu) 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı değişikliklerinin öncelikle yürütülmesinin durdurulmasına tabi olarak iptaline karar verilmesini, yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin karşı yana yükletilmesine karar verilmesini saygılarımızla vekaleten arz ve talep ederiz. 07.09.2009*

**TMMOB Şehir Plancıları Odası (Ankara Şubesi) vekili Av. Koray CENGİZ**



## 'DOĞA OLAYLARINI FELAKETE DÖNÜŞTÜREN BİZLERİZ'

Yaşanan son felaket ile kamu oyunun gündeminde tekrar yerini alan kentlerimizin mevcut riskleri ve bu riskleri azaltmak için gerekli önlemler hakkında Şubemiz çalış-

malarını ve görüşlerini açıklamak üzere, Şubemiz II. Başkanı Gökçen Kunter "Biz Bize" 10 Eylül 2009 Şubemiz II. Başkanı Gökçen Kunter Kanal B'ye Saat 09:00 "Biz Bize" Programına katıldı. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası üyesi Işıkhan Güler "in de katıldığı programda yaşanan sel felaketinin boyutları tartışıldı. Güler dere yataklarının simülasyonlarının yapılarak taşkın alanlarının belirlenebileceğini ve yerleşimlerin de buna uygun yapılması gerektiğini söyledi. Gökçen Kunter Afet ve acil eylem planlarının yapılmasının Belediyelerin ve Valiliklerinin yasa verilen bir sorumluluk olduğunu belirtti. Kunter, "Tüm doğa olaylarını afete dönüştüren bizleriz. Bu işin asıl sorumlusu olan Belediyeler ve Valilikler afet planlaması konusunda bir şey yapmadıkları gibi gelişen noktada kentleri planlarken dahi doğa ve doğa olayları planlamaya unsur teşkil etmiyor. Üyelerimiz arasında yaptığımız anket çalışması sonucu birçok kentlin afet planının olmadığını, ve illerimizin hazırlık- sız olduğunu kanıtlamış olduk. 17 Ağustos 1999 Depremi'nden bu yana geçen 10 yıl, afet riskleriyle mücadelede kayıp yıllardır. Geçen senelerde Ulusal Deprem Konseyi 6 Ocak 2007 tarihinde kapatılmıştır, bu boşluk Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurularak giderilmeye çalışılmaktadır! Ekim 2004 tarihinde toplanmış olan Deprem Şurası'nda alınan kararların önemli bir bölümü 5 sene geçmesine rağmen hayata geçmemiştir. 4-7 Mayıs 2009 da toplanan Kentleşme Şurası'nda geniş bir katılımı alınan kararlar umarız bu kez Deprem Şurası'nda alınan kararlar gibi zaman içinde unutulmaz." dedi. Yapılması gerekenin kentlerin detaylı analizlerinin yapılarak risk havuzlarının oluşturulması, Doğal ve teknolojik afetler ve risk yönetimi konularında uzmanlaşmış bilimsel kuruluşlar, bilim insanları, TMMOB nin ilgili meslek Odaları, ilgili uzmanların katılımıyla hazırlanacak "Doğal ve Teknoloji Afetlerin oluşturduğu Risklerin Azaltılması ve Yönetimi Ulusal Stratejisi" nin 2010 yılında yürürlüğe girmesi sağlanması olduğu vurgulandı.



## SAKINIM PLANLAMASI VE ANKARA KONUSU KANAL B'DE

Geçtiğimiz günlerde yaşanan sel felaketi ve afet planlaması konusunda Şubemiz görüşlerinin belirtmek üzere Şubemiz Yazman Üyesi Murat Çevik 'Habercinin Saati' programlarına 10 Eylül 2009 Perşembe günü konuk oldu. Gelinen süreçte afet ve risk planlamasının öneminin birkez daha anlaşıldığı, fakat hep felaketlerde bu konuların ülke gündemine geldiğini belirtti. Sakınım Planlamasının uzun soluklu bir süreç olduğu ve bu süreçte Belediyelerin ve Valiliklerin görev ve sorumluluklarının olduğunu belirtti.



## TAŞPINAR YUMRUPEPE AĞAÇLANDIRILACAK ALAN PLAN DEĞİŞİKLİKLERİNE DAVA AÇTIK

Gölbaşı Taşpınar Mahallesi Ağaçlandırılacak Alan 1. Bölge olarak tanımlı alana Özel Çevre Koruma Kurumu ve Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından bu bölgede bir revizyon yapıldığı tespit edilmiş, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı değişiklikleri askı incelemelerinden öğrenilmiştir.

Açıkça üst ölçek plana ve şehircilik ilkelelerine aykırı olan bu uygulamaların önüne geçilebilir amacıyla 11 Eylül 2009 tarihinde hukuki süreç başlatılmıştır.

### YÜRÜTMİYİ DURDURMA TALEPLİDİR

### ANKARA İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

**DAVASI:** TMMOB Şehir Plancıları Odası (Ankara Şubesi)

**VEKİLİ:** Av. Koray CENGİZ Hatay Sok. 24/17 Kocatepe ANKARA

**DAVALI:** Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı, Alparslan Türkeş Caddesi 31. Sok. 10.No'lu bina 06510 Beştepe/Yenimahalle ANKARA

**DAVA KONUSU:** Özel Çevre Koruma Kurulu Başkanlığı tarafından 11.06.2009 gün ve 2844 sayılı yazı ile uygun görülerek onaylanan 39/2009 arşiv nolu Gölbaşı İlçesi, Taşpınar Mahallesi, Ağaçlandırılacak Alan 1. Bölge olarak tanımlı alana ait 1/5000 ölçekli nazım imar ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planları'nın öncelikle yürütmesinin durdurulmasına ve ardından iptaline karar verilmesi talebidir.

**BİLDİRİM TARİHİ:** Dava konusu plan 26.06.2009 – 26.07.2009 tarihleri arasında 1 ay süre ile askıda kalmış olup son ilan tarihinden itibaren 60 gün içinde davamız açılmıştır.

### AÇIKLAMALAR:

### DAVA AÇMA EHLİYETİ YÖNÜNDEN

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Şehir Plancıları Odası, 6235 ve 3458 sayılı yasalara göre kurulan TMMOB'ye bağlı, kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olup, alana ilişkin tek meslek odasıdır.

Kanun, oda tüzüğü ve ilgili yönetmeliklerde belirtildiği gibi Şehir Plancıları Odası, mesleğin ve meslektaşların hak ve çıkarlarını korumak, şehir planları ve uygulamaların, planlama esaslarına, şehircilik ilkelerine ve kamu yararına uygun yapılmasını denetlemek, bu konudaki eksiklikleri, yanlışlıkları ortadan kaldırmak için gerekli çalışmalar yapmakla yükümlüdür.

TMMOB Şehir Plancıları Odası ilgili bakanlık, kamu kurumları, belediyeler ve diğer kuruluş ve makamlarla ilişki içerisinde ülkemizin sağlıklı ve düzenli kentleşmesi, kent planlarının şehircilik esaslarına ve meslek ilkelerine uygun yapılması için; yazışma, görüşme görüşmelerini düzenlilmesini başaramadığı hatalı plan, karar ve uygulamaları yargıya götürmekte, yargı yoluyla çabalarını sürdürmektedir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, kurulduğu günden bu yana, kamunlara, şehircilik bilimine ve kamu yararına aykırı olan plan ve uygulamalara karşı mücadelesi çerçevesinde gerektiğinde yasal süreçleri de izleyerek görevini yerine getirmekle yükümlüdür ve somut davayı da bu nedenle açmaktadır.

### ESAS YÖNÜNDEN GEREKÇELERİMİZ

Davalı idare tarafından onaylanan dava konusu planların kamu yararı, şehircilik ve planlama ilke ve esasları yönlerinden iptali gerekmektedir. Davanın iptaline yönelik olarak aşağıdaki gerekçelerimiz tespit edilmiştir. Şöyle ki;

- Söz konusu Alanın Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 16.02.2007 gün ve 525 sayılı kararı ile onaylanan 1/25000 ölçekli "2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı" kapsamında "ağaçlandırılacak alan" olarak tanımlanan bölge içerisinde kaldığı,
- Çevre ve Orman Bakanlığının Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı'na onaylı 1/25000 ölçekli Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi Çevre Düzeni Planı'nda "Ağaçlandırılacak Alan" kullanımında doğal karakteri ile gelişmesinin öngörüldüğü,
- Onaylı her iki üst ölçekli planda da "ağaçlandırılacak alan" olarak yerleşim dışı tutulması ve doğal karakteri ile gelişmesi öngörülen bir alana, ağaçlandırılacak alan lejanı altında orta ve düşük yoğunluklu konut bölgesi olarak planlanması, 3000 m<sup>2</sup>'lik parsellerde villa nitelikli konut gelişimine açılmış olması ve bu konut alanları için çok sık ve sürekliliği yollar oluşturulması ile, doğal karakteri korunarak yerleşim dışı tutulması gereken bir alanın "kentsel yayılma" olgusuna örnek olacak biçimde kentsel yerleşime konu edildiği,
- Bu halde üst ölçekli planların yerleşim dışı tutulması kayıt altına aldığı bir bölgede, üst ölçekli planda verilmiş plan kararı olan "ağaçlandırılacak alan" lejanıtm "içini boşaltarak" kullanıp, bölgeyi, orta-düşük



yoğunluklu bir kentsel yerleşim alanı haline getiren söz konusu onamamın, üst ölçekli plan kararlarını, şehircilik bilimini ve yargıyı "yayımla" amacı taşıyan bir nitelik taşıdığı,

- Planın fiziki belgesinde 3000 m<sup>2</sup>'lik villa parsellerinin "yeşil" renge boyanması suretiyle bölgede oluşturulan konut alanlarının kamufla edilmeye çalışıldığı,

- Plan belgesindeki sık ve sürekli taşıt yollarının yeşil alan oluşturma, ağaçlandırılacak alan elde etme amaçlı bir planla nasıl örtüştüğünün anlaşılmadığı, aksine bu yolların yeşile boyanmış konut alanlarına hizmet götüren altyapı alanları olarak görülmesi gerektiği, bu halıyla yol ve konut alanlarından oluştuğu açıkça anlaşılabilir bir yerleşim deseni oluşturulmuş görüldüğü, bunun "ağaçlandırılacak alan" niteliğindeki üst ölçekli plan kararlarına açıkça aykırı olduğu,

- Böylesi bir yayımla ve "arkadan dolaşım" hareketinin şehircilik literatüründe bulunmayan ve yerleşim dışı tutulacağı kayıt altına alınmış bir bölgeyi, iskan dışı yapılaşma koşullarından çok daha yoğun ve yaygın bir biçimde yerleşime konu ederek, kent ve kamu yararına bir kentsel gelişme hedeflemesinden öte, bir grup ya da zümrenin kişisel yararlarını maksimize etmeyi amaçlayan bir gizli amaca hizmet ettiği, böylece açıkça kamu yararına ve planlama esaslarına aykırı olduğu,

- 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı ile, 70 ha. 'lık alanın yaklaşık 47 ha. 'lık bölümünün net konut alanı, 9 ha. 'lık bölümünün park ve yeşil alan ve 14 ha. 'lık bölümünün yaya ve taşıt yollarına ayrıldığı görüldüğü, bunun ağaçlandırılacak alan elde etme amaçlı bir plana çözümlenmiş biçimi olmadığını açıkça açık olduğu,

- Plan ile oluşturulan konut adalarının bazılarında inşaat emsalinin  $E=2.00$  ve  $H_{max} =$  serbest olarak belirlendiği ancak plan notları ve açıklama raporunda öngörülen konut büyüklüğü ve nüfus hesabına dair herhangi bir bilgi

bulunmadığı, bu yoğunluk ve plan kararının çok yoğun bir kentsel dokuda görülebilecek nitelikte bir inşaat yoğunluğuna işaret ettiği, "ağaçlandırılacak alan" kullanımında açıkça bilimin, şehircilik disiplini ve planlama esaslarının yutulduğu,

- Planlama çalışmasına konu alanın, Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesini besleyen dere yatakları ve akifer alanlarla oluştuğunun görüldüğü, bu alanın KHK ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmesinin Mogan-Eymir Sulak Alan sistemini korumak amacıyla yapıldığı, bunun bu nedenle ağaçlandırılarak yerleşim dışı tutulmasının üst ölçekli planlarla kayıt altına alındığı, buna rağmen, alan içerisinde geçen ve Mogan Gölü'nü besleyen dere ve dere yataklarının bina yaklaşma alanları içinde kaldığı görüldüğü, bu bölgenin kentsel yayılma olgusuna örnek gösterilecek biçimde yerleşime konu edilmesiyse Mogan-Eymir Göl sisteminin çevresel kaynak ve değerlerine de telafisi olanaksız zararlar vereceği,

- Konut alanları ve bunlara yönelik kentsel teknik ve sosyal altyapı alanları ile üretilen evsel atık, trafik, ev motorlu taşıttan kaynaklı kirlilikler ve aktif insan kullanımına konu olmasından kaynaklı risklere açık hale gelmesi ile, özel çevre niteliğindeki bir alanın açıkça bu denli yerleşime konu edilmesinin, doğa ve özel çevre koruma açısından büyük bir felaket anlamına da geleceği, bu onamayı KHK ile özel çevreyi korumakla görevli ÖÇKK Başkanlığının yapıyor olmasının da, felaketin boyutunu arttıran bir ihmalkar ve/veya görev kusuru anlamına geleceği,

hususları tespit edilmiştir.

Söz konusu plan üzerinde yapılan incelemede, bu planın onaylı kent bütünü üst ölçekli planların koyduğu ilke ve esaslara uymaması yanında, bu planla oluşturulmuş nüfus istihdam ve ulaşım-yeşil sistem dengelerini bozan bir niteliğe sahip olduğu görülmüştür.

Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi

ile, kentin çok yoğun ve yaygın bir biçimde gelişen ve aşırı nüfus atamasına sahip olan güneybatı koridoru arasında öteden beri bir tampon olarak yerleşim dışı tutulan ve gerek 1/25.000 ölçekli Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi Çevre Düzeni Planı'nın ve gerekse davalı İdare tarafından onaylı 1/25.000 ölçekli 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı'nın belirlediği genel yerleşmeler sistemi, yoğunluk deseni ve açık alan sistemini tamamen bozan, bu planlarla koyulmuş yerleşim dışı tutulma ilkesini "ağaçlandırılacak alan" lejantını kullanıp, içerisinde bir konut alanı tanımlayarak yayımlı bir biçimde tahrif ve tahrif eden böylesi parçacı bir planın kent ve kamu yararına olmadığı, şehircilik bilimine ve özel çevre koruma bölgesine zarar verdiği çok açıkça ortadadır.

Dava konusu alanla komşu bir bölgede, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisince onaylı 1/25000 ölçekli 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı değişikliği yapılmış olup, bu değişiklik Odamızca yarguya taşınmıştır. Ankara 6. İdare Mahkemesi'nin 2009/261 E. sayılı dosyası üzerinden devam eden davamın bu dava ile ilgisinin de bulunduğu açıktır. 2009/261 E. sayılı dosyası üzerinden devam davasının temel gerekçeleri; Dava konusu onama işlemi üst ölçekli planın genel ilkelerine aykırılığı, Anılan 1/25.000 ölçekli 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planının değiştirilmesine yönelik olarak belirlenmiş usul ve esaslara aykırılığı ve Dava konusu planın, kamu yararına aykırı olduğudur.

Öte yandan yine Odamızca Tasınır-Yümrütepe Kentel Dönüşüm Gelişim Proje Alanının kabulüne ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 19.12.2008 gün ve 3117 sayılı kararının iptali için Ankara 11. İdare Mahkemesi'nin 2009/736 E. sayılı dosyası üzerinden de dava açılmış olup kanımızca bu davamın da işbu dava ile ilgisi bulunmaktadır.

Sonuç olarak her iki dava dosyasının muhteviyatı ve bu davalardaki iddia-

larmızın da işbu davada delil olarak değerlendirilmesi ve Mahkemenin gerekli görülmediği takdirde aynı zamanda davaların bağlantılı olup olmadığı yönünden de incelenmesini talep etmek gerekmektedir.

Bu aşamada, açıkça üst ölçekli planın koyduğu ilke ve esaslara uyumsuz ve kamu yararına aykırı bu plana ait uygulama imar planlarının hızla tamamlanmaya çalışılması, şehircilik ilkeleri ve planlama esaslarına aykırı olduğu gibi etik açıdan da kabul edilebilir değildir.

Bu nedenlerle, davalı İdare tarafından onaylı üst ölçekli planın belirlendiği çerçeveden dışına çıkararak belirlenmiş yoğunluk aralıklarının çok üzerinde, noktasal bir alanda, ayrıcalıklı olarak ve Gölbasi Özel Çevre Koruma Bölgesi-ODTÜ Ormanları-Yeşil sistemi ile bütünleşme yönünde öteden beri oluşturulmuş tüm iksel üst ölçekli kararları yok varsayarak bir grup ya da zümreye özel imar rantı sağlamaya yönelik olduğu görülür, açıkça şehircilik ilkeleri ve planlama esasları ile kamu yararına aykırı olan söz konusu plan değişikliği ve bağli alt ölçekli onamalarına dava açılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Bu plan değişikliği ile, kentsel açık-yeşil alan sisteminin önemli unsurlarından birisi, kişisel yarar uğruna yitirilmede, kente bu ve benzeri alanlar için ortaya koyulmuş tüm yerleşim dışı tutmaya yönelik plan kararlarının hükümsüz ve dayanaksız kalmaya sağlanmaktadır.

Bu halıyla, kent ve kamu yararına hiçbir unsur barındırmayan, bir zümrenin kentsel rantı eşitsiz şekilde artırıp, kendi arasında paylaşmasından öteye gitmeyen ve İmar Kanunu'nun tanımladığı usul, esas ve nitelikleri sağlamayan bu plan onaması, onaylı üst ölçekli planın temel yaklaşımlarıyla da bağdaşmayan nitelikleriyle üstün kamu yararına bütünüyle aykırıdır. Bu nedenle ivedilikle iptali ve uygulanması halinde yitirilecek kentsel değerler göz önünde bulundurularak

yürütülmesinin durdurulması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Özel Çevre Koruma Kurulu Başkanlığı tarafından 11.06.2009 gün ve 2844 sayılı yazı ile uygun görülerek onaylanan 39/2009 arşiv nolu Gölbasi İlçesi, Taşpınar Mahallesi, Ağaçlandırlacak Alan 1. Bölge olarak tanımlı alana ait 1/5000 ölçekli nazım imar ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planları'nın iptalini talep etmek gerekmektedir.

#### YÜRÜTMİYİ DURDURMA İSTEMİ HAKKINDA

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesine göre: "Danıştay ve idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telifsi güç ve imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerçek göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler." demek suretiyle mahkemelerce yürütmeyi durdurma kararı verilebilmesi için dava konusu işlemin açıkça hukuka aykırı olması ve idari işlemin uygulanması halinde telifsi güç veya imkânsız zararların doğması şartlarının birlikte gerçekleşmesini aramıştır.

Dava konusu plan değişikliklerinin hukuka, kamu yararına ve şehircilik ilke ve esaslarına aykırılığı yukarıda ayrıntılı olarak ifade edilmiştir. Öte yandan söz konusu plan değişikliği ile bahsi geçen parsellerde yeni yapılaşmaların başlaması, mevcut yapılaşmaların değiştirilmesi ile ileride telifsi imkânsız zararların doğacağı da açıktır.

Anılan sebeplerle DAVALI İDARENİN SAVUNMASI ALINMADAN ÖNCE YÜRÜTMENİN DURDURULMASI KARARI VERİLMESİNİ BU MÜMKÜN OLMADIĞI TAKTİRDE İSE İDARENİN SAVUNMA SÜRESİ KISA TUTULURAK YÜRÜTMENİN DURDURULMASINAVE BU KARARIN MEMURELİYLE DAVALI İDAREYE TEBLİĞİNE karar verilmesi gerektiği düşüncesindedir.

**HUKUKİ NEDENLER:** T.C. Anayasası, 3194 s. Kanun, bu kanunlara dayanılarak çıkarılmış yetkimelikler ve ilgili diğer tüm mevzuat,

**DELİLLER:** Davalı İdare tarafından verilen dava konusu kararlar, plan çizimleri, plan notları ve her türlü belgeyi ihtiva eden işlem dosyaları, itiraz yazıları ve cevapları, Ankara 11. İdare Mahkemesi'nin 2009/736 E. sayılı dosyası, Ankara 4. İdare Mahkemesi'nin 2009/695 E. sayılı dosyası, Ankara 6. İdare Mahkemesi'nin 2009/261 E. sayılı dosyası keşif ve bilirkişi incelemesi ve her türlü delil.

**SONUÇ VE İSTEM:** Açıklanan ve Mahkemenince resen saptanacak nedenlerle;

Özel Çevre Koruma Kurulu Başkanlığı tarafından 11.06.2009 gün ve 2844 sayılı yazı ile uygun görülerek onaylanan 39/2009 arşiv no.lu Gölbasi İlçesi, Taşpınar Mahallesi, Ağaçlandırlacak Alan 1. Bölge olarak tanımlı alana ait 1/5000 ölçekli nazım imar ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planları'nın öncelikle yürütmesinin durdurulmasına ve ardından iptaline karar verilmesini, yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin karşı yana yükletilmesine karar verilmesini saygılı-mızla vekaleten arz ve talep ederiz.

TMMOB Şehir Plancıları Odası (Ankara Şubesi) vekili Av. Koray CENGİZ



## TCDD GAR SAHASINA İLİŞKİN PLANLARA DAVA AÇTIK

Sihhiye Köprüsü ile Konya Yolu arasında kalan ve Ankara Gar Sahasını da içine alan mülkiyeti TCDD'na ait taşınmazların Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından bu bölgede bir revizyon yapıldığı tespit edilmiş, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı değişiklikleri askı incelemelerinden öğrenilmiştir.



Açıkça üst ölçek plana ve şehircilik ilkele-  
rine aykırı olan bu uygulamaların önüne  
geçilebilir amacıyla 11 Eylül 2009 tari-  
hinde hukuki süreç başlatılmıştır.

## YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEPLİDİR. ANKARA İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

**DAVACI:** TMMOB Şehir Plancıları  
Odası (Ankara Şubesi)

**VEKİLİ:** Av. Koray CENGİZ

**DAVALI:** Ankara Büyükşehir Be-  
lediyesi

**DAVA KONUSU:** Ankara Büyükşehir  
Belediye Meclisinin 13.02.2009 gün ve  
462 sayılı kararı ile tadilen onaylanan  
"Sıhhiye Köprüsü İle Konya Yolu ara-  
sında kalan ve Ankara Gar Sahasını  
da içine alan mülkiyeti TCDD'na ait  
taşınmazların revizyon 1/5000 ölçekli  
Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli  
Uygulama İmar Planı değişiklikleri-  
nin öncelikle yürütmesinin durdu-  
rulmasına ve takiben iptaline karar  
verilmesi talebidir.

**BİLDİRİM TARİHİ:** Davacı konusu  
idari işleme karşı yapmış olduğumuz  
itirazın reddi kararı 13.07.2009 tari-  
hinde tarafımıza tebliğ edilmiştir.

## AÇIKLAMALAR:

### DAVA AÇMA EHLİYETİ YÖNÜNDEN

Türk Mühendis ve Mimar Odaları  
Birliği (TMMOB) Şehir Plancıları  
Odası, 6235 ve 3458 sayılı yasalara  
göre kurulan TMMOB'ye bağlı,  
kamu kurumunu niteliğinde bir meslek  
örgütü olup, alanına ilişkin tek meslek  
odasıdır.

Kanun, oda tüzeği ve ilgili yönetme-  
liklerde belirtildiği gibi Şehir Plancıları  
Odası, mesleğin ve meslektaşların hak  
ve çıkarlarını korumak, şehir planları  
ve uygulamalarının, planlama esas-  
larına, şehircilik ilkelerine ve kamu  
yararına uygun yapılmasını denetle-  
mek, bu konudaki eksiklikleri, yanlış-  
lıkları ortadan kaldırmak için gerekli  
çalışmaları yapmakla yükümlüdür.

TMMOB Şehir Plancıları Odası,  
kurulduğu gündün bu yana, kanun-

lara, şehircilik bilimine ve kamu  
yararına aykırı olan plan ve uygula-  
malara karşı mücadelesi çerçevesi-  
sinde gerektiğinde yasal süreçleri de  
izleyerek görevini yerine getirmekle  
yükümlüdür ve somut davayı da bu  
nedenle açmaktadır.

### DAVA AÇMA SÜRESİ VE USUL YÖNÜNDEN

Ankara Büyükşehir Belediye Mec-  
lisinin 13.02.2009 gün ve 462 sayılı  
kararı ile tadilen onaylanan "Sıhhiye  
Köprüsü İle Konya Yolu arasında  
kalan ve Ankara Gar Sahasını da  
içine alan mülkiyeti TCDD'na ait  
taşınmazların revizyon 1/5000 ölçekli  
Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli  
Uygulama İmar Planları" olarak  
onaylanan plan, 10.04.2009 tarihinde  
askıya çıkarılmıştır.

Tarafımızdan 06.05.2009 gün ve  
06.09.506 sayılı yazımız ile askıdaki  
plana karşı itiraz edilmiştir. Ancak  
davalı İdare tarafından 09.07.2009  
gün ve 2009/R555(164-1) sayılı yazı  
ile reddedilmiştir. Redde dair bu  
yazı 13.07.2009 tarihinde Odamıza  
ulaşmıştır.

13.07.2009 tarihinde tarafımıza  
ulaşan idari işleme karşı yasal dava  
açma süresi olan 60 gün içerisinde işbu  
davamız açılmıştır.

### ESAS YÖNÜNDEN GEREKÇELERİMİZ

Davalı Ankara Büyükşehir Belediye  
Meclisinin 13.02.2009 gün ve 462  
sayılı kararı ile tadilen onaylanan  
"Sıhhiye Köprüsü İle Konya Yolu  
arasında kalan ve Ankara Gar Saha-  
sını da içine alan mülkiyeti TCDD'na  
ait taşınmazların revizyon 1/5000  
ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000  
ölçekli Uygulama İmar Planları" nı  
gerçekleştirilmiştir. Söz konusu plan  
değişikliklerinin aşağıdaki nedenlerle  
iptali gerekmektedir.

#### 1 - PLAN, İMAR MEVZUATINA VE PLANLAMA ESASLARINA AYKIRIDIR

Bu düzenleme ile Gar alanında  
yapılmak istenen uygulamaların  
hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Plan alanı, GAR alanı olan TCDD  
arazilerinin bir bölümünü de kap-  
samaktadır. Bu alan içerisinde, özel  
proje alanı tanımlanmaktadır. Plana  
göre özel proje alanında ne yapılacağı  
belirli değildir. Özel proje alanı ile  
ilgili detaylar projeye bırakılmakta-  
dır. İmar Mevzuatında belirlendiği  
biçimiyle proje, plan uygulaması ile  
ilgili bir belgedir. İmar Plan karar-  
ları çerçevesinde hazırlanması gere-  
kir. Bu plan ise yapılacak uygulama  
ile ilgili hiçbir ipucu vermemektedir.  
Bu alanda yapılacak uygulamaları  
keyfilğe bırakmaktadır.

Plan kararlarındaki belirsizlik nede-  
niyle, planın özel proje alanı olarak  
belirlendiği kısımda, yukarıda sözünü  
ettiğimiz plansızlık ve keyfilik devreye  
girecektir. Bu durum İmar Kanunu ve  
ilgili Yönetmeliklerde belirlenen kural-  
lara da aykırıdır.

Plan Yapımına Ait Esaslara Dair  
Yönetmelikte yer alan tanıma göre  
plan değişikliği; "Plan ana kararlar-  
ını, sürekliliğini, bütünlüğünü, teknik  
ve sosyal donatı dengesi bozmaya-  
cak nitelikte, bütünsel, nesnel ve teknik  
gerekçelere dayanan, kamu yararının  
zorunlu kılması halinde yapılan plan  
düzenlemeleridir". (17 Mart 2001/  
24345 R.G.) Bu alanda onaylanan  
planın yazılı kurallarla belirlenen  
bu hukuka uygun olması zorunludur.  
Ancak planın detaylı açıklama rapor-  
ları bulunmamaktadır. Bu alanda  
ve bu kapsamda gerçekleştirilen bir  
uygulamanın kapsamlı ve ayrıntılı  
araştırmalara dayalı gerçekleştirilme  
zorunluluğu yasa gereğidir. Bu kap-  
samda dava konusu idari işlem ilgili  
mevzuatın gerektirdiği kurallara uyul-  
madan yapılmış ve onaylanmıştır.

#### 2 - PLAN ANKARA ULAŞIM PLANI KARAR, HEDEF VE İLKELERİNE AYKIRIDIR

Söz konusu kararla getirilen düzen-  
lemeler, Ankara Büyükşehir Bele-  
diye Meclisinin Ulaşım Planlama  
Birimi'nce hazırlanan ve Ankara  
Ulaşım ve Koordinasyon Merkezi'nin  
7.4.1994 tarih ve 130 kararı ile kabul  
edilen, Ankara Ulaşım Koordinas-

yon Merkezi'nin 10.3.1994 tarih ve 94/3 sayılı kararı ile de onaylanan ve halen yürürlükte bulunan "Ankara Ulaşım Planı"nın temel kararlarına ve kent merkezine ilişkin önerilerine tamamen aykırıdır.

"Ankara Ulaşım Planı"nın temel kent-sel ulaşım ilkesi arasında; araçlara değil insana öncelik verilmesi açıkça ortaya konmuş tüm ulaşım türleri için ayrı ayrı saptanan politikalar içerisinde de, toplu taşıma-yaya öncelikli stratejiler belirlenmiş,

"...Kent merkezinde yaya bölgeleri sınırlıdır ve kaldırımların araç ısgalından kurtararak yeni yaya bölgelerinin açılması gerekmektedir. Günlük toplam yolculukların %30'unu oluşturan yaya yolculuklarının öncelikle eş düzey yaya geçitleri ve yaya bölgeleri yardımıyla artırılarak yaya ulaşımının ve toplu taşımanın geliştirilmesi, merkeze geçen özel araç trafiğinin azaltılarak merkezin yaya öncelikli düzenlenmesi"

"... kent merkezinde konforlu bir toplu taşıma hizmeti sunulması, taksi taşımacılığının geliştirilmesi, otopark kısıtlamaları getirilmesi, özel araç kullanımının sınırlanması..." ile,

"... çevresinde ticaret ve büro kullarımlarının da yer aldığı araç ulaşım ve otopark tesislerinin, çekirdeğinde ise toplu taşıma durakları ile bütünleşmiş yaya yol ve bölgelerinin yer alması." ilkeyi kararına bağlanmıştır.

Oysa ki, transit taşıt trafiğinin merkezden geçişini destekleyen, merkezdeki yaya hareketlerini geliştirmek yerine kısıtlayan söz konusu karar, yürürlükte bulunan Ankara Ulaşım Planı temel ilke ve kararları ile tamamen çelişmektedir.

Dolayısıyla, Ankara Gar Meydanı yeniden düzenlenerek motorlu taşıt trafiği için bir yönde kesintisiz trafik sağlamak üzere yeraltı geçişi oluşturacak şekilde bir köprüllü kavşak yapılmasına olanak veren idare kararı, yürürlükteki Ulaşım Ana Planı'na aykırı olup, hukuka aykırıdır.

### 3 - PLAN, 2023 BAŞKENT ANKARA PLANINDA BELİRLENEN İLKELERE AYKIRIDIR

Ankara Büyükşehir Belediyesince onaylı 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı ile belirlenen ulaşım ana planı yapılmasına ilişkin plan hükümlerine aykırıdır. Planda, o.Arazi kullanım ve planlama kararları ile ulaşım yönelik karar ve stratejilerin bütünlük içinde hayata geçmesini sağlamak, bu amaçla "ulaşım ana planı" hazırlamak.

bir görev olarak yer almaktadır. Bu konuda hiçbir çalışma yapmadan parçacı çözümlerle yetinmekle, üst ölçekli plana aykırı davranıldığı görülmektedir.

### 4 - PLAN KORUMA MEVZUATINA AYKIRIDIR

Plan Ankara Bölge Koruma Kurulunun 04.04.1989 tarihli ve 759 sayılı kararı ile tescillenen TCDD lojmanının yıkımını öngördüğü için Koruma Mevzuata aykırıdır;

Yeni Belediye Sarayı'nın güneybatısında bulunan "Ülkü mahallesi DDY Lojmanları" olarak tanımlanan 15 adet TCDD lojman Ankara Bölge Koruma Kurulu tarafından 04.04.1989 tarihli ve 759 sayılı kararı ile korunması gereken taşınmaz kültür varlıkları özelliği taşınmaları nedeniyle tescil edilmiştir.

Planda, Yeni Belediye Sarayı kuzeybatı sınırından Celal Bayar Bulvarının ve Hipodrom Bulvarının demiryolunun altından bir alt geçitle birleştirilmesi öngörülmüştür. Bu durumda inşaat sırasında en az iki tescilli lojman yıkılması gerekmektedir. Bu alanda ve bu kapsamda gerçekleştirilen bir uygulama 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış Yönetmeliklere açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

### YÜRÜTMİYİ DURDURMA İSTEMİ HAKKINDA

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesine göre: "Danıştay ve

idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telifisi güç ve imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler." denilmek suretiyle mahkemelerce yürütmeyi durdurma kararı verilmesi için dava konusu işlemin açıkça hukuka aykırı olması ve idari işlemin uygulanması halinde telifisi güç veya imkânsız zararların doğması şartlarının birlikte gerçekleşmesini aramıştır.

Dava konusu plan değişikliklerinin hukuka, kamu yararına ve şehircilik ilke ve esaslarına aykırılığı yukarıda ayrıntılı olarak ifade edilmiştir. Öte yandan söz konusu plan değişikliği ile bahsi geçen alanda yeni yapılaşmaların başlaması, kentsel yapılaşmanın bölgeye götürülmesi sonucunda, aslında planlama ilkeleri ve kamu yararına aykırı bir işlem dayanak alınarak emrivakı yaratılmış olacaktır. Bu emrivakının önlenememesi ve kent ve kamu adına telifisi olanaksız zararlara mahal verilmemesi için, kesin yargı kararı oluşturuluncaya kadar, uygulamanın yürütmesinin durdurulması, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin bir gereği olarak ortaya çıkmaktadır.

Anılan sebeplerle DAVALI İDARENİN SAVUNMASI ALINMADAN ÖNCE YÜRÜTMESİNİ DURDURULMASI KAMU YARARINA AYKIRI VE İDARENİN SAVUNMA SÜRESİ KISA TUTULARAK YÜRÜTMENİN DURDURULMASININ VE BUKARARIN MEMURELİYLE DAVALI İDAREYE TEBLİĞİNE karar verilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

**HUKUKİ NEDENLER:** 3194 s. Kanun, 2863 s. Kanun ve bu kanunlara dayanılarak çıkarılmış yönetmelikler ve ilgili diğer tüm mevzuat,

**DELİLLER:** Davalı İdare tarafından verilen dava konusu kararlar, plan çizimleri, plan notları ve her türlü belgeyi ihtiva eden işlem dosyaları,



*itiraz yazıları keşif ve bilirkişi incelemesi ve her türlü delil.*

**SONUÇ VE İSTEM:** Açıklanan ve Mahkemenizde resen saptanacak nedenlerle;

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 13.02.2009 gün ve 462 sayılı kararı ile tadilen onaylanan "Sıhıhye Köprüsü İle Konya Yolu arasında kalan ve Ankara Gar Sahasını da içine alan mülkiyeti TCDD'na ait taşınmazların revizyon 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planları"nın öncelikle yürütmesinin durdurulmasına takiben iptaline karar verilmesini, yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin karşı yana yükletilmesine karar verilmesini saygılarımızla vekaleten arz ve talep ederiz.

**TMMOB Şehir Plancıları Odası (Ankara Şubesi) vekili Av. Koray CENGİZ**



Ankara Şube

## ANKARA KALECİK'İ ZİYARET ETTİK

27 Eylül 2009 tarihinde 60 kadarı meslektaşlarımız ve öğrencilerimizden oluşan ve İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi üyelerinde katılımla 100 kişiyi aşan bir grupla, Mithat Paşa Caddesi Meşrutiyet caddesinin köşesinden hareket ederek Akyurt üzerinden yaklaşık 1,5 saat süren yoldan, Kalecik Belediyesi tarafından düzenlenen Kalecik Karası Festivaline gittik.



Kalecik Gezisinde, Kalecik merkez kahvesini ve Belediye Binasını ziyaret ettik. Meşhur Kalecik Kalesine çıktık ve manzaranın keyfini çıkardık. Kalecik Belediyesinden bir kişi bize rehberlik ederek Kalecik'in tarihini ve yapıların özellikleri hakkında bilgi verdi. Şapka inkılabı yapmak üzere Kastamonu seyahatine çıkan Atatürk'ün Kalecik'te ilk şapka giydiği evi ziyaret ettik. Daha sonrasında Kalecik Karası Festival Alanını ziyaret ederek festival etkinliklerine katıldık.

Festival etkinliklerinin ardından bağ bozumunu görmek ve ev yapımı şarap yapımını öğrenmek üzere Kızılırmak kenarında yer alan havzadaki Kalecik Karası üzüm bağlarına doğru hareket ettik. Burada bağların arasına girerek kendi ellerimizle kalecik karası topladık. Bağın sahibi bize yapımı şarap üretiminin inceliklerini anlattı.

Bağ bozumu ziyaretimizden sonra tekrar Kalecik'e döndük ve Ankara'ya dönmek üzere yola çıktık. Gezimize katılan tüm üyelerimize ve dostlarımıza teşekkür ederiz.



Ankara Şube

## TMMOB KADIN MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI ANKARA BÖLGE ÇALIŞTAYI HAZIRLIK ÇALIŞMALARINI DÜZENLEME KURULU TOPLANTILARINA KATILDIK

21-22 Kasım 2009 tarihlerinde İstanbul'da "Mühendis, Mimar, Şehir Plancıları Kadın Kurultayı" gerçekleştirilecek. Kurultay öncesi 18 Ekim'de Ankara'da gerçekleştirilecek İç Anadolu Bölgesi Bölgesel Hazırlık Çalıştayı için hazırlık çalışmaları Ankara'da başladı. TMMOB'lu kadınlar arasındaki dayanışmayı arttırmak hem örgüt bünyesindeki üretkenliği ve etkinliği geliştirmek, hem de cinsiyet ayrımcılığından kaynaklanan sorunları tanımlayarak çözümü için ihtiyaç duyulan politikaların/düzenlemelerin oluşturulmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunmak ve mevcut düzenlen-

27 EYLÜL 2009 PAZAR KALECİK GEZİSİ

BAG BOZUMUNA GİDİYORUZ!

"KALECİK KARASI FESTİVALİ" TARİHİ VE DÜŞÜNÜŞÜ İÇİNE GİRİŞİ, UYARILARININ BELİRLENMESİ VE GÖZLEMLERİNİN YERİNE YERLEŞTİRİLMESİNİN BİRİ OLAN KALECİK'İ ZİYARET EDİYORUZ!

HAREKET SAATİ 10:00

HAREKET YERİ MİTHAT PAŞA CAD. ÇAĞ HASTANESİ ÖNÜ

BAŞVURU İÇİN SON GÜN 25.09.2009

ÜCRET 15 YTL

İBB REHBERLİĞİNE ÜCRETİSİZ

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası ANKARA ŞUBESİ

TMMOB Şehir Plancıları Odası ANKARA ŞUBESİ

melerin uygulanmasını sağlamak temel hedefiyle 2008 yılı sonunda TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu Kadın Komisyonu kuruldu. İKK Ankara Kadın Komisyonunun altında çalışmalarının sürdüren düzenleme kurulluna Şubemiz II. Başkanı Gökçen Kunter, Şube Sekreterimiz Sevil Utku Ölçer, üyemiz Nurcan Turan; üyemiz ve ŞPO Genel Merkez Yönetim Kurulu üyesi Ceren Gamze Yaşar katılıyor.

Düzenleme Kurulu'nun oluşturduğu Kurultay çağrı metni aşağıdadır:

*'Cinsiyet ayrımcılığı temelli sorunlar, sosyal statü, eğitim düzeyi ya da buna benzer toplumsal değişkenlerden neredeyse bağımsız bir şekilde biz bütün kadınların hayatı boyunca başa çıkmak zorunda kaldığımız, bazen çözümsüzlüğün içinde kaybolduğumuz, ama az ya da çok yaşamımızın her döneminde çeşitli şekillerde mücadele yöntemleri, savunma sistemleri kurduğumuz, kurmak zorunda kaldığımız sorunlardır. Toplumsal yaşama ilişkin sorunlarla ilgili kurguladığımız çözüm önerilerimizin/politikalarımızın uygulanırlığının artması için, sesimizin daha çok duyulması için tek ihtiyaç duyduğumuz ise daha fazla örgütlülük.*

*TMMOB'lu kadınlar olarak dayanışmayı arttıranak hem örgütümüz bünyesindeki üretkenliğimizi ve etkinliğimizi geliştirmek, hem de yaşamımızda cinsiyet ayrımcılığından kaynaklanan sorunları tanımlayarak çözümünü için ihtiyaç duyduğumuz politikaların/*

*düzenlemelerin oluşturmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunmak ve tabii ki mevcut düzenlemelerin uygulanmasını sağlamak temel hedefiyle 2008 yılı sonunda TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu Kadın Komisyonu'nu oluşturduk.*

*TMMOB örgütlülüğü içinde her birimin ve bu birimlerin kapsadığı her farklı disiplinin, çalışma ortamı, mesleki gereklilikleri ve toplumsal algılanışı cinsiyet temelli sorunlar üzerinden değerlendirildiğinde bazı farklılıklar içeriyor ama aynı zamanda bu toplumsal sorun yaşamımızın öyle ortasında ki ortak başlıklarımız bile yeterince yoğun. Toplantılarımız srasında tekrar altı çizilen bu yoğunluk ve öznellik, ne yazık ki biraz da TMMOB'un her biriminde bu alanda çalışmak üzere oluşturulmuş komisyonlar olmaması nedeniyle çalışmalarına katkı koymak, sorunlarını dile getirmek isteyen her kadın üyemizin komisyonumuzda dahil olması ihtiyacını ortaya koyuyor.*

*Bu ihtiyacı da değerlendirerek şu aralar çalışmalarını sürdürdüğümüz 21-22 Kasım 2009 tarihlerinde İstanbul'da yapılacak olan "Mühendis, Mimar, Şehir Plancıları Kadın Kurultayı" öncesi 18 Ekim'de Ankara'da gerçekleştireceğimiz İç Anadolu Bölgesi Bölgesel hazırlık çalıştay için İç Anadolu Bölgesi'nden TMMOB'lu kadınlar bir araya gelerek çalışmalarını yönetimini ve gerekliliklerini tartışılm istiyoruz. Bu nedenle 29.08.2009*

*tarihinde saat 14:30'da Mimarlar Odası'nda gerçekleştirmeyi planladığımız İç Anadolu Yerel Çalıştay hazırlık toplantısına katılmamız çok değerli.*

*Çözüm üretmek ve sesimizi duyurmak için tüm Mühendis, Mimar, Şehir Plancı Kadınlar TMMOB örgütlülüğünde buluşalım!*



Ankara Şube

## TMMOB KADIN MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI ANKARA BÖLGE ÇALIŞTAYI ATÖLYELER DÜZENLİYOR

21-22 Kasım 2009 tarihlerinde İstanbul'da aşağıdaki 5 yerel çalıştayla beslenen "Mühendis, Mimar, Şehir Plancıları Kadın Kurultayı" gerçekleştirilecek. Kurultay öncesi 18 Ekim'de Ankara'da gerçekleştirilecek İç Anadolu Bölgesi Bölgesel hazırlık çalıştay için 5 ana başlıkta sorunlar tanımlandı. Komisyon toplantılarımız sırasında yapılan değerlendirmeler ve gözlemlerimiz neticesinde belirlenen bu atölyelerle Ankara Bölge Kurultayı'na kadar çalışmalarını sürdürmek, tartışma platformları oluşturmak ve kadın Mühendis Mimar ve Şehir Plancılarının aktif birer katılımcı olarak kurultayla ilişkisini sağlamak amaçlanmaktadır. İlk Atölyemiz TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi'nde 28 Eylül 2009 tarihinde saat 19:00'da 'Kadın ve Kriz' konusunda yapılacaktır.

TARİH	GÜN	ATÖLYE	ATÖLYE	SAAT	YER
28.09.2009	PZT	"Kriz ve Kadın"	1. ATLY	19:00	Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi (Hatay Sokak 24/7 Kızılay/Ankara)
29.09.2009	SL	"Örgütlenme"	2. ATLY	19:00	Kimya Mühendisleri Odası Ankara Şubesi (Karanfil Sokak 19/5 Kızılay/Ankara)
30.09.2009	ÇRŞ	"Cinsiyetçi İş ayrımı"	3. ATLY	19:00	Mimarlar Odası Genel Merkezi (Konur Sokak 4/5)
01.11.2009	PRŞ	"Yönetmeliklerde Cinsiyet Ayrımı"	4. ATLY	19:00	Jeoloji Mühendisleri Odası Genel Merkezi (Bayındır Sokak 7/11)
02.11.2009	CM	"Eğitimde Cinsiyetçilik"	5. ATLY	19:00	Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi (Necatibey Cad. 102/1)





## ATÖLYELERİMİZ;

1. Kriz ve Kadın Mimar, Mühendis, Şehir Plancıları
2. TMMOB'de Kadın Örgütlenmesi
3. İşyeri Pratikleri- Cinsiyetçi işbölümü ve cinsiyetçilik
4. Yönetmelikler ve Cinsiyet Ayrımcılığı
5. Mühendislik Eğitiminde Cinsiyetçilik



## TMMOB KADIN MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI ANKARA BÖLGE ÇALIŞTAYI HAZIRLIK ÇALIŞMASI KAPSAMINDA KADIN VE KRİZ KONULU ATÖLYENİN 1. TOPLANTISINI DÜZENLEDİK

"Kadın ve Kriz" başlıklı ilk Atölye TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi'nde 28 Eylül 2009 tarihinde saat 19.00'da yapıldı. Çalıştaya hazırlık aşamasında yapılan bu ilk Atölye çalışmasının ŞPO Ankara Şube adına giriş konuşmasını yapan Nurcan Turan yaşanan ekonomik krizin özellikle kadınları nasıl etkilediği konusunda bir çerçeve çizdi. Nurcan Turan krizin sadece ekonomik olarak değil sosyal olarak da kadınların hayatını olumsuz etkilediğini belirterek şunları söyledi: "Birleşmiş Milletler rakamlarına göre, dünyada, yoksulluk sınırı altında yaşayan 1,3 milyar insanın yüzde 80'ini kadınlar oluşturuyor. En ağır yükü kadınlara bindiriyor kriz. Kadınlara da homojen bir grup olmadıkları için, ekonomik krizler de kadınları eşit bir biçimde etkilemiyor, yoksul kadınları daha da yoksul yapıyor;

göçmenseniz, siyahsınız veya sevilmeyen bir azınlığa mensupsanız daha çok etkilene-yorsunuz. Çalışan ve çalışmayan kadınları da değişik biçimlerde etkiliyor. Ekonomik krizin sadece olumsuz ekonomik krizleri olmuyor, ayrıca ideolojik sonuçları da oluyor. Yoksullaşmayla birlikte, milliyetçi, köktendinci akımlar güçleniyor. Kadın mücadelesinin bunları da gündeme alması, krizle birlikte elzem oluyor. Ayrıca, aile yoksullaştıkça, dışarıda çalışmadıkça, bir iş güvencesi olmadıkça, birçok kadın için tek alternatif, evlenip çocuk doğurmak oluyor. Bu da aile ideolojisinin güçlenmesi, en yüksek değer olarak sunulması şeklinde ortaya çıkıyor. Ayrıca, bu kutsal ailenin içine giremeyen yalnız kadınlar ve evlenmeyen kadınlar elbette daha fazla ayrımcılığa maruz kalıyorlar."

Turan, İş yaşamında ise krizin farklı çalışma biçimleri yarattığını, bu çalışma biçimlerinin geçici, güvencesiz ve part-time işler olduğunu ve bütün ülkelerde, formal sektörden enformel sektöre doğru bir kayış olduğunu vurguladı. Krizin üretim biçimlerini de değiştirdiğini ve bunun da kadınları oldukça etkilediğini sözlerine ekleyen Turan, üretimin daha çok fason üretime kaydığını ve formal olarak çalışanların sayısının çok ciddi şekilde düştüğünü de söyledi. Turan şöyle devam etti: "Geçici, esnek, dolayısıyla sosyal güvencesi olmayan işlerde çalışmak durumunda kalıyorlar insanlar. Ama bir taraftan, neoliberalizmle birlikte, feminizasyon denilen bir şey de var. Özellikle ihracata yönelik fason üretimin yaygınlaştığı sektörlerde, hizmet sektöründe bir feminizasyon var; ama bununla paralel olarak, kadınların işgücü piyasasındaki gücü artmıyor. Daha güvencesiz ve herhangi bir sosyal güvenlikleri olmayan işlere yönlendiriliyorlar."

Bu tartışmalar çerçevesinde çalıştaylar ve ardından yapılacak kurultay'da TMMOB'dan talep edilecekler belirlenmeye çalışıldı ve cevap aranacak sorula-

rın ana hatlarıyla aşağıdaki gibi olması kararlaştırıldı.

1. Kriz istihdam edilen kadın sayısında nasıl değişimler yarattı?
2. Kriz süreci kadın çalışanların özlük haklarında eksiltmelere sebep oldu mu, olduysa ne gibi eksiltmeler oldu?
3. Kadın mühendis, mimar ve şehir plancılarının işgücüne katılımını artırmak için TMMOB ne gibi çalışmalar yapabilir?
4. Özellikle Kriz döneminde iş arama, işe alınma ve işten çıkarılma süreçlerinde kadınların yaşadığı deneyimler nelerdir? (Arazi ve Şantiye koşullarında kadın mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışamayacağı bahane edilmekte ve kadınlar gelir düzeyi düşük ve niteliksiz işlere yönlendirilmektedir. Bu konuların araştırılması yapılmalı ve sayısal veriler ortaya konulmalıdır)



## HASANOĞLAN ÇALIŞMA GRUBU TOPLANTISI'NA KATILDIK

3-5 Ekim'de düzenlenmesi planlanan 'GEÇMİŞTEN GELECEĞE HASANOĞLAN' teknik gezisi için düzenleme kurulu toplantısı 28 Eylül 2009 Pazartesi günü Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde gerçekleştirildi. Şubemiz Üyesi ve TMMOB Şehir Plancıları Odası Onur Kurulu Üyesi Perihan Kiper Hasanoğlan Çalışma Grubu gezi yürütme toplantısına Şubemiz adına katıldı. İlk perde 3-4-5 Temmuz tarihlerinde iki yüze yakın katılımcı ile açılmış, Hasanoğlan'da harap durumda bulunan tarihi Köy Enstitüsü ve Yüksek Köy Enstitüsü yapılarının çevresi temizlenmiş, katılanlar çeşitli işliklerde kültür sanat ışık çalışmaları yapmış, şenlikler düzenlemişlerdi.

Ankara Şube

ŞUBE GÜNCESESİ

**01.08.2009:** Şube II. Başkanımız Gökçen Kunter TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurulayı hakkında Kanal B Genç Düşünce Programına katıldı.

**13.08.2009:** Şube II. Başkanımız Gökçen Kunter ve Şube Sekreter Yardımcımız Sevil Utku Ölçer TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurulayı'na atölye çalışmasına katıldı.

**17.08.2009:** Murat Çevik "İklim Değişikliği ve Kentlerimiz" konulu söyleşi Kanal B'de Gökkuşluğu programına katıldı.

**17.08.2009:** Şube Sekreter yardımcılarımız Sevil Utku Ölçer ve Ece Etel TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurulayı atölye çalışmasına katıldı.

**20.08.2009:** Şube Sekreter Yardımcımız Ece Etel TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurulayı yürütme kurulu toplantısına katıldı.

**21.08.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter ve Şube Sekreter yardımcımız Ece Etel Kentsel dönüşüm ve Barınma Hakkı Çalışma Grubu yürütme kurulu toplantısına katıldı.

**22.08.2009:** Şube Yazman Üyemiz Murat Çevik ve Şube sekreter Yardımcımız Sevil Utku Ölçer Şanlıurfa temsilcilik seçimine katıldı.

**26.08.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter ve Şube Sekreter Yardımcımız Ece Etel Kentsel Dönüşüm ve Barınma Hakkı çalışma Grubu Yürütme Kurulu toplantısına katıldı.

**27.08.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter Kentsel Dönüşüm ve Barınma Hakkı çalışma Grubu yürütme kurulu toplantısına katıldı.

**28.08.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter Toplumsal Dayanışma Merkezleri (TODAM) Danışma Toplantısı katıldı.

**29.08.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter ve Şube Yazman Üyesi Murat Çevik Çankaya Belediyesi Stratejik Plan Toplantısına katıldı.

**29.08.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter ve Şube Sekreter Yardımcımız Ece Etel TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurulayı atölye çalışmasına katıldı.

**29.08.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter, Şube Sekreter Yardımcımız Sevil Utku Ölçer TMMOB Kadın Kurulayı yürütme toplantısına katıldı.

**02.09.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter ve Şube Sekreter Yardımcımız Ece Etel Kentsel dönüşüm ve Barınma Hakkı çalışma Grubu Yürütme Kurulu toplantısına katıldı.

**08.09.2009:** Şube Sekreter Yardımcımız Ece Etel TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurulayı yürütme kurulu toplantısına katıldı.

**08.09.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter Kentsel Dönüşüm ve Barınma Hakkı Çalışma Grubu yürütme toplantısına katıldı.

**10.09.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter Kanal B'ye Saat 09:00 "Biz Bize" Programına konuk oldu.

**10.09.2009:** Şube Yazman Üyesi Murat Çevik Kanal B'ye saat 13:00 "Habercinin Saati" programına konuk oldu.

**11.09.2009:** Şube Sekreter Yardımcımız Sevil Utku Ölçer TMMOB Kadın Kurulayı ön çalışmasına katıldı.

**16.09.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter Radyo İmaj'a Saat 15:00 "Gündemimiz" programına konuk oldu.

**23.09.2009:** Şube Sekreter Yardımcımız Sevil Utku Ölçer TMMOB Kadın Kurulayı ön çalışmasına katıldı.

**23.09.2009:** Şube Sekreter Yardımcımız Ece Etel TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurulayı yürütme kurulu toplantısına katıldı.

**25.09.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter TMMOB Kadın Kurulayı ön çalışmasına katıldı.

**26.09.2009:** Şube Sekreter Yardımcımız Ece Etel TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurulayı işyeri temsilcileri ve yürütme kurulu toplantısına katıldı.

**28.09.2009:** Şube II. Başkanı Gökçen Kunter Haber Türk'e 7. Caddede hakkında konuk oldu.

**28.09.2009:** Şube Üyesi ve TMMOB Şehir Plancıları Odası Onur Kurulu Üyesi Perihan Kiper Hasanoğlu Çalışma Grubu gezi yürütme toplantısına katıldı.

Ankara Şube

BASINDA ŞUBE

**Temmuz 2009:** Yankı Dergisi Temmuz sayısında "Röportaj" bölümünde "Ankara'nın Merkezleri Çöküyor" başlığıyla TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şube Başkanı Erdal Kurttaş'ın açıklamalarına yer verilmiştir.









Antalya Şube

## İL KOORDİNASYON KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

07 Ağustos 2009 tarihinde yapılan toplantıya; Odamız adına Antalya Şube Yönetim Kurulu Üyesi, Nida Bilal Kurt katılmıştır.

Yapılan toplantıda; "Antalya Kent Kurultayı" konusu görüşüldü ve yapılması gerekenler hakkında değerlendirmeler yapıldı.



Antalya Şube

## İMAR YÖNETMELİĞİ DANIŞMA TEKNİK KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

07 Ağustos 2009 tarihinde İmar Yönetmeliği Danışma Teknik Kurulu toplantısına Odamız adına Antalya Şube Başkanı Mine Tak, Antalya Şube Yönetim Kurulu Üyesi, Nida Bilal Kurt ve Odamız Üyesi Orhan Ermergen katılmışlardır.



Antalya Şube

## YÜKSEK YAPILAR İNCELEME KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

13 Ağustos 2009 tarihinde Yüksek Yapılar İnceleme Kurulu toplantısına Odamız adına Antalya Şube Yönetim Kurulu Üyelerimiz, Haşim Dikencik ve Ebru Manavoğlu katılmıştır.



Antalya Şube

## KORUMA KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

17-18 Ağustos 2009 tarihlerinde yapılan Koruma Kurulu toplantısına; Odamız adına, Antalya Şube Başkanı Mine Tak katılmıştır.

Toplantıda daha önceden belirlenen gündem maddeleri görüşülmüştür.



Antalya Şube

## ANTALYA KENTİNDE YAPILAN ULAŞIM DÜZENLEMELERİ HAKKINDA BASIN AÇIKLAMASI YAPTIK

Antalya kentinde yapılan ulaşım düzenlemeleri hakkında görüşlerimizi kamuoyuna dikkatine sunduk.

### BASIN VE KAMUOYUNUN DİKKATİNE, 06.08.2009

Antalya Büyükşehir Belediye Meclisinin temmuz ayı toplantısında görüşülen, "Büyükşehir Belediyesi Otobüs Alım İhalesi" hakkında basın ve yayın organlarında yazılanlar üzerine ulaşım sistemi üzerinde, kentin gelişimi ve sağlıklı yaşam hakkının savunulmasında önemli katkılar koymuş olan biz "Şehir Plancıları Odası" olarak açıklamada bulunma ihtiyacı duyulmuştur.

Antalya kenti, gerek iklimi, gerek topografyası, gerekse de tek merkez çevresinde gelişen kent makro formuyla bir noktadan diğer bir noktaya yaya, bisiklet yada düzenlenecek toplu taşıma sistemi ile kısa sürede ulaşılması çok rahat kentlerden birisidir.

Ancak Antalya kentinde 1950'lerden itibaren başlayan hızlı nüfus artışı nedeniyle kent merkezindeki mevcut tek ve iki katlı yapılar yıkılarak yerlerine daha yüksek katlı ve yoğunlukta

yapılar yapılmıştır. Yapı bazındaki bu hızlı büyümeye karşın, eskinin ulaşım sisteminde herhangi bir değişikliğe gidilmemiş, sonuç da kent içindeki ulaşım sistemi bugünkü Antalya için yetersiz kalmıştır.

Dünya ortalamasında bin kişiye 105 otomobil düşerken, bu sayı Antalya'da ortalamının üzerinde 139 otomobil şeklindedir. Yani Antalya'da yaklaşık her 14 kişiden birinin otomobili bulunmaktadır.

Antalya'da ulaşım sisteminin çözümü araç sisteminin çözümüne bağlı görülmemiş, ulaşım master planı tamamlanmadan, kentin doğusu ve batısındaki araç akışı alt geçitlerle sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak yapılan alt geçitler, kent içinden transit geçen bir yolun oluşmasına, hızla akan trafiğin duraksadığı ışıklarda yeni kavşak yapımı önerilerinin getirilmesine, dolayısıyla yeni sorunların oluşmasına neden olmuştur.

Kentte, toplu taşıma sisteminin halk otobüsleri, minibüsler ve tramvay oluşturmaktadır. Ancak özellikle minibüsler kent trafiğinin yoğunluğunu daha da arttırmaktadır.

ANTALYA KENTİNİN ULAŞIM SİSTEMİNİN DÜZENLENMESİNDE YAPILMASI GEREKENLER ŞUNLARDIR.

Ulaşım sistemi bir kentin temel omurgasıdır ve ulaşım sistemindeki karmaşa, kentin bütününi, kentlinin mutluluğunu, kentsel yaşam kalitesini etkileyen en önemli husustur. Kent için bu kadar önemli düzenlemeler ancak bilimsel çalışmalar ile oluşturulacak bir ulaşım master planı ile mümkündür. Ayrıca yapılacak her türlü düzenleme öncesinde kararların kamuoyu ile paylaşılması ve kullanıcıların yeni güzergâhlar hakkında çok önceden bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Ulaşım politikalarında yaya, toplu taşıma önceliği esas alınmalıdır.

Ulaşım master planı oluşturulup, yeni politikalar belirlenmeden mevcut trafiki yeni toplu taşıma araçları dahil ederek trafik yoğunluğu daha da artırılmamalıdır.

Toplu taşımada raylı sistem ile birlikte otobüs tercih edilmelidir. Ancak otobüsler hizmete konulmadan önce mevcut minibüs ile sağlanan toplu taşımada düzenlemeler yapılmalı, kent merkezini kullanan minibüs sayısına kısıtlama getirilmelidir.

Katlı kavşak ve yol genişletme çalışmaları yerine raylı sistem güzergâhları artırılmalı ve uygulanmalıdır.

Kentin tek hakimi araçlar olarak düşünülmemeli, yaya ulaşımı ve yaya güvenliği de yapılan her düzenlemede dikkate alınmalıdır.

Özürülüler, yaşlılar ve çocuklar için yolların güvenliği sağlanmalıdır.

Bisiklet kullanımını teşvik edici bisiklet yolları düzenlenmelidir.

Trafik düzenlemesi yapılan yollarda ve kavşaklarda trafik sayımları yapılmalı, yönlendirmeler bu sayım sonuçlarına ve yolların fiziki altyapısına uygun olarak yapılmalıdır.

Kaldırım genişlik ve yükseklikleri çağdaş kent tasarımlarına ve standartlara uygun hale getirilmeli, kaldırımların otomobiller tarafından işgali ve motosikletliler tarafından kullanım engellenmelidir.

Mevcut toplu taşıma sisteminin konforu artırılmalı, Antalya'da toplu taşıma aracı olarak seçilen araçların, özürülü, hasta ve yaşlıların kullanabileceği standartlara uygun hale gelmesi sağlanmalıdır.

Toplu taşıma araçlarının durakları belirlenmeli, durak dışında yolcu alınması ve indirilmesi engellenmelidir.

Kentteki etkinlikler, güzergâh kullanım yoğunluğu ve saatleri dikkate alınarak toplu taşıma araçlarının zamanlaması düzenlenmeli, her çağdaş kentte olduğu gibi duraklarda toplu taşıma araçlarının duraklara varış zamanlarını gösteren bilgiler yer almalıdır.

Akdeniz Üniversitesi kampüsünden kente ve kentten kampüse bağlantıyı sağlayan toplu taşıma araçlarının sayısı artırılmalı, güzergâhları kısaltılmalıdır.

Bütün bu düzenlemelerin yanında kent halkının toplu taşıma araçlarını kullanmasını özendirilmesi sureti ile özel ulaşım araçlarının kent trafiğindeki yükünü azaltılması, öte yandan alt ve orta gelir düzeyindeki halkın ulaşım giderlerindeki ağır yükün indirilmesi ve kentin her bölgesine her kesimdeki insanın rahat ve ucuz ulaşması sağlanarak kentin nimetlerinden faydalanmasını sağlanması amacı ile gerekirse ulaşım giderlerinin subvansane edilerek günlük, haftalık ve aylık sınırsız kullanım kartları uygulanmalıdır.

Yerel yönetimlerce 22 Eylül tarihinde "Otomobilsiz Kent Günü" etkinlikleri düzenlenmeli, var olan toplu taşıma imkânları, bisiklet, bir yerden diğerine yürüyerek ulaşma seçenekleri Antalya'lara hatırlatılmalı ve bu kullanımlar özendirilerek kamu bilinci oluşması sağlanmalıdır.

Bu etkinlikler kapsamında Antalya'da, sadece yayaların, bisikletlilerin, toplu taşıma araçlarının da kullanılarak ulaşımın bu şekilde sağlanabileceğini, kimi noktalar otomobil ile gidilen süreçten daha kısa sürede gidilebileceğini görmelidirler.



## 1/100.000 ÖLÇEKLİ BURDUR- ANTALYA ÇEVRE DÜZENİ PLANINA DAVA AÇTIK

Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 12.05.2009 tarih ve 715 Sayılı Bakan Oluru ile onaylanan 1/100.000 ölçekli Burdur- Antalya Çevre Düzeni Planının öncelikli yürütmesinin durdurulması ve takiben iptaline karar verilmesi talebi ile dava açıldı.

Davanın tam metni aşağıdaki gibidir.

**YÜRÜTMİYİ DURDURMA  
TALEPLİDİR  
DANIŞTAY BAŞKANLIĞI'NA  
gönderilmek üzere**

## ANTALYA NÖBETÇİ İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA

**DAVACI: TMMOB Şehir Plancıları Odası (Antalya Şubesi)**

*Etiler Mah. Adnan Menderes Bulvarı  
No:65/B Yükseliş Apt. Kat:4 No:18  
ANTALYA*

**DAVALI: Çevre ve Orman Bakanlığı  
- ANKARA**

**DAVA KONUSU: Davalı idare tarafından 12.05.2009 tarih ve 715 Sayılı Bakan Oluru ile onaylanan 1/100.000 ölçekli Burdur- Antalya Çevre Düzeni Planının öncelikle yürütmesinin durdurulması ve takiben iptaline karar verilmesi talebidir.**

**BİLDİRİM TARİHİ: Dava konusu plan 25.05.2009 - 25.06.2009 tarihleri arasında Antalya Çevre ve Orman İl Müdürlüğünde askıya çıkarılmış olup son ilan gününden itibaren 60 gün içerisinde işbu davamıza açılmıştır.**

## AÇIKLAMALAR: DAVA AÇMA EHLİYETİ YÖNÜNDE

*Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Şehir Plancıları Odası, 6235 ve 3458 sayılı yasalara göre kurulan TMMOB'ye bağlı, kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olup, alanına ilişkin uzmanlaşmış meslek odasıdır.*

*Kanun, oda tüzüğü ve ilgili yönetmeliklerde belirtildiği gibi Şehir Plancıları Odası, mesleğin ve meslektaşların hak ve çıkarlarını korumak, şehir planları ve uygulamalarının, planlama esaslarına, şehircilik ilkelerine ve kamu yararına uygun yapılmasını denetlemek, bu konudaki eksiklikleri, yanlışlıkları ortadan kaldırmak için gerekli çalışmaları yapmakla yükümlüdür.*

*TMMOB Şehir Plancıları Odası, ilgili bakanlık, kamu kurumları, belediyeler ve diğer kuruluş ve makamlarla ilişki içerisinde ülkemizin sağlıklı ve düzenli kentleşmesi, kent planlarının şehircilik esaslarına ve meslek ilkelerine uygun yapılması için; yazışma, görüşme görüşmelerini düzenli bir şekilde sürdürmektedir.*



TMMOB Şehir Plancıları Odası, kurulduğu günden bu yana, kanunlara, şehircilik bilimine ve kamu yararına aykırı olan plan ve uygulamalara karşı mücadelesi çerçevesinde gerektiğinde yasal süreçleri de izleyerek görevini yerine getirmekle yükümlüdür ve somut davayı da bu nedenle açmaktadır.

#### BAĞLANTILI DAVALAR

16.04.2007 tarih ve 1481-366 sayılı Bakan Oluru ile onaylanmış olan ve 01/08/2007 tarihinde Antalya Çevre ve Orman İl Müdürlüğünde askıya çıkarılmış olan 1/100.000 ölçekli Burdur-Antalya Çevre Düzeni Planına karşı Odamız tarafından Danıştay 6. Dairesi'nin 2007/10511 E. sayılı dosyası üzerinden dava açılmış, bahsi geçen davada Dairenizce yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir.

Danıştay 6. Dairesi'nin 2007/10511 E. sayılı dosyası incelenme aşamasındayken bu kez davalı İdare tarafından 16.04.2007 tarih ve 1481-366 sayılı Bakan Oluru ile onaylanmış olan 1/100.000 ölçekli Burdur-Antalya Çevre Düzeni Planı yürürlükten kaldırılmış ve 14.01.2008 onay tarihli 1/100.000 ölçekli Burdur-Antalya Çevre Düzeni Revizyon Planı yürürlüğe sokulmuştur. Bunun üzerine Odamızca Danıştay 6. Dairesi'nin 2008/2247 E. sayılı dosyası üzerinden bu plannın iptali için dava açılmıştır.

Danıştay 6. Dairesi'nin 2007/10511 E. sayılı dosyasında 2872 s. Kanununun 9. maddesinin (b) bendinde yer alan Yönetmeliğin henüz yürürlüğe girmemiş olması nedeniyle yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir.

Bunun üzerine Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 01.05.2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2. ve 10. Maddeleri ile 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9. maddesine dayandırılarak hazırlanan "Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik" 11 Kasım 2008 tarih ve 27051 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Yönetmeliğe karşı Odamızca Danıştay 6. Dairesi'nin 2009/327 E. sayılı dosyası üzerinden dava açılmıştır. Bu davada muhtelif gerekçelerle Yönetmeliğin tamamının iptali istenmiş olup henüz yürütmenin durdurulması hususunda bir karar verilmemiştir.

Bahsi geçen dava süreçleri devam ederken Çevre ve Orman Bakanlığı, Yönetmelik çıkarmış olması sebebi ile plannın yürütmeyi durdurma gerekçelerinden birinin ortadan kalkmış olduğu savından hareket ile yürütmeyi durdurma kararı verilmiş olan plan üzerinde kısmi değişiklikler yaparak plannın asıl esasını ve dava konusu edilmiş olan plan üzerinde kurgusal ve yapısal anlamda yanlışlıkların süregelmesi işbu dava konusu planı yeniden onaylayarak yürürlüğe sokmuştur.

İşbu dava konusu revizyon plan ile daha önceki planlara yapmış olduğumuz itirazlarımız karşılanmamış olup önceki planlara karşı sunulan dava dilekçelerinde bahsi geçen ve itiraz konusu olan hususların büyük bir kısım hala işbu dava konusu plan üzerinde varlığını sürdürmektedir.

Yönetmeliğin kendisi içerik olarak büyük yanlışlıklar içermekte olup ve dava konusu olduğundan plannın uygun hale gelmesine herhangi bir katkısı olmamıştır. Plannın hazırlanma sürecinden kurgusuna, gösterim tekniği ve içerdiği mekânsal kararlara kadar birçok konuda yapısal yanlışlıklar içermektedir. Bu yanlışlıklar yönetmelik ile telafi edilmeye çalışılmıştır.

Bu nedenle 1/100 000 ölçekli Antalya-Burdur revizyon çevre düzeni planının yürütmesinin durdurulmasını ve iptalini talep etmekteyiz. Aynı zamanda bu bölümde bahsi geçen dava dosyalarının da Dairenizce incelenmesi ve gerekli görüldüğü takdirde bağlantı kararı verilmesini de talep ediyoruz.

Plana ilişkin tespit ve değerlendirmeler ile oluşan itirazlarımız ayrıntılı olarak aşağıda belirtilmektedir:

#### TESPİT VE DEĞERLENDİRME:

Antalya kenti, özellikle son 30 yılda başta turizm hareketleri olmak üzere ve turizmin çarpanı olarak da diğer hizmet sektörü, inşaat sektörü ve tarımsal sektörlerdeki gelişmeler nedeni ile ülkemizin en hızlı nüfus artışına sahip kentlerinden birisi olmuştur. Turizm nedeniyle özellikle rant yükselmiş ve kentin doğal süreçleri ile artan nüfusuna ek olarak öncelikle yakın çevresindeki illerden daha sonra ülke ölçeğinde dışarıdan gelen nüfus nedeni ile artan nüfusa yeterli olacak yerleşim alanları ile çalışma alanlarına ihtiyaç duyulmuş ve yapılan planlama çalışmalarıyla kentin yerleşim alan sınırları genişlemiştir.

Yerleşim taleplerinin artması ve hızlı kentleşme sonucu köy statüsündeki birçok yerleşim yeri belde statüsü kazanmış, kamunun getirdiği yetkilerle, her bir belde kendi sınırları içerisinde plan yapma hakkına sahip olmuştur. Ancak, 1985 yılına kadar İmar ve İskân Bakanlığınca yürütülmekte olan planlama yetkisinin yerli yönetimlere devri ile beldeler bu yetkiye sahip olmasına rağmen teknik eleman, araç gereç ve kaynak yetersizliği gibi nedenler ile planlı ve sağlıklı kentsel yerleşimler ortaya koyamamışlar, kentin bütününden bağımsız, Bakanlıkça onaylı 1/25 000 ölçekli çevre düzeni planlarına aykırı, yüksek yoğunluğa sahip alt ölçekli imar planları yapılmıştır ve bu plan çalışmalarını devam ettirmektedir.

Lineer uzanan sahil çevresinde başlayan yoğun turizm tesis alanı kullanımları, öncelikle merkezde başlamış, turizmin gelişmesi ve sahillerinde cazibe noktası haline gelmesi ile sahildeki beldelerde rant artmış ve gelen nüfus tarafından daha düşük rantta sahip yeni oluşan çevre beldeler de öncelikle ikinci konut olarak adlandırılan yapılaşmalar başlamıştır.

Kıyılarıdaki bu gelişime paralel olarak, kıyıdaki alanların büyük oranda yapılaşması, değişen ve gelişen turizm anlayışıyla iç kısımlardaki nitelikli

tarım alanları yoğun yapılaşma baskısı altında imara açılmış olup, bu uygulamalar hala devam etmektedir.

Antalya'da yerleşik olan nüfusu da iklim koşullarının yaz aylarında zorlaması, kent merkezinden uzak, kent çevresindeki nitelikli orman alanlarını yeni ve değişik bir yerleşim talebi ile değer kazanmasına neden olmuş, yayla ve kışlaklarda kullanım amacından uzaklaşarak bu alanlarda 2. konut talepleri altında yapılaşmaya açılmıştır.

Bu imar planlarının uygulanması ve mevcut imar planlarında sürekli yoğunluk artışına yönelik yapılan plan değişiklikleriyle Antalya, kent merkezi, ilçe ve belde belediyelerinde düzenli bir kent yerleşimi olmayan, çarpık yapılaşmış, planlama standartlarına uymayan merkez ve onun hinterlandındaki tüm alanların kontrolsüz yapılaşmaya açılmasıyla doğal kaynakları tüketilmiş, doğal dengesi ve güzelliği tehdit altında olan bir kent haline gelmiştir.

Halen yaşadığımız süreçte de var olan çarpık ve kontrolsüz, keyfi yapılaşma talepleri geride kalan kat kaynaklarında yok olması tehdidini oluşturmaktadır. Bu nedenle kentin havza bazında planlanarak kaynakların optimum kullanımına açılmasını, fiziksel ve ruhsal anlamda kente yaşayan bireyleri tatmin eden ve kente bulunmaktan mutluk duyacağı bir kente ulaşma çabalarını her zaman desteklemekteyiz.

Ancak, ilgili yasa uyarınca Çevre ve Orman Bakanlığınca hazırlanmış olan ve onaylanarak yürürlüğe giren 1/100000 ölçekli Çevre Düzeni Planı olarak adlandırılmış olan plan, hem mekânsal anlamda, hem de plan açıklama raporunda yer alan hedefler, tespit ve değerlendirmeler ve plan hükümlerinde yer alan maddeler ışığında değerlendirildiğinde söz konusu planın sorunları çözmekten öte birçok problemi beraberinde getirdiği, planın yeterli çalışma ve etütlerden yoksun

olduğu, dolayısı ile plan sahasında kent insani ve yaşamsal çevreyi doğrudan etkileyecek hatalı kararların üretildiği görülmüştür.

Söz konusu planda kent bütününe yönelik gerekli ve yeterli araştırma ve incelemeler yapılmamış, sentez paftaları oluşturulmamış, bütünlüklü genel politikalar, stratejiler, kararlar üretilmemiş olduğundan kamu yararına, planlama esaslarına, şehirçilik ilkelerine aykırıdır.

#### **PLANLAMA SAHASININ TESPİTİ VE YASAL DAYANAĞI:**

16.04.2007 tarih ve 1481-366 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanmış olan 1/100000 ölçekli plan havza planı olarak planlanmış, havza sınırları içerisinde yalnızca Burdur ili dahil edilmiştir. Oysa, DPT'nin ulusal ölçekli kalkınma planlarında dahi, Antalya, Burdur ve Isparta bir bütün olarak görülmektedir.

Plan açıklama raporunda sınırların neden yalnızca Burdur ve Antalya'ya kapsadığı, Isparta ilinin bu sınırlara dahil edilmeyip sınır komşusu bir başka il ile planlanmasının ne gibi bitimsel gereklere dayandığı ortaya konmamıştır.

Planın Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yapılmasına yasal dayanak oluşturan 5491 sayılı kanun ile değişik 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesinde;

“Ülke fiziki mekânında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçlarının karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar planlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekli çevre düzeni planları Bakanlıkça yapılır, yaptırılır ve onaylanır. Bölge ve havza bazında çevre düzeni planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça

çıkartılacak yönetmelikle belirlenir” denmektedir.

3194 sayılı İmar Kanununun 5. maddesine göre ise Çevre Düzeni Planı; ilke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plandır.

Yani, Çevre ve Orman Bakanlığınca Çevre Kanununun 9. maddesi gereği yapma yetkisi verilen planlama türü, İmar kanununda belirtilen Çevre Düzeni Planı tanımıyla farklıdır.

Çevre Kanununda, plan tariflenirken, yapılaşmaya ya da arazi kullanımına yönelik plan kararlarına değil, bu yapılaşmalardan dolayı oluşacak çevre kirliliği önleme amacına atfta bulunulmaktadır.

Aynı Kanun maddesine göre planın yapımına ilişkin usul ve esasların Bakanlıkça bir yönetmelik çıkarılmış, ancak yönetmelikte yer alan maddeler kanunun ilgili maddesinde belirtilen planlama türüne aykırı, tümiyle planın yasallaştırılmasına yönelik ifadeler içermekte, kanunun verdiği yetkiyi aşarak planın aykırılıklarını sürdürmeyi hedeflemektedir.

Havza planının yapılmasındaki amaç kenti en yakından etkileyen çevre iller ile birlikte değerlendirilmesi sureti ile planlanmasında, yalnızca yapılaşmalardan kaynaklanan çevre kirliliğinin önlenmesi amacı değildir. Böyle bir amaçla yapılan planlama çalışmasının tekniği de içeriği de farklı olmak durumundadır.

Sonuç olarak planlama alanı coğrafi bakımdan olduğu kadar, çevre, ekoloji, ekonomi, sosyal ve kültürel açıdan bütünlük gösteren su geçişlerinin tanımlandığı Antalya, Burdur ve Isparta illerini içinde barındıran bir havzayı kapsamamakta olduğundan plan Çevre Kanunu ve ilgili mevzuatına, planlama esaslarına aykırıdır. Isparta ili plan sınırları dışında tutulmuş, Antalya ve Burdur bir bütünlük içinde alınmış ve illere ilişkin kararlar üretilmemiştir.





## 1/100 000 ÖLÇEKLİ PLANINDAKİ MEKÂNSAL GÖSTERİM TEKNİĞİ:

*Diğer yandan, 3194 Sayılı İmar Kanununun Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik ekindeki plan lejantına ilişkin şemalarda da mekânsal planlamamın fiziki olarak ifadesinin en son şeklini 1/25000 ölçekli plan olarak belirlemiş olup bunun üzerindeki bir ölçekte yapılacak planlama çalışmasına ilişkin bir gösterim tekniği bulunmamaktadır.*

*Zaten, planlama disipliniinde 1/25000 ölçekten büyük ölçekli planlar, bölgesel nitelikte planlar olarak görülmekte, bu planların planlama tekniğinde mekânsal gösteriminin parsel ölçeğine kadar inmemesi gerektiği, şematik ya da plan hükümleri şeklinde ifade edilmesinin doğru bir yaklaşım olduğu, aksi halde uygulamada karmaşa ve yanlış yorumlamaları beraberinde getireceği kabul edilmektedir.*

*Planın yapımına ilişkin usul ve esaslara ilişkin kanun maddesi doğrultusunda bir Yönetmelik oluşturulduğundan planın çiziminde 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı çizim tekniği ve gösterimi kullanılmış, parsel ölçeğine kadar inilerek mekânsal kararlar üretilmiştir. Onaylanmış olan ve halen yürürlükte olan yönetmelik de ilgili kanun maddesine aykırı olup planın kendi içinde oluşturduğu aksaklıkları kapatmayı hedeflemektedir.*

*Çevre düzeni planı, imar planlarına temel oluşturucu ve onları yönlendirici kararlar yerine, esnekliği olmayan, statik, stratejik kararları içermeyen ve imar planı kararlarının yerine geçen, bir arazi kullanım planı olarak ele alınmıştır.*

*Antalya ve Burdur illerini içine alan plan ülke bütününde yapılan kalkınma planlarının veri almamakta, sektörel yatırım kararlarını içermemekte, koruma alanlarını belirlememekte, koruma ve kullanım dengesini sağ-*

*layacak kararları, bölgeye ilişkin politika ve strateji üretmediğinden ölçeğin gerektirdiği bir plan niteliğinde değildir. Plan imar planı tekniği şeklinde yapılmıştır.*

*Bu özellikleriyle söz konusu plan, alt ölçekli planın yapımında, bölgesel ölçekli yol gösterici bir plan olmaktan çok uygulama planı niteliği taşımaktadır. Planlama tekniği açısından da, 3194 sayılı İmar Kanunu, Çevre Kanunu ve planlama esaslarına aykırı bir plandır.*

## PLANIN HAZIRLANMASI AŞAMASINDAKİ VERİ TOPLAMA VE DEĞERLENDİRME İŞLEMİ:

*Planlama işlemi için öncelikle sağlıklı ve doğru verileri toplamak, toplanan verileri ilgili uzmanlık alanları ile analiz etmek ve değerlendirmek, kent içinde yaşayan veya kentin yönetiminde söz sahibi olan çeşitli kurum ve sivil toplum örgütlerinin taleplerini de dikkate almak sureti ile kentin geleceğine ilişkin hedefler oluşturmak, bu hedeflere ulaşmak amacı ile analiz ve değerlendirmeleri bir senteze dönüştürerek yazılı ve/veya çizili belgelere dönüştürmek gerekmektedir.*

*Dava konusu Çevre Düzeni Planı Plan Açıklama raporunda yer alan fiziksel hedefler başlığı altında çeşitli alt başlıklar yer almıştır.*

*Tarihi ve ören yerlerine ilişkin hedeflerde*

*Tarihi ve ören yerlerinin korunarak turizme kazandırılması*

*Bölgenin tanıtımında, bölgede bulunan tarihi ve kültürel yerlerin öne çıkarılması*

*Koruma kullanma dengesinin oluşturulması*

*Sürdürülebilir koruma anlayışının geliştirilmesi*

*Hedefleri yer almasına rağmen birçok arkeolojik ve kentsel sit alanları planda işlenmemiştir. Bu durumun plan altlığı olarak kullanılan verilerin güncel olmaması ve/veya eksik olması sebebinden kaynaklandığı anlaşılmak-*

*tadır. Güncel ve doğru veriler ile hazırlanmayan planın ana amaçlarından biri olan çevresel ve doğal değerlerin korunması bir yana bu değerlerin yok olmasına neden olabilecek kararlar içerdiği görülmektedir.*

*Plan sahasında yer alan ilçe ve belde belediyelerinin TÜİK verilerine dayalı nüfusları temel alınarak ileriye dönük projeksiyonlar yapılmış, 2. konut olarak gerçekleşen geçici nüfusa yönelik herhangi bir veri elde edilemediği bildirilmiştir.*

*Yukarıda da belirtildiği üzere eksik ve yetersiz veri toplanması nedeni ile kentin gelişimini ve doğal kaynakların kullanımını etkileyen gerçek nüfusa ulaşamadığı, sonucunda alınan plan kararlarının rasyonelliği konusunda tereddütler oluştuğu görülmektedir.*

*Bölgeye ve kente ilişkin sağlıklı, güvenilir kararlar üretilmesi, doğal, kültürel, tarihi alanların korunması, yaşanabilir kentler oluşturulması ve plan kararlarının oluşturulması için yeterli ölçüde ve nitelikte bilimsel ve teknik araştırmaların, incelemelerin yapılması, verilerin toplanması gerekirken, söz konusu plan için bu süreç yeterli ölçüde işletilememiştir. Bu araştırmalar yapılmadan, kamu kurum ve kuruluşlarından gerekli ve yeterli görüşler alınmadan, alınan kararlarda bölge ve kente yönelik telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğuracaktır. Doğal kaynaklar yok olma tehlikesi ile karşılaşacaktır. Bu nedenle plan İmar Kanunu, Çevre Kanunu, ilgili mevzuat, planlama esaslarına, şehirçilik ilkelerine aykındır.*

## PLANIN AMAÇ VE İLKELERİNİN TESPİTİ İLE KAPSAM VE VİZYONU:

*Planın amacı olarak "çevre düzeni planı, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması amacıyla doğal, tarih ve kültürel kaynakların rasyonel kullanımı, bölgenin ekolojik dengesinin korunması, konut, tarım, sanayi, turizm gibi arazi kullanım kararlarının düzenli ve dengeli gelişiminin*

sağlanması, bölgenin sosyo-kültürel kimliğinin korunması ve geliştirilmesi, bölgede bulunan çevre sorunlarının belirlenmesi ve çözüm kararlarının verilmesi" belirlemiştir. Yönetmelikte de bu tarihyerleştirilerek planın dayanağı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Bu planlama türü her zaman bildiğimiz, yıllardır Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapılmaya çalışılan Çevre Düzeni Planı tariflenmesi olup, Çevre Kanununun ilgili bakanlığa yetkisini vermiş olduğu planlama kavramından farklıdır.

Bu planın mekansal kararlar üretmekten çok mekansal plana esas oluşturacak kararların üretildiği plan olması gerekmektedir.

Sonuç olarak plan, ölçgeni gerektirdiği planlama ve şehirciliğe ilişkin politika, strateji, ilke ve karar içermemekte, etaplama getirmemekte, alt ölçekli planları yönlendirememekte, kente ilişkin vizyon ve misyon öngörmemekte, program geliştirmemekte, uygulama araçları getirmemekte, ölçgeni getirdiği tasarım görülmemekte, idareler ve planlar arasında eşgüdümü sağlamamakta olduğundan 3194 sayılı İmar Kanunu, Çevre Kanunu, planlama esasları ve şehircilik ilkelerine aykırıdır.

Bütün bu hususlar daha önceki plan için eleştirilmiş, ancak bu planda da bu konuda herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir.

## HEDEF VE STRATEJİLERİN BELİRLENMESİ:

Planın ulaşmayı öngördüğü hedefler fiziksel, sosyal ve ekonomik hedefler olarak 3 ana başlık altında toplanmış, aynı başlıklar altında hedeflere ulaşmayı sağlayacak stratejiler belirlenmiştir.

Çevresel hedeflerde yeraltı ve yer üstü su kaynaklarının ormanların ve doğal bitki örtüsünün korunması, oluşacak her türlü kirliliğin önlenmesi hedeflenmekte, kati atıkların depolanması ve sıvı atıkların toplanmasına yer verilmiştir.

Stratejilerde belirlenmiş olan maddelerde yine koruma hedefleri tekrarlanmış, ancak Çevre ve Orman Bakanlığınca hazırlanmış olan ve asıl amacı kaynakların korunması ve kirliliğin önlenmesi olan bir planda olması gerekli somut, yol gösterici stratejiler ortaya konmamıştır.

Teknik altyapı hedeflerinde hepimizin bildiği ve olması gereken tüm ulaşım türlerinin geliştirilmesi, teknik altyapı alanlarının sağlanması ve alternatif enerji kaynaklarından yararlanılması yer almaktadır.

Stratejilerde ise mevcut devam eden ulaşım ve altyapı projelerinden bahsedilmekte yada yapılması gerektiği söylenmekte ancak planlama alanının özeline plana da mekansal olarak yansıtılan herhangi bir karar bulunmamaktadır. Örneğin deniz ulaşımına önem verilmesi gerektiği belirtilmesine rağmen herhangi bir liman yada deniz ulaşım ağı önerilmemektedir.

Sosyal hedeflerin belirlenmesinde kent insanının ihtiyacı olan tüm sosyal altyapı olanaklarının sağlanmasından bahsedilmekte, hedeflere ulaşmadaki stratejilerde ise mevcut düzende süregelen uygulamalar tekrar edilerek Burdur özelinde yaşlı ve dışkürler evi kurulması önerilmektedir. Planlama alanında sosyal anlamda halkın ihtiyaçlarını tespit etmek amacı ile mahallende yeterli çalışma(anket, görüşme vs.) yapılmadığı için herhangi bir plan kararı getirilmemiştir.

Ekonomik hedefler tarımsal, sanayi ve hizmetler olmak üzere 3 alt başlıkta toplanmıştır.

Her üç sektörde de mevcut, süregelen sistemden farklı bir hedef ortaya konmamıştır. Oysa, Kentin geleceğine yönelik belirlenmesi gereken ve kentin diğer fiziki ve sosyal hedeflerinin de geliştirilmesinde asıl etken olan ekonomik hedeflerin ilk başta ilke hedefleri açısından değerlendirilmesi, özellikle Devlet Planlama Teşkilatınca öngörülen olan kalkınma hedeflerinin tespitinin yapılarak bölge özelinde

yeniden değerlendirilerek oluşturulması gerekmektedir.

Bu konuda yalnızca TÜİK verileri yeterli olmayıp planlama bölgesinde iyi bir saha araştırmasının yapılması gerekmektedir.

Tarımsal hedeflerin, sanayi hedeflerinin ve hizmetler sektörünün hedeflerinde de mevcut durumun devamı hedeflenmiş ve buna göre soyut stratejiler belirlenmiştir.

Plan açıklama raporunun bütünü incelendiğinde il, ilçe, belde öleline kadar inildiğinde mevcut yerleşim alanlarının kapladığı alanın irdelemesi ve ne kadar alanın yerleşime açılması gerektiği ya da gerekmediğinden daha ileriye gidebilecek herhangi bir karar üretilmemiştir.

Her ne kadar üst ölçekli bir planlama çalışması olsa da çevresel etkilerin değerlendirilmesi, kirliliğin önlenmesi ve doğal kaynakların korunması kanununa asıl planın yapılmaması olduğu düşünülmemiştir.

Keza, sanayinin alt sektörleri ayrıştırılması ile ilgili kararların üretilmesi ve hatıza bazında yer alacak sanayi sektörlerinin neler olacağı ve olmayacağı, bu tür ekonomik faaliyetlerin çevresel etkilerinin önlenmesi amacı ile alınacak tedbirlerin neler olacağı hakkında bir karar yer almamaktadır.

Sonuç olarak tarım ulaşım, sanayi, turizm, konut, tarım gibi farklı sektörlerin analizlerini içermemekte, sektörlerle ilişkin master plan çalışmalarını oluşturmamakta, sektörler arasında koordinasyonu sağlamamakta ve kente ilişkin sektörel kararlar getirmemekte, kente yön vermemekte, kentin kalkınmasına, kaynakların doğru kullanılmasını öngörmemektedir.

## NÜFUS PROJEKSİYONLARININ YAPIMI VE HEDEF NÜFUSUN BELİRLENMESİ:

Antalya ve Burdur illerinin nüfus projeksiyonları ayrı ayrı 4 ana yöntem ile tespit edilmiş ancak bir hatıza planla-



masının gereği olan karşılıklı etkileşimi araştırılmamıştır.

Plan sınırlarının belirlenmesinde Burdur ilinin de yer almasının en önemli nedeni bu ilden Antalya iline olan göç ve Antalya ilinde olan yatırım ve ekonomik gelişmenin Burdur ilindeki gelişmeyi pozitif veya negatif anlamda etkilemesidir. Bu etkilerin iyi araştırılması ve sorunların tespit edilerek çözümlerin ona göre belirlenmesi gerekmektedir.

Diğer anlamda planlama sınırlarına iki ilin katılmış olmasına rağmen birbirinden bağımsız gibi kararlar üretmekten öteye geçmeyen bir planlama çalışması bir hatıza planlaması niteliği taşımayacaktır.

Planlama sahası içerisinde yer alacak ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği ve bunların mekânsal yansımaları kent nüfusunun değişiminde önemli rol oynamaktadır. Yapılan sektörel projeksiyonlarda yatırımların cinsi ve boyutlarına göre büyük farklılıklar oluşturabilmektedir.

Planlama sahası içine giren ancak planlama kararlarının üretiminde yetkinin farklı kurumların elinde olması (turizm alan ve bölgeleri ile özel çevre koruma alanları) nedeni ile bu bölgelerde alınacak herhangi bir planlama kararının geçerliliği ve yaptırımını bulunmamaktadır.

Buna göre, her ne kadar diğer yetki alanlarındaki planlama kararları aynen korunacaktır ifadesi plan hükümlerinde yer almış olsa bile planlama sahasının nüfus ve yerleşim deseni olarak önemli bir kısmını kapsayan bu alanlarda önemli bir yatırım kararı içeren yeni bir planlama çalışması yapılması halinde (keza Kültür ve Turizm Bakanlığı 1/25000 ölçekli planlama çalışmalarını sürdürmektedir) planın tümündeki nüfus ve sektörel fonksiyonların projeksiyonlarını tümüyle değiştirecektir.

Bu alanlarda ilgilik kurumlarca tamamen farklı bir plan oluşturulması halinde dava konusu Çevre Düzeni

Planının en baştaki amaç ve vizyonunu etkileyecek, belirlenen hedeflere ulaşmada ve stratejilerin uygulanmasında sıkıntılar ortaya çıkacaktır.

Bu bağlamda plan sınırları içerisinde farklı yetki alanları olması ve farklı plan kararları üretilecek olması demek olur ki bu da Çevre Düzeni planının bir hatıza planı niteliği taşıyamadığı sonucuna götürmektedir.

Planlama sahası içerisindeki ekonomi sektörlerinin 2000 yılı verileri ile 2025 yılı hedefleri incelendiğinde geçmişten bu yana güçlenmekte olan sektörlere gelecekte de ağırlık verileceği aksi gelişmelerin de ilerleyen süreçte önemini yitireceği belirtilmiştir. Açıkça bellidir ki ayrıntılı bir analiz çalışması yapılmadığından yine sektörel dağılımda kentin kaderini etkileyecek yatırım alanları tespit edilerek önerilmemiştir.

Planın nüfus hedefleri ile ekonomik gelişme ve mekânsal öngörülerini birbirileri ile ilişkilili olmadığı gibi çelişkilidir. Plan raporunda önerilen hedefler plan kararlarına yansıtılmamıştır. Nüfus artışının geçmiş eğilimleri, nüfusun ülke ve bölgesel dağılımı, kır-kent dengesi, göç ve doğurganlık faktörleri göz önüne alınmamış ekonomik gelişmenin çok üstünde nüfus tahmini yapılmıştır. Bu tahmin gerçekçi olmadığı gibi, teknik ve bilimsel değildir, ayrıca koruma alanların üzerinde yapılaşma baskısı oluşturacaktır.

#### KENTSEL GELİŞME BÖLGELERİNİN BELİRLENMESİ:

Planlama sahası içindeki kentsel gelişme bölgeleri İl Tarım Master Planlarında agro-ekolojik bölgelen-dirme; arazinin çevresel özellikleri, potansiyel verim ve topografik uygunluğu dikkate alınarak yapılmış olan alt bölgeleme ile Devlet Planlama Teşkilatı tarafından 2003 yılında yapılan ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre ise Antalya ve Burdur planlama bölgesinde bulunan ilçeler 4 farklı gelişmişlik bölgelerinin

harmanlanması sonucu 9 ayrı kentsel gelişme bölgesi ile 1 özel proje alanına ayrılmıştır.

Tanımlanan Gelişme Bölgelerinin analiz ve sentezler sonucunda oluşturulduğu belirtilmiş olmak ile birlikte bölgelemenin planlama işletimine ne gibi açılım kazandırdığı anlaşılamamıştır.

Tanımlanan Özel Proje Alanı ise,

\*Burdur – Kemer – Tefenni – Karamanlı – Yeşilova - Kozluca – Hasanpaşa – Güney ve Salda belediyelerini kapsamaktadır. Özel proje alanı olarak belirlenmiş olan alanın korumaya odaklı ve çevresel etkileri ağırlıklı olarak planlama hedeflerini içine alan bir alanda ne türde bir planlama misyonu yükleneyeceği ve özel proje alanı olarak gerekliliği net olarak anlaşılamamaktadır.

Kentsel gelişme bölgelerinde yer alan ilçe ve belde belediyelerinin nüfus projeksiyonlarına göre hedef nüfus belirlenmiş, mevcut yerleşim alanlarının uyuyma görüntüleri ile onaylı imar planlarıyla yerleşime açılmış alanlar birlikte değerlendirerek her biri için hedef nüfusa kentsel yerleşim ve gelişme alanları belirlenmiştir.

Plan açıklama raporunda bazı belde-lerde mevcut yürürlükteki imar planları veya imar planlarının yapılması aşamasında alınması gerekli kurum ve kuruluş görüşleri iletilmediğinden imar planlarının planlama çalışmasında dikkate alınmadığı bildirilmektedir.

Ancak, imar planlarının onaylanması ve uygulanması tamamlanarak tapuya tescillerinin yapılması halinde her ne kadar belde-nin nüfus projeksiyonlarına göre imar planında yerleşime açılmış olan alanlar fazla olsa bile hukuki bir sorun doğurmamakta, özellikle tarımsal alanlarda parçalanmış mülkiyetler nedeni ile tarımsal faaliyetlerin sürdürülmesi mümkün olmamaktadır.

Öte yandan bazı belde-lerde, bulunduğu konum itibarı ile onaylı 1/25 000 ölçekli çevre düzeni planı sınırları dahilinde yer almasına rağmen planda

belirlenmiş olan yapılaşma koşulları ve yerleşim alanının çok üzerinde bir alanda ve yüksek yoğunlukta yapılaşma verecek meclis kararları alınmış ve ruhsatlar verilerek yapılaşmalar oluşmuştur. Bu tür beldelemin bir kısmının (Tosmur, Cıkcilli, Mahmutlar gibi) yasal olmayan imar planlarını yasal hale getirilmesi amacı ile yerleşime açılması uygun görülmüştür.

Plan yatırımları yönlendirici kararlar getirmekte, kentlerin gelişimine yönelik bütünlüklü ve programlı öngörüler oluşturamamakta, mevcut yapılaşma ve plan kararlarını meşrulaştırmaktadır. Belediye sınırları içinde bütünlükten uzak üretilen parçacık imar planı kararlarını yeniden irdelemekte, oluşacak yeni gelişmelere göre

plan kararlarını değiştirmekte. Bu anlamda üst ölçek plandan beklenen yönlendiricilik, bütünsellik koruma kullanma dengesi gibi ilkelere ve işlevler plana yansıtılmamaktadır.

### **ÖNCELİKLE BÜTÜNCÜL ÇEVRE DÜZENİ PLANI VEYA NAZIM İMAR PLANI YAPILACAK ALANLARIN BELİRLENMESİ:**

Planlama sahası içinde yer alan bütüncül planlama yapılması zorunlu olan alt bölge planlama sahaları koruma – kullanma dengesi açısından önem teşkil eden alanlar, sosyal ve ekonomik gelişmişlikleri, kentsel büyümeleri normal trendinin üzerine çıkmış alanlar ile ivedilikle çözüm bekleyen problemlerin olduğu bölgeler olarak belirlendiği bildirilmektedir.

1/100000 ölçekli plan uygulamaya yönelik bir plan değildir. Planlama sahası içerisinde yer alan 1/25000 ölçekli alt planlama bölgesi dışında kalan alanlarda nasıl ve kim tarafından uygulama yapılacağı net değildir.

İl özel idaresi ve Büyükşehir Belediyesinde olduğuna göre dava konusu Çevre Düzeni Planı, alt bölge planlama sahaları dışında doğrudan ilgili belediyesine 1/5000 ölçekli nazım plan

ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planı yapılması sonucunu doğurmaktadır ki bu durum, planlamada kademelenme ilkesine göre teknik olarak uygun değildir.

Antalya Büyükşehir sınırları içinde geçerli olan üst ölçek planlar "1/100.000 ölçekli Antalya – Burdur Çevre Düzeni Planı", "1/50.000 ölçekli Antalya Stratejik Fiziki Plan" ve "1/25.000 ölçekli Antalya Büyükşehir Nazım İmar Planı" 1/25000 ölçekli nazım imar planı, 1/50000 ölçekli stratejik fiziki plana dayandırılmış olmakla birlikte, kararları arasında tutarsızlık ve çelişki bulunmaktadır. Her iki planda 1/100000 ölçekli çevre düzeni planı ile yeterli ölçüde ilişkilendirilmediğinden, geri dönüş ve geri besleme sağlanmadığından, planlar arasında birbirinden kopuk bir görünüm oluşmakta, kademeli birlik ilkesine uygunluk olmamaktadır.

### **PLAN NOTLARI VE MEKANSAL PLANLAMA ALANLARININ BELİRLENMESİ:**

Plan notlarının "Genel Hükümler" başlığı altındaki 5.2 maddesinde "Bu plannın ilkelere aykırı olmayan değişiklikler, revizyonlar ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça yapılır, yayımlanır ve onaylanır" demektir.

Plan notlarının ilk hükümlerinde plan tadilatının kim tarafından ve nasıl yapılacağı belirtilmiş olması ile herhangi bir yasal değişiklik olduğu takdirde yine de plannın tadilatında yetkin Çevre ve Orman Bakanlığının elinde tutulması geleceğin de ipotek altına alınma anlamına gelmektedir.

Bir başka açıdan da daha başlangıcında plan tadilatına yol gösterir bir tutum içinde olması plannın güncellenliğine gölge düşürmektedir. 1/100000 ölçekli çevre düzeni planı imar planı niteliğinde bir plan olmadığından bu planlarda imar planı gibi planların bütünlüğünü ortadan kaldıran, kamu yararına aykırı uygulamaları gündeme getiren plan değişikliklerini içermesi

planlama esaslarına, şehircilik ilkelere aykırıdır.

5.6. Çevre düzenine getirilen plan notu ile yürürlükteki imar planları ve mevzuatına, imar mevzuatına, planlama ilkelerine, şehircilik esaslarına ve kamu yararına uygun olup olmadığı değerlendirilmesinin aynen kabul edilmektedir. Bu tür planlar doğal kaynaklar üzerinde tahribata neden olduğu gibi belli bir bütünlükten de uzaktır ve bazıları talep üzerine yapılmıştır. Ayrıca üst ölçekli plannın alt ölçekli planları yönlendirmesi gereken bu ilkedeki birleşim, birleşim, alt ölçekli planlar üst ölçekli plannın temel belirleyicisi olmaktadır. Planların kademeli birlik ilkesine uygun olmayan çelişkiler ortaya çıkmaktadır.

5.8 maddesinde yer alan alt ölçekli plan uygulamasında 1/25000 ölçekli plannın Belediye sınırları içerisinde doğrudan parça parça uygulaması yapılmasına cevaz verilmekte, ancak bu işlemin birden fazla belediyeyi ve köyleri bünyesinde barındıran alt planlama bölgesinde plannın bütüncül bir 1/25000 çevre düzeni plannın nasıl oluşturacağı ve bu parçaların kim tarafından onaylanacağı karmaşasına yol açılmaktadır. Bu anlamda üst ölçekli plan ile plan kararlarına ve kentin gelişmesine göre bir etaplama ve etaplamamın programı ile alt bölgeyi oluşturmada ön görülen bütüncül planlama kavramı öngörülmemekte olaysı ile alt bölge oluşturmanın bir anlamı kalmamaktadır. Bu nedenle bu hüküm planlama esaslarına, şehircilik ilkelerine aykırıdır.

5.18 maddesinin de yer alan katı atık düzenli depolama alanlarına yer verileceği hükmünün plan notlarında yer alması yeterli değildir, katı atık depoları ile depoların nerelerde, hangi ilkelere ve standartlara göre ve ne tür önlemler alınarak yapılacağına ilişkin usul ve esaslar getirilerek, belli genel alanların gösterilmesi gerekirken planda buna ilişkin karar getirilmemektedir. Ayrıca çevrenin korunması ve kirliliğin önlenmesi amacı ile yapı-



mna girişilen bir planda katı atık gibi kararların gerekli etidüler yapılarak ve diğer kullanımlarla ilişkilerin kurulurak elde edilmesi gereken bir karar olması gerekirken bu tür etidülerin yapılmadığı görülmektedir.

5.22 ve 5.23 maddelerindeki sanayi alanlarının belirlenmesine yönelik plan değişikliği yapılması gerektiğine ilişkin plan hükmü planın yapılmadığı verilerin yetersizliğini, alınan kararların aceleciliğini ve toplam 5000000'a yaklaşan nüfusu barındıracak olan iki kentin geleceğini, yatırımlar ve kaynak kullanımını belirleyecek olan bir planın gerekli araştırma, inceleme ve etüd yapılmadan hükme bağlandığını gösterdiğinden planlama esaslarına aykırıdır.

Planın nüfus ve sektörel projeksiyonlarına göre kentin ihtiyaçları belirlenir. İleride ihtiyaç duyulması halinde plan tadilatı ile bu durumun giderilmesi planının planlama işlemini gereğince yerine getiremediği anlamın taşımaktadır.

5.27. maddesinde "Plan sınırı içerisinde bulunan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim bölgeleri, Özel Çevre Koruma Alanları, Milli Park ve Tabiat Varlığı Alanlarında, bu planın onayından önce onaylanmış plan kararları ve plan hükümlerine uyulacaktır." hükmünün yer alması bu alanlarda planın bir hükmünün olmadığını göstermektedir. Oysa planın sektörler arasında koordinasyonu sağlanması, öncelikleri belirlenmesi gerekirken bu hüküm planın kendi kararlarını ortadan kaldırmakta, işlevsiz hale getirmektedir.

Buna karşın bu alanlara mekansal anlamda kararlar getirilmiş ve plan onama sınırı içine dahil edilmiştir.

Bu planın onayından önce onaylı planlar geçerli ise plan üzerine işlenmelidir. Bu alanlarda ki plan onama yetkisinin farklı kurumlarda olduğu bilindiğine göre ilgili kurumlar kendi yetki alanları dahilinde bu plandan farklı kullanımların kararları içeren, bu planın kararlarına uygun olmayan bir planı onaylaması-

nın mümkün olup olmadığı bu madde ile anlaşlamamaktadır.

Buna karşın bu alanlara mekansal anlamda kararlar getirilmiş ve plan onama sınırı içine dahil edilmiştir.

Bu planın onayından önce onaylı planlar geçerli ise plan üzerine işlenmelidir. Bu alanlarda ki plan onama yetkisinin farklı kurumlarda olduğu bilindiğine göre ilgili kurumlar kendi yetki alanları dahilinde bu plandan farklı kullanımların kararları içeren, bu planın kararlarına uygun olmayan bir planı onaylamasının mümkün olup olmadığı bu madde ile anlaşlamamaktadır.

### **ÖZEL KANUNLAR İLE PLANLAMA YETKİSİ VERİLEN ALANLARIN BELİRLENMESİ**

Her ne kadar 6.2 maddesi ile "Bu alanlarda, bu planın koruma, gelişme ve planlama ilke ve stratejileri doğrultusunda, yetkili kurumlarca planlama ve koruma çalışmalarının yapılması esastır." denilmiş olsa da 6.3. maddesinde "Bu alanlarda, bu planın onayından önce/sonra yürürlüğe konmuş olan her tür ve ölçekteki planlar, ilgili kanunlar uyarınca yürürlüktedir." ifadesi ile planın bu alanlarda gerçek anlamda bir etkinliğinin olmadığı anlaşlmaktadır.

Yine bilinmektedir ki söz konusu Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim bölgelerinde Çevre ve Orman Bakanlığının yetkisi olmaması, Milli Park Alanları, Özel Çevre Koruma Alanlarının da farklı kanunlara tabi olması nedeni ile ilgili kurumlar kendi prensipleri doğrultusunda alt ölçekli planları onaylamakta ve yürürlüğe koymakta, bu durum planlama işlemini içinden çıkılmaz bir duruma sokmaktadır.

Bugün kentin imar düzenini belirleyen ve imar kanununu bir ölçüde rafa kaldıran bir planın hazırlanması durumunda, hazırlanan plan kentin tümünü içine alabilmeli, alt ölçekli planlarda ve uygulamada yol gösterici nitelikte olmalıdır.

En azından imar kanununun eksiklikleri planlama ile giderilmeli, kentin

içinde barındırıldığı özelliklere göre imar kanununun ilkenin her yöresindeki her ölçekte uygulanan hükümlerinden farklı bir açılım sergilemelidir.

Planlama kurumlarının yetkiyi ellerinde bulundurmaları ve kendi alanında istediği gibi bir düzen getirecek bir kentin içinde birden fazla imar dilinin kullanıldığı, kullanıcının da uygulayıcının da içinden çıkmadığı bir karmaşa içine düşürülmesi demek değildir.

Yine tüm kentin ihtiyacına yönelik sektörel yatırım ve altyapı kararları üretirken tüm yerleşim desenini değiştirecek bir yatırım kararının bu planlama bölgelerinde yer alması ile planlamanın tüm hedefleri altüst olacaktır.

Bu nedenle plan getirdiği hükümlerle kendisini yok etmekte, birer hukuki düzenleme niteliğini azaltmakta sektörler arasında ilişki kurmamakta, bütünsellik özelliğini kaybetmektedir.

### **PLANLAMA ALT BÖLGELERİ DAHİLİNDEKİ UYGULAMA HÜKÜMLERİNİN BELİRLENMESİ:**

Bu planlama alanlarının hangi kriterlere göre tespit edildiği açık değildir.

Planlama alanında yer alması gereken her fonksiyon alt ölçekli plan yapımına atıfta bulunularak çözümlenmiştir. Planın bu alanlar için getirdiği tek karar nüfus ve yoğunluk kararlarıdır.

Ancak, nüfus ve yoğunluk kararları belirlenirken "Planlama alt bölgelerinde önerilen kentsel yerleşme alanları yaz nüfus dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu planda belirlenen kabul nüfuslarına yaz nüfusu dahil değildir. Kentsel yerleşim alanları için yapılacak alt ölçekli plan çalışmalarında önerilecek nüfus bu plan ile verilen projeksiyon nüfusunun iki katını geçemez."

hükmü ile planın nüfus projeksiyonlarında yer almayan ve dolayısı ile sosyal ve teknik donatı alanlarının belirlenmesinde plan müellifinin hesaba katmadığı gizli bir yoğunluk artışı söz konusudur.

Planlama alt bölgelerinde yer alan beldelerin çoğunun yürürlükteki üst ölçekli planlara aykırı, sosyal ve teknik altyapı alanları yetersiz alt ölçekli planlama çalışmaları yaptıkları bilinmektedir. Bu plan hükmü ile yasal dayanağı olmayan bu planlar yasallık kazanacaktır.

Planlama sahası içerisinde belirlenmiş olan yerleşim alanları düzenlenmesinde de önemli yanlışlıklar olduğu belirlenmiştir. Örneğin Kumluca planlama alt bölgesinde yer alan ve bir ilçe belediyesi olan Kumluca'nın yerleşim alanı lekeli ile çok küçük ölçekli bir belde belediyesi olan Beymelek Belediyesinde yerleşim alanı lekeli karşılaştırıldığında Beymelek, Kumluca Belediyesinde nerede ise 3 misline ulaşmaktadır.

Planlama sahası içerisinde getirilmiş olan önemli bir sektörel yatırım kararı olmamasına rağmen böylesine ters orantılı bir gelişme düzenini açıkla- mak mümkün değildir. Aynı durum Doğu Alanya planlama alt bölgesinde yer alan Tosmur, Mahmutlar, Cıkcılı beldeleri içinde geçerlidir ki bu belde- lerde yasal olmayan yüksek kat ve yoğunluklu yerleşimler mevcuttur.

Öte yandan 1/100000 ölçekli planın tekniğine aykırı şekilde yalnızca "Kumluca -Finike planlama alt bölgesi" ne özel parsel ölçeğinde yapı- larma kararı ve kat yüksekliği getiril- miştir. Diğer planlama alt bölgelerinde olmayan bu yatırımın gerekçesi ve anlamı anlaşılamamaktadır.

### YERLEŞİM ALANLARININ BELİRLENMESİ:

Kentsel yerleşim alanları belirlenir- ken 3 kısma ayrılmış ve plan kararları geliştirilmiştir. Kentsel yerleşim alanları uygulama imar planı süreci olanlar, uygulama imar planı revize edilerek nüfusa göre daraltılacak olanlar ve uygulama imar planı nüfusa göre yetersiz olup yeni yerleşim alanları ihtiyacı olanlar şeklinde bir sınıflamaya tabi tutulmuştur.

Ancak bu sınıflamanın temeli olan yerleşimlerin yürürlükteki imar

planlarının ne kadar nüfusu hedef- lediği, yerleşim alanının ne kadarının imara açıldığı ve hektara düşen nüfus yoğunluğuna ilişkin bilgiler ne de plan hükümlerinde ne de plan açıklama raporunda yer almamaktadır. Kent- sel yerleşim alanlarının planlanan alanlarında yalnız nüfus değil sektörel anlamda da verilerine ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır.

Doğru ve güvenilir veriler olmadan yapılan planlama çalışması yanlış kararların alınmasına neden olabilir. Keza yeni yerleşim alanlarına ihtiyaç duyulduğu ifade edilen yerleşimlerin mevcut nüfusu ve projeksiyonları doğru bilgiler ile tespit edildiğinde ihtiyacın çok üzerinde alanın imara açılmış olduğu görülecektir. Plan yerleşmeler arasında bir hiyerarşiyi de öngörme- ktedir.

### KIRSAL YERLEŞME ALANLARIN BELİRLENMESİ:

Planın kırsal yerleşmeler ile ilgili alan- ları belirleyerek bir model öngörmesi gerekirken bu tür kararlar üretmekten uzaktır. Bu nedenle kırsala ilişkin bir strateji getirmemekte olduğundan söz konusu planlama esaslarını aykırıdır. Kırsala yönelik merkezler öngörmek, gerekli analizler içere- memek, kent ve kır arasındaki ilişki sağlanmamaktadır.

Antalya yalnız kentsel alanlarda değil kırsal alanlarda da yoğun bir yerleşim talepleri ile yapılaşma baskısı altında- dır. Bu alanlarda da yapılaşma ala- nının sınırlarının tespitinin kesin yön- temler ile belirlenmesi gerekmektedir. Pratikte "plansız alanlar yönetmeliği" işlevini sürdürmemektedir.

Kaçak yapılaşma hızla artmakta yüzölçümü açısından Antalya'nın %70 lşk bir kısmını kaplayan alanda yetkisi bulunan İl Özel İdaresi henüz yapı- lanma döneminde olması nedeni ile yeterli denetimi sağlayamamaktadır.

Kırsal yerleşim alanlarının tespitinde de yine aynı hususlar geçerli olup her iki alanda da yapılaşma düzeni oluşturma ve ruhsatlandırma süre-

cinde pratikte birçok sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Pratikte her iki kentin her köşesinin aynı gelişmişlik düzeyinde olmaması nedeni ile ruhsatlandırma sürecinin daha hızlı ve uygulanabilir yöntem- ler sunması halinde kaçak yapının önlenmesi, sağlıklı ve kontrollü bir yapılaşma düzeni oluşturacaktır.

### SANAYİ ALANLARI, DEPOLAMA ALANLARI VE KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ALANLARININ BELİRLENMESİ:

İhtiyaç duyulması halinde gerekli sanayi ve küçük sanayi alanlarının belirlenebileceği ve bu işlemin plan tadilatı ile yapılabileceği hükümünün yer alması planın yetersiz bilgi ve veriler ile yapıldığı, kentin geleceği ile ilgili sektörel projeksiyonlara göre yapılması gerekli yatırımların belir- lenmediği anlaşılmaktadır. Planda yer alan bu hükümler ile plan sanayi gibi gerekli yatırım kararlarını üretmedi- ğini ortaya koymakta, planın kendisini işlevsiz hale getirmekte, yönlendirici olmaktan uzaklaşmaktadır.

### TARIMSAL ALANLARIN BELİRLENMESİ:

Tarım alanlarının sınıflandırılmasına yönelik plan hükümlerinde %5 ara- sında yapılanma koşulu ile konut ve/veya tarımsal amaçlı tesis yapılabilme şartı getirilmektedir. Bu yapılanma koşulları ile tarımsal alanlarda ev yada tarımsal tesis yapılma imkan ortadan kaldırılmaktadır.

İmar kanununun plansız alanlar yönetmeliğinde belirlenmiş olan maksimum 250 m<sup>2</sup> ye kadar plansız ruhsatlı bağ evi yapılabilmesi ve ara- zinin %40' na kadar tarımsal amaçlı tesis yapılması mümkün iken bütün yapılar maksimum %5 yapılanma şartı ı getirilmesi pratikte mümkün değildir.

Ülkemizdeki büyük ölçekli tarımsal nitelikli arazilerin tek mülkiyet elinde toplanması mümkün değildir. Bu plan hükümleri ile köylünün bir bağ evi yapması, yine köylünün de yatırımcı-



nın da tarımsal amaçlı işlerliği olan bir tesis yapması mümkün olmayacaktır. Bu durumda küçük üreticinin tarımsal üretimini işlemesi mümkün olmayacağından zamanla arazilerinin elinden çıkması demektir. Plan ile korunması gereken tarım alanları gerekli araştırmalar yapılmadan belirlenmekte, koruma kararları içermemekte ve yapılaşmaya açıldığını bildiren söz konusu hükümler Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu ile diğer ilgili mevzuata aykırıdır.

## 2B ALANLARI:

2b alanları bir mülkiyet sorundur. Mülkiyet bir planlama kararı olarak plan üzerinde yer alamaz. Bu alanlarda yapılmış olan ve yasal olmayan imar planı ve yapılanın mülkiyet sorununu çözümlenmesi halinde alt ölçekli planlarda değerlendirilecek olması demek bu alanlarda herhangi bir yasal değişiklik olması halinde bir nüfus artışı olarak planlama sahasına katılması demektir.

Bu alanlardaki kararların daha dikkatli ve tanımlı olması gerekir. Nüfus hesapları ve dolayısı ile plan kararlarını bu alanlar da dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekir. Planda 2b alanları sağlıklı biçimde tespitleri yapılmadığından ve bu alanlara ilişkin kamu yararına yönelik kararlar içermediğinden plan Orman Kanunu ile ilgili mevzuata aykırıdır.

## MADEN İŞLETME TESİSLERİ, GEÇİCİ TESİSLER, MADEN SAHALARI VE OCAKLAR:

Bu maddede maden kanunu ve bağlı yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı belirtilerek yer konusunda herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. Bazı içme ve kullanma suyu koruma havzalarında yer alacak herhangi bir yatırım kararında yapılacak önlemler haricinde bir sınırlama yoktur.

Maden kanununun çerçevesinde kum çakıl ocakları ile taş ocakları da yer almaktadır. Maden yasasına göre bu işletmelerin ruhsatlandırılmasında imar planı yapımı bile getirememek-

tedir. İşletmesi sırasında çevreye bu kadar zarar veren bu tür faaliyetlerin boylesine kolay yer seçip uygulamaya geçmesi sağlanır iken ve yapılan planın amacı doğal kaynakların korunması ve kirliliğin önlenmesi iken tarım alanlarında yapılacak 100 m<sup>2</sup> bir bağ evi için bile imar planı yapılması şartı getirilmesi son derece çelişkili bir durumdur.

Plan doğal, kültürel ve tarihsel alanları, orman ve kıyı alanlarını, sulak alanları maden faaliyetlerine açmakta, herhangi bir sınırlama getirmemektedir.

## KATI ATIK VE DÜZENLİ DEPOLAMA ALANLARI:

Planda mevcut ve önerilecek katı atık ve düzenli depolama alanlarının nası ile işletileceği hususunda bir takım düzenlemeler getirilmiştir. Ancak planın bütününde önerilmiş olan bir depolama alanı bulunmamakta olup planı onaylanmış ancak henüz faaliyete geçmemiş olan katı atık depolama ve arıtma tesisi alanları dahi plan üzerinde yer almamıştır.

Depolama alanlarının yer seçiminde daima halk tarafından birtakım tepkiler oluşmakta ve mülkiyetten kaynaklanan sorunlar yer seçimini zorlaştırmaktadır. Ancak koruma kullanma dengesini hedefleyen bir planlama çalışmasında zaten asıl önerilmesi ve üzerinde çalışılması gereken hususlardan biri de budur.

## ULAŞIM:

Karayolları, demiryolları, limanlar, hava meydanları, yat limanları vs gibi yatırımlar konusunda devlet tarafından yapılması tasarlanan birkaç proje dışında planlama sahası içerisinde alınmış önemli bir karar, planının çalışma kapsamında yer alması gereken ulaşım üzerine yapılmış herhangi bir etüt ve analiz çalışmaları bulunmamaktadır.

Bu demektir ki planlanan nüfusun ileride getireceği ulaşım ve teknik altyapı ihtiyaçlarının belirlenmesi amacı ile yeterince ve ayrıntılı bir çalışma mevcut değildir.

Kentin artan nüfusuna ve gelişen ihtiyaçları planlama yapılabilmek arzı edilmiş olup, planın uygulanması halinde sanki plansız bir gelişim içinde imiş gibi rast gele çözümler ile kaynakların plansız kullanım sonucu heba edilmesi söz konusu olacaktır.

Ülke değil dünya kapsamında turizmde bir değer olma yolunda ilerlemeye çalışan Antalya kentinin belki de ülke standartlarının üzerinde bir ulaşım ağına sahip olması gerekmektedir. Yatırımlar hedef nüfusun gerektirdiği ölçü ve kalitede olmalı, planlama ekibi geleceğe ilişkin vizyonunu ülke politikaları ve kaynakları ile birlikte değerlendirerek ülke yöneticilerinin de yol göstericisi olmak durumundadır. Bütün bunlar sağlam bir bilgi, etüt ve analizler üzerine temellendirilmiş bir plan yapılması ile mümkündür.

Plan Antalya için önemli bir karar olacak ulaşım ilişkisi gerekli etütleri irdelenecek, yeni öneriler getirecek bir nitelikte değildir. Ayrıca Antalya için yapılması gereken bir ulaşım master planı da öngörmemiştir.

## SONUÇ

Antalya- Burdur 1/100000 ölçekli çevre düzeni planı her iki kentin birbirini ile etkileşimini anlatmaktan uzak, dolayısı ile iki kentin neden bir arada planlandığı anlaşılmayan, çevre kanununun tanımladığı bir planlama türünden çok daha farklı şekil ve teknik olarak 1/25000 ölçekli plan biçiminde ancak bu planın dilini mekâna yansıtmaktan öteye geçmediği gerekçeyle kalan bir plan türü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tüm bu nedenlerle, Planda yer alan mekânsal kararlardaki yanlışlıklar, yeterince bilgi ve belge ile yapılan bir çalışmanın ürünü olarak yine yetersiz ve yanlış bir plan raporu ve plan hükümleri ile her iki kentin geleceğini kökten etkileyecek olan bu planlama çalışmasının iptal edilmesi için karar alınması, bu karar alınmaya kadar planın getirdiği yanlış uygulamaları durdurmak amacı ile yürütmenin durdurulmasını talep etmekteyiz.

*Antalya- Burdur 1/100000 ölçekli çevre düzeni planı kapsamı, sınırları, içeriği, dili, plan üretim süreçleri, planlar arasında kademetik ilkesi, diğer planlarla ilişkisi, uygulanması, katılımı açılarından ölçeğinin gerektirdiği tekniklere uygun olmayan, günümüz planlama anlayışını yansıtmayan, Anayasa, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili mevzuata, Çevre Kanununa, Orman Kanununa, Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununa ve diğer ilgili mevzuata, planlama esaslarına, şehircilik ilkelere kamu yararına aykırıdır. Ayrıca Çevre ve Orman Bakanlığının planın ihale tarihi itibarı ile planları yapma yetkisi de bulunmamaktadır.*

#### SONUÇ VE İSTEM:

*Yukarıda açıklanan ve Mahkememizce resen dikkate alınacak nedenlerle;*

*Davahı idare tarafından 12.05.2009 tarih ve 715 sayılı Bakan Oluru ile onaylanan ve 25.05.2009 tarihinden itibaren 1 ay süre ile askıya çıkarılan 1/100.000 ölçekli Burdur- Antalya Çevre Düzeni Planının öncelikle yürütmesinin durdurulması ve takiben iptaline, yargılamaya giderlerinin karşı yan üzerinde bırakılmasına karar verilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.*

 Antalya Şube

## MESLEK ODALARI EŞGÜDÜM KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

16 Eylül 2009 tarihinde yapılan toplantıya; Odamız adına Antalya Şube Başkanı Mine Tak, Yönetim Kurulu Üyeleri, Hakan Bilgi, Funda Yörük, Nida Bilal Kurt katılmıştır.

Antalya Barosunda yapılan toplantıda; Antalya, Düzlerçamı Orman Yangın Eğitim Merkezi konusu hakkında değerlendirmeler yapıldı.

 Antalya Şube

## İL KOORDİNASYON KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

30 Eylül 2009 tarihinde yapılan toplantıya; Odamız adına Antalya Şube Yönetim Kurulu Üyesi, Nida Bilal Kurt katılmıştır.

Yapılan toplantıda; Antalya Kent gündemindeki konular hakkında değerlendirmeler yapıldı.

 Antalya Şube

## İMAR YÖNETMELİĞİ DANIŞMA TEKNİK KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

04 Eylül 2009 tarihinde İmar Yönetmeliği Danışma Teknik Kurulu toplantısına Odamız adına Antalya Şube Başkanı Mine Tak, Antalya Şube Yönetim Kurulu Üyesi, Nida Bilal Kurt ve Odamız Üyesi Orhan Ermergen katılmışlardır.

 Antalya Şube

## KORUMA KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

28-29-30 Eylül 2009 tarihlerinde yapılan Koruma Kurulu toplantısına; Odamız adına, Antalya Şube Başkanı Mine Tak katılmıştır.

Toplantıda daha önceden belirlenen gündem maddeleri görüşülmüştür.

 Antalya Şube

## BATI ANTALYA ÇEVRE YOLU ÜZERİNE BASIN AÇIKLAMASI YAPTIK

Antalya kentini yakından ilgilendiren "Batı Çevre Yolu Projesi" hakkında görüşleri-mizi kamuoyunun dikkatine sunduk.

#### BASIN VE KAMUOYUNUN DİKKATİNE, 29 Eylül 2009

Kent planlarının kentin bütününe yönelik bilimsel araştırma ve etütlere dayanılarak oluşturulan planlama prensipleriyle hazırlanması esastır.

Antalya'da gelecek 20 yıl içinde kentin artacak nüfusunun ihtiyacı olan yerleşim alanları planlanmıştır. İmara açılacak rezerv alanları fazlası ile mevcuttur. Halen yapılaşmış alanlarda bile konut fazlası bulunmaktadır.

Üst ölçekli planlardan başlayarak planlama hiyerarşisi çerçevesinde oluşturulan planlar, aynı zamanda kent ekonomisinin de yönlendirilmesini sağlar. Gerekli olmadığı halde imara açılan alanlar ve üst ölçekli plan kararları (1/100.000 -1/50.000 -1/25.000) ile örtüşmeden hazırlanan kent planları, ekonomik kaynakların boşa harcanmasına neden olur.

Meskun yerleşim alanlarında altyapı sorunları çözülmüş değildir. Yerel yönetimlerin kaynakları teknik ve sosyal altyapı hizmetleri ile çağdaş şehircilik hizmetlerini gerçekleştirme yetmemektedir. Rezerv alanlarda da altyapı hizmetleri yapılaşmadan önce getirilememekte, önce yapılaşma sonra altyapı gerçekleştirilerek sağlıklı bir yerleşim düzeni oluşmaktadır.

Buna rağmen yol açılması gerekçesi ile yeni alanların imara açılması istenmektedir. Bu nedenle kit kaynaklar kentin öncelikli ihtiyacı olan hizmetleri sağlayamayacak, kaynaklar yeni imara açılmış olan alanlara akacaktır.

Ova ve yaylalar, tarımsal değer taşıyan alanlar hiçbir teknik ve bilimsel çalışma yapılmadan sadece yeni yol açma gerekçesiyle imara açılarak rant





alanına dönüştürülemez. Bu alanlar ancak zorunlu hallerde, nüfus artışının karşısında yerleşim için başka uygun alan bulunmaması halinde imara açılabilirlerdir.

Sadece yola bağlı imara açma, şehirleşmeyi fiziksel planlama ve yapılaşma temelinde ele alan bir yaklaşımla olup şehirçilik yada planlamadan ziyade kentsel rant sağlama çabasının başka bir şey değildir.

Öte yandan Batı Antalya çevre yolunun çevresinin imara açılması, yolun bugünden itibaren işlevsiz hale gelme-

sini sağlayacak, yol çevre yolundan çok şehir içi yola dönüşecektir. Böylece yol, "emlak-rant yolu"na dönüşecek, kentlinin mevcut sorunlarını çözmek yerine yeni sorunlar ortaya çıkaracaktır.

Toplum ve kamu yararının üstünlüğü ilkesiyle, çevre sağlığı ve tarımsal alanların korunması amacıyla yolun kamulaştırılmasının en doğru çözüm olacağına inanılmaktadır. Bu yaklaşım yapılacak uygulamanın aynı zamanda üst ölçekli plan kararlarıyla örtüşmesi açısından da en doğru karar olacaktır.



Antalya Şube

## BASINDA ŞUBEMİZ

**08 Ağustos 2009:** Akdeniz Manşet Gazetesi, "Özendir Özendirebilirsen" başlıklı verdiği haberde; 06 Ağustos 2009 tarihinde Antalya kentinde yapılan ulaşımla düzenlemeleri hakkında yapmış olduğumuz basın açıklamasına yer vermiştir.

**29 Eylül 2009:** Sabah Gazetesi-Akdeniz, "Kamu yararı hep onlardan sorulur" başlıklı verdiği haberde; sivil toplum kuruluşları köşesinde Şehir Plancıları Odası Antalya Şubesini tanıtmına yer vermiştir.

**30 Eylül 2009:** Akdeniz Gerçek Gazetesi, "Kamulaştırmaya 'Evet'-İmara açmaya 'Hayır' başlıklı verdiği haberde; "Batı Antalya Çevre Yolu" hakkında yapmış olduğumuz basın açıklamasına yer vermiştir.

Özendir özendirilebilirsen

Belediyelerin yeni otobüs alanları açılması yerine Şehir Plancıları Odası, diğer otobüs alanlarında 300 kişiye 300 araçla bir alanın 100 araçla kullanılmasını, kentte her 10 kişiden birine otobüs bulundurulmasını ve toplu taşıma ağının genişletilmesini önermektedir.

Plan olmadan yeni araç alınmamalı

Akdeniz, Akdeniz Gerçek Gazetesi'nde 29 Eylül 2009 tarihinde yayınlanan haberde, sivil toplum kuruluşları köşesinde Şehir Plancıları Odası Antalya Şubesini tanıtmına yer vermiştir.

Sonunları bilmesi değerlendirmelidir

**Kamu yararı hep onlardan sorulur**

Şehir Plancıları Odası Antalya Şubesi, kamu yararı kavramından yola çıkarak imar planlarına ilave edilmiş 2008'de bölge 20'de otobüs alanı önermektedir.

Antalya'da bilimsel ulaştırma çabası

Şehir Plancıları Odası, Akdeniz Gerçek Gazetesi'nde 29 Eylül 2009 tarihinde yayınlanan haberde, sivil toplum kuruluşları köşesinde Şehir Plancıları Odası Antalya Şubesini tanıtmına yer vermiştir.

Kentler nasıl korunur?

Antalya Şehir Plancıları Odası, 8 Kasım Dünya Kentler Günü'nde kentlerin korunması ve geliştirilmesi konularında çalışmaktadır.

Şehir planları didik didik ediliyor

Şehir Plancıları Odası, Akdeniz Gerçek Gazetesi'nde 29 Eylül 2009 tarihinde yayınlanan haberde, sivil toplum kuruluşları köşesinde Şehir Plancıları Odası Antalya Şubesini tanıtmına yer vermiştir.

## Kamulaştırmaya 'Evet' imara açmaya 'Hayır'

Adnan COBAN

Konya'nın Bölge Müdürlüğü ve belediyelerin imzalamış olduğu protokol ile kamulaştırmaya karar veren imara açma alanı Batı Çevre Yolunun genişletilmesi amacıyla açılacak imarına bir tepki de Şehir Plancıları Odası'ndan geldi. Menderes Tüneli'nin Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde Konya'nın 13. Bölge Müdürlüğü, Büyükşehir, Kepez ve Konyaaltı belediyelerinin imzalamış olduğu bir protokol ile kamulaştırılması öngörülen Cakırlar'ın yeni imara açılması önerisi getirilen Şehir Plancıları Odası Antalya Şubesi de Konyaaltı Belediye Başkanı Muhtetin Bökük'in bu önerisine "Hayır" dedi.

Yüksekler tartışılan ve yaklaşık yılan hikayesine dönen Batı Çevre Yolu, Konyaaltı Genel Müdürlüğü'nün Batı Çevre Yolu'nun da aralarında bulunduğu Antalya Çevre Yolu Projesi için bir yıl sadece 1 milyon TL ödemek amacıyla ve yolun çevresinin imara açılması önerisi nedeniyle çıkmaz giyilen, Mimarlar Odası Antalya Şubesi'nin yanı sıra Şehir Plancıları Odası Antalya Şubesi de tam anlamıyla imara açılmama tepki verdi. Şehir Plancıları Odası Antalya Şubesi Yürütme Kurulu'nca yapılan yazılı basın açıklamasında Batı Çevre Yolu'nun genişletilmesi imara açılmasının yolun bugünden itibaren işlevsiz hale gelmesine ve şehir içi yola dönüşmesine yol açacağı kaydedildi. Açıklamada, kamulaştırma yerine 18 uygulamaların yapılması halinde yolun "emlak-rant yolu"na dönüşeceği ve mevcut sorunları çözmek yerine yeni sorunlar yaratacağı kaydedildi. Oda tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi: "Toplum ve kamu yararının üstünlüğü ilkesiyle, çevre sağlığı ve tarımsal alanların korunması amacıyla yolun kamulaştırılmasının en doğru çözüm olacağına inanılmaktadır. Bu yaklaşım, yapılacak uygulamaların aynı zamanda üst ölçekli plan kararlarıyla örtüşmesi açısından da en doğru karar olacaktır."

 İstanbul Şube

## ATAKÖY SAHİLİNİN SATIŞINA KARŞI PLATFORM TOPLANTILARINA KATILDIK

Üyesi bulunduğumuz Bakırköy Sahil Platformu Hukuk ve Basın Komisyonu Ataköy sahilindeki 564 Ada – 158, 161, 162 parsellerin TOKİ tarafından satışa sunulması hakkında Mimarlar Odası Bakırköy Temsilciliği'nde 4 Ağustos 2009 tarihinde toplandı. Toplantıya Şubemizi temsilen Yılma Karatuna katıldı. Planlama süreci ve kararlarının incelendiği, satışın ve planın iptali için nelerin yapılabileceğinin ve ne gibi önlemler alınabileceğinin tartışıldığı toplantıda Ataköy ve çevresinin jeolojik bakımdan deprem riski taşıdığından dolayı emsal artırımının doğru bir hareket olmayacağı, satışa sunulan parsellerden birinde tarihi Baruthane ve yakın çevresi ile Bizans sarayları kalıntıları gibi eserler dolayısıyla söz konusu arazinin Arkeolojik Sit Alanı olarak tescil ettirilmesi gerektiği, brüt parsel üzerinden verilecek emsalin ve kıyıda 72 m. yükseklik verilmesinin şehir-cilik ilkelerine ters düşeceği tarafımızca vurgulanmıştır.

 İstanbul Şube

## HARİTA KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASIYLA GAYRİMENKUL DEĞERLEME GÜNLERİ HAKKINDA TOPLANDIK

Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası'nın 20-21 Kasım ayında Sait Halim Paşa yalısında düzenleyeceği Taşınmaz Değerleme Günleri etkinliğinin içeriğini ve etkinliğe Şubemizin yapacağı katkıyı konuşmak üzere HKMO İstanbul Şube Sekreteri

Mehmet Hışır ile Şubemiz yönetim kurulu bir araya geldi. Özellikle Kentsel Dönüşüm ve Değerleme konusunun ve Değerleme alanında şehir plancılarının karşılaştığı sorunların konuşulduğu toplantıya Şube Başkanı Erhan Demirdizen, Şube Sekreteri Tayfun Kahraman ve Yönetim Kurulu üyesi Nazan Özbaydar'ın yanı sıra üyemiz Öner Açikel ve HKMO üyesi Uğur Girişken katıldı.

Yönetim Kurulumuz tarafından yapılan değerlendirme de; gayrimenkul sektöründe sektörün %13 istihdamını karşılayan meslektaşlarımız tarafından hazırlanacak olan bildiri ile etkinliğe katılım gösterilmesine karar verildi.

 İstanbul Şube

## BEYOĞLU KENTSEL SİT ALANI 1/1000 ÖLÇEKLİ KORUMA AMAÇLI UYGULAMA İMAR PLANI TOPLANTISINA KATILDIK

Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı bilgilendirme toplantısı 13 Ağustos Perşembe günü saat 14:00'te Beyoğlu Belediyesi'nde gerçekleşti. Toplantıya Şubemizi temsilen İl Başkan Pınar Özden, Yönetim Kurulu Üyesi Öznur Akalın ve Şube Sekreter Yardımcısı Akif Burak Atlar katıldı.

Toplantı, Beyoğlu Kentsel Sit alanında yapılmakta olan 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Plan çalışması hakkında bilgilendirme niteliğindeydi. Plan çalışması öncesi gerçekleştirilen analiz çalışmalarının detaylı sunumundan sonra soru-cevap şeklinde devam eden toplantıda 1/5000 Plan için yapılan itirazların henüz değerlendirilmeden 1/1000 plan sürecinin başlaması toplantıda ortak itiraz noktası oldu, itirazlar daha çok 5000 kararlarına yöneltti. P. Pınar Özden, toplantıda ortak bir dil oluşturulmaması üzerine meslek odalarının ve halkın farklı toplan-

malarla bilgilendirilmesi gerekliliğini altını çizdi. Katılımcılardan 1/1000 plana ilişkin önerilerin yazılı olarak Şehir Planlama Müdürlüğüne iletilmesi istendi.

 İstanbul Şube

## ÇEVRE DÜZENİ PLANINA İTİRAZ ETTİK

15 Haziran 2009 tarihinde onanarak 17 Temmuz 2009 tarihinden itibaren askıya çıkarılan ve askı süresince yaptığımız toplantılarla sürekli gündemde tuttuğumuz 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı'na itiraz ettik. İtiraz dilekçemizi aşağıda yer almaktadır.

### T.C. İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İMAR VE ŞEHİRCİLİK DAİRE BAŞKANLIĞI

#### Şehir Planlama Müdürlüğü'ne,

*Konu: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na 15 Haziran 2009 tarihinde onanarak 17 Temmuz 2009 tarihinden itibaren askıya çıkarılan 1/100.000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'na ilişkin itirazlarımız.*

*13.02.2009 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 103 sayılı kararıyla kabul edilen ve 15.06.2009 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından onaylanan 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı 17.07.2009 tarihinde askıya çıkarılmıştır. Plan şubemiz tarafından incelenerek aşağıdaki hususlarda plana ilişkin itirazlarımız oluşturulmuştur:*

*Planlama döneminde mer'i planlar, mevcut boş alan ve yapı stoku, doğal ve yapay eşikler dikkate alınarak İstanbul İli için itiraz konusu Plan tarafından 16 milyon kişilik nüfusun belirlendiği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, mevcut doküya yerleştirilebilecek ek nüfusun (emme kapasitesi) yaklaşık 1 milyon kişi olduğu, yeni gelişme alanlarına yerleşebilecek ek nüfusun ise yaklaşık 2,5 milyon olarak belirlendiği görülmektedir.*



Plan tarafından öngörülen 16 milyon kişilik hedef nüfus ile 22-25 milyon kişi arasında olacağı tahmin edilen projeksiyon nüfus arasında kabul edilemez bir fark bulunmaktadır. Projeksiyon nüfusunun üst değeri olarak belirlenen 25 milyon kişinin gerçekleşmesi halinde, önümüzdeki 20 yıllık dönemde İstanbul nüfusu iki katına çıkmış olacaktır. Projeksiyon nüfusundaki söz konusu yüksek değerlerin yeniden irdelenmesi, makul nüfus hedeflerinin tanımlanması bakımından da önemlidir.

Öte yandan, Plan'ın hedef nüfusunun, "doğal eşiklerin çok sınırlı olarak aşılması, yeterli seviyelerde ve nitelikte donatı alan karşılayabilecek ve depresellik açısından rasyonel yerleşme yoğunluklarının getirilebileceği bir plan senaryosunun sonucu" olarak sınırlandırılmaya çalışılması doğru bir yaklaşım olmakla birlikte, projeksiyon nüfusuna ilişkin 'en kötü senaryo'nun gerçekleşmemesi ve nüfus artışının sınırlandırılması hedefine ulaşılması için hangi uygulamalar araçlarının tanımlandığı belirsizdir.

İtiraz konusu Plan'ın tekrar değerlendirilmesi gereken kararlarından biri konut gelişme alanları ile ilgilidir. Konut alanları mevcut durumda 54.620 hektar iken itiraz konusu Plan ile ek 11.760 hektar gelişme alanı düzenlenmiş bulunmaktadır. Meskun alanlar belirlenirken mevcut boş konut stokunun değerlendirildiği ifade edilmektedir; ancak bu meskun alanların tespitinde sıhhileştirilmesi de öngörülen (Plan Raporu s. 608) plansız ve sağlıklı yapılaşmış alanlar ile yerleşimin bir parçası olarak değerlendirildiği ifade edilen (Plan Raporu s.583) 2b niteliğindeki alanlardaki plansız yapılaşmış alanların hesaba katılıp katılmadığı hususunda bir açıklık bulunmamaktadır.

Özellikle Silivri ve Sazlıdere Bölgelerinde yer alan konut gelişme alanları mevcut mülak tarım toprakları üzerinde yer aldığından, önemli çekim merkezlerinden birini oluşturmaktadır. Plan raporu doğal kaynakların sürdürülebilirliği ilkesini esas kabul ederken öte

yandan "batıdaki yeni gelişme alanlarında mülak korunması gerekli tarım topraklarının sınırlı kullanılması"nın söz konusu olduğunu ifade etmektedir (Plan Raporu, s.617).

Gelişme konut alanlarının iki yaka arasındaki dağılımını incelediğimizde oranların çarpıcı olduğu görülmektedir. Plan'da 11.645 hektar gelişme alanının 11.260 hektarı Avrupa Yakası, 385 hektarı Anadolu Yakası'nda öngörülmüştür (Plan Raporu s.610). 11.260 hektarlık gelişme alanlarının ağırlıklı olarak mevcutta da hızlı bir gelişme eğilimi gösteren Silivri-Büyükçekmece Gölü aksına yerleştirilmesi, Silivri bölgesi için öngörülen diğer fonksiyonlarla birlikte düşünüldüğünde, bölgedeki yapılaşmanın endişe verici boyutlara ulaşabileceği ve uzun süreden bu yana zaten tehdit altında olan nitelikli tarım toprakların daha da ciddi boyutlarda tehdit edeceği söylenebilir.

Buna ek olarak, itiraz konusu Plan'ın konut gelişme alanı olarak belirlendiği 11.645 hektar yüzölçümlü alanın mekansal dağılımında geçtiğimiz yıllarda TOKİ ve KİPTAŞ tarafından yapılan yer seçimlerinin büyük ölçüde belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Kayabaşı, İspartakule, Hadimköy bunların başında gelmektedir. Mevzii imar planları ve/veya imar planı değişiklikleriyle oluşturulan ve yoğunluğu şehirlik ilkelere aykırılık sayıyla dava konusu olan bu konut alanlarının, itiraz konusu Plan'a aktarılması hususunda plan kademesinde bakımdan olumsuz bir durum yaratmaktadır. Plan bütünlüğü açısından, İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda koruma ve gelişme alanlarının özellikleri dikkate alınarak gelişme konut alanlarının belirlenmesi yaklaşımı yerine, TOKİ ve KİPTAŞ'ın geçtiğimiz yıllarda noktasal kararlar ile geliştirdiği konut projelerinin aynen kabul edilmesi açıklanabilir bulunmamaktadır.

İtiraz konusu Plan'ın üzerinde durulması gereken önemli kararlarından biri de sanayi alanlarının desantralizasyonuna yönelik kararlardır. Plan, İstanbul için kabul ettiği vizyon doğrultusunda öngördüğü yapısal

dönüşümün gereği olarak başta MİA ve çevresi olmak üzere kent içinde yer alan sanayinin desantralizasyonunu esas almaktadır.

Kuşkusuz ki, plansız sanayileşmeye dayalı kentleşmenin İstanbul'a ve ülkemiz kentleşmesine zararından olduğu planlama esasları bakımından genel kabul gören bir değerlendirilmedir. Bölgeler arası eşitsiz gelişmenin de başlıca nedenlerinden biri sanayi gelişmesinin İstanbul metropoliten alanı ve yakın çevresinde yoğunlaşmamasından kaçınılmamaktadır. Bu nedenlerle İstanbul'da sanayi gelişmesinin kontrol altına alınması ve mevcut sanayi alanlarının yeniden değerlendirilmesi elzemdir.

Ancak, ülkemiz ekonomisinin yarısından fazlasını oluşturan İstanbul metropoliten alanındaki mevcut sanayi alanlarının desantralizasyonu yönelik planlama kararları verilirken detaylı sektörel analizlerin yanında toplumsal etkilerinin de değerlendirileceği kapsamlı çalışmalar yapılması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, İstanbul'da yer alan mevcut sanayi alanlarının konum olarak incelenmesi paralelinde sektörel bakımdan da incelenmesine yarar bulunmaktadır. Böyle bir inceleme sonucunda sektörel ve alansal değerlendirmelerin birlikte yapılması mümkün olabilecektir. Plan Raporu incelendiğinde ve Odamızca ulaştıran bilgiler dikkate alındığında, ilgili sektörlerin temsilcileri ile de gerekli değerlendirmelerin yeterince yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan, taşınacak sanayi yapılarının boşaltıldığı alanların belirlenene küresel vizyon çerçevesinde yapılandırılacak hizmet sektörünün kullanımı için değerlendirileceği de itiraz konusu Plan'ın öngörülerinde yer almaktadır. Benzer deneyimi yaşamış Kuzey Amerika kentlerinin bu sosyo-ekonomik dönüşümü ağır toplumsal bedeller ödeyerek atlattığı bilinmektedir. Bu nedenle, bu tür bir sosyo-ekonomik dönüşümün ağırlıklı olarak alansal kalitesizliğine yönelik ilmi sınırlar olarak ele alınması, farklı toplumsal etkilerinin önceden irdelenmemesi ve gerekli

tedbirlerin planlanmaması büyük bir hata olacaktır. Plan Raporu incelenildiğinde bu nitelikte bir çalışmanın yapılmadığı düşünülmektedir.

Planla birlikte Merkezdeki sanayi alanlarının desantralizasyonu ile boşalacak alanların birleşmesi, ekonomisi, kültür endüstrileri ve hizmetler sektörüne yönelik kullanılacağı belirtilmekle birlikte bu şekilde oluşacak çekim merkezleri için Silivri ile Tuzla-Kurtköy bölgeleri öngörülmektedir.

Planda kent merkezinin yeniden kademelendirilmesi ve alt bölgelerin belirlenmesi amacıyla Atırcıpa Yakası'nda Silivri'de, Anadolu Yakası'nda ise Kartal ve Orhanlı'da yeni çekim merkezleri tanımlanmaktadır.

Plan raporu Haydarpaşa Limanı için fonksiyon değişikliği öngörmekte ve Ambarlı Limanının kapasitesinin yetersiz olduğunu vurgulamaktadır. Bu ve Ambarlı Limanının yetersizlikleri doğrultusunda önerilen yeni Liman için Gümmüşyaka'da yer seçilmiştir.

Silivri kent merkezinin etrafında birinci derece merkezin geliştirilmesine yönelik plan kararları raporun genelinde tekrarlanmaktadır. Merkez "Üst Düzey" olarak tanımlanmakta ve kentsel yapılanmayla birlikte "Teknoloji geliştirme bölgesi, fuar, kültür ve kongre merkezi, turizm alanı ve bilgi ekonomisi yoğunlaşma alanı gibi tanımlar öngörülmektedir.

Çevresel Sürdürülebilirlik açısından koruma alanları başlığında da belirtildiği üzere, Silivri Bölgesinde yoğunlaşan tarım toprakları ekolojik tabanlı doğal alanların başında gelmektedir. Bir başka tabirle Tarım niteliği korunması gerekli olan bu alanların, Silivri'deki yapılaşma ve artan yoğunlukla birlikte tehdit altında kalacağı görülmektedir. Rant odaklı yatırımlara elverişli bir gelişim senaryosu ve beraberinde getireceği spekülasyon başlı başına bu alanların korunması mümkün olmayacaktır. Plan raporunda Çevresel Sürdürülebilirlik açısından korunması gereken alanlar arasında ilk sıralarda yer alan Silivri için öngörülen bu gelişme stratejileri,

planın kendi içinde çeliştiğini ortaya koymaktadır.

Yukarıda belirtilen tüm fonksiyon ve tanımlara ek olarak Silivri'de yer alması öngörülen Üçüncü Havaalanı DLH'nin talebiyle Plan'da yer bulmaktadır. Bu karara gerekçe olarak İstanbul Atatürk ve Sabiha Gökçen havaalanlarının 2020'li yıllarda oluşacak havayolu trafiğini karşılayamayacağı gösterilirken, Sabiha Gökçen ve Atatürk havaalanlarının kapasitesini artırma seçeneği ve Silivri'ye 25 km. uzaklıkta bulunan Çorlu yerleşim bölgesindeki havaalanının varlığı göz ardı edilmiştir. Kaldı ki, Silivri bölgesinde yapılacak bir havaalanı konusu bugüne kadar herhangi bir ulaşım ve planlama çalışmasında da yer almamıştır. Bu karar, en başta da belirtildiği üzere, korunması gereken tarım arazilerini ve su hatzalarının tehdit edecek şekilde gelişme eğilimini körükleyecek bir karardır. Ayrıca, itiraz konusu 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın diğer ulaşım ve yerleşme kararları ile bütünlük oluşturmamaktadır.

Bu nedenlerle, itiraz konusu Plan ile Silivri bölgesinde önerilen üçüncü havaalanının, hem tarım alanları ve içme suyu hatzalarının korunması - hem de Plan'ın bütünlüğü açısından kaldırılması gerekmektedir.

Plan bütününde alınan sektörel ve mekansal gelişim kararlarında lojistik alanların önem taşıdığı görülmektedir. Lojistik alanlarda yer alabilecek fonksiyonlar plan notlarında belirtilmekle birlikte; lojistik sahalar içerisinde depolama, dağıtım ve ilişkili şirketlerin yer alacağından bahsedilmekte; ancak üretim faaliyetinin yapılmayacağına dair açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu husus, önceden hesaba katılmamış üretim faaliyetlerini kısıtlayıcı net bir ifade içermediğinden sakıncalı görülmektedir.

Plan Raporunda "sanayinin içme-suyu hatzaları ve kent in tüm doğal yapısını tehdit eden kuzey gelişme eğilimini tetikler etkisi, sanayinin kent

dışına yönlendirilmesini zorunlu hale getirmektedir" ifadesi yer almaktadır (Plan Raporu, s. 625). Bu bağlamda, planın Hadımköy'de Odamızca da daha önceden dava konusu edilen 1/50 000 Ölçekli Metropolitan Alan Planı Değişiklikleri ile getirilen yoğun sanayi alanı ve lojistik alan fonksiyonlarının korunduğu görülmektedir. Genel olarak "doğal ve kırsal karakteri korunacak alanlar" kapsamında kalan bu bölgede alınan kararlar, tam olarak Plan Raporunun ifade ettiği şekilde, Sazlıdere ve Büyükköyce Çiğmesuyu Havza sınırlarının ortasında bir koridor şeklinde kuzey doğru genişlemeyi tetiklemektedir ve Plan'ın kendi içindeki çelişmesini yansıtmaktadır. İçme suyu hatzalarında yoğun yapılaşma baskısı yaratacak olan söz konusu sanayi ve lojistik alanlarının Plan'dan kaldırılmaması halinde telafisi güç zararlar oluşacaktır.

1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı kamuoyuna 2B alanları olarak nitelendirilen, 6831 sayılı Orman Kanununun 2. maddesi b bendine göre orman alanı sınırlarına çıkarılan alanlara ilişkin dört farklı kullanım kararı geliştirilmiştir. 2b alanlardan kentin içinde kalan ve halihazırda yapılaşmış olan alanları tanımlayan karar; bu alanları yerleşimin bir parçası olarak değerlendirmekte ve bu alanlardan havza içinde kalanları "havza içi rehabilite edilecek alan", havza sınırları dışındakileri ise "gelişimi ya da yoğunluğu denetim altında tutulacak alan" lejantına almaktadır. Her iki kullanım kararı da "gelişimi ve yoğunluğunu denetim altında tutmak" ya da "rehabilite etmek" gibi araçlarla plansız sahaları tanımlamakta ve mevcut yasadışı yapılaşmayı meşrulaştırarak bir niteliktedir. Söz konusu 2B alanlarının ormanla bütünlüştürülmesi ve tarım arazisi olarak korunması yönünde de kararlar geliştirilen planın, kaçak yapılaşmalara imar affı niteliğindeki bu kararın kabul edilebilir değildir.

1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı'nın içme suyu hatzaları içinde kullanım kararlarını düzenleyen



hükümleri havza içinde iki ayrı alan tanımlanmaktadır: Havzaların mutlak ve kısa mesafelerini işaret eden Havza İçeri Yapı Yasaklı Alan ve "yerleşilebilir alan" olarak tanımlanan Havza İçeri Rehabilitasyon Alanı. Bunlardan Havza içeri rehabilitasyon alanı tanımlanmış sanayi ve lojistik faaliyetlere izin verilmeyeceği; mevcutların ise havza dışına taşınacağı kararı yer almaktadır; bununla birlikte mevcut konut yoğunluğunun azaltılmasına ya da konutların desantralize edilmesine yönelik bir hüküm getirilmemektedir. 2007 yılı sonu itibarıyla su toplama havzalarında yaşayan nüfusun 1.015.947 kişi olduğu ifade edilerek, bu sayının "önümüzdeki dönemde en fazla" 1.090.000 kişiye çıkacağına öngörüldüğü belirtilmektedir (Plan Raporu, s. 595). Yoğun bir yapılaşma baskısı altında olan İstanbul'un içmesuyu havzalarında "rehabilitasyonu" öngörüsünün sanayinin desantralizasyonu ile sınırlı kalmaması, havza nüfuslarının sistemli bir şekilde alandaki desantralize edilmesine ve böylelikle bu alanların rehabilitasyonuna yönelik politikaların Plan ile belirlenmesi gerekmektedir.

İtiraz konusu Plan'ın turizm sektörüne ilişkin kararlarında kruvaziyer turizminin İstanbul'un değerlendirilmesi gereken bir turizm çeşidi olduğu ifade edilerek, Plan kararlarında, faal durumda olan Galata (Saltazar) Limanı'na ek olarak "Haydarpaşa ve Zeytinburnu limanlarının kruvaziyer liman olarak hizmet vermesi; bunlara ilave olarak Kartal'da kruvaziyer liman oluşturulması planlanmıştır" (Plan Raporu, s.678) denilmektedir. Plan lejantında "kruvaziyer liman" gösterimi olmayıp; plan hükümlerinde de kruvaziyer limandan bahsedilmemekte olup, liman geri kullanım sahasına ilişkin açıklama getirilmemektedir.

Bildirildiği üzere "kruvaziyer liman" tanımı 2005 yılında 3621 Sayılı Kıyı Kanunu'nda yapılan bir değişiklik ile tanımlanmış ve ilgili yönetmelik düzenlemeleri Odamızca da dava konusu edilmiştir. Bu tanıma göre

Kanunun özünde yer alan kamusal kullanım esasına da aykırı bir şekilde yapılaşmanın yasak olduğu kıyılarda yüksek yoğunlukta yapılaşmaya ve konut dışında her türlü fonksiyona izin verilmektedir. Bu anlamda itirazda konu Plan'ın İstanbul'un kıyı alan düzenlemelerine ilişkin aldığı kararlarda bu çelişkiyi aşarak, kıyıların kentin bütününe hizmet edecek şekilde kamusal kullanım esasına uygun bir şekilde yönlendirici olması beklenmektedir.

Buna ek olarak, Kruvaziyer Liman fonksiyonu tanımlanan alanlardan faaliyetini sürdürmekte olan Galata (Saltazar) Limanı'nın ve yapılması öngörülen Haydarpaşa Liman alanının; gerek yaşanan büyük yolcu gemilerinin İstanbul'un silüetine olan olumsuz etkisi, gerek kruvaziyer limanın söz konusu tarihi merkezlerde oluşturacağı yoğun kentsel trafik ve yukarıda da ifade edildiği üzere kruvaziyer liman sahasında alışveriş merkezi, ofis, konaklama vb. çeşitli fonksiyonların yaratacağı ayrıcalıklı yapılaşma hakları açısından sakıncalı bulunmaktadır. Bir yandan planlama çalışmalarını başlatan Haydarpaşa Gar, Liman ve Geri Sahasını yeniden işlevlendirmek üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından arama toptanları yapılırken ve bu konuda acele edilmeyeceği ilgililerce ifade edilmişken, Çevre Düzeni Planında bu alana ilişkin olarak Kruvaziyer Liman kararı getirilmiş olması, koordinasyonsuzluğu ya da izlenen yolda samimi olunmadığının bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Kruvaziyer liman fonksiyonu verilen bir başka alan da yine Odamızca 2007 yılında dava konusu edilen Zeytinburnu (planda Zeyport olarak adlandırılan) liman sahasıdır. Projenin Tarihi Yarımada Silüetine olan etkisi ve yaratacağı trafik baskısı dışında yine Kıyı Kanunu'na aykırı bir şekilde denizin yaklaşık 500 ha doldurulmasını öngören imar planı mahkeme kararı ile iptal edilmiştir. Söz konusu yargı kararlarına rağmen aynı alanda kruvaziyer liman yapılaşmasının

1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı tarafından da öngörülmüş olması yargı kararlarına aykırıdır.

İtiraz konusu Plan ile Marmara Denizi üzerinde günübirlik turizm, rekreasyon, eğlence, festival, toplantı gibi etkinliklere yönelik yapıyadaların oluşturulması yönündeki Plan kararının gerekçesi anlaşılammıştır. Bu karar, önceki yıllarda gündeme gelen "dev Semazen haykeli, Haydarpaşa'ya Fatih heykeli" gibi önerileri aklı getirmektedir. İstanbul'un sahip olduğu ve korunması gereken doğal değerler ve tarihi doku özelinde düşünüldüğü zaman bu eşsiz doğal ve tarihi doku ile yarışır ve onun önüne geçer nitelikteki bu tür kararlar, evrensel koruma ilkeleriyle çelişki yaratmakta, bu konuda imzalanmış uluslararası sözleşmeleri göz ardı etmektedir. Ancak dünyamızın en önemli tarihi şehirleri bile cazibe merkezleri yatmanın yollarını aramaktadır. Bu nedenle İstanbul için geliştirilecek cazibe merkezleri, İstanbul'un tarihi geçmişine, özgün kimliğine, evrensel ve doğal değerlerine saygılı tasarlanmak zorundadır. Bu türden geçişleri olmayan yeni şehirler için geliştirilen modellerin, İstanbul için bir örnek teşkil edemeyeceği unutulmamalıdır.

Tarihi Yarımada içinde kalarak fonksiyonu yoğunluğunun azaltılarak devam ettirilmesi öngörülmektedir" (Plan Raporu, s.609) ve "...yoğun konut dokusunun arasında kalan ve bu nedenle gelişmeyecek Şişli Etfal Hastanesi de Seyrantepe'de TEM'in kuzeyinde önerilen kentsel ve bölgesel donatı alanına taşınacaktır" (Plan Raporu, s.658) denilmektedir. Hastanelerin yer seçim kriterleri değerlendirildiği takdirde bu kararların şehircilik ilke ve esaslarıyla örtüşmediği açıkça görülecektir. Sağlık tesislerinin Kent merkezine yakın, ulaşılabilirliği güçlü, kent mekânı ile ilgili düzeyi yüksek alanlarda yer seçmesi hastaların, hasta yakınlarının ve çalışanların hem hastanelere hem de hastanelerle ilişkili hizmet üreten yer sektörlerine ulaşımında birincil rol oynamaktadır.

Planda söz konusu taşıma işlemlerinin gerçekleştirilmesi durumunda kent merkezinde oluşacak mekanların tekrar kamusal donatı alanı olarak kullanılması yönünde bir karar geliştirilmemesi, bu kararların üstün kamu yararı ilkesi göz ardı edilerek alındığı ve bu tesislerin kent mekan ile ilişkisinin değil rantısal değerinin hesaplandığı anlaşılmaktadır.

"İstanbul'un vizyonu" çerçevesinde plana ana kararlarından biri olarak giren ekonomik sektörel yapı ve bu yapının istihdam oranlarındaki yansımaları planın içeriğiyle çelişir niteliktedir. Plan raporunda "Plan'ın "donanımlı, motive edilmiş, yoğun ve yüksek verimliliği olan işgücünün geliştirilmesi" yaklaşımı doğrultusunda; İstanbul'un imalat kökenli kayıtlı ve kayıtlı dışı istihdam yapısını kapsamlı bir program dahilinde ve kademeli olarak hizmetler sektörüne dönüştürülmesi; bilgi temelli ekonomik yapıya geçişi destekleyecek teknoloji geliştirme alanlarının ve üniversitelerinin kentte yer seçmesi" kararlarının verildiği ifade edilmektedir (Plan Raporu, s. 569). Söz konusu istihdam yapısına ilişkin nominal değerler plan raporunda yer almamakta; dolayısıyla oransal olarak ifade edilen değişimin sayısal boyutu görülememektedir. Bununla birlikte İstanbul'un bilim, kültür ve finans merkezi olması şeklinde özetlenebilecek planın genel öngörüsü doğrultusunda istihdamın sektörlere göre dağılımı 2023 yılı için toplamda sanayi %25, tarım %5 ve hizmet %70 olarak belirlenmiştir. Bu oranlar plan raporuna veri teşkil eden 2000 yılı istihdam dağılımına göre sırasıyla yaklaşık olarak sanayiye %22'lik, tarımda % 38'lik bir düşüş; hizmet sektöründe ise %17'lik bir artışa işaret etmektedir.

Kamuyunda planın sanayiye desantralize etmediği yönünde açıklamalar yapıyor ancak plan raporunun birçok yerinde sanayinin kent çeperlerine ve illerine dışına desantralizasyonunda bahsedilmektedir. Bu "mekansal" hareketin sonucu olarak sanayi sektöründe çalışan nüfusun da desant-

ralizasyonu; yukarıda alıntılanan ifadeler doğrultusunda ise bu nüfusun "değişimi" öngörülmektedir. Tekrar edecek olursak, plan raporunda istihdam projeksiyonu oransal değerlerle ifade edilmiş; mevcut ve öngörülen çalışan sayıları belirtilmemiştir. Bu değerlerin yer almaması plan raporunun bir eksikliği olup; oransal değerler üzerinden azalan istihdam payının bir açıklaması da bulunmamaktadır.

Bununla birlikte plan bir yandan kırsal yerleşimlerin ekonomilerinin güçlendirilmesi yönünde en önemli faktörü tarımsal verimliliği arttırmak (Plan Raporu, s.612-613) olarak ifade ederken; diğer yandan tarım üretiminin desteklenmesi yönündeki politikaları ciltz bırakarak buradaki istihdamın günümüz koşullarından daha düşük bir yüzdede olmasını öngörmektedir. Bu tespiti planda 10 numaralı alt bölge olarak gösterilen ve büyük oranda mülak tarım arazisinin yer aldığı bölgedeki istihdam dağılımlarının yüzde değerlerine bakarak görmek mümkündür. 10 numaralı bölgede tarım istihdamı yaklaşık %51 oranında düşerken; hizmet sektöründe yaklaşık %129'luk bir artış görülmektedir. Bu değerler kırsal yerleşimlerin de yoğun olduğu bölgede tarım kapasitesi üretim anlamında bir ekonomik değerden ziyade agro-turizm vb. şekillerde açıklanan tarımın hizmet sektörüne bir girdi oluşturması kabulü göze çarpmaktadır.

Çevreye ve İstanbul'a egemen kılınması istenen turizm fonksiyonuna karşı bir tehdit oluşturduğu düşünülen sanayi alanlarının bir kentsel risk olarak görülerek sığleştirilmesi kapsamında desantralizasyonu kararı mekansal olarak verilmiş iken; planın asıl hazırlanma amacı olan sürdürülebilir yaşamlar ve çevreler oluşturma fikri ve insan hayatı karşısındaki en büyük risk olan depremlere karşı dirençsiz ve mülksiz mevcut yapı stoğunun rehabilitasyonu hakkında planda yapıtıcı bir hüküm bulunmamaktadır (Plan Raporu, s.729).

Doğal afetler açısından risk taşıyan alanlarda (jeolojik, hidrolojik-hidro-

jeolojik, sismotektonik/depremsellik kökenli potansiyel tehlike alanları ile erozyon ve yangına hassas alanlar) mikro-bölgeleme çalışmaları yapılması gerektiği (Plan Raporu, s.721) ve alt ölçeklerde bu çalışmaların rapor sonuçlarına göre imar planları hazırlanabileceği (Plan Raporu, s.721) belirtilirken, başta deprem ve yangın olmak üzere diğer afetlere karşı da hassas olan meskün konut alanları, hastaneler vb. kamu yapıları, ticaret ve turizm gibi yoğun yapılar ve sanayi yapılarının sağlığına ilişkin (güçlendirme veya yeniden inşa etme) konusunun yapıtıcı bir biçimde de açıkça dile getirilmesi, bir zarar azaltma stratejisi adımı olarak olası afetlerde can ve mal kaybının en aza indirilmesi için büyük önem taşımaktadır.

Belediyenin 15 Haziran 2009 tarihinde onanarak 17 Temmuz 2009 tarihinde askıya çıkarılmış bulunan 1/100 000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'na ilişkin itirazlarımız yukarıda ayrıntılı olarak aktarılmış olup, yasal haklarımızı saklı kalmak şartıyla itirazlarımızın görüşülerek kabulü hususunu arz ederiz.



## BEYOĞLU'NDA MUHTARLARLA DİYALOG SAĞLADIK

Beyoğlu 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Kararları ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı süreci hakkında bilgi vermek üzere Plan sınırları içinde kalan mahallelerin muhtarlarıyla buluştuk. 5 Eylül Cumartesi günü Odamızda gerçekleştirilen toplantıya Şube İl Başkanı Pınar Özden, Şube Sekreteri Tayfun Kahraman ve Yönetim Kurulu Üyesi Serkan Sınmaz'ın yanı sıra Camiikebir Mahallesi Muhtarı Mehmet Erdoğan, Yahya Kahya Mahallesi muhtarı Talat Kara, Pürtelaş Hasan Efendi Mahallesi Muhtarı Günsel Bilgiç, Hüseyinaga Mahallesi Muhtarı Mahmut Polat, Sururi Mehmet Efendi Mahallesi muhtarı Vahit Sezer ve Çatmalı Mescit Mahalle Muhtarı Kadir Güven katıldılar.



1/5000 planını ayrıntılı olarak incelemek fırsatı bulan Muhtarların sorularını detaylı olarak yanıtladığımız toplantıda, 1/1000 plan sürecine nasıl dahil olabilecekleri, plan içeriği ve süreci hakkında bilgi verdik.



## 9 EYLÜL SEL FELAKETİ HAKKINDA BASIN AÇIKLAMASI YAYIMLADIK

İstanbul'da 9 Eylül'de yaşanan yoğun yağış sonrası Ayamama Deresi'nin taşmasıyla 29 kişinin ölümüne neden olan sel felaketinin ardından Odamızın basına ve kamuoyuna açıklaması:

### YAŞADIĞIMIZ SEL FELAKETİ DOĞAYA YAPILAN PLANSIZ MÜDAHALELERİN SONUCUDUR

İstanbul'da her yıl yaşanan su baskınlarına bir yenisi daha eklenerek geçtiğimiz iki gün boyunca yaşanan ve son 80 yılın en büyük yağışı olarak nitelendirilen sel felaketi, çok sayıda can ve mal kaybına sebep oldu. Yoğun yağışlar sonucu oluşan sel ve su baskınları Silivri, Selimpaşa ve İkitelli başta olmak üzere İstanbul'da birçok alanda can ve mal kayıplarına neden oldu. Afet sonrası yapılan açıklamalarda ise, vatandaşlar mağduriyetlerini ve yöneticilerimizden çözüm belediklerini ifade ederken; uzmanlar da yasa dışı ve kontrolsüz gelişimin sadece İstanbul'un değil, doğal tehditlerle iç içe yaşayan her kent için sorunu olduğunu ve olacağı'nın altını çizdiler. Merkezi ve yerel yöneticilerimiz ise sorumluluklarını reddederken çelişkili ve egsüdümden uzak açıklamalarda bulundular.

İstanbul'da geçmiştin bugüne yaşamaya devam eden plansızlık ve yasa dışı yapılaşma sonucu ortaya çıkan felaketin bedelini can ve malları ile İstanbullular öderken, konu ile ilgili açıklama yapan İstanbul ve Türkiye'nin yöneticileri, vatandaşları yeterli ölememakla suçladı. Felaketin



sorumluluğunu sapıtırarak adres şaşırtmaya çalışanlar, selin çevrenin hoyratça kullanılmasının bir sonucu olduğunu öne sürerek bu acı olayın sorumluluğunu yine üstlenmekten kaçındılar.

Onlar sorumluluklarını inkâr ederken İstanbul, uzun yıllardır yaşadığı yasa dışılığın, kontrolsüz gelişimin, alt yapı problemlerinin, denetimsizliğin faturasını bu kez onlarca canını seke teslim ederek ödedi. Tarım alanlarını, su havzalarını, ormanlarını yapılaşmaya feda ederek doğal yaşamı onarılmaz şekilde tahrip eden, dere yataklarındaki yasadışı yapılaşmaların meşrulaştırılan, şehirlik disiplinini görmezden gelenler bugün kendileri reddette de büyük bir kent suçuna neden oldular.

Doğal tehdidin kaynağı ister aşırı yağınurlar olsun, ister deprem olsun, bir şehir kendini savunamıyorsa ve savunmadığı gibi zafiyetini her geçen gün daha da arttırıyorsa, başta şehir yönetimini olmak üzere her bireyin bu kötü gidişte bir rolü olduğu açıktır. Yıllardan beri gerek belediyelerin gerekse merkezi yönetimin, şehirlerin gelişimi konusunda almış oldukları kararların büyük bir kısmı uzmanları tarafından kabul edilemez olarak nitelendirilmiş ve her defasında da bu eleştiriler akut muhalefet şeklinde algılanarak göz ardı edilmiştir. Özellikle, dere

yatakları, su havzaları ve orman içi yapılaşmaların sadece doğal kaynakların yitirilmesi açısından değil, sel ve toprak kayması gibi doğal tehditlerin oluşumunu arttırması yönünden de sakıncalarının altı defalarca çizilmiş-tir. Bugün geldiğimiz nokta, bir yandan tüm bu eleştirilerin hahklığı en acı şekilde ortaya koyarken, diğer yandan da yerel yöneticilerin acil durumlar karşısındaki acizliğini, bugüne kadar işlemiş oldukları kent suçlarının sonuçlarını ve doğayla pazarlık yapılamayacağı göstermektedir.

Planlama ve denetleme mekanizmalarının etkin kullanım sayesinde olumsuz sonuçların kontrol edilebilir bir boyut kazanabileceği yağışlar vb. doğa olaylarının sel afetine dönüşmesine engel olmaktan aciz kalan, İstanbul'u can kayıplarıyla sonuçlanacak kadar korkunç bir tabloya teslim eden kent yöneticilerini şiddetle kınıyoruz.

TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi olarak, kentin yöneticilerini yasayla kendilerine verilmiş olan görevlerini yapmaya ve vatandaşlarımızı bu görevlerin yerine getirilip getirilmediği konusunda takipçi olmaya davet ediyor, yaşadığımız sel felaketinde mağdur olan vatandaşlarımızı acil şifalar ve hayatını kaybedenler için başsağlığı diliyoruz.

**TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu**

**Istanbul Şube**

## **İSTANBUL'A İLİŞKİN İMAR PLANLARI HAKKINDA YAPILAN BİLGİLENDİRME TOPLANTILARINA KATILIMIMIZ SÜRÜYOR**

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından 13.02.2009 tarihinde kabul edilen ve Başkanlık makamı tarafından 15.06.2009 tarihinde onaylanan 1/100.000 ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı sonrasında 10.09.2009 tarihinde İstanbul 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı hakkında Odalara ve STK'lara bilgilendirme toplantılarının ilki gerçekleştirilmiştir. Odamızı temsilen Şube Yönetim Kurulu Başkanımız Erhan Demirdizen, Yönetim Kurulu üyelerimiz Başak Arslan, Mehmet Murat Çalık ve Şube Sekreter yardımcımız Gökçen Taşkın'ın katıldığı toplantıda 1/25.000 ölçekli plana dair henüz bir çalışma başlatılmadığı görülmüştür. Toplantıda 100.000 Çevre Düzeni Plan ve onay süreci değerlendirilmiş olup konuya ilişkin değerlendirmemizin yapılabilmesi için plan hazırlık sürecine aktif katılımımızın sağlanması hususunda değinilmiştir.

**Istanbul Şube**

## **GAYRİMENKUL SEKTÖRÜNDE ÇALIŞAN MESLEKTAŞLARIMIZLA BULUŞTUK**

Gayrimenkul sektöründe çalışan meslektaşlarımızla 14.09.2009 tarihinde Şubemizce düzenlenen toplantıda bir araya geldik. Meslektaşlarımız Ali Onur Tokgöz, Batuhan Tarkan, Dikle Biçer Tarkan, Nesil Akman Aybar, Müge Gülen, Zeliha Özcan ile Şube Yönetim Kurulu Başkanımız Erhan Demirdizen ve Yönetim Kurulu Üyemiz Nazan Özbaydar'ın bir araya geldiği toplantıda gayrimenkul sektöründe

çalışan şehir plancılarının meslek alanlarına ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır. Toplantı sonucunda Harita Kadastro Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin düzenleyeceği "Taşınmaz Değerleme Günleri" etkinliğine Odamızı temsilen gayrimenkul sektöründe çalışan meslektaşımızın katılmasına karar verilmiştir.

**Istanbul Şube**

## **İSTANBUL BULUŞMALARINI YÜRÜTME KURULU BİR ARAYA GELDİ**

16 Eylül Çarşamba günü 19-20 Ekim tarihlerinde İTÜ Taşkışla'da düzenlenecek olan "Kriz ve İstanbul" başlıklı İstanbul Buluşmaları 2009 öncesinde etkinlik Yürütme Kurulu bir araya geldi. Etkinlik programına ve oturum içeriklerine son hallerinin verildiği toplantıya Şube İl Başkanı Pınar Özden, Prof. Dr. Handan Türkoğlu (İTÜ), Prof. Dr. Aykut Karaman (MSGSÜ), Prof. Dr. Ayşenur Ökten (YTÜ), Doç. Dr. Ferhan Gezici (İTÜ), şube yönetim kurulu üyemiz Doç. Dr. Fatma Ünsal (MSGSÜ), Yrd. Doç. Dr. Ebru Firidin Özgür (MSGSÜ) ve Ar. Gör. Fatih Terzi (İTÜ) katıldı.

**Istanbul Şube**

## **İŞSİZ PLANCILAR VE ÜCRETLİ ÇALIŞAN MİMAR, MÜHENDİS VE ŞEHİR PLANCILARI KURULTAYI ÖNCESİNDE HAZIRLIK TOPLANTISI YAPTIK**

14-15 Kasım tarihlerinde İTÜ Maçka Kampüsü Mustafa Kemal Anfisi'nde gerçekleştirilecek olan TMMOB Ücretli ve İşsiz Mimar, Mühendis ve Şehir Plancıları Kurultayı'na hazırlık amacıyla 16 Eylül Çarşamba günü bir toplantı düzenlendi. Üyelerimiz Rama-

zan Gülten, Başar Alipaça, Pınar Gönen, Burcu Ünver, Aşlı Aygün, Gürkan Akgün ve Mustafa Özgür Yayla'nın yanı sıra Şube Sekreteri Tayfun Kahraman'ın katıldığı toplantıda Kurultay öncesinde bir çalıştay düzenlenmesine, bu çalıştayda meslek alanımızın farklı sektörlerinde çalışan meslektaşlarımızı bir araya getirip sorunlarımızın belirlenmesine, çalıştayın sonucunda çıkacak olan sonuç bildirgesinin ise Kurultay'a taşınmasına karar verilmiştir.

**Istanbul Şube**

## **TRAKYA İLLERİNDE ÇALIŞAN ŞEHİR PLANCILARI İLE ERGENE ÇEVRE DÜZENİ PLANI'NI DEĞERLENDİRDİK**

Tekirdağ İl Temsilciliğimizin organizasyonunda, Tekirdağ ve Edirne illerinde çalışan şehir plancıları ile birlikte Çorlu'da 17 Eylül 2009 tarihinde yaptığımız toplantıda, Çevre ve Orman Bakanlığı'na onaylanarak aşkya çıkarılan 1/100.000 Ölçekli Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı hakkında görüş alışverişini yaptık. Plan'ın yerleşim alanları ile tarım, sanayi ve diğer alanlar hakkında oluşturduğu kararlar ve alt ölçekli planlara ilişkin getirdiği kısıtlamalar üzerinde yaptığımız değerlendirmeler sonucunda, Plan'a itiraz edilmesinin gerektiği görüşü benimsendi.

**Istanbul Şube**

## **ERGENE HAVZASI REVİZYON ÇEVRE DÜZENİ PLANI'NA İTİRAZ ETTİK**

**T.C. EDİRNE VALİLİĞİ  
ÇEVRE VE ORMAN İL  
MÜDÜRLÜĞÜ'NE**

*Konu: 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon*





Çevre Düzeni Planı'na itirazları-  
mız.

Çevre ve Orman Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Trakya Kalkınma Birliği (TRAKAB) adına Tekirdağ Valiliği arasında imzalanan protokol çerçevesinde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi şirketlerinden BİMTAŞ bünyesindeki İstanbul Metropolitan Planlama Merkezi tarafından hazırlanarak Çevre ve Orman Bakanlığı'na sunulmuş olan, 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı (16 Pafta), Plan hükümleri (7 Pafta) ve Plan Açıklama Raporu (1 Adet) Çevre ve Orman Bakanlığı CED ve Planlama Genel Müdürlüğü tarafından 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2 (h) ve 10 (c) maddeleri ve 5491 / 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9 (b) maddesi uyarınca 24.08.2009 tarihinde onaylandığı ve 27.08.2009 tarihinden itibaren 30 (Otuz) gün süreyle İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Hizmet Binasında (Lozan Caddesi Karaağaç Yolu Üzeri Merkez/ Edirne) askıya çıkarıldığı öğrenilmiştir.

Çevre ve Orman Bakanlığı, Trakya Kalkınma Birliği (TRAKAB) ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) arasında imzalanan protokol doğrultusunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi şirketlerinden BİMTAŞ'a bağlı İstanbul Metropolitan Planlama Merkezi (İMP) tarafından hazırlanan itiraz konusu 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın plan müellifi konusunda belirsizlik olduğu anlaşılmaktadır. Planlar üzerinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nda görevli şehir plancılarının isim ve imzalarının bulunduğu belirtilmiştir. Bu durumda, itiraz konusu Çevre Düzeni Planı'nın plan müellifi İstanbul Büyükşehir Belediyesi olmaktadır. Oysa, ilgili mevzuat uyarınca belediyelerin kendi hizmet ve yetki bölgelerinde planlama hizmetlerini yapıp, yaptırıp, onaylayabilecekleri açıktır. Bu durumda, Plan müellifi olarak İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı bünyesinde yer alan planlama ekibinin kabul edilmesi söz konusu değildir.

Planda, Havza ve Su Yönetimi ile çevresel değerlerin sürdürülebilirliği üzerine strateji ve politikaların geliştirilmesine ihtiyaç bulunduğu gözlenmektedir. Sanayi tesislerinin desantralizasyonu ve Organize Sanayi Bölgeleri'ne yönlendirilmeleri ilkesi Ergene Havzası'nın korunması ve yönetimi açısından olumlu bir yaklaşım olsa da, teknik anlamda bir havza yönetimi ile bu hususun desteklenmesi gerekmektedir.

Plan Raporunun 2.10.31 maddesinde belirtilen çevresel kirlenmeye yüksek olan ve/veya çevresel tahribe neden olan sanayi türleri ve kullanımları listelenmiş ve bu tür kullanımların planlama alanında kesinlikle yer almayacağı ifade edilmiş olması olumlu bir yaklaşımdır. Ancak, başta D100 Karayolunun Çorlu-Edirne kesiminde gelişmiş bulunan ve yasal olmayan sanayi tesisleri hakkında hangi önleyici hükümlerin uygulanacağı anlaşılamamaktadır.

Plan Açıklama Raporu 2.10.3. maddesinde, "Planlama bölgelerinde, bu plan ilke ve stratejilerine uygun her il bütününde 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları yapılacak ve ilgili mevzuat uyarınca onaylanacaktır. 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları yapılmadan alt ölçekli planlar ve plan revizyonları yapılamaz, onaylanamaz, ve uygulamaya geçilemez." genel hükmü getirilmektedir (Plan Raporu, Sayfa 54). Söz konusu hüküm, 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları onaylanana kadar Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illerinde 1/5000 ve 1/1000 ölçekli imar planlarında hiçbir ilave, revizyon ve/veya değişiklik yapılamayacağı sonucunu doğurmaktadır. Oysa, 3194 Sayılı İmar Kanunu hükümlerine göre, herhangi bir alanda 1/5000 ölçekli imar planı yapılabilmesi için "carsa" çevre düzeni planına uygunluk şartı aranmaktadır. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın onaylanarak yürürlüğe girmesi sonucunda bu koşul yerine getirilmiş olmaktadır. Dolayısıyla da, ilgili mevzuat uyarınca valilik ve belediyelerin yetkileri altında bulunan imar planlarının ve

bu planlar üzerindeki revizyonların Çevre Düzeni Planı hükmü ile yasada tanımlanmayan bir koşula bağlanması uygun görülmemektedir. Bu sebeplerle, yukarıda aktarılan Plan hükmünün kaldırılması gerekmektedir olup, 1/25.000 ölçekli il çevre düzeni planları onaylandıktan sonra alt ölçekli planların bu doğrultuda revize edilmesi yoluna gidilmesinde yarar görülmektedir. Kaldı ki, 1/25.000 ölçekli il çevre düzeni planlarının hazırlık sürelerinin ne kadar zaman alacağı da belirsiz olduğundan, valilik ve belediyelerin İmar Kanunundan aldıkları plan yetkilerinde belirsiz süreyle kısıtlanmaya gidilmesi de sakıncalı bulunmaktadır.

Önceki yıllarda Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından onaylı 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planlarının itiraz konusu 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı ile birlikte yürürlükten kaldırılıp kaldırılmadığı hususunun plan hükümlerinde yer almaması uygulamada telâfisi güç sorunlara yol açacaktır. Ayrıca, önceki yıllarda ilgili idaresi tarafından onaylanan mevzi imar planları ile ilgili itiraz konusu Çevre Düzeni Planı'nda özel hükümler bulunduğu halde diğer nazım ve uygulama imar planları hakkında plan hükümleri ile herhangi bir açıklık getirilmemesi olması da yine uygulamada karşılıklıya neden olacaktır.

Yukarıdaki açıklamalarımız çerçevesinde, yasal mevzuata, planlama ilke ve esaslarına aykırı düzenlemelere yer verdiği tespityle 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı'na diğer yasal haklarımız saklı balmak koşulu ile gereği için itirazlarımızı sunar, sonucunda Odamıza bilgi verilmesini arz ederiz.



## İSKİ YÖNETMELİĞİNE DAVA AÇTIK

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından 16.07.2009 tarih ve 14 sayılı

İSKİ Genel Kurul kararı ile kabul edilerek 27 Temmuz 2009 tarihinde Referans Gazetesi'nde yayınlanarak yürürlüğe giren "İSKİ İçme Suyu Havzaları Yönetmeliği"-nin iptali ve öncelikli Yürütmenin Durdurulması için dava açıldı. Dava metninin tamamını aşağıda yayınlıyoruz:

**İSTANBUL ( ) İDARE MAHKEMESİ**

**SAYIN BAŞKANLIĞINA**

**DAVACI:** TMMOB Şehir Plancıları Odası

**VEKİLİ:** Av. Koray CENGİZ

**DAVALI İDARE:**

1- İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı/Saraçhane-İSTANBUL

2- İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Aksaray -İSTANBUL

**KONU:** İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından 16.07.2009 tarih ve 14 sayılı İSKİ Genel Kurulu Kararıyla üzerinde değişiklik yapılan 25.06.2006 tarihli İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönetmeliği'nin değişiklik yapılan maddeleri ve değişiklik sonrası oluşturulan yeni yönetmeliğin tümünün öncelikle Yürütmesinin Durdurulması ve İptali istemimizdir.

**İLAN TARİHİ:** 27 Temmuz 2009

**AÇIKLAMALAR**

**A- GENEL HUSUSLAR**

Kentleşme hızı, kontrolsüz ve plansız büyüme günümüz kentlerinin doğal kaynaklar üzerindeki baskısını artıran en temel sorunlardır. İstanbul kenti de bedelini doğaya ödeten bu süreci en yoğun şekilde yaşamaktadır. İstanbul'da kentleşme sürecindeki hız, doğal kaynakların korunması yönünde uygulanan politikaların ve göç eden nüfusa yönelik geliştirilen barınma politikalarının yetersizliği 1950'lerden başlayan ve artan bir içmeyle sorunları katlayan bir yapı göstermektedir. Özellikle son yıllarda küresel ısınmanın etkisiyle değişen yağış rejiminin yanı sıra uygulanan yanlış kentsel politikalar İstanbul gibi bir metropolün içmesuyu ihtiyacı konusunda sıkıntıya sokmuştur. 2007-2008

yıllarının İstanbul için en önemli gündemi barajların doluluk oranları ve kuraklık tahminleri iken 2009 yılının ortasına geldiğimizde yoğun yağışlar ve yukarıda bahsettiğimiz yanlış politikaların sonucu felaket haberleri gündemi oluşturmaktadır.

15.06.2009 tarihinde onaylanarak yürürlüğe giren 2009 yılında onaylanan İstanbul 1/100.000 ölçekli İl Çevre Düzeni Planına göre İstanbul nüfusu 12 milyonun üzerindedir ve bugünkü hızıyla artması durumunda 20 yıllık bir zaman diliminde nüfus 20 milyonun üzerine çıkacaktır. Bununla birlikte planın öngördüğü üst limit 16-17 milyondur. Su kaynakları ve havza alanları üzerindeki baskım da habercisi niteliğindeki bu nüfus öngörüsü aslında kapsamlı bir havza yönetim planının oluşturulması için bir uyarı anlamını taşımaktadır. Bu planın en önemli amacı ve uygulayıcıları şüphesiz ki İstanbul için havzalarda ıyulması gerekli esasları düzenleyecek yönetmelik ve yetkileri göz önüne alındığında İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İSKİ Genel Müdürlüğü'dür.

Bu koşullara rağmen davalı idareler, su havzalarının korunması konusundaki yükümlülüklerini yok sayarak yıllardır hazırladıkları yönetmeliklerle sistematik bir şekilde havzaların yapılmasınını, kirletilmesinin önünü açmaktadırlar. Değişikliğe konu 25.06.2006 tarihinde Gazete 34'te yayımlanan yönetmelik de bu zincirin halkalarından biri olup; tarafımızca dava konusu edilmiştir. İstanbul 6. İdare Mahkemesinde sürdürülen 2007/800 Esas No'lu davada hazırlanan bilirkişi raporu doğrultusunda yönetmeliğin bazı maddelerinin yürütmesi 15.01.2009 tarihli kararla durdurulmuştur; dava derdestir. Bu esnada davalı idareler, söz konusu 25.06.2006 tarihli yönetmeliğin başta yürütmesi durdurulan maddeler olmak üzere; yargı kararından bağımsız diğer maddelerinde de 16.07.2009 tarih ve 14 sayılı İSKİ Genel Kurulu Kararıyla değişiklik yaparak 27.07.2009 tarihli Referans Gazetesi'nde yayımlamışlardır.

**B- YÖNETMELİĞİN İPTALİNİ GEREKTİREN HUKUKİ YASALARA ŞEHİRCİLİK İLKELERİNE VE KAMU YARARINA AYKIRI HUSUSLAR:**

1. "Rezervuarların Ve Koruma Altındaki Dere Yataklarının Maksimum Su Kotu İçinde Uyulması Gereken Esaslar" başlıklı 5. Maddenin (e) bendi:

Yönetmeliğin 5.e. bendinde değişiklikten önce "İdare için gerekli tesisler dışında herhangi bir yapı yapılamaz" şeklinde yer alan hükmünün "Suyun temini, artırılması ve elektrik üretimi için gerekli teknik tesisler dışında herhangi bir yapı yapılamaz" olarak değiştirildiği görülmektedir. İlgili yürütmeyi durdurma kararının gerekçelerinde; Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinin 16/d maddesinde yer alan "İçme ve kullanma suyu rezervuarlarının su toplama havzaları içinde bulunan devlete, belediyelere ve kamuya ait araziler koruma alanları için verilen kısıtlamalara tabidir..." hükmü gereği söz konusu rezervuar alanları içinde İdare için gerekli tesislerin neler olduğunun belirtilmesinin yerinde olduğu ifade edilmektedir. 2009 tarihli değişiklikle bu alanlarda yapılması "gerekli" tesislerin türleri belirtilmiş; ancak söz konusu maddeden İSKİ Genel Müdürlüğü'nü ifade eden "İdare" ibaresinin çıkartıldığı tespit edilmiştir. Bu koşullar altında, rezervuarlar ve koruma altındaki derelerin koruma alanlarında sadece İdare için gerekli olacak "su temini, artırılması ve elektrik üretimi" faaliyetlerinin dışında başka korum ve şahıslarda da bu alanlarda söz konusu faaliyetleri gerçekleştirebileceği anlaşılmaktadır.

Söz konusu 5. maddenin (e) bendinde İSKİ'yi ifade eden "İdare" kelimesinin kaldırılması sakıncalıdır.

2. "İçmesuyu Havzalarında Yapılma İle İlgili Uyulması Gereken Esaslar" başlıklı 6. Maddenin (a) bendindeki "mevcut mevzuatta öngörülen yasal süreler içinde" ifadesi:

"Madde-6-a) İçmesuyu havzalarında bu yönetmelik çerçevesinde İSKİ görüşü alınmak suretiyle,



mevcut mevzuatta öngörülen yasal süreler içinde, Çevre Düzeni Planı ve İmar Planlarının hazırlanması esaslıdır." hükmü dava konusu ettiğimiz 25.05.2006 tarihli yönetmelikteki şekliyle korunmuştur.

Bu madde 2003 ve 2004 yönetmeliklerinde 5-b fıkrasının ilk paragrafı olarak düzenlenmiştir.

(" Bu yönetmelik kapsamında kalan alanlarda yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2 yıl içinde imar planlarının yapılması ve revize edilmesi esaslıdır.") Maddenin yeni şeklinde hem plan yapım süresi kaldırılmış, hem de mevcut planların revizyonundan hiç söz edilmemektedir. Maddede geçen "mevcut mevzuatta öngörülen yasal süreler" ifadesi ile neyin kast edildiği belirsizdir. Mevzuatta böyle bir süre belirlemesi yoktur. Madde, plansız alanların planlarını hazırlanması ve mevcut planların revizyonu için bir süre belirlemelidir. Bu çerçevede, hükmün ifade edildiği biçiminin hukuka, yasalara şehircilik ilkeleri ve kamu yararına aykırı olduğu açıktır.

3. "İçmesuyu Havzalarında Yapılmasa İle İlgili Uyumlası Gereken Esaslar" başlıklı 6. Maddenin (e) bendinde yer alan;

• "Göl ve dere mutlak koruma alanları, kısa mesafeli koruma alanları, orman alanları, mutlak tarım alanları yerleşime açılmaz..." cümlesindeki "yerleşim" ifadesi konut, iskan anlamlarını taşıması sebebiyle mutlak ve kısa mesafeli koruma alanlarında her türlü yapılaşmanın önüne geçilebilmesi açısından yeterli ve sakıncalıdır.

• "İmar planlarında orta ve uzun mesafeli koruma alanlarında yer alan konut alanlarında LİSTE-2'de verilen orta ve uzun mesafeli koruma alanları için ayrı ayrı belirlenen yoğunluk değerleri aşılamaz..." cümlesi ve yönetmelik eki Liste-2 ile tanımlanan Havza içi yoğunluk kararları bütünüyle havzalardaki yoğunluğun artırılması sonucunu doğuracak şekilde düzenlenmiştir. İstanbul 6. İdare Mahkemesinin verdiği 15.01.2009 tarihli kararla bazı maddelerinin yürütmesi durdurulan 25.06.2006 tarihinde yayımlananak

yürürlüğe giren yönetmeliğin eki liste-2'deki yoğunluk değerlerinin 16.07.2009 tarihinde yapılan değişikliklerle artırıldığı tespit edilmiştir:

• Daha önce havzalar için belirlenen kişi/ha değerinden verilen yoğunlukların bu değişikliklerle havzalardaki orta ve uzun mesafeli koruma kuşakları için ayrı ayrı belirlendiği; ancak maksimum yoğunluk değerleri üzerinden bakıldığında değişiklik sonucunda uzun mesafeli koruma alanlarında belirlenen tüm yoğunluk değerlerinin artırıldığı göze çarpmaktadır. Örneğin, daha önce bütün havzalar içinde en yüksek yoğunluk 120 kişi/ha iken bu değişiklik sonunda en yüksek değer 150 kişi/ha olduğu göze çarpmaktadır.

• Bununla birlikte, uzun mesafeli koruma alanları bütün havzaların içinde en geniş yüzey alanını kaplayan koruma alanıdır. Bir başka deyişle, uzun mesafeli koruma alanlarının genişliği aynı havzanın orta mesafeli koruma alanından birkaç kat daha büyüktür. Dolayısıyla uzun mesafeli koruma alanlarındaki yoğunluk değerlerinin yükseltilmesi yukarıda bahsedilen alansal büyüklük farkı nedeniyle havzalardaki yoğunluğun artırılmasında daha çarpıcı sonuçlar doğuracaktır. Örneğin; Sultanbeyli ilçesi için 16.07.2009 tarihli değişiklikten önce Liste-2'de verilen ortalama yoğunluk değeri havzanın tamamı için 90 kişi/ha iken değişiklikten sonra orta mesafeli koruma alanı için 40 kişi/ha ve uzun mesafeli koruma alanı için 150 kişi/ha olarak düzenlenmiştir. İlk bakışta göze çarpan ortalama yoğunluk değeriindeki artış zaten oldukça açıktır; ortalama 90 kişi/ha, ortalama 150 kişi/ha olarak yükseltmiştir. Ancak daha çarpıcı olan alansal büyüklük farkları hesaba katıldığında görülebilecektir: Sultanbeyli ilçesinin yerleşilebilir kabul edilen orta mesafeli koruma alanının 20 birim büyüklüğünde; uzun mesafeli koruma alanının 80 birim büyüklüğünde olduğunu kabul ederek yapılacak kaba bir hesaplama yönetmelik değişikliğinden önce söz konusu ilçede yaşayacak nüfusu 9,000 kişi; değişiklik

sonrası yapılan yeni düzenlemeye göre ise 13,600 kişi olacağı söyleyebiliriz. Bu alansal kabul edilen yola çıkararak Sultanbeyli'ye 4,600 kişinin daha yerleşmesine olanak sağlandı; başka bir deyişle yoğunluğun yaklaşık olarak %26 arttırıldığı hesaplanabilir. Üstelik gerçek alansal büyüklüklerin arasındaki fark burada verilen farazi değerlerden daha yüksek oranlarda ve havzadan havzaya değişmektedir.

• 21.02.2003 tarihli yönetmelikte yer alan "...kamuya ait konut dışı yapıların TAKSmax=0,07, KAKSmax=0,21 ve değiştirilebilir azami arazi oram 0,10 olacak şekilde görüş verilebilir" şeklindeki hükümü iptal edilmiş ve 25.06.2006 tarihli yönetmeliğin ise "...Konut dışı yapılaşmalarda KAKS: 0,20 değeri aşılamaz..." hükmününin yargı kararıyla yürütmesinin durdurulmasına rağmen yapılan değişiklikte "Kamu hizmeti için ayrılan, sosyal ve teknik donatı yapıları hariç konut dışı yapılaşmalarda ise KAKS: 0,25 değeri aşılamaz." denilerek; yürütmesi durdurulan maddeye aykırı düzenleme yapılmış; üstelik yapılaşma şartlarında emsal artırımı sağlanmıştır.

• Daha önceki yönetmeliklerde ve dava konusu 25.06.2006 tarihli yönetmeliğin 16.07.2009 tarihli değişiklikten önceki halinde de olduğu üzere Liste-2'de belirlenen yoğunluk değerleri sadece konut, yapılaşmış alanlara ilişkin bir düzenleme olmayıp; gelişme alanlarının da kapsamaktadır. Bu durum, içmesuyu havzalarının henüz yapılaşmaya açılmamış alanlarında gelişme baskısı oluşturacak; boş alanlar üzerinde yüksek yoğunluklarda yerleşim alanlarının gelişmesini öni açacaktır. Bu haliyle bile 16.07.2009 tarihinde değişiklik yapılan söz konusu yönetmeliğin 6/e maddesi ve eki Liste-2 içmesuyu havzalarının korunması ilkesine aykırı bir yapı teşkil etmektedir.

Sonuç olarak; 16.07.2009 tarihinde üzerinde değişiklik yapılan 25.06.2006 tarihli İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönetmeliğinin "İçmesuyu Havzalarında Yapılmasa İle İlgili Uyumlası Gereken Esaslar" başlıklı 6. maddesi (e) bendinin,

“...Göl ve dere mutlak koruma alanları, kısa mesafeli koruma alanları, orman alanları, mutlak tarım alanları yerleşime açılmaz. Bu alanlar ile, askeri alanlar yoğunluk hesabına dahil edilemez.

İmar planlarında orta ve uzun mesafeli koruma alanlarında yer alan konut alanlarında LİSTE-2’de verilen orta ve uzun mesafeli koruma alanları için ayrı ayrı belirlenen yoğunluk değerleri aşlamaz.

Kamu hizmeti için ayrılan, sosyal ve teknik donatı yapıları hariç konut dışı yapılaşmalarda ise KAKS: 0.25 değeri aşlamaz.”

hükümleri, havzalardaki yoğunluğu arttıracak nitelikte olup; yönetmeliğin su havzalarının korunması ve kirletilmesinin önlenmesi amacıyla çelişmektedir.

4. “İçmesuyu Havzalarında Yapılaşma İle İlgili Uyumlası Gereken Esaslar” başlıklı 6. maddesinin (h) bendi;

“Tüm koruma kuşaklarında içmesuyu havzası ilanından önce mevcut köy yerleşik alanları içinde uygulama imar planları hazırlanncaya kadar, mevcut yapıların tadilat ve tamirat müzaccatlarına ebatları değiştirilmeksizin ilgili belediyesinden alınacak yazılı izin veya ruhsatın idareye ibrazı halinde onay verilir.” ifadesi söz konusu yönetmeliğin ilk hazırladığı tarih olan 1984 yılı öncesinde köy yerleşik alan olarak tespit edilen alanları tanımlamaktadır. Söz konusu alanlardaki mevcut yapılarda basit onarım çalışmalarının yapılması hususunda bir sorun bulunmamasıyla birlikte 6/h maddesindeki “tadilat” kelimesinin çıkarılması uygun olacaktır.

Ayrıca, söz konusu 6/h maddesindeki “Tüm koruma kuşaklarında...” ifadesi söz konusu yönetmeliğin Göl Mutlak ve Dere Mutlak Koruma Alanlarındaki esasları düzenleyen 6.1. maddesi (d) bendinin “Mutlak koruma alanlarında mevcut olan yapıların tadilatına ve yıkılıp yeniden yapılmalarına izin verilmaz.” ifadesindeki mutlak koruma alanlarındaki her türlü tadilat yasaklayan hükmü ile çelişmektedir.

5. “İçmesuyu Havzalarında Yapılaşma İle İlgili Uyumlası Gereken Esaslar” başlıklı 6. maddenin (i) bendinde yer alır;

“Bu yönetmelik ile İçme Suyu Havzası olarak ilan edilen bölgelerin, havza ilan tarihinden önce yürürlükte olan Çevre Düzeni Planlarının Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğine aykırı olmayan hükümleri uygulanır. Ayrıca 1/100.000 ölçekli Düzce ili, 1/25.000 ölçekli Düzce Merkez İlçesi ve yakın çevresi, 1/25.000 ölçekli Yığılca İlçesi çevre düzeni planlarının açıklama raporları ve uygulama hükümlerine aykırı olmayan yönetmelik maddeleri de uygulanır.” İfadesi, İdare tarafından ISKİ yönetmeliğine uygunluğunun denetlenip denetlenmediği belirli olmayan Çevre Düzeni Planlarının hazırlanma tarihinden önce yürürlükte olması koşuluyla Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğine aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasını kabul etmektedir. Hazırlanan ISKİ İçmesuyu Havzaları Yönetmeliğinin ise anılan 1/100.000 ve 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planlarının ve açıklama raporlarına AYKIRI OLMAYAN hükümlerinin uygulanacağını ifade etmektedir. Bu açıkça hazırlanan yönetmeliği hükümsüz kılan bir düzenlemedir. İstanbul içmesuyu arzına yönelik il sınırları içindeki su kaynaklarının gelecek için yetersiz görülmesi sebebiyle milyonlarca liralık yatırımlar yapılmış ve Düzce İl sınırlarındaki Melen Çayından İstanbul’a su taşınması projelendirilmiştir. ISKİ İçmesuyu Havzaları Yönetmeliği’nin amaç başlıklı birinci maddesi: “İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde ihtiyaç duyulan içme ve kullanma sularının temin edilmesi ve edileceği İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları dahilinde ve haricinde bulunan yüzey ve yeraltı su kaynaklarının çeşitli yollarla kirlenmesini önlemek” demektir. Ancak, davalı idarelerin yıllardır İstanbul içindeki havzaların “çeşitli yollarla kirlenmesini” önlemek yerine bir nevi “af” niteliğindeki düzenlemelerle yürüttüğü politikayı il sınırları dışına

taşıyarak sürdürdüğü görülmektedir. Yapılan milyonlarca liralık yatırımların ardından söz konusu havza alanlarının koruma-kullanma dengesi gidülerek hazırlanacak planlarla mutlak surette kirlenmesinin önüne geçilmesi hedeflenmiyken, yönetmelik hükümleri, yönetmeliğe uygunluğu sorgulanmadan plan hükümlerinin ardında bırakılmaktadır. Bu haliyle yönetmeliğin 6.1. maddesi İstanbul için içmesuyu kaynağı olarak belirlenen ve havza ilan edilen alanın daha en başından bir içmesuyu havzası olarak korunmasını benimsemektedir. Havza ilan edilen alana ilişkin düzenlemelerin Yönetmeliğin amacına uygun olarak yeniden düzenlenmesi ve bu esnada telafisi mümkün olmayacak sonuçların önüne geçilebilmesi için söz konusu maddenin yürütülmesinin durdurulması gerekmektedir.

6. “İçmesuyu Havzalarında Yapılaşma İle İlgili Uyumlası Gereken Esaslar” başlıklı 6. maddenin (j) bendi;

“Kısa mesafeli koruma alanlarında kalan kırsal yerleşik alanlar planlanırken mevcut yapılar, ebatları değiştirilmeksizin aynen muhafaza edilebilir.” ifadesi, kırsal yerleşik alanlardaki mevcut yapılaşmayı olduğu gibi kabul edilebilir kılmaktadır. Buna göre, İdare tarafından yapılacak gerekli tesislerin haricinde yapı yasaklı olduğu söz konusu yönetmeliğin 6.2.(a) bendinin “İdare tarafından yapılacak veya yapılacak arıtma tesisleri hariç hangi maksatla olursa olsun hiçbir şekilde yapı yapılamaz...” hükmü ile belirlenmemiş; mevcut yapıları olduğu gibi koruyarak hem kısa mesafeli alanlarda yapılaşmanın önünü açan hem de söz konusu 6.2.(a) bendi ile çelişir nitelikte olup, sakıncalı bulunmaktadır.

7. “İçmesuyu Havzalarında Yapılaşma İle İlgili Uyumlası Gereken Esaslar” başlıklı 6. maddenin Orta Mesafeli Koruma Alanlarında uyulması gereken esasları düzenleyen 6.3. bendi;

Söz konusu koruma alanlarında yapılamayacak veya faaliyetleri tanımlanmaktadır. 6.3. bendindeki listem, yapılması sakıncalı bulunan



sınırlı faaliyeti içermesi bu listede yer almayan fonksiyonların bütünüyle içmesuyu hatzaları için 'sakıncalı olmayan' faaliyetler niteliğinde kabul edildiği anlamına gelmektedir. Bu husus, kirlenici özellikli olan ancak listede yer almayan fonksiyonların kontrolsüz bir şekilde havza alanlarında yer seçimi yapabilmesinin önünü açacak nitelikte olup; içmesuyu hatzalarının kontrolsüz üretim ve depolama benzeri faaliyetlerle kirlenmesi somucunu doğuracağından son derece sakıncalıdır.

Söz konusu listede yer alan "her türlü sanayi maksatlı yapılar" ifadesi çok genel bir ifade olup; uygulayıcılar tarafından farklı yorumlanarak farklı sonuçlara sebep olabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple bu yapıların ve faaliyetlerin neler olduğu detaylı olarak açıklanmalıdır.

Yapılmaması gereken faaliyetler, mesafeler göz önüne alındığında geçecek değildir. Laboratuvarlarında ve atölyelerinde kimyevi maddelerin işlendiği her türlü eğitim ve öğretim kurumları, Hastaneler, Akaryakıt istasyonları, Mezbaaha, Her türlü kimyevi madde, yakıt, zehirli zararlı ve tehlikeli madde depoları, Çöp toplama ve imha merkezleri ve Katı atık depolama tesislerinden kaynaklanan atıkların belirlenen mesafe olan 1000 – 2000 m dışından da rezervuarları etkileyeceği bilinmektedir. Özellikle noktasal olmayan kaynaklar vasıtası ile rezervuara karışması muhtemel atıklar insanlarda önemli sağlık sorunlarına da yol açabilmektedir. Rezervuara ulaşacak atıklar bir yandan muhtemel sağlık sorunları ortaya çıkarırken, öte yandan da içme suyu artma tesislerinde kayda değer miktarlarda artım harcamalarının yapılmasına yol açacaktır. Buda tüketicilerin birim miktardaki suyu daha yüksek fiyatlandırma ile içmelerine yol açacaktır.

Ayrıca, 16.07.2009 tarihli değişiklikten önce 6.3. bendinin son fıkrasında "Yukarıda bulunmayan ve faaliyeti itibarıyla kirlenici olup olmadığı konusunda dairesince karar verilemeyen

durumlarda ilgili Kanun ve yönetmelikler çerçevesinde karar almaya İSKİ Yönetim Kurulu yetkilidir." şeklinde yer alan ve kirlenici olup olmadığı hususunda karar almamayan faaliyet ve yapılarla ilişkin İdarenin sorumluluğunu tanımlayan ifadenin bu değişiklikli yönetmelik 6.3. bendinden çıkarıldığı görülmektedir. Havza içinde her türlü kirlenici faaliyetin yer almasının ve ruhsatlandırılmasının engellenmesi İSKİ'nin sorumluluğunda olup bağlayıcı nitelikte olan bu ifadenin 6.3. bendinden çıkarılması uygun bulunmamaktadır.

8. "İçmesuyu Hatzalarında Yapılaşma İle İlgili Uygulanması Gereken Esaslar" başlıklı 6. maddenin Uzun Mesafeli Koruma Alanlarında uygulanması gereken esasları düzenleyen 6.4. bendi, Yukarıda 6.3. bendi için açıkladığımız nedenlerle aynı sakıncaları barındırmaktadır. Koruma alanlarında yapılması sakıncalı faaliyetleri listede sıralanması, listede yer almayan fonksiyonların tümünü "sakıncalı olmayan" olarak kabul etmektedir.

6.3. maddesine yaptığımız itirazda da ifade ettiğimiz gibi yapılmaması gereken faaliyetler, rezervuara olan uzaklıklar göz önüne alındığında geçecek bir tablo oluşturmamaktadır. Uzun Mesafeli Koruma Alanı'nın 2000 m – İçmesuyu Havza Sınır Arası'nda, Metal Sanayi, Yüzey Temizleme (asitle), Tekstil Boyama ve emprane baskı, Kimyasal madde depoları, İmalatından sanayi atıksuyu kaynaklanan kimyasal madde üretim tesisleri, Ham Deri İşleme, Asit imal ve dolun yerleri, Zehirli mücadele ilacı imal ve dolun yerleri, Pil, batarya-akü imal yerleri, Gres yağ fabrikaları, İlaç Sentez fabrikaları, Ağır metal tuzu üretimi, Çöp ayırma, depolama ve imha merkezleri, Açık kömür depolama, Her türlü kimyevi madde ve yakıt depoları gibi faaliyetlerden gelen tehlikeli atıkların çeşitli yollarla (noktasal, noktasal olmayan ve diğer yollarla) rezervuarlara ulaşması başta insan sağlığı olmak üzere canlı bileşenler üzerinde tehdit oluşturacaktır. Rezervuara ulaşacak

atıklar bir yandan muhtemel sağlık sorunları ortaya çıkarırken, öte yandan da içme suyu artma tesislerinde kayda değer miktarlarda artım harcamalarının yapılmasına yol açacaktır. Buda tüketicilerin birim miktardaki suyu daha yüksek fiyatlandırma ile içmelerine yol açacaktır.

Yine, 6.3. bendinde olduğu gibi Uzun Mesafeli Koruma Alanlarında uygulanması gereken esasları düzenleyen 6.4. bendinin son fıkrasında yer alan "Yukarıda bulunmayan ve faaliyeti itibarıyla kirlenici olup olmadığı konusunda dairesince karar verilemeyen durumlarda ilgili Kanun ve yönetmelikler çerçevesinde karar almaya İSKİ Yönetim Kurulu yetkilidir." ifadesinin dava konusu değişiklikle çıkarıldığı görülmektedir. Havza içinde her türlü kirlenici faaliyetin yer almasının ve ruhsatlandırılmasının engellenmesi İSKİ'nin sorumluluğunda olup bağlayıcı nitelikte olan bu ifadenin 6.4. bendinden çıkarılması uygun bulunmamaktadır.

9. Yönetmeliğin Madencilik ve döküm faaliyetleri başlıklı 7. maddenin Madencilik faaliyetleri başlıklı 7.1. maddesinin (b) bendi

"Kısa, Orta ve Uzun mesafeli koruma alanları içinde, Madencilik mevzuatı ve Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak ilgili idarelerden izin alınması kaydıyla madencilik faaliyetine izin verilir..." ifadesi 13.02.2008 tarihinde Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle 19/e maddesine eklenen "Hiçbir şekilde madene ocağı açılmasına ve işletilmesine izin verilmez" hükmüne aykırı ve sakıncalıdır.

Madencilik faaliyetleri atıksu deşarjı ve kontrolünü gerektirecek nitelikte faaliyetler olmayıp, tamamen içmesuyu hatzalarında arazi yapısını, yeraltı ve yer üstü su akış yollarını, topografyayı bozacak nitelikte faaliyetlerdir. Bu sebeple hiçbir surette içmesuyu hatzalarında içinde bu faaliyetlere izin verilmesi gerekmektedir.

10. Yönetmeliğin Madencilik ve döküm faaliyetleri başlıklı 7. madde-

nin Döküm Faaliyetleri başlıklı 7.2. maddesi (c) bendi;

"Uzun mesafeli koruma alanlarında; kimyasal atık, çöp vb. suyun kalitesine olumsuz etki edecek malzeme dökülmemesi, "Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Anklarının Kontrolü Yönetmeliği" gereği yetkili kurumlardan izin/ruhsat alınması, kontrol ve denetimin adı geçen yönetmelikte belirtilen kurumlara yapılması kaydıyla, hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları için döküm sahası oluşturulmasına müsaade edilir." denmektedir. Bu maddede dökümüne izin verilen atıkların kontrollü bir şekilde havzaya bırakılacağı var sayılarak ruhsatlandırma koşulları oluşturulmaktadır.

11. Ziraat ve Hayvancılık Başlıklı 8. maddenin (b) bendi;

"İçmesuyu havzalarının bütün koruma alanlarında suni, kimyasal gübre ve tarım ilaçları kullanmamak şartıyla organik tarım teknikleri uygulanarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığının kontrol ve denetiminde bükisel üretime ve İdarenin uygun gördüğü meyvecilik ve açaçlandırma faaliyetlerine izin verilir." İfadesi ile mutlak koruma alanları da dahil bütün koruma alanlarında organik tarıma izin verildiği görülmektedir. Organik zirai üretim türünün ilkemizde henüz yeni yaygınlaşmaya başladığı ve yetkili kurum ve kuruluşlarca geliştirilmesi gereken denetim ve kontrol mekanizmalarının kurumsallaşma aşamasını henüz tamamlamadığı göz önüne alınırsa; içmesuyu havzaları gibi mutlak korunması gerekli ve ekolojik açıdan hassas alanlarda daha temkinli davranılması şarttır. Bu durumda tüm koruma kuşaklarında organik zirai faaliyetin kontrollü bir biçimde sürdürüleceğinin öngörülmesi iyimser bir yaklaşımla olup, tarafımızca sakıncalı addedilmektedir.

Ayrıca, daha önce 21.02.2003 tarihli yönetmelikte kısa mesafeli koruma alanları için "...İSKİ denetiminde Ekolojik Ziraat' e izin verilebilir(8/d)" ifadesi yargı kararıyla iptal edilmiş olup; 25.06.2006 tarihinde yayım-

lanarak yürürlüğe giren yönetmelikte yapılan 16.07.2009 tarihli değişiklikle bu karara aykırı hüküm getirildiği görülmektedir.

12. Ziraat ve Hayvancılık Başlıklı 8. maddenin (c) bendi

"Kısa, orta ve uzun mesafeli koruma alanlarında hayvanların kontrollü otlatılmasına izin verilir." denilmektedir, ancak kontrolün kim tarafından ve nasıl yapılacağı belirsizdir. Bu ifade kontrolün yapılacağı varsayımıyla düzenlenmiş olup; günümüze değin edinilen tecrübeler ışığında konunun istismarın açık olduğu aşikârdır ve tarafımızca son derece sakıncalı addedilmektedir.

13. Ziraat ve Hayvancılık Başlıklı 8. maddenin (d) bendi

"Organik tarım teknikleri kullanılarak, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının kontrol ve denetiminde, İçmesuyu havzalarında mutlak, kısa ve orta mesafeli koruma alanlarında organik arı yetiştirilmesine, uzun mesafeli koruma alanlarında hayvansal üretime izin verilir" denilmektedir. Bu ifade de, 8/b maddesinde öne sürdüğümüz sakıncaları barındırmakta; henüz kontrol mekanizmaları kurumsallaşmamış bir üretim türünün içmesuyu havzaları gibi ekolojik açıdan hassas ve denetimsizliğün su ihtiyacının arzına yönelik ciddi sonuçlar doğuracağı alanlarda tehlikeli görülmektedir.

Ayrıca, uzun mesafeli koruma alanlarında hayvansal üretime izin verilmesi, söz konusu yönetmeliğın 6.4. maddesinde yer alan uzun mesafeli koruma alanlarında yapılması sakıncalı bulunan faaliyetlerle çelişki oluşturmaktadır.

14. 25.06.2006 tarihinde yayımlananak yürürlüğe giren yönetmelikte yer alan Kamulaştırma ile İlgili İşlemler başlıklı 10. maddenin 16.07.2009 tarihli değişiklikle yönetmelikten kaldırıldığı görülmektedir. 2560 sayılı İSKİ Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kamunun, Görev ve Yetkileri başlıklı 2. maddesi (d) bendinde yer alan "Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki bele-

diyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak" hükmü gereği İSKİ Genel Müdürlüğü, her türlü kamulaştırma işlemlerinde belediyelerin yetkisizne sahiptir. İSKİ'nin, kuruluş yasasından aldığı yetkiyle İstanbul İl sınırları içinde, suyun temini ve arzı konusundaki her türlü tesisi yapmak ve işletmek, bunların onarımını vb. konularda görevli ve tek yetkili olması sebebiyle gerekli yerlerde ve mutlak koruma alanlarında kamulaştırma işlemlerini yaparak yükümlülüğünü yerine getirmesi esastır. Yönetmelikte yapılan değişiklik Kamulaştırma ile ilgili İşlemleri düzenleyen maddenin çıkarılması İdarenin bu sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. Havzalarda ve dere yataklarında görülen yoğun yapılaşma ve yaşanan sel felaketleri İdarenin sorumluluğunu bir kez daha acı bir şekilde gözler önüne sermiştir. Bu sebeple 25.06.2006 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren yönetmelikte yer alan Kamulaştırma ile İlgili İşlemler başlıklı 10. maddenin 16.07.2009 tarihli değişiklikle kaldırılması son derece sakıncalıdır.

15. 25.06.2006 tarihinde yayımlananak yürürlüğe giren İSKİ İçmesuyu Havzaların Yönetmeliği'nde yer alan Geçici Madde (a) bendinin 16.07.2009 tarihli değişiklikle yönetmelikten kaldırıldığı görülmektedir. Söz konusu geçici madde (a) "Mutlak koruma alanlarında mevcut bütün sanayi, depolama, hayvancılık vb. tesislerin faaliyetlerine derhal son verilir" hükmünde olup, mutlak koruma alanlarındaki sakıncalı yapıların temizlenmesi amacıyla düzenlenmiştir. Söz konusu alanlardaki yapıların kaçak yapı olarak kabul edilmesi ve bu yapıların faaliyetlerine son verilmesi hükmünün geçici maddeyle değil esas madde olarak düzenlenmesi gerekirken, değişiklikle bu hüküm ortadan kaldırılmıştır. Geçici maddelerin süreleri maddenin kendisine değil, hükmüne bağhdır, dolayısıyla söz konusu geçici madde (a) 'nın hükmü gereklileri bütünüyle yerine getirilmemiş olduğundan kaldırılması sakıncalıdır.



16.25.06.2006 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren İSKİ İçmesuyu Havzaları Yönetmeliği'ne açılan 2007/800 Esas No'lu davada İstanbul 6. İdare Mahkemesi kararı ile yürütmesi durdurulan Yürürlük başlıklı 15. maddenin 1. fıkrasının son cümlesi "...Dönemindeki yönetmeliklere göre ilgili prosedürden geçerek İSKİ Görüşü almak ve yürürlüğe giren imar planları mütesep hak olarak geçerlidir" ifadesinin aynen korunmakta olduğu görülmektedir.

Söz konusu cümle, yönetmeliğin 6.c. maddesi "İSKİ Görüşü bulunmayan mevcut planların bu yönetmelik doğrultusunda revize edilmesi ve İSKİ Görüşü alınması zorunludur" hükmüne aykırıdır. Yönetmelik bir yandan yönetmeliğe uygun olmayan planların yönetmeliğe uygun biçimde ve İdare'den uygun görüşü alarak revize edilmesi gerektiğini hükme bağlarken, diğer yandan 'mütesep hak' gereğiyle su havzalarının korunması ilkesine uymayan planları kabul etmesi son derece sakıncalı olup; yukarıda anılan yargı kararıyla yürütmesi durdurulmuştur.

## C- YÖNETMELİĞİN TÜRÜNÜN İPTALİ NEDENLERİ

Dava konusu İSKİ Yönetmeliği'nin iptal nedenleri, sadece yukarıdaki hükümlerle sınırlı değildir. Daha önceki yönetmeliklerde, hatta 1995 ve sonrası hukuka aykırı bulunduğu nedeniyle tadilatlı İSKİ yönetmeliklerinde dahi yer alabilmiş korumaya yönelik, kısıtlayıcı birçok hükmün dava konusu yönetmelikte yer almamış olduğu görülmektedir. Korumaya yönelik bir çok hükme yeni yönetmelikte yer verilmemiş olması ve böylelikle içme suyu havzalarının kullanım olanaklarını artırılması su kaynaklarını ciddi biçimde tehlikeye sokmaktadır.

Bu konuda Yönetmeliğin içine sindirilmiş ve hukuka, yasalara, şehircilik ilkeleri ve kamu yararına aykırı hususlarla ilgili bir kısım örnek aşağıdadır:

1-) 2004 tarihinde bazı maddeleri tadil edilmiş olan bundan önceki yönetme-

likte, Tarifler- 4. Madde: "Kaçak Kullanım: Yönetmeliğin koruma banlarını ilgili esaslarına aykırı olarak faaliyetle bulunan yapı ve tesisler ile yine bu prensiplere aykırı olarak su ve arazi kullanımdır." denilmektedir. Dava konusu yönetmelikte bu hükmün tamamen kaldırılmıştır. İSKİ Yönetim Kurulu'na sunulan yönetmelik taslağında, bu durum, "Yeni yönetmelikte kullanılmadığından Kaçak Kullanım tanımı çıkarılmıştır." biçiminde açıklanmaktadır. Bu açıklama, dava konusu yönetmelikte artık bu tür yapı ve kullanımlara ilişkin alınacak önlemler ve yaptırımlara yer verilmediğini açık bir izahıdır. Bu yeni yaklaşımın hukuka, yasalara, şehircilik ilkeleri ve kamu yararına aykırı olduğu açıktır.

2-) İçmesuyu havzaları ile ilgili tüm yönetmeliklerde, yapılaşma izni verilen kuşaklarda yer alabilecek fonksiyonlar, parsel büyüklükleri ve imar hakları açıkça belirtilmiştir. Ancak dava konusu yönetmelikte sistem değiştirilmiştir. Bu değişiklik hem yönetmeliğin düzenleme biçimi, hem de içeriği ile ilgilidir. Daha önceki yönetmeliklerde ilgili koruma kuşağı başlığı altında o kuşağa yapılabilecek yapılamayacaklar net biçimde okunabilirken, dava konusu yönetmelikte bu iş- bilerek ya da bil-meyerek- karmaşılaştırılmış; koruma kuşağı başlığı altında yer almayan kullanımlar, tarım, madencilik gibi bazı alt başlıklar oluşturularak oralarda yer almış; böylelikle de, ilgili kuşaktaki tanımlamalar ile bu genel alt başlıktaki tanımlamaları birlikte değerlendirebilmek zorlaşmakta ve çelişkili yorumlamalara neden olabilmektedir. Bu nedenle, öncelikle, 1984 yılından bu yana çıkarılan tüm içme suyu yönetmeliklerindeki uygulanmış olan açık ve net düzenlemenin yeni yönetmelikte de aynen uygulanması uygun olacaktır.

Amasıl önemli olan yeni yönetmelikte artık yapılaşma yapılacak parsel büyüklüklerinin dolayısıyla minimum ifraz koşullarının kaldırılmış olması, değişiklikle oluşturulan Liste-2' de sadece ortalama yoğunluk değerlerinin

verilmesidir. Bu son derece sakıncalıdır. Bu çerçevede yukarıda Liste-2'nin iptalini talep etmişik. Bunun yanı sıra, havzalarıda ifraz koşulları, yapılaşma yapılabilecek parsel büyüklükleri, yoğunluklar ve yapılaşma emsalleri, değiştirilebilecek azami oranlar, orta ve uzun mesafeli kuşaklarda ayrı ayrı olmak üzere, yeni yönetmelikte de yer alması gerekirken Yönetmelikte bu düzenleniş biçiminin hukuka, yasalara, şehircilik ilkeleri ve kamu yararına aykırı olduğu açıktır.

3-)2003 ve 2004 yönetmeliklerinde yer alan 5-i maddesi dava konusu yönetmelikte yer almamaktadır. Bu da korumaya yönelik bir hükmün olarak eski yönetmelikte yer almaktayken; kaldırılmıştır. Böylece kaçak yapılarla işlah planı ile af getirme olanağının da yolu açılmıştır.

5-g) Koruma havzalarında toplu konut mevzuatına göre toplu konut alanı ile 775 sayılı kamuna ve bununla ilgili diğer mevzuata göre geçekodu bölgesi ilan edilemez"

4-) "İÇMESUYU HAVZALARINDA YAPILAŞMA İLE İLGİLİ UYUL-MASI GEREKLEN ESASLAR" başlıklı 6. Maddenin Gül Mutlak (0-300m) ve Dere Mutlak Koruma Alanları ile ilgili 6.1. c bendinde;

"c) Zorunlu hallerde yolların bu alandan geçecek olan kısımlarında sadece ulaşılma ilgili işlevlerine izin verilebilir. Dinlenme tesisi, akaryakıt istasyonu, açık otopark vb. tesisler yapılamaz." denilmektedir.

Egzos gazı çok kirlitcidir. Mutlak koruma alanından yol geçirmek sakıncalıdır. Bu hükmün de bu açıdan değerlendirilmelidir. Bu hükmün iptalini talep etmedik; edemedik. Zira, hükmün iptal edilmesi sorunu çözmek; daha da karmaşıktır. Hükmün yönetmelikten çıkarılması, bu konunun yönetmelikten çıkartılması, bu konunun yönetmelikte hiç yer almamasıyla, bu alanlardan ulaşım yolu geçirilmesinin yanı sıra, "bu kez "dinlenme tesisi, akaryakıt istasyonu, açık otopark vb. tesislere getirilen yasak da kaldırılmış olur. Yönetmelikte "Bu alandan trafik yolu geçirilemez." biçiminde bir mad-

denin yer alması gereklidir. Madde- nin bu düzenleniş biçiminin hukuka, yasalara, şehircilik ilkeleri ve kamu yararına aykırı olduğu açıklar.

5-) Yönetmelikte kaldırılan maddelerden biri de, "6-n) Herhangi bir parsel İSKİ tarafından görüştürüldükten sonra bu görüşe aykırı bir ifraz işlemi yapılması halinde, verilen görüş ile uygulamaya gidilemez ve yeniden görüş alınması mecburudur." hükmü de dava konusu yönetmelikte kaldırılmıştır. Oysa bu hükmün, içmesuyu havzalarında çok görülen bu tür hatalı uygulamaların önünü kesmek için konulmuş olumlu bir hükmüydü. Bu hükmün kaldırılması olması ile yönetmeliğin bu düzenleniş biçiminin hukuka, yasalara, şehircilik ilkeleri ve kamu yararına aykırı olduğu açıklar.

6-) 2003 ve 2004 yönetmeliklerindeki Küçükçekmece Gölü ile ilgili 21. maddenin (a) bendi de dava konusu yönetmelikte yer almamaktadır. Bu bend, Küçükçekmece Gölü'ni de içme suyu havzası olarak kullanılmasyla ilgiliydi. Yeni yönetmelik hem bu hükmü kaldırıp hem de Liste-1'deki havzalar içinde Küçükçekmece Havzası'na yer vermemekle, Küçükçekmece Gölünü içmesuyu kaynağı olmaktan çıkartmıştır. Su kaynakları kit olan, su sıkıntısı çeken ve artık Düze ve Trakya'dan su almaya yönelmiş olan İSKİ'nin, Küçükçekmece Gölü'ne ve havzasına su kaynağı olarak sahip çıkmaktan vazgeçmesini son derece sakıncalı bir yaklaşım olarak görüyoruz. Yönetmeliğin bu düzenleniş biçiminin hukuka, yasalara, şehircilik ilkeleri ve kamu yararına aykırı olduğu açıklar.

7-) 2003 ve 2004 yönetmeliklerinin Geçici Madde-1'i dava konusu yönetmelikten çıkarılmıştır. Bu madde Yönetmeliğe uygun olmayan yapılarla ilgili işlemlere yöneliktir. Bu nitelikte bir maddenin yönetmelikte yer alması gereklidir. Bu maddenin çıkarılması ile, havzalardaki kaçak, sakıncalı yapılara ilişkin hiçbir işlem yapmanın dayanağı kalmayacaktır. Yönetmeliğin bu düzenleniş biçiminin hukuka, yasalara, şehircilik ilkeleri ve kamu yararına aykırı olduğu açıklar.

Dava konusu yönetmelik, sakıncalı maddeler içermesinin yanı sıra, yukarıda bir kısmını örneklediğimiz koruma içerikli hükümleri kaldırmasıyla da, son derece sakıncalı bir içerik kazanmıştır. İçme suyu havza ve kaynaklarının böyle bir yönetmelikle idaresi mümkün değildir. Bu konuda, gerçek bir koruma yönetmeliğine ihtiyaç vardır. Bu nedenle, söz konusu yönetmeliğin hukuka, yasalara, şehircilik ilkeleri ve kamu yararına aykırı bulunduğundan tamamının iptalini talep etme zarureti doğmuştur.

**HUKUKSAL NEDENLER:** Anayasa, İmar Yasası, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükümündeki Kararname, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 2 Eylül 1999 tarihli Yönetmelik ve komuyla ilgili diğer tüm mevzuat. 2872 Çevre Kanunu, 2560 sayılı İSKİ Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunu, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ve komuyla ilgili diğer tüm mevzuat.

**NETİCE VE TALEP:** Yukarıda açıkladığımız nedenlerle İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından 16.07.2009 tarih ve 14 sayılı İSKİ Genel Kurul kararı ile kabul edilerek 27 Temmuz 2009 tarihinde Referans Gazetesi'nde yayımlanarak yürürlüğe giren "İSKİ İçme Suyu Havzaları Yönetmeliği"nin Hukuka, Yasalara, Yargı kararlarına, Şehircilik ilkelerine ve Kamu Yararına aykırı olması nedeniyle İPTALİ ve öncelikle YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASI'na karar verilmesini, saygılarımızla diler ve sunarız. 25.09.2009

 İstanbul Şube

## HADIMKÖY METROPOLİTEN ALAN PLANI'NI DAVA ETTİK

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na 12.02.2009 tarihinde onaylanarak İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nda 03.06.2009 tarihinde askıya çıkarılan

1/50.000 Ölçekli Hadımköy (İstanbul) Metropolitan Alan Planı'na sakıncaları nedeniyle dava açtık. Dava dilekçemizin tam metnini yayınlıyoruz.

**DANIŞTAY ( ) DAİRESİ  
BAŞKANLIĞI'NA**

**DAVACI:** TMMOB Şehir Plancıları Odası (İstanbul Şubesi)

**VEKİLİ:** Av. Koray CENGİZ

**DAVALI:** Bayındırlık ve İskan Bakanlığı

**KONU:** Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından 12.02.2009 tarihinde onaylanan İstanbul Hadımköy yerleşmesine ait 1/50.000 Ölçekli Hadımköy (İstanbul) Metropolitan Alan Planı'nın iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemidir.

**ÖĞRENME TARİHİ:** 12.02.2009 tasdik tarihli Hadımköy (İstanbul) Metropolitan Alan Planı 03.06.2009 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nda askıya çıkarılmıştır.

### AÇIKLAMALAR:

1) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na onaylanan dava konusu 1/50.000 Ölçekli Hadımköy (İstanbul) Metropolitan Alan Planı 3194 Sayılı İmar Kanunu'nda tanımlanan planlar arası kademelenme ilkesine açıkça aykırılık taşımakta olup, planlar hiyerarşisinde yeri olmayan, tanımsız bir plandır. 3194 Sayılı İmar Kanunu'nda tanımlı yapılan planlar "bölge planı", "çevre düzeni planı" ve "imar planları" olup, "metropolitan alan planı" şeklinde tanımlanmış ve ölçeği belirlenmiş herhangi bir plan kademesi ve türü bulunmamaktadır. Bu haliyle dava konusu plan yok hükmündedir.

2) Öte yandan, yine 3194 Sayılı İmar Kanunu'na göre imar planı yapma, yaptırma ve onaylama yetkisinin hangi durumlarda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından kullanılabileceği de Kanunun 9'uncu maddesiyle belirlenmiştir. Buna göre, kamu yapıları ile ilgili imar plan ve değişiklikleri, afetler dolayısıyla yapılması gereken planlar ve değişiklikleri, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropolitan imar planlarını, demir-





tolua, karayolu veya hava meydanı ve çevrelerine ait imar planları ve değişikliklerinde Bakanlık yetkisi bulunmaktadır. Davca konusu olayda 3194 Sayılı İmar Kanununun 9'uncu maddesinde belirlenen durumların hiçbirini olmadığı gibi, "birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planı" da söz konusu değildir. Anılan Kanun maddesi ile Bakanlığa verilen bu yetki, farklı belediyelerin yetki alanına giren ve bütünlük içinde çözüme kavuşturulması gereken konularda belediyeler arası koordinasyonun sağlanmadığı hallerde kullanılabilir. Oysa davca konusu olayda, planlama alanının tamamında çevre düzeni planı ve nazım imar planı yetkisi sadece İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait olup, uygulama imar planı yetkisi de aynı ilçe belediyesine (Arnavutköy Belediyesi) aittir. Söz konusu planların türleri, ölçekleri ve hangi kurumların bu planlarda onama yetkisine sahip olduğu ise 3194 Sayılı İmar Kanunu, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5302 Sayılı İl Özel İdare Kanununda tanımlanmıştır. Buna göre, 3194 Sayılı İmar Kanununun 9'uncu maddesi ile plan türleri ve yetkilerine ilişkin diğer yasal hükümler birlikte değerlendirildiğinde, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı davca konusu 1/50.000 Ölçekli Hadımköy (İstanbul) Metropoliten Alan Planı'ın yetkisi olmadığı halde onaylamıştır. Başka bir ifadeyle, davca konusu plan onaylamaya Bakanlığın yasal yetkisi yoktur.

3) Davca konusu planın 3194 Sayılı İmar Kanunu tarafından tanımlı ve ölçeği belirli olmadığı halde, Plan ile arazi parçalarının hangi amaçlarla kullanılacağı ve buralarda geçerli olacak yapılanma koşulları ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Sözgelimi, "gelişme konut alanı" kullanımına ayrılan alanlarda E (Emsal): 0,20 olarak belirlenirken, bu alanların içindeki ticaret merkezlerinde bu katsayı E: 0,80 olarak tanımlanmıştır. Oysa yapı yoğunluklarına ilişkin koşulların 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında belirlenmesi hem mevzuatta

hem de hem de uygulamada yerleşmiş bir kuraldır. Bazı durumlarda yapı yoğunluklarının 1/5000 ölçekli nazım imar planlarında belirlenmesi de söz konusu olabilmektedir. Ancak, davca konusu 1/50.000 Ölçekli Hadımköy (İstanbul) Metropoliten Alan Planı, uygulamaya yönelik alt ölçeklerde belirlenebilecek yapı yoğunluklarını da tanımlama yoluna giderek, planlama esaslarına ve plan tekniğine aykırı kararlar oluşturmuştur. Davca konusu plan, ölçeğinin gerektirdiği plan tekniğine aykırı olarak yapı yoğunluklarını ayrıntılı belirlediği için planlama esaslarına aykırıdır.

4) Davca konusu 1/50.000 Ölçekli Hadımköy (İstanbul) Metropoliten Alan Planı'nın imar mevzuatında tanımlı ve ölçeği belirlenmiş bir plan türü ve kademesi olduğu bir an için kabul edilse bile, onaylandığı ve askıya çıkarıldığı tarihlerde planlama alanını ilgilendiren 1/100.000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı yürürlükte olduğundan, davca konusu planın bu üst ölçekli Plan'a uygun olarak hazırlanmış olması gerekmektedir. Yapılan incelemede, 1/100.000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'nda dere koruma bandında kalan yeşil alanlara davca konusu planda yer verilmediği görülmektedir. Bu durumun sel olayları sonucunda yaşanan büyük afetlerde nasıl yıkıcı sonuçlar doğurabildiği iki hafta önceki sel felaketinde bütün çıplaklığıyla gözler önüne serilmiştir. Öte yandan, 1/100.000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'nda tarımsal karakteri korunacak alanda kalan bazı alanların da davca konusu plan ile "gelişme konut alanı", "üniversite alanı" ve "eğitim tesisi alanı" gibi kullanımlara ayrılan alanlar 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu hükümleri uyarınca tarım alanı niteliğindedir. Nitekim, 29.07.1980 tasdik tarihli 1/50.000 Ölçekli İstanbul Metropoliten Alan Alt Bölge Nazım İmar Planı'nda söz konusu alanlar "tarımsal karakteri korunacak alan" ve "köy yerleşik alan" lejantında kalmaktadır. Benzer şekilde, davca konusu planlama alanı, 1/100.000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'nda da büyük ölçüde tarımsal karakteri korunacak alanlar kapsamındadır. Tarım alanlarının

larına aykırı olduğundan planlama esasları, şehircilik ilkeleri ve kamu yararına aykırıdır.

5) Her ne kadar adı "Metropoliten Alan Planı" olsa da, gerek ölçeği, gerek altlık olarak kullanılan paftaları ve gerekse de Hadımköy bölgesindeki planlama çalışmalarının geçmişi dikkate alındığında, davca konusu planın 29.07.1980 tasdik tarihli 1/50.000 Ölçekli İstanbul Metropoliten Alan Alt Bölge Nazım İmar Planı'nı baz aldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu plan şehircilik ilkeleri ve planlama esasları bakımından güncelliğini ve dolayısıyla geçerliliğini yitirmiş bulunmaktadır. İkinci Boğaz Köprüsü ve TEM Otoyolu dahil olmak üzere, son 25 yıl içinde yapılan hiçbir büyük kamu yatırımı dikkate alınmayan bu planın 1/100.000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'nın onayı ve yürürlüğe girmesi ile birlikte hukukun de yürürlükten kalktığı açıktır. Yürürlükten kalkmış bulunan, eski ve güncelliğini tüymüyle yitirmiş bir planın esas alınarak yeni düzenleme yapılması şehircilik ilkeleri ve planlama esaslarına açıkça aykırıdır. Her tür ve ölçekteki planların hazırlanmasında altlık olarak kullanılan halihazırda hataların bile güncel olması gerekirken, davca konusu olayda bu hususun hiç dikkate alınmamış olması imar mevzuatına aykırılık oluşturmuştur.

6) Davca konusu 1/50.000 Ölçekli Hadımköy (İstanbul) Metropoliten Alan Planı ile "gelişme konut alanı", "üniversite alanı" ve "eğitim tesisi alanı" gibi kullanımlara ayrılan alanlar 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu hükümleri uyarınca tarım alanı niteliğindedir. Nitekim, 29.07.1980 tasdik tarihli 1/50.000 Ölçekli İstanbul Metropoliten Alan Alt Bölge Nazım İmar Planı'nda söz konusu alanlar "tarımsal karakteri korunacak alan" ve "köy yerleşik alan" lejantında kalmaktadır. Benzer şekilde, davca konusu planlama alanı, 1/100.000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı'nda da büyük ölçüde tarımsal karakteri korunacak alanlar kapsamındadır. Tarım alanlarının

tarım dışı amaçlarla kullanılmasına ilişkin dava konusu plan kararları 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu hükümlerine aykırıdır.

**SONUÇ VE İSTEM:** Yukarıda açıkladığımız nedenlerle, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na 12.02.2009 tarihinde onaylanarak İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nda 03.06.2009 tarihinde askıya çıkarılan 1/50.000 Ölçekli Hadmköy (İstanbul) Metropolitan Alan Planı'nın yasal mevzuata, planlama ilke ve esaslarına ve kamu yararına aykırı olması nedeniyle İPTALINE ve telifası mümkün olmayan zararlarla neden olunmaması için öncelikle yürütülmesinin durdurulmasına ve ayrıca yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalı tarafa yükletilmesine karar verilmesi hususunu saygılarımızla arz ederiz

İstanbul Şube

## BASINDA ŞUBEMİZ

### YAZILI VE GÖRSEL BASINDA "RANT KÖPRÜSÜ" TARTIŞMALARI

III. Köprü tartışmaları Ağustos ayına damgasını vurdu. Kontuyla ilgili olarak birçok TV ve radyo kanalına canlı bağlantılarla katılan



07 Eylül 2009, Çarşamba



30 Ağustos 2009, Habertürk

başkanımız Erhan Demirdizen III. Köprü'nün İstanbul'un ulaşım ihtiyacını karşılayacak bir proje olmadığını, daha çok siyasi bir emlak projesi olduğunu belirtti. Ulaşım

ilgili bilimsel verilerin köprüyü işaret etmediğini, Marmaray raylı sistem yatırımının ise doğru tercih olduğunu belirten başkanımız, kamunun bütün kısıtlı kaynaklarını köprü yerine marmaray için kullanmasının doğru olacağını ekledi. İstanbul Çevre Düzeni Planı'nın III. Köprü'yü bir ulaşım projesi olarak önermediğini, dolayısıyla projenin yasal zemininin de bulunmadığını ifade eden Demirdizen, açıklanan güzergahın İstanbul'un Kuzey Ormanları ve korunması gereken su havzaları için oluşturacağı risklerin altını çizdi. Tartışmanın yoğun olarak gündeme yansıdığı 19-21 Ağustos tarihlerinde Erhan Demirdizen'in canlı bağlantılarla konuk olduğu programların listesi şöyle:



14 Eylül 2009, Habertürk

### 9 EYLÜL 2009 - SEL FELAKETİ

Eylül ayının gündemi ise İstanbul'da 9 Eylül'de yaşanan yoğun yağış sonrası Ayama Dere'si'nin taşmasıyla 29 kişinin ölümüne neden olan sel felaketi idi. Bu üçüncü gündem TV ve Radyo kanallarında oldukça geniş yer bulurken Şubemiz Başkanı Erhan Demirdizen ve II. Başkan Pınar Özden ve Şube Sekreterimiz Tayfun Kahraman katıldıkları programlarda meydana gelen felaketin bilançosunu ağırlaştırılan noktalara değinirken yasadışı imar haklarına ve izinsiz yapılaşmaya göz yuman kent yönetimini eleştirdi.



## CUMHURİYET ANITI'NA BARIYER ENGELİ

Bir süredir Taksim Meydanı'ndaki Cumhuriyet Anıtı'nı çevreyerek anıta yaklaşılmasını engelleyen güvenlik bariyerleriyle ilgili habere konuk olan Şube Başkanımız Erhan Demirdizen, Meydanların kentte yaşayan insanların buluşma noktası olduğuna dikkat çekerek bu tarz bir güvenlik önemiyle Meydanı insanların kullanımına kapatmanın yanlış olduğunu belirtti. TRT'nin bu haberinin ardından meydandaki bariyerlerin kaldırıldığı da tarafımızdan görüldü.

## YIKILAMAYAN KURS BİNASI

Tarihi yarınmadakı İsmailağa Cemaatine ait 8 katlı bina kaçak olmasına rağmen 15 yıldır yıkılmıyor. 1994 yılında Fatih Belediye Encümeni tarafından yıkım kararı verilen binanın yıkılmaması ile ilgili Fatih Belediyesi "Yıkım için ihale açtık fakat kimse katılmadı" derken binanın bulunduğu Parsel 2005 yılında yapılan Fatih Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nda "Özel Eğitim Alanı" olarak tanımlanmış.

Başkanımız Erhan Demirdizen konuyla ilgili olarak 30 Ağustos tarihli Milliyet gazetesine yaptığı açıklamada planda belirtilenin sadece fonksiyon olduğunu belirterek imar durumunu etkileyen bir karar olmadığını altını çizdi. Fatih belediyesinin yıkım ile ilgili açıklamasına ise "istenseydi İBB'den destek alınabilirdi" diyerek ihale açıklamasının yetersizliğini vurguladı.

## DEMİRDİZEN KURBAĞALIDERE ÇEVRESİ HAKKINDA UYARDI

24 Eylül tarihli Habertürk Gazetesi'nin İstanbul ekine konuşan Şube Başkanımız Erhan Demirdizen, Kadıköy Fikirtepe'nin ortasından geçen Kurbağalıdere'ye dikkat çekerek olası sel baskınlarına karşı uyarıda bulundu.

Derenin yanında Hasanpaşa İlköğretim Okulu, Adliye Binası, Hastane, Boya Atölyeleri ve Trafo olduğu belirtilen Demirdizen, bu yapıların dere tabanına çok yakın olduğunu kaydederek taşkın sahasında hiç bir fiziki önlem alınmadığını söyledi.

30 Ağustos 2009, Milliyet

24 Eylül 2009, Habertürk



İzmir Şube

## İNCİRALTI TURİZM MERKEZİ 1/25.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANINI YARGIYA TAŞIDIK

3 Nisan 2009 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanan ve 20 Nisan 2009 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı ilan panosunda askıya çıkarılan "İzmir İnciraltı Turizm Merkezi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu"na ilişkin itirazlarımızı İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne iletilmiş ancak itirazımıza cevap alınmadığından söz konusu plana dava açılmıştır.

Şubemiz ve TMMOB Mimarlar Odası İzmir Şubesi tarafından ortak açılan "İnciraltı Turizm Merkezi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu"na karşı açılan davanın gerekçeleri 4 Ağustos 2009 tarihinde Şubemizde düzenlenen basın toplantısı ile açıklandı.

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri ve Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ferdan Çiftçi, TMMOB Çevre Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu üyesi Öztan Küçük,

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu üyesi Gültekin Dikilikaya, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Erhan Vecdî Küçükerbaş, TMMOB Mimarlar Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Topal ve TMMOB Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu üyelerinden Tolga Çilingir, Sabri Yüksel ile Nehir Yüksel'in katıldıkları basın toplantısında, İzmir İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri Ferdan Çiftçi, dava gerekçelerini açıkladıktan sonra davanın TMMOB Şehir Plancıları Odası ve TMMOB Mimarlar Odası tarafından açıldığını ancak TMMOB İl Koordinasyon Kurulu'nun davası olarak algılanması gerektiğini vurgulayarak diğer odaların da müdahil olacağını belirtti.

Daha sonra söz alan Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu başkanı Tolga Çilingir İnciraltı turizm merkezinin planlaması konusunda süreç içinde yaşananları özetleyerek odamızın dava açma gerekçelerini açıkladı.

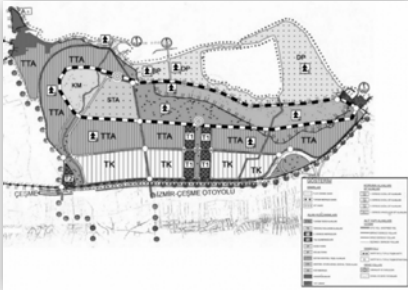
Sorular üzerine planın kendi içinde çelişkiler içerdiğini vurgulayan Çilingir plan raporuna bakıldığında yapılması gerekenlerin bilindiği ancak yapılmadığı sonucunun çıkarıldığını söyledi. İnciraltı'nda tek bir turizm alanı varken ikiye bölünerek

ayrı ayrı planlarının hazırlandığını bunun nedenlerinin de bilinmediğini belirtti. TMMOB Mimarlar Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Topal bir turizm merkezi için iki ayrı çevre düzeni planı hazırlanmasının bile başlı başına planlama aykırı olduğunu vurguladı. Topal, alanın Balçova kesiminde hazırlanan planda termal turizm geliştirilmesi hedeflenmişken konut alanlarının genişletildiği belirtilerek planın nitelsiz bir çevre yaratacağını söyledi.

Sorular üzerine söz alan Gültekin Dikilikaya planda öngörülen termal tesislerin kullanılacakları su için kuyuların açılmasının yanı sıra kullanılan termal suların atılması için de kuyular açılması gerektiğini belirterek bu konuda planda beklenen hassasiyetin bulunmadığını söyledi.

Basın toplantısında açıklanan dava gerekçelerimiz şunlardır:

- Çevre düzeni planlarının, 1/100.000 ve 1/50.000 ölçekli yapılmakta olduğu Kanun ile düzenlenmiştir, bu durumda 1/25.000 ölçekte yapılan söz konusu planın başlığı ile ilgili kanun arasında çelişki bulunması,
- Çevre düzeni planı revizyonu ile planlama alanında önemli miktardaki yerin yüksek yapılaşma değerleri ile yapılaşmaya açıldığı; planla getirilen emsal değerleri ile turizmin bölgede gelişmesi halinde, büyük bir kısmı bu güne kadar doğal yapısını korumuş bu alanların doğal yapısının önemli ölçüde bozulacağı,
- 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı revizyonunun, Büyükşehir Belediye Başkanlığınca onaylanan 1/25.000 ölçekli İzmir Kentel Bölge Nazım İmar Planı ile olan ilişkisi ve uyumu açısından irdelenmediği,
- İzmir kentinin bütününe hizmet eden böylesi bir alanın, çevresiyle birlikte ele alınması, hatta kent merkezi ile ilişkisinin kurularak planlanması gerektiği; bunun çevre düzeni planı revizyonu ile sağlanmadığı,



- Planın, katılımcı bir anlayışla yapılmadığı, plan süreci ile ilgili bilgilerin ilgili kesimlere verilmediği,
- Plan notları kapsamında "residans" kavramı geçmesine karşın, bunu açıklayıcı bir hükmün planda ve mevzuatta yer almadığı,
- Plan ile önerilen HRS (Hafif Raylı Sistem)'e ilişkin bir açıklama yapılmadığı, turistik amaçlı mı, yoksula ulaşma hizmet amaçlı mı olacağı, kentin metro sistemi ile ilişkilendirilip ilişkilendirilmeyeceğinin belirsiz olması,
- Plan ile önerilen "kür merkezleri" kapsamında neler yapılacağına bir açıklık getirilmediği; bu bölgede "kür merkezi" yapımına olanak sağlayacak plan mahallinde bir doğal kaynak olup olmadığı konusunun araştırıldığına dair bir bilgiye plan açıklama raporunda rastlanılmadığı,
- Plan kapsamında yapılması önerilen "termal tesislerin" atık suyunun nasıl bertaraf edileceğine, plan raporu ve notları ile bir açıklık getirilmemiş olması,
- Böyle bir planın; planı yapılan alanın toprak kalitesi, bitki örtüsü, tarım yapılan alanlarının varlığı sebebiyle, farklı uzmanlık alanlarının bir araya getirildiği bir anlayışla hazırlanması gerektiği,
- Planlama alanındaki mülkiyet dokusunun, plan ile getirilen planlama kararlarında ana belirleyici olması,
- Plan açıklama raporunda, planlama alanının jeolojik durumuna ilişkin kısa bir bölüm yer almasına karşın, jeolojik açıdan hareketli olan bu bölgede ne tür önlemler alınması gerektiği konusuna yer verilmediği, plana yansımının ne şekilde olacağını saptanamadığı, oysa bu ölçekteki bir planda kaynakların korunmasına yönelik esasların tanımlanması gerektiği,
- Raporndan anlaşılacağı gibi gerekli jeolojik etütlerin yapılmadan plan kararlarının geliştirildiği,

- SWOT (GZFT) analizlerinde yöredeki sera alanlarının bir fırsat (olanak) olarak tanımlanmasına karşın, getirilen planın sera alanlarını ortadan kaldıran bir plan olması nedeniyle çelişki içermesi.

 İzmir Şube

## İNCİRALTI TURİZM MERKEZİ 1/25.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANINI YARGIYA TAŞIDIK

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanan ve 01.04.2009 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı İlan Panosunda askıya çıkarılan "İzmir İnciraltı Turizm Merkezi Tevsii Balçova

Kaplıcaları Kesimi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı"nın öncelikle yürütmesinin durdurulması ve iptali için dava açtık.

Dava gerekçelerimiz şu şekildedir:

- Planlama alanı sınırı olarak kabul edilen sınır; 4957/2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu uyarınca Bakanlar Kurulu'nun 01.02.1995 tarih ve 22205 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak ilan edilen İzmir Balçova Termal Turizm Merkezi ve 30.06.2007 tarih ve 26568 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak sınır değişikliği yapılan İzmir İnciraltı Turizm Merkezi Tevsii alanı sınırdır. Başka bir ifade ile plan onama sınırı turizm merkezi tevsii alanını kapsamaktadır. İnciraltı Kıyı Kesimi Turizm Merkezinin, Balçova Termal kesiminin ilave edilmesi ile genişletilmesinin hangi kriterlere (turizm potansiyeli açısından) göre





belirlendiği plan araştırma raporunda belirtilmemiştir. Oysa, kent bu kadar yoğun bir turizm yatırımı ihtiyacı olup olmadığı, bu büyüklükteki turizm alanının çevre kalitesini ve jeotermal kaynakları ne şekilde etkileyeceği çok detaylı etüt çalışmaları ile belirlenmesi gereken bir konudur.

- Dava konusu plan ile çok büyük ve mevcutta üzerinde doğal bitki örtüsü bulunan alanların yüksek yapılaşma değerleri ile turizme açıldığı görülmekte; planla önerilen yapılaşma değerleri ile turizmin bölgede gelişmesi halinde, büyük bir kısmı bu güne kadar doğal yapısını korumuş bu alanların doğal yapısının önemli ölçüde bozulacağı anlaşılmaktadır. Bu nedenle dava konusu çevre düzeni planı, doğal yapıyı yok edici nitelikte olup kamu adına yarar sağlayıcı bir nitelik taşımamaktadır.

- Dava konusu 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, planlama ilkeleri açısından, planlama sürecinde, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığına onaylanan 1/25.000 Ölçekli İzmir Kentel Bölge Nazım İmar Planı ile olan ilişkisi ve uyumu açısından da irdelenerek hazırlanması gereken bir plan olmalıdır. Söz konusu bölge Büyükşehir Belediye Başkanlığına onaylanan 1/25.000 Ölçekli İzmir Kentel Bölge Nazım İmar Planında Ağaçlandırılacak Alan olarak ayrılmış olup kent için önemli bir gezinti ve rekreasyon alanıdır. Dolayısı ile daha önceden ağaçlandırılacak alan kararı getirilmiş bir bölge, yeni plan ile yapılaşmaya açılmış ve nazım imar planı bütünlüğü bozulmuştur.

- Plan raporunda, planlama alanına ilişkin Kurum görüşlerinin alındığından bahsedilmesine karşın bu verilerin nasıl ve ne şekilde plan kararlarına yansıtıldığına açıklık getirilmediği görülmüştür. Plan açıklama raporunda planlama çalışmalarında görüş alınan Kurumlar liste halinde verilmiş olup kurum görüşle-

rinin ne olduğu ve plana ne şekilde yansıtıldığı belirtilmemiştir. Kurum görüşlerine ulaşılamamaktadır.

- 3194 sayılı İmar Kanununun Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğinde, çevre düzeni planının tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre, çevre düzeni planları "Konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi sektörler ile kentsel-kırsal yapı ve gelişme ile doğal ve kültürel değerler arasında koruma-kullanma dengesini sağlayan ve arazi kullanım kararlarını belirleyen yönetsel, mekansal ve işlevsel bütünlük gösteren sınırlar içinde, varsa bölge planı kararlarına uygun olarak yapılan, idareler arası koordinasyon esaslarını belirleyen, 1/25000, 1:50000, 1:100000, veya 1:200000 ölçekte hazırlanan, plan notları ve raporuyla bir bütün olan planlardır". Ancak, söz konusu çevre düzeni planının bu yönetmelikle belirtilen niteliklere uymamaktadır. Onaylanan plan, çevresi ile entegrasyonu, koruma-kullanma dengesini sağlamayan, yönetsel, mekansal ve işlevsel bütünlük gösteren sınırlarını içermeyen, kent bütünündeki yapılaşma ve yoğunluk kriterleri ile çelişen bir plandır. Kentin bütününe hizmet eden böyle bir alanın çevresiyle birlikte ele alınması, hatta merkezi ile ulaşım ilişkileri, arazi kullanım kararları, kent merkezi ve çevresine yapacağı yoğunluk baskısı açısından irdelenmesi gerektirdi.

- Plan açıklama raporunda, planlama alanının jeolojik durumuna ilişkin kısa bir bölüm yer almakta olup; jeolojik açıdan hareketli olan bu bölgede ne tür önlemler alınması gerektiği konusuna yer verilmemiştir. Jeotermal koruma kuşakları plan üzerinde gösterilmemiş, plan açıklama raporunda alt ölçekli planlarda etütlere uyulacağı belirtilmiş ancak plan kararları bu kuşaklara göre alınmamıştır. Oysa bu ölektteki bir planda kaynakların korunmasına yönelik esasların tanınması gerekmektedir.

- Plan kapsamında yapılması önerilen "termal tesislerin" atık suyunun nasıl bertaraf edileceği hususunda plan raporunda ve notlarında ile bir açıklık getirilmemiştir.
- İzmir kenti için önemli olan orman ve rekreasyon alanı, Turizm Tesis Alanı olarak planlanmıştır.
- Turizm tesis alanlarına getirilen yapı yoğunluğu kararları sonucunda bölgedeki su seviyesinde ciddi sorunlara ortaya çıkacaktır.
- Plan kararlarıyla getirilen Turizm Tesis Alanları ciddi bir yatak kapasitesi ortaya koymaktadır. Bunun ne kadarının kullanılabilir olduğunun etüdünün yapıp yapılmadığı plan açıklama raporundan anlaşılamamaktadır.



İzmir Şube

## NARLIDERE, 6533 ADA 6 PARSELDEKİ BELEDİYE HİZMET ALANINDA YAPILAN PLAN DEĞİŞİKLİĞİNE İTİRAZ ETTİK

Narlidere'de 6533 ada 6 parselde yer alan belediye hizmet alanı plan değişikliği ile "ıdari tesis, sağlık, kültür, ticaret, pazar yeri, turistik tesis ve konut alanına dönüştürülmesine 10 Ağustos 2009 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne yaptığımız başvuru ile itiraz ettik.

Narlidere, 6533 ada 5 ve 6 parseller ilk plan olarak, 30.11.1981 tarihinde onaylanan Narlıdere 1/5000 ölçekli nazım imar planında yeşil alan olarak ayrılmış olmasına rağmen, zaman içinde yapılan 1/1000 ölçekli imar planı değişiklikleriyle çok işlevli belediye hizmet alanına dönüştürülmüştür. Ancak hiçbir yasa ve yönetmeliğe uymayan bir biçimde Belediye Hizmet Alanına "İdari tesis, sağlık, kültür, ticaret, pazar yeri, turistik tesis ve konut alan"ı plan notu eklenmiştir.

İzmir 1. İdare Mah. Kararıyla konut plan notu kaldırılarak BHZ alanına yapılmış olan konut yapılarını ruhsatsız duruma düşürmüştür. Ancak bu mahkeme kararına rağmen 6533 ada 6 parsel çok işlevli Belediye hizmet alanından çıkartılarak konut alanına dönüştürülmüştür.

Söz konusu plan değişikliği, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 27. maddesinde yer alan: "İmar planlarında bulunan sosyal ve teknik altyapı alanlarının kaldırılması, küçültülmesi veya yerinin değiştirilmesine dair plan değişiklikleri zorunlu olmadıkça yapılamadığı gibi zorunlu hallerde ise bu tesisin hizmet götürdüğü bölge içinde eşdeğer yeni bir alanın ayrılması gerekmektedir" hükmü getirildiğinden ve Danıştay 6. Dairesinin 21.10.1998 tarih ve 1997/32 esas sayılı kararı ile "Sosyal ve teknik ve altyapı alanlarının kaldırılması, plan değişikliği yapılan alanın değil plan bütünlüğü göz önünde bulundurularak planlanan yörenin tümünün çevre, ulaşım, trafik vs. ilişkilerinin kapsamlı bir biçimde ele alınarak, kamu yararına uyarlık bulunup, bulunmadığının araştırılması gerekmektedir" denilmektedir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Belediye yetki alanında kalan alanlarda 1/5000 ölçekli Nazım plan değişiklikleri ile revizyon çalışmalarını, 1/25000 ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı kapsamında yapılacak olan 1/5000 ölçekli Nazım imar planı çalışmalarına bırakılırken, söz konusu alanda, parsel bazında nazım imar planı yapması ciddi bir çelişki yaratmaktadır.



## BUCA'DA PLAN DEĞİŞİKLİĞİNE DAVA AÇTIK

Buca ilçesi İnönü Mahallesi'nde çeşitli parsellerde "Doğal Karakteri Korunacak Alan (DKKA)" olarak planlı olan alanın "Orta Yoğunluklu Konut Alanı" olarak

belirlenmesine ilişkin 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı 23.03.2009 tarihinde yaptığımız itiraz 23.06.2009 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından reddedilmiştir.

Bu sebeple söz konusu plan değişikliğine öncelikle yürütmesinin durdurulması ve takiben iptali için dava açtık. Dava gerekçelerimiz şu şekildedir:

- Davaya konu alandaki arazi kullanım kararı, mevcut 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planına göre Doğal Karakteri Korunacak Alan (DKKA) olarak belirlenmiştir ve alan üzerinde HARA ibaresi bulunmaktadır.

- Bu alan, İzmir Kent bütününde baktığımızda önemli bir açık alan niteliğindedir ve üzerindeki bitki örtüsü açısından zengindir. İzmir'de kentsel yeşil alan miktarı yok denecek kadar azdır. İklimsel özellikleri nedeniyle, İzmir kentsel alanın hava koridorlarına ihtiyacı bulunmaktadır. Bu gereksinim bugüne kadar, doğal nitelikleri nedeniyle korunabilmiş bu bölgede hipodrom ve çevresindeki hara alanlarıyla sağlanabilmiştir. Söz konusu plan değişikliği ile bu açık alan ve bitki örtüsü yok edilmiş olacak ve çevresinde bulunan ve plan kararı ile getirilen diğer Doğal Karakteri Korunacak Alanların da yapılaşmaya açılması konusunda baskı unsuru oluşacaktır.

- Plan Yapımına Dair Esaslara Ait Yönetmeliğin 3. Maddesinde plan değişikliği; "... Plan ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü, teknik ve sosyal donatı dengesini bozmayacak nitelikte bilimsel, nesnel ve teknik gerekçelere dayanan kamu yararının zorunlu kılması halinde yapılan plan düzenlemeleridir." biçiminde tanımlanmış olup; yapılan plan değişikliğinin teknik gerekçelere dayanmayan ve kamu yararının zorunlu kıldığı bir değişiklik niteliğinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

- Plan Notlarının 1. Maddesinde "Planlanan alanda 3528 kişi yaşayacaktır. İlave nüfus için ayrılan

donatı alanları şematik olup; 1/1000 öl. Uygulama imar planında yeniden düzenlenebilir." denilmektedir. 3194 Sayılı İmar Kanunu ile Uygulama yönetmeliğinde Nazım İmar Planı tanımına göre; Nazım İmar Planları Uygulama İmar Planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen planlardır. Dolayısıyla donatı alanlarının şematik olarak gösterilmesi ifadesi nazım imar planının niteliğine uygun değildir. Nazım imar planları ulaşım ve fonksiyonlar arası ilişkilerin ve yer seçim kararlarının netleştirildiği planlardır. "Şematik gösterim" şeklinde bir ifadeyle belirsizlikler içermesi doğru bir yaklaşım değildir. Bu plan, planlanan alanda yaşayacak nüfusun gereksineceği okul alanı, yeşil alan vb sosyal donatı alanı büyüklüğünün sağlanmasını bu ölçekte temin etmesi gerekiyken, bu sağlanmamıştır.



## EXPO DAVASINDA ARA KARAR AÇIKLANDI

İzmir'in EXPO 2015 adaylığı için İnciraltı'nın belirlenmesi ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bölge için geliştirdiği Çevre Düzeni Planı'na Şubemiz tarafından açılan davada yürütmeyi durdurma istemi reddedildi.

07.11.2007 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'na karşı TMMOB Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi tarafından "1/25000 ölçekli İzmir- İnciraltı Turizm Merkezi Çevre Düzeni Planı"nın "EXPO Fuar Alanı"na ilişkin kısmının iptali ve yürütmenin durdurulması istemi ile açılan davada yürütmeyi durdurma istemimiz reddedildi.

Danıştay 6. Dairesi tarafından alınan kararda, 03.04.2009 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onanan EXPO Fuar alanını kapsayan "İzmir, İnciraltı Turizm Merkezi 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu"nun eki





plan paftalarında "EXPO Fuar Alanı" fonksiyonunun tamamen kaldırılarak yerine turizm tesis alanı, tercihi kullanım alanı, büyük kentsel yeşil alan, bölge parkı, doğa parkı, iş merkezi kullanımının öngörüldüğünün anlaşıldığı belirtilerek "EXPO Fuar Alanı"na ilişkin kısmının yürütülmesinin durdurulması istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

03.04.2009 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığına onaylanan "İzmir İnciraltı Turizm Merkezi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu"na karşı TMMOB Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası ortak dava açmış, dava gerekçelerimiz 4 Ağustos 2009 tarihinde yapılan basın toplantısı ile kamuoyuna duyurulmuştur.

 İzmir Şube

## TMMOB İZMİR İL KOORDİNASYON KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

5 Ağustos 2009 Çarşamba saat 18:00' de Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi'nde gerçekleştirilen toplantıya Şube Yönetim Kurulu 2. Başkanımız Sabri YÜKSEL katıldı. İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu, TMMOB Kurultayları, Kent A.Ş. işçilerinin işten çıkarılmaları ve diğer konular toplantı gündeminde yer aldı.

 İzmir Şube

## İZMİR BERGAMA ALLİANİ MANİSA SOMA MENTEŞE TERMAL KTKGB ÇEVRE DÜZENİ PLANINA İTİRAZ ETTİK

14 Temmuz 2009 tarihinde askıya çıkan, Allianoi Antik kentinin plan sınırları dışında bırakıldığı "İzmir Bergama Allianoi Manisa Soma Menteşe Termal Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi Çevre Düzeni Planı"na itiraz ettik.

14.07.2009 tarihinde İl Özel İdaresi ilan panosunda askıya çıkarılan İzmir Bergama Allianoi Manisa Soma Menteşe Termal Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi Çevre Düzeni Planına itiraz gerekçelerimiz şöyle:

- Söz konusu plan ile çok büyük alanlar yüksek yapılaşma değerleri ile turizme açılmıştır. Planla verilen bu emsal değerleri ile turizmin bölgede gelişmesi halinde, büyük bir kısmı bu güne kadar doğal yapısını korumuş bu alanların doğal yapısı önemli ölçüde bozulacaktır.
- Bazı kırsal yerleşim alanlarının (Paşaköy, Çaltıköy) tercihi konut alanlarına dönüştürülmüştür. Bu durum kırsal yerleşim alanlarında yoğun yapılaşmaya yol açacaktır.
- Planlama alanı sınırı olarak kabul edilen, 4957/2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu uyarınca Bakanlar Kurulu'nun 16.12.2006 tarih ve 26378 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak sınırları kesinleştirilen İzmir Bergama Allianoi Manisa Soma Menteşe Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi sınırlarının hangi araştırma ve verilere dayalı olarak belirlendiği plan araştırma raporu, plan ve plan hükümleri üzerinden anlaşılmamaktadır.
- Plan açıklama raporunda jeolojik durum, hidrojeolojik durum, kaynak







Açılış konuşmalarında İYTE Mimarlık Fakültesi Dekanı, Bölüm Başkanları, Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı, öğretim üyeleri ve birinci sınıf öğrencileri de hazır bulundular. Öğleden sonra gerçekleştirilen tanıtım seminerlerinin ardından kokteyl gerçekleştirildi.

**İzmir Şube**

## YENİ ASIR TV'DE CANLI OLARAK YAYINLANAN HABER MASASI PROGRAMINA KONUK OLDUK

Sel felaketinin ardından geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamalarla dikkat çeken İZSU Genel Müdürü'nün uyarılarını yorumlayan Şube Başkanımız Tolga Çilingir, İzmir'in sel ve doğal afet risklerine yönelik alınması gereken önlemler konusunda Odamızın görüşlerini anlattı. 29 Eylül Salı günü saat 09.00'da Yeni Asır TV'de canlı olarak yayınlanan Haber Masası programının konuğu olan Çilingir, programda uluslararası platformlarda Kobe depremi öncesinde başlayan ve sonrasında hızlanarak devam eden afet risklerini azaltmaya yönelik kurumsallaşma çabalarına değinerek, ülkemizde bu tür düzenlemelerin olmadığını belirterek, afet risklerini azaltmaya yönelik ulkesel stratejilere, yasal düzenlemelere ve kentler ölçeğinde de sakımsız ana planları hazırlanmasına gerek bulunduğunu söyledi.

**İzmir Şube**

## BASINDA ŞUBEMİZ

### 05.08.2009 - Demokrat Radyo-İnciraltı'nda Turizm Merkezi'ne dava

Şehir Plancıları Odası ile Mimarlar Odası İzmir şubeleri, İnciraltı'nı turizm merkezi haline getiren plana karşı Danıştay'a dava

açtı. TMMOB İzmir İl Koordinasyon Sekreteri Ferdan Çiftçi, konuya ilişkin bugün Şehir Plancıları Odası'nda basın toplantısı düzenledi.

Çiftçi, 3 Nisan 2009 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanan ve 20 Nisan 2009 tarihinde Belediye Başkanlığı ilan panosunda askıya çıkarılan İzmir İnciraltı turizm merkezi 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı revizyonuyla ilgili itiraz ettiklerini ancak bir sonuç alamadıklarını belirtti.

Bunun üzerine konuyu yargıya taşımak zorunda kaldıklarını belirten Çiftçi, bunu sadece iki odanın değil, İl Koordinasyon Kurulu'nun davası olarak algıladıklarını kaydetti. Planın katılımcı bir anlayışla yapılmadığını, plan süreciyle ilgili bilgilerin, ilgili kesimlere verilmemesi ifade eden Çiftçi, planda açıklık getirilmemesi pek çok konu olduğuna dikkat çekti.

Planla önerilen hafif raylı sisteme ilişkin bir açıklama yapılmadığını, kentin metro sistemiyle ilişkilendirilip ilişkilendirilmediğinin belirsiz olduğunu kaydeden Çiftçi,

## İnciraltı bir kez daha mahkemelik

EXPO için yapılan planlamadan sonra, bakanlığın bölgeyi turizm alanı olarak düzenleyen planı da Danıştay'a taşıdı. Şehir Plancıları ve Mimarlar Odası, seyahatlik ve planlama illerine aykırı buldu

**İzmir**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**

**Milliyet Gazetesi**

**05 Ağustos 2009**



**Başkanlar görüşüyor**  
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İzmir için hazırladığı planın, çevre düzeni planı ile uyumlu olmadığına ilişkin itirazları, İzmir Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı Tolga Çilingir ile bakanlık yetkilileri arasında gerçekleşti.

**Planın seyahatlik ve planlama illerine aykırı olduğu**  
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İzmir için hazırladığı planın, çevre düzeni planı ile uyumlu olmadığına ilişkin itirazları, İzmir Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı Tolga Çilingir ile bakanlık yetkilileri arasında gerçekleşti.

**Planın seyahatlik ve planlama illerine aykırı olduğu**  
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İzmir için hazırladığı planın, çevre düzeni planı ile uyumlu olmadığına ilişkin itirazları, İzmir Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı Tolga Çilingir ile bakanlık yetkilileri arasında gerçekleşti.

**Planın seyahatlik ve planlama illerine aykırı olduğu**  
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İzmir için hazırladığı planın, çevre düzeni planı ile uyumlu olmadığına ilişkin itirazları, İzmir Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı Tolga Çilingir ile bakanlık yetkilileri arasında gerçekleşti.

**Planın seyahatlik ve planlama illerine aykırı olduğu**  
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İzmir için hazırladığı planın, çevre düzeni planı ile uyumlu olmadığına ilişkin itirazları, İzmir Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı Tolga Çilingir ile bakanlık yetkilileri arasında gerçekleşti.

**Planın seyahatlik ve planlama illerine aykırı olduğu**  
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İzmir için hazırladığı planın, çevre düzeni planı ile uyumlu olmadığına ilişkin itirazları, İzmir Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı Tolga Çilingir ile bakanlık yetkilileri arasında gerçekleşti.

**Planın seyahatlik ve planlama illerine aykırı olduğu**  
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İzmir için hazırladığı planın, çevre düzeni planı ile uyumlu olmadığına ilişkin itirazları, İzmir Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı Tolga Çilingir ile bakanlık yetkilileri arasında gerçekleşti.

**Planın seyahatlik ve planlama illerine aykırı olduğu**  
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İzmir için hazırladığı planın, çevre düzeni planı ile uyumlu olmadığına ilişkin itirazları, İzmir Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı Tolga Çilingir ile bakanlık yetkilileri arasında gerçekleşti.

**Planın seyahatlik ve planlama illerine aykırı olduğu**  
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İzmir için hazırladığı planın, çevre düzeni planı ile uyumlu olmadığına ilişkin itirazları, İzmir Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı Tolga Çilingir ile bakanlık yetkilileri arasında gerçekleşti.

**Planın seyahatlik ve planlama illerine aykırı olduğu**  
Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İzmir için hazırladığı planın, çevre düzeni planı ile uyumlu olmadığına ilişkin itirazları, İzmir Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı Tolga Çilingir ile bakanlık yetkilileri arasında gerçekleşti.



## İnciraltı için bir dava daha

**İZMİR'DE** turizme açılması dışındaki İnciraltı bir kez daha mahkemelik oldu. EXPO 2015 adaylığı döneminde bölgeyi turizm alanı olarak belirleyen Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın planı, Kuvayimillîler Bakanlığı'na Danıştay'a tekfirle taşınmıştı. Şehir Plancıları ve Mimarlar Odası bu kez, Bakanlık 'İzmir İnciraltı Turizm Merkezi Planı'na yargıya başvurdu. Yetkenciler, seyahatlik ve planlama illerine aykırı olduğunu öne sürdü. >> Sayfa 9'a

05 Ağustos 2009, Milliyet Gazetesi

05 Ağustos 2009, Milliyet Gazetesi









"1/100.000 ölçekli bir çevre düzeni planı, 1/25000 ölçekli kentsel bölge nazım imar planı hazırlandı. Yapışmanın nerelerde olup olamayacağını bir kentte bu üst ölçekli planlar belirler. Oda olarak, özellikle riskli bölge olan su havzalarının yapılaşmaya açılmaması konusunda uyarılarda bulunduk. Bu makro planlardan önce belediyelerce hazırlanmış planlarda, gereğinden fazla yapılaşmaya açılan bölgelerin kontrol altına alınmasını istedik. Dere yatakları gibi yerlerdeki yapılaşmaları uydudan izleyebilen sistemlerin bugün İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde Kurulu olduğunu biliyoruz. Ancak önemli olan, bilmek değil, gereğini uygulayabilmektir. Ne yazık ki altyapı çözümleri, ülkemizde olduğu gibi İzmir'de de geri plana itildiğinden ve toplumsal beğenilerde iyi prim yapmadığından, hem yerel yönetimler gerekli ve yeterli bütçeleri bu konulara ayırmıyorlar, hem de radikal önlemler almakta zorlanıyorlar. Bu bir toplumsal bilinç meselesi. Yaşanan kötü deneyimlerden doğru sonuçlara varamazsanız, planlamanın doğrularına küçümsenir bakarsanız, sonuçlarına katlanırsınız. Türkiye pek çok konuda olduğu gibi, afetleri de deneme yanılma yoluyla öğrenmeye çalışıyor."

Türkiye gibi coğrafi koşulları gereği sel ve deprem gibi afetler açısından riskli bir ülkede özel stratejiler geliştirilmesi gerektiğini belirten Çilingir, "İzmir'de

ne yazık ki, böyle bir planlama anlayışını ortaya koyacak yetkili bir irade ve bu çalışmaya altlık oluşturacak kapsamlı bir veri tabanı bulunmuyor" dedi.

#### Konya Şube

## SELÇUKLU KENT KONSEYİ TOPLANTISINA KATILDIK

29 Eylül 2009 Salı günü saat 15.00'de Alaaddin Keykubat Salonu'nda gerçekleştirilen Selçuklu Kent Konseyi Genel Kurul Toplantısına Şubemizi temsilen Şube Başkanımız Mustafa DOLULAR katıldı. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 76 nci maddesine dayanılarak 08 Ekim 2006 tarih ve 26313 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kent Konseyi Yönetmeliği'nin; Kent Konseyinin Genel Kurul üyelerinin belirlenmesi için 8. maddesi (f) bendinde "Kamu kurumunu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri" diye belirtilmiştir.

Bu çerçevede, yukarıda nitelikleri belirtilen üyelere oluşan Genel Kurul'da, Selçuklu ilçesinin sorunları ve çözüm önerileri görüşüldü.

#### Konya Şube

## KORUMA AMAÇLI İMAR PLANI TOPLANTISINA KATILDIK

Konya Tarihî Kent Merkezinde yer alan, 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulanması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik hükümleri çerçevesinde Konya Kentsel Sit ve Arkeolojik Sit Alanlarında Koruma Amaçlı İmar Planı çalışmaları yapılmaktadır.

30 Eylül 2009 tarihinde Büyükşehir Belediyesi Meclis Salonunda, Koruma Amaçlı İmar Planı yapılacak alana ilişkin olarak, yapılacak Planın görüşülmesi amacıyla bir toplantı düzenlendi. Bu toplantıya Şubemizi temsilen Şube II. Başkanımız Nihan ZEYTUN ve Şube Yönetim Kurulu Üyemiz Tuba FİLİZ katıldılar.

#### Samsun Şube

## KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU TOPLANTISINA KATILDIK

03-04 Eylül 2009 tarihlerinde gerçekleşen Samsun Koruma Kurulu Müdürlüğü'nde gerçekleşen kurul toplantısına Şube Sekr. Yrd. Burcu Çamhıbel katılmıştır. Toplantıda koruma amaçlı imar planları ve tadilatları görüşülmüştür.

Yıl: 1995, İzmir'de 62 ölü.. Yıl 2009, İstanbul'da 33 ölü.. Ama..

# DERS ALAN YOK

**UZMANLAR UYARIYOR**  
Can kaybı daha büyük olabilir

Binaları düktük sirdi sel basacak

Baraj yapılması acilen gerekli

Onlarca canın gittiği, milyonlarca zararın yaşandığı sel felaketlerine karşın yeni yataklarına hala evier yapıyor



**AKIN YERDE FULİN VAR**  
Her yıl gelen sel felaketi, bu yıl daha da vahim oldu. Selin etkisiyle binlerce insanın hayatını kaybetmesi, milyonlarca doların zarar gördüğü bir felakete sebep oldu.

**YERDE GEÇEN SEL**  
Selin etkisiyle binlerce insanın hayatını kaybetmesi, milyonlarca doların zarar gördüğü bir felakete sebep oldu.



 Samsun Şube

## ÜYELERİMİZLE İFTAR YEMEĞİ DÜZENLEDİK

05 Eylül 2009 tarihinde şubemizin düzenlemiş olduğu iftar yemeğinde, üyelerimizle birlikteliğin devamı ve etkinlikler bünyesinde bir araya geldik. Yemekte, Şube Yönetim Kurulu Üyelerimiz, Temsilciliklerimizden ve Samsun'daki üyelerimizden katılım sağlanmıştır.

 Samsun Şube

## TMMOB ÜCRETLİ VE İŞSİZ MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI KURULTAYI YEREL TOPLANTILARINA KATILDIK

08-15-24 Eylül 2009 tarihlerinde TMMOB Ücretli ve İşsiz Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurultayı Öncesinde yerelde düzenlenen toplantılara Şube Sekr. Yrd. Burcu Çamlıbel ve Ali Bulut katılmıştır. Toplantılarda anket değerlendirmeleri, duyuruların yapılması ve katılım konuları görüşülmüştür. 26 Eylül 2009 tarihinde DSİ VII. Bölge Müdürlüğü'nde düzenlenen Samsun Çalıştayı, Kurultay öncesinde yol gösterici olmuştur.

 Samsun Şube

## MİMARLAR ODASINDA TERMİK SANTRALLER KONUSUNDA BİLGİ VERME TOPLANTISI YAPTIK

10 Eylül 2009 tarihinde Mimarlar Odası'nın talebi üzerine düzenlemiş olduğumuz toplantıda Termik Santrallerin Şehircilik ilkeleri açısından yapılaşma koşulları konusunda açıklama yapmak üzere toplantı düzenledik. Toplantıya açıklamayı yapan Şube Başkanımız Hüseyin Kahraman, Şube Sekr. Yrd. Burcu Çamlıbel ve üyemiz Erkan Uçkun katılım sağlamıştır.

 Samsun Şube

## TMMOB MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI KADIN ÇALIŞTAYI TOPLANTILARINA KATILDIK

16-23-28 Eylül 2009 tarihlerinde TMMOB'a bağlı tüm odaların katılımının gerçekleştiği TMMOB Mühendis, Mimar Ve Şehir Plancıları Kadın Kurultayı öncesinde yerelde toplantılar gerçekleştirilmiştir. Toplantılara Şube Sekr. Yrd. Burcu Çamlıbel katılım sağlamıştır.







Samsun Şube

## BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI TARAFINDAN DÜZENLENEN "İMAR, KIYI VE AFET UYGULAMALARI ORTA KARADENİZ BÖLGESEL SEMİNERİ"NE KATILDIK

29-30 Eylül ve 01 Ekim tarihlerinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı TAU Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen "İmar, Kıyı ve Afet Uygulamaları Bölgesel Seminerleri"nden 6. Sı Samsun'da gerçekleştirilmiştir. Seminer programının ilk günü ana hatlarıyla "Planlama ve Yapılaşmaya İlişkin Mevzuatın Uygulanması ve Yeni Yaklaşımlar" ile "Kırsal Alanlarda Ve Yaylalarda Yapılaşma Ve Uygulamalar" konuları; ikinci günü "Kıyı Kanunu Uygulamaları, Bütünlük Kıyı Planlaması Ve Bakanlığa Diğer Kanunlarla Verilen Yetkiler" ile Müccavir Alanlar, İl Çevre Düzeni Planlamasında Yaşanan Sorunlar ve Bölgenin Afet Riskleri tartışılmıştır.

İmar Mevzuatı, Kurumlardaki Uygulamalar, Çevre Düzeni Planları konularının hakim olduğu seminere, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı TAU Genel Müdür Yardımcısı Köksal Aktepe'nin oturum başkanlığında, Şube Başkanımız Hüseyin

Kahraman panelist olarak katılmıştır. Başkanımız sunumunda şu konulara değinmiştir;

### İmar Kıyı ve Afet Uygulamaları Orta Karadeniz Bölgesel Semineri ŞPO Samsun Şubesi

Samsun Ş.P.O. Samsun şubesi olarak Sinop, Samsun, Amasya, Tokat, Ordu, Giresun, Trabzon, Artvin ve Rize olmak üzere 9 ilde 100'ü aşkın şehir plancısı (kamu ve özel sektörde) üyemiz ile faaliyet göstermekteyiz. Yetki alanımız içerisinde meslek alanımıza giren konularda, serbest üyelerimiz tarafından hazırlanan planların mesleki denetimi, kurumlar tarafından onaylanan planların kamu yararı, şehirçilik ilkeleri açısından takibinin sağlanması ve gerektiğinde müdahale edilmesi, üyelerimizin haklarının ve çalışma ortamlarının iyileştirilmesi şeklinde etkinliğimizi ve görevlerimizi sayabiliriz. Kamu kurum niteliğindeki odamız TMMOB a bağlı örgüt sorumluluğu içerisinde, ulusal ve yerel bazda gerçekleşen mekansal, sosyal ekonomik ve Siyasi gelişmeleri de izler ve bu konularda hem yerel hemde ulusal ölçekte eylemlilik süreçleri ve kamuoyu oluşturma çalışmaları içerisinde de yer almaktadır.

### MEVZUATLAR

Her bir kamu kurumun bayındırlık bakanlığında planlama sürecinde engelle karşılaştığı bir icraatı gerçek-

leştirme arzusu, ya da kendi planını üretme sevdası TBMM'nde bir kanun olarak karşımıza çıkmıştır. O nedendir ki seminerin ilk gününde genel müdürümüzün ifade ettiği gibi 40 üzerinde onay kurumu, 70 in üzerinde de mevzuat bulunması planlama disiplini değil aksine planlama disiplinsizliğinin altyapısını oluşturmaktadır.

### ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI

Bu hususu çevre düzeni planlarının hazırlanması onaylanması ve uygulanması açısından incelediğimizde onay kurumu ve mevzuat çeşitliliği açısından karşımıza ilginç bir tablo çıkmaktadır.

#### 1- 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu 6. maddesinde

Ölçeği belirtilmemekle birlikte Büyükşehir Belediyesi, yoksul il belediyesi ile il genel meclisinin onaylayacağı İl Çevre Düzeni Planı nı tarif etmektedir.

#### 2-2872 Sayılı Çevre Kanunu 9. maddesinde

Ekolojik plan olarak tarif edilen bölge ve havza bazında 1/50 000-1/100 000 ölçekli çevre düzeni planını ifade etmekte.

#### 3- 4856 Sayılı Çevre ve Orman Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

2/H maddesi

Çevre Düzeni Planının Hazırlanması, Onaylanması ve Uygulanmasını sağlamak bir görev olarak sayılıyor.



#### 4- 3194 Sayılı İmar Kanununun

5. maddesi

Çevre Düzeni Planı; ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plandır. Tanımı yer almakta

#### 5- 5393 Sayılı Belediye Kanununun

18. maddesinde

Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinin İl Çevre Düzeni Planı B. şehir tarafından yapılır, yaptırılır ve onaylanır.

Karşımızda farklı ifadeler ile kısmen tanımsız ve ölçeksiz her kurumun ayrı ayrı kullanabileceği 5 ayrı kanun ile bu kanunları uygulayabilecek 4 farklı kurum il özel idareleri, Büyükşehir Belediyeleri, Çevre ve Orman Bakanlığı ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yer almaktadır.

Maalesef bu durum yetki karmaşası içerisinde her kurumun kendi ürettiği planı sahiplenmesi, bunun dışında diğer kurumlar tarafından planların benimsenmemesi ve uygulanmaması sorununun ortaya çıkarmaktadır. Üretilen planlar karar getirildiği bölgenin ya da ilin adı yerine, artık onay kurumunun adıyla anılmaktadır.

Bunun en güzel ve güncel örneği olarak Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından onaylanan Samsun-Çorum-Tokat çevre düzeni planını gösterebiliriz. TR83 bölgesi kapsamında Samsun-Çorum-Tokat Planlama Bölgesi 1/100 000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 4856 ve 5491/2872 Sayılı Kanunlar kapsamında 26.02.2008 tarihinde kesinleşerek yürürlüğe girmiştir.

Şehir Plancıları Odası olarak bu planın hazırlanması ve onaylanması aşamalarında yer alarak, gücümüz nispetinde müdahalelerimizi yaptık. Ancak ihaleyi alan firmanın tecrübe eksikliği, Çevre-Orman Bakanlığının deneyimli ve yeterli teknik personele sahip olmaması, planın hazırlanması ve onayı süreçlerindeki aksaklıkları beraberinde getirdi. 3 ili kapsayan ve 1 yıl gibi çok kısa bir süreçte bu bölgenin

geleceğine karar verecek yatırımları yönlendirecek, koruma ve yaşatma kararlarını belirleyecek, alt ölçekte planlama stratejilerine ışık tutacak hususlar bir tarafa, bu hedeflere altlık oluşturacak mevcut durumu belirleyen verilerin doğruluğunu tartışır olduk. Sınırlar, kazanılmış imar hakları, nüfus verileri ve kurum verileri ki bunlar planın altlığını teşkil eden ve sağlıklı kararlar üretmemizi sağlayacak olgulardır. Halihale bu kısa süreçte bu durum planın stratejileri ve ana kararlarının oluşturulması noktasında bir eksiklik yaratmıştır.

Bu nedenledir ki bu planı uygulamakla ve alt ölçekli planları yapmakla yükümlü kurumlar halen bu planı benimsememekte ve bu plan ne yazık ki Çevre ve Orman Bakanlığının planı olarak adlandırılmaktadır. Hazırlanması aşamasında yerelden gerekli katkının konamadığı yerinde hazırlanmayan ve bir oldu bittiyi getirilen bu plana Samsunun ve bu bölgenin planı diyemiyoruz. Bu husus kamuya mal olacak bir niteliği olma zorunluluğundaki bir planın katılımcı (resmi kurumları sivil toplum örgütleri ile) bir anlayışla üretilmediğinin bir göstergesi niteliğindedir. Bu açıdan bakıldığında bu planın uygulanması daha da önemlisi sahiplenilmesi noktasında her zaman sorunlar yaratacaktır. Ve bu planın değiştirilmesi kaçınılmazdır. Nitekim il özel idaresinin mevzuat çerçevesinde bu konuda başlatmış olduğu yeni bir çevre düzeni planı çalışması bulunmaktadır.

Bu mevzuat çeşitliliği ve fazlalığı maalesef ekonomik ve sosyal alanda büyüyen kentlerimizde ve gelişen bölgemizde, farklı yatırım ve hizmet birimlerinin oluşturulması aşamasında muafiyetler yada zorlaştırıcı şartları beraberinde getirmiştir. Baz istasyonlarının kurulmasındaki kolaylıklar bir tarafa yer alırken, ticari kullanım kararındaki birer yapının gerekli şartları taşınmasına rağmen özel hastaneyeye çevrilmesindeki plan yapma zorunluluğunu bu anlamda birer örnek olarak gösterebiliriz. Bunlara ekleyebileceğimiz örnekler Petrol Piyasası Kanununun içerisinde akaryakıt istasyonları için planlama kararına atıfta bulunulan mesafe şartı koyan bir hükmün varlığı;

Akaryakıt istasyonları için 1/5000 nazım plan şartını 3194 Sayılı İmar Kanununda yada ilgili yönetmeliklerinde aramak gerekirken neden Belediye Kanunu içerisinde görüyoruz, Ya da Özel Hastaneler yönetmeliği içerisinde neden imar plan şartından bahsedilir. Bunlar başlıca yerelde karşılaştığımız planlama disiplinin çeşitli mevzuat hükümleri içerisindeki dağılımının ifadeleri, bu hususları 3194 Sayılı İmar Kanunu içerisinde görmek varken planlama disiplinin farklı mevzuatlarda yer alması bir karmaşayı ifade etmektedir.

Aynı şekilde petrol istasyonları örneğinden gittiğimizde, fosil yakıtı olarak karşımıza çıkan LPG kullanımını ayrı bir mevzuat ile planlamaya konu edilmesi, sadece bir LPG rumuzunun planda gösterilmesi ile sonuçlanmakta. Bu mevzuat şartı belediyelerin ve il genel meclislerinin gündemini meşgul eden, onay ve askı süreci ile (1/5000 ve 1/1000 uygulama imar planı ayrı ayrı bir süreci 5 ayrı bulabildi Büyükşehir sınırları içerisinde) yatırımcıyı da oyalayan bir husus olabilmektedir. Gelecekte alternatif enerji kaynaklarının yaygınlaşması örnek olarak verebileceğimiz biodizel kullanımının artması karşımıza yeni bir mevzuat getirir mi korkusunu sarmaktadır. Yarın tarım bakanlığının mevzuatı içerisinde petrol piyasası kanununda olduğu gibi mesafe vb. şartı ya da planda biodizel kullanımının gösterilmesi şartını görürsek pek şaşırmayız. O zaman A, LPG rumuzunun yanında belki planlarda BD rumuzunu üretiriz. Ya da hibrid otomobillerin elektrik ihtiyacının karşılandığı E rumuzu olabilir. Bunun planlama disiplini içerisinde bu şekilde yer alması kabul edilebilir bir husus olamaz. Planlama bu değildir. Halbuki 3194 sayılı Kanun yada ilgili yönetmeliklerinde akaryakıt istasyonu genel tanımı içerisinde karayolu taşıtlarının enerji ihtiyaçlarının karşılandığı ve TS standartları ile gerekli şartlarının sağlandığı alanlar olarak tanımlanmasının yeterli olacağı kanaatindeyiz. Bu örneği özel sağlık, eğitim ve kültürel tesisler ile çoğaltabiliriz. Sanki planlama disiplini ile



kentin ve bölgenin gelişimine katkı koymak yerine sürekli getirilen yeni mevzuatlar ile tam tersini yaptığımız düşüncesine kapılıyor. Bu hususlar kent gündemini teferruatlar ile meşgul eden planlamayı makro ölçekte ele alamamamızın sonucunu doğurmaktadır.

## GENELGELER

Kanunların ve yönetmeliklerin uygulanması aşamasında karşılaşılan sorunların giderilmesi, açıklık getirmesi açısından genelgelerin yadsınmaz bir yönü vardır. Ancak bu genelgeler açıkları ve getirdiği şartları itibarıyla bazen çelişkiler yaratmakta, çoğu zaman plan üreten kurumları zora sokmaktadır.

### 2006/13 sayılı genelge

#### İmar Planlarında Yapı Yüksekliği ve Kat Adetinin Belirlenmesi

Bu genelge ile planlı bir alanda kat artışına yönelik bir değişikliği veya revizyona gidildiğinde, plana esas bir önceki jeolojik-jeoteknik etütten daha kapsamlı ve detaylı etüt yapılması şartı getirilmektedir. Halbuki planın üretimi aşamasında alana yönelik yapılan jeolojik-jeoteknik etüt zemine yönelik önlemleri yapıya yönelik temel sistemi önerilerini kat adetine bağlamadan ifade etmektedir. Genelgeyi içeriği ile planlamayı yönlendirmekten ziyade sınırlayan bir yapıda görüyoruz. Kaldı ki kat adeti belirtilerek düzenlenen klasik yapı nizamlarından (Ayrı, bitişik ve blok nizam) farklı olarak Emsal Yapılma koşulu ile tarif edilen bir yapılaşma koşulunu ticari, sanayi ve konut alanlarında sıklıkla kullanıyoruz. Çekme mesafeleri, zemin kullanımı ile genelde kısıtlanan bu yapılaşma koşulunun kat adeti serbesttir. Emsal katsayısına bağlı olarak bu alanlarda kat adeti değişken olabilir yüksek yapı yapılma olanağı bulunmaktadır. Bu alan için yapılan jeolojik-jeoteknik etüt raporu, bu kullanım türünün her kat adeti için ne kadar yasalık arz ediyorsa, klasik yapı düzeni içerisindeki kat adeti artış

için yeni bir etüt yapılması o kadar çelişki yaratıyor. Sonuçta her yapı için parsel yada bina bazında zemin etütü yapılması bu gerekliliği yada kaygıyı ortadan kaldırmaktadır. Akis durum sanki ilk plana esas jeolojik-jeoteknik etütün eksik yada gereksiz yapıldığı sonucunu doğurmaktadır.

### 2008/6 sayılı genelge

#### 3194 Sayılı İmar Kanununun 8. maddesi gereği

“Kesinleşen imar planlarının bir kopyası bakanlığa gönderilir” ifadesi yer almaktadır. Ancak genelge bu planların usul ve şekil açısından incelenerek bir rapora bağlanması ve mevzuata aykırılık taşıyanlara ilişkin hazırlanan raporların bir nüshasının gerekli düzeltmeler yapılması amacıyla planı onaylayan idareye gönderilmesini ifade etmektedir.

3194 Sayılı İmar Kanununun 8. maddesi ile belediyelerin ve valiliklerin plan onama yetkisi tanımlanmıştır. Bu süreç kendi içinde planın üretimi aşamasında serbest plancılardan sorumluluğu, oda vizesi açısından planın denetimi (her ne kadar denetim genel bir içerik denetimi olmamakla birlikte, yoğunluk artışı, donatı alanı kaldırılması gibi plan müellifinin uyarıldığı, düzeltilmediği durumlarda oda disiplini kuruluna sevk edildiği bir denetim söz konusu), ilgili onay kurumunca imar komisyonunda değerlendirilmesi, onayına müteakip aslı süresi ve kesinleşmesi ile sonuçlanmaktadır. Bunun akabinde planın ayrıca bayındırlık il müdürlüklerince tekrar usul ve şekli dışında içeriği açısından değerlendirilmesi ve düzeltme istenmesini bakanlığın üretilen planlara bir müdahalesi olarak değerlendiriyorum. Kesinleşen ve uygulama süreci başlayan (mülkiyet değişikliği ya da yapılaşmaya) aşamada planların bu süreçte tekrar değerlendirilmesi değiştirilmesi planlama disiplini açısından doğru bir yaklaşım değildir. Artık bu plan 3194 Sayılı İmar Kanunu hükümleri gereği kesinleşmiştir ve bunun iptali yada değiş-

tilmesi ancak yargı kararları ile olabilir. Kaldıkı kentin gelişimi açısından zaruri bir kamu kullanımının temin edilmesi gerektiğinde kamu kararı doğrultusunda plancısı ve onay kurumunu mevzuat ile çelişen kararlara imza atabilmelidir. Bu bir park alanının bir kısmının karakol alanına çevrilmesi ya da kent ulaşım-altyapı sisteminin donatı alanlarından geçmesi şeklinde olabilir.

Genelgeler sonuç olarak yetki dağılımı ve mevzuat çeşitliliğinin fazlalığı karşılığında planlama disiplini konusunda bakanlığın sanki 3194 Sayılı Kanunun ile yereldeki kurumlara verilen plan yapma ve onama yetkisini kontrol etme ve sahiplenme arzusunun göstermektedir. Tabii bu hususu tüm genelgelere ve bakanlığın tüm girişimlerine yansıtılması mümkün değildir.

Sonuç olarak planlama disiplinin, yetki karmaşası, mevzuat çeşitliliği ve çelişki-leri açısından

bu ortamda sağlıklı uygulanabilir ve en önemlisi toplumun her kesimi tarafından sahiplenilebilir planlar üretmesini beklemek hayalci bir yaklaşım olur. Her bir kuruma kolaylıkla verilen planlama haklarının geri alınması ve kaldırılması tam tersine oldukça güçtür. Bunun yerine tüm planlama yetkilerinin yeni bir bakanlıkta toplanması geçmiş yıllarda gündeme gelen Yerel Yönetimler veya Şehircilik Bakanlığının kurulması gerçeği bir yaklaşım olacaktır.



## SAMSUN İL KOORDİNASYON TOPLANTISINA KATILDIK

30 Eylül 2009 tarihinde düzenlenen İl Koordinasyon Toplantısında Şube Başkanımız Hüseyin Kahraman katılım sağlamıştır.

